އަހަރީ ރިޕޯޓް

2011

HUMAN RIGHTS
COMMISSION
MALDIVES

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2011

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް

www·hrcm·org·mv

ފިހުރިސްތު

1. ފެށުން	7
2. ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު	10
3. ކޮމިޝަންގެ ތައާރަފު	13
4. ކޮމިޝަންގެ އިދާރާ	14

2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް

5. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާ ކުރުން	18
5.1 އަނިޔާ މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުމުގެ ބިލަށް ކޮމެންޓު ކުރުން	18
5.2 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ބިލަށް ކޮމެންޓު ކުރުން	18
5.3 ނާރކޮޓިކް ކޮންޓްރޯލް ހުއްޓުވުމަށް ބޭނުންކުރާ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގެ ބިލު (ސަބްސްޓިޓިއުޓް ބިލު) އަށް ކޮމެންޓު ކުރުން	19
5.4 ދައުލަތުގެ މުސާރައިގެ ސިޔާސަތުގެ ބިލަށް ކޮމެންޓު ކުރުން	19
5.5 ޒުއާރާބެހޭ ބިލަށް ކޮމެންޓު ކުރުން	20
5.6 މަޢުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ބިލަށް ކޮމެންޓު ކުރުން	20
5.7 ދައުލަތުން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ފުރުޞަތުދިނުމާއި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމުގެ ބިލަށް ކޮމެންޓު ކުރުން	20
5.8 2011 ވަނައަހަރު މުރާޖަޢާކުރެވިފައިވާ އިދާރީ އުސޫލުތައް	21
5.8.1 މުޖުތަމަޢުގައި އާންމު ހާލަތްތަކުގައި ނިކަމެތިކަން ލިބިފައިވާ މީހުންނަށް ފުރުޞަތުދިނުމުގެ ހިދުމަތްތަކާބެހޭ ސިޔާސަތުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓް	21
5.8.2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ސިޔާސަތުތަކުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓް	21
5.8.3 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިއްހީ ހިދުމަތާބެހޭ ސިޔާސަތުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓް	21
5.8.4 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ސިޔާސަތުތަކުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓް	21
5.8.5 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތައުލީމާބެހޭ ސިޔާސަތުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓް	22
5.9 ކޮމިޝަނުން ފާސްކުރެވިފައިވާ ޕޮލިސީ ރިވިއު ރިޕޯޓުތައް	22
5.9.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ވަޒަނުކުރުމުގެ އުސޫލުން ހިންގާބެހޭ ސިޔާސަތުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓް	22
5.9.2 މެންޓަލް ހެލްތު ޕޮލިސީގެ ރިވިއު ރިޕޯޓް	22
5.9.3 "އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފް ޖަސްޓިސް އޮން އަ ހިއުމަން ރައިޓްސް ޕްރޮސެސްފުލް" އެނަލިސިސް ރިޕޯޓް	23

5.9.4 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ކޯޓުތަކާއި މުހިއްމު
އެހެނިހެން މަސައްކަތްތައް 23

5.10 ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ކުރެވިފައިވާ މަސައްކަތްތައް ތަރައްޤީވުން
ބަލައިގެންފައިވާ މިންވަރު 25

6. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން 27

6.1 2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް 27
މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސް ހިސާބު 28
6.2 ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވަނިކޮށް ނިޔާވެފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތައް 33
6.3 ކޮމިޝަނަށް ހިޔާ ދޭ ނަންބަރު 1424 ގެ ޙުކުމް 33
6.4 ޕްރިޒަން މަރުކަޒުގައި ކުރި ދަތުރުތައް 33
6.5 މައްސަލަ ބަލައި ޕްރިޒަންތަކުގެ ޝަކުވާއިން ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތައް 34
6.6 2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ބަލައި ނިންމާފައިވާ ބައެއް މުހިއްމު މައްސަލަތައް 35
6.6.1 ޢާއިލާގެ ފަރާތުން ނަފްސާނީ އަދި ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ލިބުމުން ދިރި 10 އަހަރުގެ
އަންހެން ކުއްޖަކަށް ރައްކާތެރިކަން ހޯދައިދީ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދިނުން 35
6.6.2 ޢާއިލާގެ ފަރާތުން ޖިސްމާނީ، ނަފްސާނީ އަދި ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބުމުންދިޔަ 11 އަހަރުގެ
އަންހެން ކުއްޖަކަށް ރައްކާތެރިކަން ހޯދައިދީ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދިނުން 35
6.6.3 ނަފްސާނީ އަދި ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބި، އުނގެނުމުގެ ޙައްޤުން މަޙްރޫމުކޮށްފައިވާ 13 އަހަރުގެ
އަންހެން ކުއްޖަކަށް ރައްކާތެރިކަން ހޯދައިދީ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދިނުން 36
6.6.4 ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުއްޓައި ނިޔާވި މީހެއްގެ މަރުގެ މައްސަލަ 36
6.6.5 ކަރަންޓުގެ ހިދުމަތް ކަނޑާލުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުމުން ދިޔަ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
ރައްކާތެރިކޮށް ކަށަވަރުކޮށްދިނުން 37
6.6.6 ރަށުގެ ފެންވަރުގެ ސިއްޙީ ހިދުމަތްތައް ލިބުމުގެ ޙައްޤު 37
6.6.7 މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު 37
6.6.8 މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު: ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން 38

7. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ޝަޢޫރު އިތުރުކުރުން 39

7.1 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ޖީލުތަކުން ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ހިންގުނު މަސައްކަތް ބައްދަލުވުން 39
7.2 މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް ހިންގި މަސައްކަތް ބައްދަލުވުންތަކާއި ސަމާލުވުން ސެޝަންތައް 40
7.3 ކޮންމެ އިހުމާލަކީ އަނިޔާއެއް 42
7.4 ރައިޓްސް ކޮމިކް- މާލެ 46
7.5 އުކުއެކީ ކޮމްޕެއިން 47
7.6 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަސްވީރު ވާހަކަ މުބާރާތް 47
7.7 ސީ.އާރް.ސީ ބުކްލެޓް 48
7.8 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުގައި ޒުވާނުން : ޔޫތު ކޮލެޖް 49
7.9 ޙައްޤުގެ ކުލަތައް - ކުލަޖައްސާ ފޮތް 49

7.10 ޤައުމީ މަންހަޖުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމުގެ މަސައްކަތް 50

7.11 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮލަބް ފެސްޓިވަލް 50

7.12 މީޑިއާ ގުރޫޕްތަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އާންމުން ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުން 50

7.13 ރޭޑިއޯ ޕްރޮގްރާމް - ޙައްޤުގެ ވާހަކަ 50

7.14 ސިޔާސީ މައިދާނުގައި އަންހެނުންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުން - ޓީވީ ޕްރޮގްރާމް 51

7.15 ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ގޮތުން ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ މީޑިއާ ސްޕޮޓް އަދި މެސެޖް
އާންމުކޮށް ދެއްކުން 52

7.16 ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުން 52

7.17 ފޯރަމް ޑިސްކަޝަން 53

7.18 އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރާ ތަރުބިއްޔަތެއް ގާއިމުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއެކު
ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތައް 54

8. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާ ނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން 55

8.1 ރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ މުޢާހަދާތަކާ ގުޅިގެން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތައް 55

8.2 މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާތަކާބެހޭ ގޮތުން ލިޔެކިޔުން އިސްތިސްނާ ރިޕޯޓު އެކުލަވާލުމަށްފަހު
އ.ދ.ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުން 55

8.3 ނަސްލީ އިމްތިޔާޒު ނައްތާލުމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާގެ މައްޗަށް ތަންފީޒު ކުރި އ.ދ. ގެ
އައިސީއީއާރުޑީ ކޮމިޓީ ސެޝަނުގައި ޝަފަހީ ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުން 56

8.4 ޓްރީޓީ ބޮޑީ ކޮމިޓީތަކުގެ ދަށުން ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތައް ތަންފީޒު ކުރާ މިންވަރު
ދެނެގަތުން 57

8.4.1 ޔޫ.ޕީ.އާރް ރިޕޯޓުގައި ވާ ހުށަހެޅުންތައް 57

8.4.2 ސީޑޯގެ ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަވޭޝަންސް ރިކޮމެންޑޭޝަން ފޯރުން 58

8.5 އޮބްޒަވޭޝަނުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ޕްރޮޓެކްޓު މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ކުރި
ރިކޮމެންޑޭޝަން ޖާރީކުރުން 58

8.6 މުޖުތަމަޢުގައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ދެނެގަނެ އެފަދަ މައްސަލަތަކުން
މިންޖުވެފައިވާ ހަރުދަނާ ވެރިކަމެއް ގާއިމުކުރުން 59

8.6.1 ކުރުދު އަހަރުއްދެމުގެ ފޯރާ ނުވެފައިވާ ދެފަސްފަހަރާ ދިމާކުރި، އޮބްޒަރވޭޝަން ޓީމު ހުސްވާ މައްސަލަ 59

8.6.2 ރާއްޖޭގައި ވައިރަލް ހުވާއި، ގެންދިޔުން ހަލުވި މިންއެގައި ފޮށްޓުމުން ދާ މައްސަލަ 59

8.6.3 ރާއްޖޭގައި ކުދިންނަށް ވެލިޖިސްނިސްމުގެ މައްސަލަ އަދި ކުދިން ސްކޫލަށް ނުފޮނުވާ މައްސަލަ 60

8.7 ކޮމިޝަނުން ޝާއިޢުކުރި ރިޕޯޓުތަކުގެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ފޮލޯއަޕް 60

8.7.1 ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގޮތްގެދެރީގެ ބާރަށް އޮތް މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ކުރު ދިރާސާ ރިޕޯޓް 60

8.7.2 ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒީފާގެ ބާރަށް އޮތް މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ކުރު ދިރާސާ ރިޕޯޓް 61

8.7.3 ނުކުތާދެނިންތެރިކަން ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހަދާފައިވާ ބޭސްފަހިން އެޅުއްސެމަންޖ 61

8.7.4 ޖާޒާ ދޫކޮ އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލުގެ ބަރުނުގޭ ރިޕޯޓް 62

8.7.5 އަމިއްލަ ވިޔަފާރި ކުރިއަރުވާލަން ގޮވާލާ އަދަދުއްގެ މުވައްޒަފުން އެއްވަރަކަށް ވަކިކުރުމުން ދިމާވި 62

8.7.6 މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެންޑް ފުލިޔާއާއި ބައްދަލުކުރުން 63

8.7.7 ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ބާރުގައި ޖެހުން މީހުންގެ ހާލަތު ދެނެގަތުން 63

8.7.8 ކޯޓުތަކުގައި ވަގުތީ ހިފެހެއްޓުމުގައި ހިނގި އަނިޔާތަކުގެ ހާދިސާ 64

9. މިނިވަންކަން ގެއްލުވާލެވިފައިވާ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޤާނޫނާސާސީ ނުވަތަ ދަރުދަރަޖައިގެ
އަދަބުތަކަށް ހުއްޓުވުން 65

9.1 އަދަބުދެވޭގައި އެން.ޕީ.އެމް. އިން ކުރި މޯނިޓަރިން ޒިޔާރަތްތަކުގެ ރިޕޯޓްތަކުގެ ކުރު ޚުލާޞާ 68

9.1.1 ކ. ހިންމަފުށި ޖަލުގެ ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރަށް 2011 ޖުލައި 4 ވަނަދުވަހު ކުރި މޯނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގެ ޚުލާޞާ 68

9.1.2 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާވަހި 2011 ޖުލައި 23 އަދި 29 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޯނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގެ ޚުލާޞާ 69

9.1.3 ކ. ދޫނިދޫ ޑިޓެންޝަން ކަސްޓޮޑިއަލް 2011 ޖުލައި 17 އަދި މާރޗް 10 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޯނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ކުރު ޚުލާޞާ 70

9.1.4 މާލެ ޑިޓެންޝަން ކަސްޓޮޑިއަލް 2011 މާރޗް 28 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޯނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ކުރު ޚުލާޞާ 71

9.1.5 ޏ. ފުވައްމުލަކު ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރަށް 2011 އޭޕްރިލް 12 ވަނަ ދުވަހު އަދި ސ. ހިތަދޫ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރަށް 2011 އޭޕްރިލް 13 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޯނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ކުރު ޚުލާޞާ 72

9.1.6 ކ. ގުރައިދޫގައި ހުންނަ ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް 2010 ނޮވެމްބަރ 08 އަދި 2011 އޭޕްރިލް 28 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޯނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ކުރު ޚުލާޞާ 74

9.1.7 މާލެ ޖަލަށް 2011 މޭ 19 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޯނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ކުރު ޚުލާޞާ 75

9.1.8 ސަބްކޮމިޓީ އޮން ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރގެ ހުށަހެޅުންތަކަށް އަމަލުކުރެވިފައިވާ އަންނަ މިންވަރު ދެނެގަތުން 77

9.2 ރިޕޯޓްތަކުގެ ހުށަހެޅުން ތަންފީޛުކުރުމަށް ބާރުއަޅުއްވުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކުރުން 77

10. އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ދިރާސާތައް ކުރުން 78

10.1 ދައުލަތުގެ ސަރުކާރު ވަޒީފާ ދިރާސާ 78

10.2 ރާއްޖެ އެސެސްމަންޓް އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސްގެ އިން ދަ މޯލްޑިވްސް 78

10.3 ދައުލަތް ދީ ރިޕޯޓަށްކަރާމާތު އެންޑް ސޯޝަލް ހެލްތު އެޑިޔުކޭޝަން 78

11. މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި މަސައްކަތްކުރުން 79

11.1 މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން (ދުވަސް ބެރު) 79

11.2 ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ގޮތުން ހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ހައްޤުތަކާގުޅޭ ކަމަށް މައްސަލަތަކަށް ޖަވާބުދާރީކުރުވުން 80

12. ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަދި ސަރަހައްދީ ގުޅުންތައް ޤާއިމުކޮށް ބަދަހިކުރުން 83

12.1 އިންސާނީ ހައްޤުތަކާގުޅޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން 86

13. ކޯޓުސިސްޓަމުގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުން 89

13.1 ދިގު މުއްދަތުގެ ތަމްރީން 89

13.2 ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ކުރުމުއްދަތަކަށް ހިންގާފައިވާ / ދިޔަފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް 89

13.3 ކޯޓުސިސްޓަމުގެ މުވައްޒަފުން ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ބައިވެރިވި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމް / ވޯކްޝޮޕްތައް 90

13.4 ކޯޓުސިސްޓަމުގެ މުވައްޒަފުން ރާއްޖޭގައި ބައިވެރިވި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމް / ވޯކްޝޮޕް 91

13.5 ރައިޓް ޓު އިންފޮމޭޝަން - ސެންސިޓައިޒޭޝަން ވޯކްޝޮޕް 92

13.6 އިންވެސްޓިގޭޝަން އެންޑް ޕްރޮސިކިއުޝަން ޓްރޭނިންގ 92

13.7 ރައިޓްސް ބޭސްޑް ބަޖެޓް އެނަލިސިސް ޓްރޭނިންގ 92

13.8 ޓްރޭނިންގ އޮފް ޓްރޭނަރސް އޮން އިކޮނޮމިކް، ސޯޝަލް އެންޑް ކަލްޗަރަލް ރައިޓްސް؛ 92

13.9 ޓްރޭނިންގ އޮން އެސެސްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލްސް އިން ދަ ކޮންޓެކްސްޓް؛ 93

14. ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ހޭދަކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން 94

15. ނިންމުން 109

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް ގެ މެންބަރުން

މަރިޔަމް އަޒްރާ އަޙްމަދު

ރައީސާ

އަޙްމަދު ތޯލާލް

ނާއިބު ރައީސް

ޖީހާން މަޙްމޫދު

މެންބަރު

އަޙްމަދު އަބްދުލްލަޠީފް

މެންބަރު

އަލީ ސަލީމް

މެންބަރު

بسم الله الرحمن الرحيم

1. ފެށުން

އެންމެހާ މަޚްލޫޤުންގެ ތެރެއިން އިންސާނުންގެ ޤަދަރު މަތިވެރި ކުރައްވައި، އިންސާނުންނަށް ކަރާމާތްތެރި ބައެއްގެ ގޮތުގައި ދެއްވި ގަދަރުތެރިވަންތަ މާތް الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށް ޙަމްދާއި ޝުކުރުކުރަމެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މަތިވެރި ދަރަޖަ ދެއްވައި، އިންސާނީ ކަރާމާތް ހިފެހެއްޓުމާއެކު، އަންހެނަކަށް އިންސާފުހޯދުމާއި، ކުރިއެރުމާއި މަޤާމުތަކުގެ ރުތްބަ އުސްވަތްތަކާއި ނަޞީޙަތް ދެއްކެވި، މި އުއްމަތުގެ މާތް ރަސޫލާ މުޙައްމަދުރަސޫލުالله ޞައްލައްލާހު ޢަލައިހި ވަސައްލަމް ގެ ޙަޟްރަތަށް ސަލާމް ފޮނުވައިދީ ދަރުދު ކުރަމެވެ. އަދި، މި ދުނިޔޭގައި އެކަށީގެންވާ އާޚިރަތުބަރަކާތް ޙާޞިލު ކުރަމެވެ.

2011 ވަނަ އަހަރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުން ކުރިއަރުވާ ދެމެހެއްޓުމަށް ދިނަމުން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނު އަހަރެކެވެ. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އުފެދިގެން އަހަރެ މިނިވަން ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތަކަށް 2006/6 ގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަދަލުވެ، ކުރެވުނު ދިހަ މަސައްކަތް މިހާރު މިވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ތަރައްޤީވެ ކުރިއަރާފައެވެ. މި ކޮމިޝަނުގެ މައިގަނޑު މަސްއޫލިއްޔަތަކީ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ މުޢާހަދާތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެމަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކޮށް ދަމަހައްޓައި، އަދި ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމެވެ. އަދި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާ އަމިއްލަ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް އެހީތެރިވެ ހިތްވަރު ދިނުމެވެ. މިގޮތުން 2011 ވަނަ އަހަރުވެސް ކޮމިޝަނުގެ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭނުގެ ދަށުން އެކުލަވާލެވުނު އަހަރީ ޕްލޭނުގެ މަޤްޞަދުތައް ޙާސިލުކުރުމަށްޓަކައި ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނެވެ، މި ރިޕޯޓުގައި އެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތަފްޞީލު ހިމެނިގެންވެއެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަކީ ކަރާމާތްތެރިކަމާއެކު ދިރިއުޅުމަށް ކޮންމެ އިންސާނަކަށްވެސް ލިބެންޖެހޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކެކެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ކަނޑައެޅި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ދައުލަތުގެ ނިޒާމުގައި އެންމެހާ ފަރުދުން އެ މިނިވަންކަމާއި ޙައްޤުތަކުން ފައިދާކުރުމަށް، ރައްކާތެރިކަން، ދައުލަތުގެ އިދާރީ ނިޒާމުން ފުރިހަމައަށް ފޯރުކޮށްދޭނޭ ކަންތައްތަކާއި ގޮތުގައެވެ. މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ އެކިއެކި މުޢާހަދާތަކުން ދިނަވަނަ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރި ކުރަނިވި ގޮތުގައި، އެ ޙައްޤުތަކުގެ ހިމާޔަތް ދިނުން، ރައްކާތެރިކަން، ފުރިހަމަކުރުމަށް ދައުލަތަށް ތަނަވަސް ކުރަމެވެ. އަދި ދައުލަތުގެ ކުރިއެރުމަށް ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ޙައްޤުތައް ފޯރުކޮށްދޭށެވެ.

ވުމާއެކު، ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު، އެކަށީގެންވާ އެންމެހާ ފަރާތްތަކަށް އަހުލުވެރިވާންޖެހެއެވެ. ކޮމިޝަނުގެ ބައްޓަމުގައި އެކުން ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޙާލަތުގައިވާ ސަރުކާރާއި، އެއާ ޙައްޤުގެ ދިފާޢުގައި މަސައްކަތްކުރާ، ވަރަށް ގިނަ އެކުން ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރި ނުވާ ފަރާތްތަކުން ފިކުރުބަދަލު ކުރެވޭތޯއެވެ. އަދި ހަމަހަމަކަން ޙައްޤުގެ އަސާސް ގެނެސްދިނުމަށް ފުރުޞަތުތަކެއް އެކުން ޙައްޤުތަކަށް ކަށަވަރު ކުރެވޭނެއެވެ. އަދި ގަނޑުވެސް ހެދެވުނު ބައެއް ޢަމަލުތައް ކޮމިޝަނުގެ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅިގެން ޢަމަލުކުރެވިއްޖެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޙައްޤުގެ

ބޭނުން ޖެހިލައްވާފައިވާ ހިފައި، އޭގެ ސަބަބުން އެކަކުއެއްވެސް ފަރާތަކަށް ދެރައެއްނުލިބޭނެ ގޮތަށް ހަމަޖެހުމަށް ބެހެއްޓުމަށް ސަލާމަތްކުރުމަށެވެ. ބައްޔާއި ގެއްލުން ހިނދު އެ އަނބިން ހުކުމްކުރެވޭގޮތަށް މަސައްކަތްކުރަން ޖެހެއެވެ. މިގޮތުން މަސައްކަތް ކުރާއިރުވެސް، އަދި ބައްޔާގެ ބޭނުންކުރާއިރުވެސް، ފާރަވެރިކަމާއި ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން، އަދި އެހެން ފަރާތްތަކުގެ ބައްޔަކާ އުސޫލަކުން ނުހަނު ގޮތަކާ އިހުމާލުވެ ބަލަހައްޓަން ޖެހެއެވެ. ބައްޔަކާ އިޙްތިރާމް ކުރުމަށް އިސްތިއުމާލު، ދިމިޤްރާޠީ އަދި ވަގުތީ ދަރިވަރުންގެ އުމުރަށް ބަރުވެރިކުރާ ގޮތުގެ ކުރިން ކަންކަމެކެވެ.

އިންސާނީ ބައްޔަކަށް އިބްތިދާއީ ފަރުވާކުރާ ޝަފާޢަތް ފާއިދާކުރާތީ މިއާއެކު އެންމެހާ ފަރާތްތަކުން ދުލާސް ބޭނުންވާ ގަވާއިދުތަކާއި، މިއާއެކު ބޭނުންވާ ގަވާއިދުތަކާއި ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް، އެންމެހާ ފަރާތްތަކުގެ ތަޢުލީމާއި ސަލާމަތާއި ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމަށް މަސައްކަތްތަކާއި، އަދި ޢާއިލާތަކުގެ ތަރައްޤީއާ ގުޅިގެން ހުރި ކަންކަމުގައި ޙަރަކާތްތެރިވެ، ޤާނޫނުގެ ދަށުން ގުޅުން މަސައްކަތްތަކުގެ ތަފާސީލުތައް ހާމަކުރެވެންޖެހެއެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ބުނިޔާދީ އުސޫލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ތަޢުލީމާއި ޢާއިލާތަކާއި ސިއްޚީ ޚިދުމަތާއި، ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު ކަމުގެ މިންވަރުގެ އިސްތިއުމާލު އުފެއްދުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ކަމަކަށް ފަރާތެއް އިސްތިޤްލާލިއްޔަތު ޤާއިމްކުރެވިއްޖެއެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ޙައްޤުތަކާއި ގުޅިގެން ދިރުމަކީ، މި ފާހަގަކުރެވޭ ތަފާސްތައް ސިޔާސަތު ހިމާޔަތްކުރެވޭނެ ބޭނުންވެރިކަމެވެ. މިހާރު ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ މުވައްޒަފުން ތަފާސީލުތައް ބެލުމާއި ގުޅުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން ތަރައްޤީކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، ތަރައްޤީ ފަރާތްތަކުގެ ކަމާގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކާއި ގުޅިގެން މިހާރު ބަލަހައްޓަމުން ބައިވެރިވުން ތަރައްޤީގެ މަޤްޞަދުތަކާއި، އަދި ބަޔަކު ޤަވާއިދާއި މަސައްކަތްތަކުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޝަރުޠުތަކާ އިޖުރާއަތުތަކުން ބަލާ ކަމާގުޅޭ ކަންތައްތަކެވެ.

މިގޮތުން މުޖުތަމަޢުގެ އެންމެ ބޮޑަށް ބަލަހައްޓާ ނިޒާމުތަކަކީ ޚިދުމަތްތަކާއި ފަރާތްތަކުގެ ތަރައްޤީ ގުޅުންހުރި ކަމުގެ ގާނޫނީ އެއްބާރުލުން ދިރާސާ މުހިންމު ޙާލަތެއް ބާވަތުގެ ތަރައްޤީގެ ކަމުގައި ތަޢާރަފްކުރުމަށް ތަރައްޤީ ހޯދުމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ތަރައްޤީ ކަމާގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުސޫލުތަކާއި އަދި ފަރާތްތަކުގެ ކަނޑައެޅުމަށް ކަމަށް އިޖްތިމާޢީ ކުރިއެރުމާއި ޤާނޫނީ ކަމަކަށް ޤާއިމްކުރަން ޖެހެއެވެ. ކަނޑައެޅިފައިވާ ތަފާސްތައް ތަރައްޤީ ހޯދުން ޝާއިޢު ބަލަހައްޓަމުން ކަމާގުޅޭ ޤާނޫނީ މަސައްކަތްތަކެވެ، ތަރައްޤީ ހޯދުމާއި ބެލުމާއި ޙައްޤުތައް ސާބިތުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި ގުޅިގެން ތަޢުލީމީ ކުރިއެރުމުގެ ޙަރަކާތްތައް ކުރިއަށް ގެންދަމުން ގެންދެއެވެ، ތަފާސްތައް ބަލަހައްޓަމުން ގެންދާ ޚިދުމަތްތަކެވެ. ތަރައްޤީގެ ސިޔާސަތުތަކާއި ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި ތަޢާރަފްކުރުމަކީ ގެއްލުން ލިބޭ ކަމެއް ޤާނޫނީ ކަމާގުޅޭ ތަރައްޤީ ވަނީ ތަމްރީނުތަކެއް ދީފައިވާ ކަމުގެ ބޭނުންތަކެވެ، އިތުރުން ތަރައްޤީ ބަޔަކު ޚިދުމަތްތަކެއް ތަރައްޤީކުރެވިފައިވާ ބަހާލާ ސިޔާސަތު ފަރާތްތަކެވެ. މި ހަފްތާ ތަރައްޤީގެ ޢަމަލު އެންމެހާ ފަރާތްތަކުން ބަދަލުތަކެއް، އެންމެ ފަހުގެ ސިޔާސަތު ތަފާސްތައް ގެނެސްދޭ ތަރައްޤީގެ ބުރަ ބަލަހައްޓާފައިވާ ކަމުގެ ސަބަބުން ކަމަކަށް ވާނެއެވެ. އެގޮތުން އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ އަދި ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުގެ އެންމެހާ ބޭނުންތައް ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ގެންދެއެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ދިމާވާ ފަރާތްތަކުގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން އިބްތިދާއީ ކުރި ކަންކަން ވަކިކުރެވެއެވެ. ދައުލަތުގެ ބަޔަކު އެއްބަޔަކު ބަލާ އިބްތިދާއީ ތަޢުލީމު ބޭސްފަރާތް ކަންކަމުގައި ތަރައްޤީގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން މުއައްސަސާތަކުގެ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވާ މަސައްކަތްތަކެއް، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި އިސްތިޤްލާލުއް ދިރާސާކުރާ ވަކި ޤާނޫނީ ޤަވާއިދަށް ސިފަކުރެވޭ ދިރާސާކުރެވިފައިވާ ގޮތުން ތަމްރީނު ތަފާސީލު ބަލަހައްޓަމުން ހަރުދަނާ އިޤްތިޞާދީ، ސިޔާސީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ތަރައްޤީ ބަޔަކު ހިމާޔަތްކުރުމާއި ތަރައްޤީ ޢާއިލާތަކާއި ގުޅޭ ޚިދުމަތްތަކާ ދެމެހެއްޓުމަށް ބޭނުންތަކެއް ވަނީ ހިމަނާފައިވާނެ ކަމަށް ޤާއިމުކުރެވިގެންނެވެ.

ޤާނޫނީގޮތުން ފިޔަވަޅުތައް ފަރާތަކަށް އިންސާފާއި ބައިވެރިކަން ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ތަޢުލީމުގެ ފިޔަވަޅުތަކެއް މަޤާމު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ބޭނުންތަކެއް ބަލަހައްޓާ ކުދިންގެ އިތުރުން ތަޢުލީމާއި، މުޖުތަމަޢުގައި އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީއާ ހަމައެކަނި ސިޔާސީ ފަރާތްތަކަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާމާއި،

ކޮޅުމަކުން ކުރެވޭ ބުނުމެއް ފުރިހަމަކަމުން ތަންފީޛުކުރުވުން ހުރަސް ތަންފީޛު ނިޒާމެއް އޮތުމާއި، ރައްޔިތުންނަށް އަމާންކަމާއިއެކު ދިރިއުޅެވޭނެފަދަ މާޙައުލެއް ޤާއިމުކުރުމަށް އަމާޒުކޮށްގެން މަސައްކަތްކުރުމާއި، ޤާނޫނަކީ އިޖުތިމާޢީކުރުމުގެ ތަފާތުތަކާއި މާޙައުލެއް ޤާއިމުކުރުވުން ޖެހެއެވެ.

ޤައުމުގައި ދިމިދިމިގެންދާ ދެކޮޅުވެރިކަން އަޑުމަތީ ޤައުމަށް އަމާންކަމުގެ ގޮތުން ލިބިދާނެ ކަމަކަށްވާތީ، ޤައުމުގެ ސިޔާސީ ފަރާތްތަކާއި، ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުގެ މެދުގައި، ސިޔާސީ ޚިޔާލުގެ މެދުގައި، ޤައުމީ މަސްލަހަތު އިސްކޮށް އެކުވެރި ރޫހެއްގައި މަސައްކަތްކުރުމަކީ ކުރަންޖެހިފައިވާ ކަމެކެވެ. އެއް ބައިކު އަނެއްބައިކާ ދެކެދު އޮޅުނަސް އޮތް ބަލިވެރިކަމާއި ފުރަތަމައެއް ނިކަމެތި، އެއްބައިވަންތަ، މަޢުލޫމާތު، ސިޔާސީވެރިކަމުން ޖެހޭ އެއްބަސްވުން ތަކެއް ޙައްލުވުމަށް ޤައުމުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަކީ މިހާރު ކޮންމެހެން ބޭނުންވެފައިވާ ކަމެކެވެ.

ޤައުމުގެ އިޖުތިމާޢީ، އިޤްތިޞާދީ އަދި ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ މުޖުތަމަޢަކުން އިސްކަންދޭންޖެހޭ ކަންކަމެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުން އެއްވެސް ފަރާތަކާ، އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ ބޭރުގެ ޤައުމުތަކާ ވިޔަފާރި، އިޤްތިޞާދީ ގުޅުންތަށް ރާއްޖޭގައި ފަރާތަކުން ހަރަކާތްތެރި ގުޅުން ދިމާކުރި މުވާޞަލާތީ ކުރިއެރުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަން ފުރިހަމަކުރުވެއެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުން ކުރިއެރުމުގައި މީޑިއާގެ ދައުރު ވަރަށްމުހިންމުކަމުގައި ޤަބޫލުކުރަންޖެހެއެވެ. ޤާނޫނީ ރަނގަޅު ކުރެވޭ މީޑިއާގައި މަސްލަހަތު ކުރާ ފަރާތްތަކަށް މިންވަރުކަމުގައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބި، ހަމަ އެހެންމެ، އެފަރާތްތަކުން ހަބަރުތަކާއި މައުލޫމާތު ގެންގުޅުމުގައި ވިޔަފާރިތަކުން ބަރާބަރު ހަމަހަމަކަމާއިއެކުގައި ޒިންމާދާރުކަމާއެކު މަސައްކަތްކުރަންވާނެއެވެ.

މި ޤައުމުގައި އެކަކު އަނެކަކާގެ ނަފްސުތަކަށް ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރާ، ޖާގަ ދީފައި ފަސާދައިން ދުރުހެލިވެފައިވާ، ސިޔާސީ، އަމާން، މާޙައުލެއް އުފެއްދުމަށް ހިތްވަރުދިނުމަކީ ދައުލަތުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރަންޖެހޭކަމެވެ. ހަމަޖެހުމާއި އެކުވެރިކަން ދަމަހައްޓާ ތަރައްޤީ، މުސްތަޤްބަލަކާއި އިސްލާމްދީން ސަލާމަތްކޮށް، އިސްލާމީ ދިރުވައި ވެރިކަމުގައި ދިރިއުޅުމުގެ އުފާ ޖެހިގެން އޮތް ދަތިތައް އެކުވެރިގޮތެއްގައި މަސައްކަތްކުރުމަކަށް މަގުބަލައި، ކުރިއަށް ނަގަން ގެނައުން އެބަޖެހެއެވެ. އަންނަން އޮތް ޒަމާނުގައި ދައުލަތުގެ ތެރެއިން ދާކަށް ހިނގާ ބަދަލު ފެށިގެން ދިއުމަށް އިތުރަށް ޒިންމާދާރުވެގެން މަސައްކަތް ކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ އަމަންއަމާންކަމުގައި އެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކަން ހަމަޖެހިގެންވާ ގާނޫނީ އުޞޫލުތަކަކަށް ބިނާވެފައިވާ މުޖުތަމަޢެއް ކަމުގައި ހެޔޮ ތައުފީޤު މާތް الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ މިންވަރުކުރައްވާށިއެވެ. އާމީން!

28 ފެބްރުއަރީ 2012

މަރިޔަމް އަޒްރާ އަހުމަދު
ރައީސް

2. ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ނަޒަރުން ބަލާއިރު ނިމިގެން ދިޔައަހަރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއަރުވާ ދެމެހެއްޓުމަށް މުސްތަޤްބަލަށްޓަކައި ކުރެވިގެންދިޔަ އަހަރެކެވެ. އަދި ރާއްޖޭގައި ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ ޒުވާން ޑިމޮކްރަސީގެ ނިޒާމު އިތުރަށް ހަރުދަނާކޮށް ވަރުގަދަކުރުމަށާއި ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި ވަރަށް މުހިންމު އަދި ތާރީޚީ މަސައްކަތްތަކެއް ވެސް ކުރެވިގެންދިޔަ އަހަރެކެވެ. އެކަންކަމުގެ ސަބަބުން މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާއި، އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ އަދި ޘަޤާފީ ޙައްޤުތަކަށް ޖުމުލަގޮތެއްގައި ހެޔޮ އަސަރުތަކެއް ކުރަމުންދާކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ހަމައެއާއެކު ތިންބާރު ވަކިވަކިވާ ޖަމާސީ ޑިމޮކްރަސީއެއް ހިނގަމުންދާ ދައުލަތެއްގައި ފުރިހަމަނުވާތީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ހިލާފު ގިނަ ކަންތައްތަކެއްވެސް ނިމިގެންދިޔައަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގާފައިވާކަން ހޯދަމާލުމުގެ ފާހަގަކޮށްލަން ޖެހެއެވެ.

ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ ނުވަތަ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނަށް އުޅުއްވާފައިވާ ނުރައްކަލާއި ރާއްޖޭގައި އުޅޭ ބިދޭސީންގެ ކުރިމަތިލާ މައްސަލަތައް ނާޖާއިޒު ގޮތުން ގެނެސް މަސައްކަތް ކުރުވުމަކީ ރާއްޖޭގައި އެއްމެ ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ މައްސަލައެކެވެ. ބިދޭސީން ގެނެސް ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތް ކުރުވާ ފަރާތްތަކުން އެމީހުންނަށް ދޭންޖެހޭ ޙައްޤުތައް ނުދީ، ސިފައިންގެ މަސައްކަތުގައި ހިމެނޭ ބިދޭސީން ދުރުކޮށް ރަނގަޅު ގޮތުގައި ބެލެހެއްޓުމުގައި މައްސަލަތައް ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ ނުބައި އަމަލުތަކުން ރާއްޖެ ސަލާމަތްކުރުމަށް ގާނޫނީ އިންތިޒާމުތައް ހަރުދަނާކުރުމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

މީޑިއާއަކީ ޑިމޮކްރަސީއެއްގެ ހަތަރުވަނަ ބާރުކަމަށް ބެލޭ އަދި ވަރަށް މުހިއްމު ދައުރެއް އަދާކުރާ ބާރެއްކަމަށް ވާއިރު، މީޑިއާގެ މިނިވަންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އަސާސީން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ، އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ނޫސްވެރިއަކު ޙަވާލާދިން ފަރާތެއް ބަޔާންކުރުމަށް މަޖުބޫރު ނުކުރެވޭނެ 28 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި، މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤާއި ޚިޔާލު ފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ޙައްޤުތައް ޤާނޫނުއަސާސީން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި މީޑިއާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ޚާއްޞަ ޙިމާޔަތެއް ދިނުމަށް މުހިންމު ޤާނޫނުތަކެއް ހެދުމަށް ޖެހޭކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މިގޮތުން، ބައެއް މީޑިއާ ހިންގާ ފަރާތްތަކުން ޤައުމީ ޒިންމާދާރުކަމާއެކު ޚަބަރު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އަހަމިއްޔަތު ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

މީޑިއާގެ ފަރާތްތަކަކީ ވަރަށް ޒިންމާދާރުކަމާއެކު ވަކިފަރާތްތަކަށް ނުޖެހި ބާރަބަރަށް ޚަބަރުތައް ގެނެސްދޭން ޖެހޭ އިޚްލާސްތެރި ބަޔަކަށް ވާން ޖެހެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް މީޑިއާގެ ބައެއް ފަރާތްތަކުން ޒިންމާދާރުނޫން ގޮތުގައި ހަބަރުތައް ގެނެސްދިނުމާއި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ މީޑިއާތަކުން އަމަލުކުރުމަށް މީޑިއާ ކައުންސިލުން އެކުލަވާލި ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓުގައި ހިމެނޭ ޤަވާއިދުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ޙަވާލުވެފައިވާ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކުރެވޭ ފަރާތެއް ނެތުމަކީ ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެކެވެ. މީޑިއާ ކައުންސިލުން ދޫކުރި ބަޔާން ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް އެއްބާރުލުން ދޭންޖެހޭ ނޫސްވެރިން ހުރިހާ މީޑިއާތަކުން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ދިފާޢުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދަވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ނަޒަރުންބަލާއިރު، ރައްޔިތުންނަށް އަދުލުއިންސާފު ލިބުމަކީ އެންމެ މުހިއްމު އެއްއަސާސް ކަމަށްވާއިރު، ރާއްޖޭގައި އަދުލު އިންސާފު ލިބުމުގެ ހާލަތު އޮތް ގޮތުގެ ކަންބޮޑުވުންތަކާއި ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިއްޖެއެވެ. އެހެންކަމުން، އަދުލު އިންސާފުގެ ދާއިރާގައި މިހާރުން މިހާރަށް އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ހުރުމާއެކު ޝަރުޢީދާއިރާ އިސްލާހުކުރުމަށް ޖުޑީޝަލް ސާވިސް ކޮމިޝަންނާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާ ވަރަށް ބޮޑުކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދިހަމައެހެންމެ ޝަރުޢީ ދާއިރާގައި ހުރި ބޮޑެތި މައްސަލަތަކަށް ހައްލެއްގެނެސް ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް އެންމެފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިދިނުމަށް ޖުޑީޝަރީއާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ބިލު އަދި މިނިވަން ޝަރުޢީދާއިރާއާ ގުޅޭ ހުރި ބިލުތައް ފާސްކޮށް ޤާނޫނަކަށް ހެދިގެންދިއުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ނިމިގެންދިޔަ އަހަރު ޝަރުޢީ ދާއިރާއަށް ގިނަ ގޮންޖެހުންތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. މިގޮތުން، ބައެއް ފަރާތްތަކުން ފަނޑިޔާރުންގެ އަގުވައްޓާ އަމަލުތަކެއް ހިންގާ ފަނޑިޔާރުންނަށް އިންޒާރުދީ ބިރުދައްކާ ފަނޑިޔާރުންގެ މަސައްކަތަށް ހުރަސްއަޅާ، ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގެ ޙުރުމަތް ކަނޑާލާ، ބައެއްކޯޓުތަކަށް ބަންދުކޮށް، މާލޭގެ ދަށުކޯޓުތަކަށް ހުރަސް ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގެ މައި ދޮރުގައި ތަޅުއަޅުވާފައިވާކަން ވަރަށް ހިތާމަޔާއެކު ފާހަގަކުރަންޖެހެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކާއި ރައްޔިތުންނަށް ފުރުޞަތުދިނުމަށްޓަކައި ކޯޓުތަކުން ހަދަންޖެހޭ ޤާނޫނުތަކުގެ ބާރުތަކާއި ހުއްޓާލާ ޤާނޫނީ އަދި ޖަޒާ ޤާނޫނު ވަކި މުހިއްމު ޤާނޫނުތަކާއި ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ސަމާލުކަން އެކަށީގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި ލިބިދޭގޮތަށް ޤާނޫނީ ނިޒާމް ރާވައި ހިންގުމަށް ޤާނޫނުތަކަށް ގެނެވޭ އިސްލާޙުތައް ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދިހަމަ އެއާއެކު ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާއިދުތަކުގެ ކުރިއަށް ދާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން އިސްލާޙުކުރެވުނު ދިއުމުގައި އަދި ޤާނޫނީ ބަދަލުތަކުގެ ނަތީޖާ ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ޤާނޫނީ ޖިނާއީ ދާއިރާގެ ބަދަލުތަކަކީ ޖިނާއީ ބިލާއި ހެކީގެ ޤާނޫނާއި ސިޔާސީ ބަދަލުތަކާއި ދަތުރުތަކާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތަކުގެ އިސްލާޙުތައް ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ސަތޭކައިން ސަތޭކަ އިސްލާމީ ޤައުމެކެވެ. މިޤައުމުގެ ރައްޔިތުންނަކީ ޖަމާޢަތުއްސުންނީ އިސްލާމީ ދިވެހި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުން އެކަކުއަނެކަކާ އިޙްތިރާމްކުރާ ވަރަށް އެކުވެރިކަމާއެކު ދިރިއުޅެމުން އައި ބައެކެވެ. ނަމަވެސް މިފަހަކަށް އައިސް ދިވެހި މުޖުތަމަޢުގައި ފެންނަމުން މިދަނީ ދުރުން ތަފާތު މަސްލަކުތަކާއި ކުށްކުރުމުގެ ހަރަކާތްތަކެވެ. ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގެ ބޮޑުގައި އެކަކު އަނެކަކަށް މަލާމާތްކުރާ ފުރައްސާރަކުރުމާއި، އެކަކު އަނެކަކުގެ ޢިއްޒަތާއި އަބުރު ނަގާލުމުގައި އެއްބަސްވާ އަވަދިނުވާ މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރު އަނެއްބަޔަކު މިފެންނަނީ ގޮތްބަދަލުކަމާއި ގެންގުޅޭ ގުޅުމުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަތުން ބޮޑު ހަމަތަރު ބޭނުންކުރުން މަރުތަކާއި، މާރާމާރީ ހިންގުމާއި، ވައްކަންކުރުމާއި، ފޭރުމާއި، މިނޫނުގެ ފުރާނަ ނަގާ ކުށްތަކާއި، ދަރިފުޅުން ބޭއަދަބުކުރުމާއި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާއި، އަންހެނުންނާއި ކުޑަކުދިންނާ ދެކޮޅަށް އިންސާނީ ޙައްޤު ބޭރުވެ ޖަރީމާތަކަށް ހިންގާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މިގޮތުން 2011 ވަނައަހަރު ވަރަށް އަނިޔާވެރި ގޮތަކަށް ބައެއް މީހުންގެ ފުރާނަ ދޫކޮށްލަންޖެހިފައިވާއިރު، ތެޔޮ ކަނޑާލާ ދާއިރާ ކޮށްފައި ތަޅާފޮޅާ އެއްޗެހި ފަދަ، އަނިޔާވެރިކަމާއި، ކުޑަކުދިންނާއި، އަންހެނުން ދުލުން ގޯނާ ކުރެވޭ މީހުންނާއި، އަދި ނުރައްކާތެރިކަން ހުރި މީހުންނާ ގުޅުމުން ޖިންސީ ހިތްވަރު ދިނުމުގެ ދެނެ ހަމަޖެހުމާއި ހިންގާފައިވާ ކަން ފާހަގަކުރެވޭ އިރު، މިފަދަ އަނިޔާވެރި ޢަމަލުތަކަކީ މުޖުތަމަޢުގައި އިސްލާހުވާ ވާގޮތެއް ސަރަހައްދުން މުޖުތަމަޢުގައި ބިރުވެރިކަން އުފެދި ގިނަ ޤައުމުތަކުގެ ސަރުކާރުތަކުން ބިރުވެރިކަމާ ކުރިމަތިލާ ގޮތަކީ ސިޔާސީ ފޮނުވުން ކަމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ.

މުޖުތަމަޢުގައި ހިނގާ އިންސާނީޙައްޤު ޕާމާލު ހުއްޓުވައި، ރައްޔިތުންނަށް މިނިވަންކަމާއެކު ދިރިއުޅެވޭނެ ރައްކާތެރި މާހައުލެއް ގާއިމުކުރުމަކީ ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުންގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކުގެ ވާޖިބެކެވެ، ދައުލަތުގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކުން މިކަމަށް މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ އިރު މިސަރަހައްދު ސަލާމަތްކުރަން މަސައްކަތްކުރުމަކީ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤެވެ. އެއްވެސް ފަރާތަކުން އިސްލާމީ ދީނާ ޚިލާފަށް ކުރާ ކުށްތަކުގެ ސަބަބުން މުޖުތަމަޢު ރައްކާތެރިކަން ނެތި ދާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ

ސަބަބަކީ ކުށްކުރުވެރިންނަށް ޤާނޫނީ އަދި ޝަރުޢީގޮތުން ކުރެވޭ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުވާތީއެވެ. އަދި ތަންފީޛުކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި އުމުރުން އިސްލާޙުކުރެވޭ މުޖުތަމަޢަށް އަލުން ގުޅުވައިދިނުމަށްޓަކައި ހިންގަމުންދާ އެކަށީގެންވާ ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ހިނގާފައި ނުވާކަމެއް ފާހަގަ ކުރެވުނެވެ. މީގެ އިތުރުން، މިފަދަ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތަޖުރިބާ ހުރި މުވައްޒަފުން ނެތުމާއި ޖަލުގެ ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފުން ބޭނުންވާ ތަމްރީނު ދީފައިނުވާކަމަށް ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

ޓޯޗަރ ކޮންވެންޝަނުގެ އިތުރުން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޒިންމާތައް އަދާކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ބަލަމުން ގެންދެއެވެ. މި މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ޓޯޗަރ އާއި ނިސްބަތްވާ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތައް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެއްގޮތަށް ފަރާތްތަކުން ތަޙުޤީޤުކުރާ ކަންތައްތަކެވެ. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ އާއި، ޓޯޗަރ ކޮންވެންޝަނާއި ޚިލާފަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެކިއެކި ފަރާތްތަކުގެ ސަލާމަތާއި ހިމާޔަތް ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ދިފާޢުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކޮށްފައެވެ. އަދި ޓޯޗަރ ކޮންވެންޝަނުގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޒިންމާތަކާއި ގުޅޭ "ޓޯޗަރ ގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖެ" ގެ މަސައްކަތް ރިޕޯޓުގައި ހިމެނެއެވެ. ކޮންވެންޝަނުގެ މަޤްޞަދުތައް ޙާޞިލުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމް ތަރައްޤީކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން އެދިފައިވެއެވެ. އަދި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އެފަދަ ޤާނޫނީ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ކޮމިޝަނުން ދެއްކި ނަޞޭޙަތްތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކޮމިޝަނުގެ ދައުރު ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ޙައްޤުތަކުގެ ތަޢުލީމު އިތުރުކުރުމަށް ޤައުމީ ޙައްޤުތަކާއި، ސިޔާސީ ފިކުރާއި، ޢަމަލީ ޙައްޤުތަކާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ކުރިއަރާފައިވާ ގޮތުން ކޮމިޝަނުގެ ދައުރު ކަށަވަރުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރެވުނެވެ. މިކަމަށް ސަރުކާރުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭ ޤާނޫނުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ކޮމިޝަނުގެ ތާއީދު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ރިޕޯޓު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައެވެ.

3. ކޮމިޝަންގެ ބައްދަލުވުން

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 190 ވަނަ މާއްދާ އާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތާއީދާއެކު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަން ކުރައްވާ ފަސް މެންބަރުންގެ މައްޗަށް އުފެދިފައިވާ ކޮމިޝަން އެކެވެ. މިކޮމިޝަންގެ މަޤްޞަދަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖެއިން އަމަލުކުރަން ޖެހޭ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ދަމަހައްޓައި، އެފަދަ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކޮށްދޭ އަމިއްލަ ޖަމާޢަތްތަކަށް އެހީތެރިވެ ހިތްވަރު ދިނުމެވެ.

2011 ވަނައަހަރު ކޮމިޝަނުގައި ތިއްބެވި ފަސް މެންބަރުންނަކީ؛

1- އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް އަޒްރާ އަޙްމަދު (ކޮމިޝަންގެ ރައީސް)

2- އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ތޫލާލް (ނާއިބު ރައީސް)

3- އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު

4- އައްޝައިޚް އަޙްމަދު އަބްދުލްކާދިރު

5- ޑޮކްޓަރ ލަތީފާ ޤާސިމް އެވެ.

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006) ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޮމިޝަންގެ ނާއިބު ރައީސްކަމަށް، 27 ޑިސެމްބަރ 2011 ދުވަހު އޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 30 ވަނަ ޖަލްސާގައި އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ތޫލާލް ވަނީ އައްޔަން ކުރެއްވުމަށް ފާސްކުރައްވާފައެވެ. އަދި 2 ޖަނަވަރީ 2012 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަނީ އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ތޫލާލް ކޮމިޝަންގެ ނާއިބު ރައީސް ކަމަށް އައްޔަން ކުރައްވާފައެވެ.

4. ކޮމިޝަނުގެ އިދާރާ

ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ އިތުރުން، 31 ޑިސެމްބަރ 2011 އަށް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އިދާރާގައި ޖުމްލަ 52 މުވައްޒަފުންނެވެ. އަދި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އިން ކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް ވިޔާވަތް ފުޅާކޮށް ކުރިއަރުވުމަށްޓަކައި، އިދާރީ ގޮތުން ބޭނުންވާ އިންތިޒާމްތައް ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި އިދާރާގެ މަސައްކަތް ބަހާލިފައިވަނީ 6 ޑިޕާޓްމަންޓެއްގެ މަތިކޮށެވެ.

ކޮމިޝަނުގެ އިދާރީ އޮނިގަނޑަށް ގެނުވުނު ބަދަލު

2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކަށް އިތުރަށް ހަރުދަނާކޮށް ފުޅާކުރުމަށްޓަކައި އިދާރީ އޮނިގަނޑަށް ބަދަލުތަކެއް ވަނީ ގެނެސްފައެވެ. މިގޮތުން ގެނެވުނު ބަދަލުތަކާއި ޑިޕާޓްމަންޓްތައް ހަމަޖެހިފައިވާގޮތް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓް (ސީ.އޭ.ޑީ.)

ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓަކީ އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް.ގެ އެހެން ހުރިހާ ޑިޕާޓްމަންޓްތަކަށް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ސަޕޯޓް ފޯރުކޮށްދޭ ޑިޕާޓްމަންޓެވެ. އަދި މުވައްޒަފުންނާ ބެހޭގޮތުން ކުރަންޖެހޭ އިދާރީ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކުގެ އިތުރުން، ހިއުމަން ރިސޯސަސް އާ ގުޅޭ އެންމެހައި މަސައްކަތް ރާވައި ހިންގާ ފަރާތަކީ ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓެވެ. އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް.ގެ އިދާރާ ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ހޯދުމާއި ގުދަނާ ބެހޭ މަސައްކަތްތަކާއި، މެއިންޓެނަންސް މަސައްކަތްތަކާއި ވެސް ހިންގަމުން ދަނީ މިޑިޕާޓްމަންޓުގެ ދަށުންނެވެ. އަދި އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓް ތައްޔާރުކުރުމާއި، ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ފައިސާގެ މުޢާމަލާތްތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ހިންގައި ބަލަހައްޓަނީ ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓުންނެވެ. މީގެ އިތުރުން އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް.ގެ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން އެކުލަވާލުމާއި، ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި ބަޖެޓާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތައް ވެސް ކުރަމުން ގެންދަނީ މިޑިޕާޓްމަންޓުންނެވެ.

އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އޭ.ޑީ.)

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ދިވެހިރައްޔިތުންނާއި، ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެހެނިހެން މީހުންގެ ދެމެދުގައި ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް، އެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ޝާއިޢުކުރާ ނޫސްތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަކީ އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް.ގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. މިކަންކަމުން އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މަސައްކަތްތަކަކީ ވަޒީފާވެސް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ވޯކްޝޮޕް/ސެމިނަރ، މީޑިއާ ކެމްޕެއިން، އަދި ލީފްލެޓް، ޕޯސްޓަރ، އޮޑިއޯވިޜުއަލް، ނިއުސްލެޓަރ އަދިވެސް މީޑިއާގެ އެހެނިހެން ޕްލެޓްފޯމްތައް ބޭނުންކޮށްގެން، ޢާންމު ރައްޔިތުން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތްތަކާއި އަމިއްލަ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި، ސްކޫލްތަކާއި އަދި އެހެނިހެން ފަރާތްތަކާ އަމާޒުކޮށްގެން ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމާއި އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް.ގެ މަސައްކަތްތަކާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު މީޑިއާގެ ފަރާތްތަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުމެވެ. މީގެ އިތުރުން މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމަކީ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެއެވެ.

ރިސަރޗް އެންޑް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޑިޕާޓްމަންޓް (އާރ.އެންޑް.ޑީ.)

ރިސަރޗް އެންޑް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ޙައްޤުތަކާއި، ރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުން ލިބޭ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ސަރުކާރުން ޤާނޫނުތަކާ މިންވަރު ދެނެގަތުން، ޤާނޫނުތަކާ ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤުކުރާ ކަންތައްތަކާ ބެހޭގޮތުން ދިރާސާކުރުމާއި ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް ދެނެގަތުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ކަންކަމާ ބެހޭ ދިރާސާތައް ހެދުމާއި، ދިރާސާތަކުން ލިބޭ ނަތީޖާތަކާ ބެހޭގޮތުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ބެހޭ ޝަކުވާތަކާއި މުޢާހަދާތަކާއި ގުޅޭ ކަންކަމާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތައް ކުރުމެވެ.

އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް (އައި.ޑީ.)

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން، މީހެއްގެ އިންސާނީ ޙައްޤެއް ނިގުޅައިގަނެވިކަމަށް ނުވަތަ އިންސާނީ ޙައްޤެއް ނިގުޅައިގަތުމުގައި ބައިވެރިވެއްޖެކަމަށް، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކަށް އެހީތެރިވެއްޖެކަމަށް، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކަށް އެހީތެރިވެއްޖެކަމަށް ބުނެ، އެމީހަކު އަމިއްލައަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ފަރާތުން އެހެން މީހަކު ނުވަތަ ޖަމާޢަތަކުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ، ނުވަތަ ކޮމިޝަނަށް އެފަދަކަމެއް ހިނގާކަމަށް، ނުވަތަ ހިނގައިފާނެކަމަށް ގަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ބަލައިގަނެ، މި ބާވަތުގެ ކަމެއް ހުއްޓުވުމަށް ނުވަތަ ހިނގަން ނުދިނުމަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި އިހުމާލުވެފައިވާކަމަށް ފެނި، މިހެން އަމިއްލައަށް ނުވަތަ ޝަކުވާގެ ގޮތުން މީހަކު ނުވަތަ ޖަމާޢަތަކުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ، ތަޙުޤީޤުކޮށް ބެލުމާއި، ކޮމިޝަނުގެ އިދާރާ ހިނގާ އުސޫލާ ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤު ކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޝަކުވާތައް ބެލުމާއި ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނަށް ލިބޭ މައްސަލަތައް ބެލުމާއި، އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ޒިންމާއެކެވެ.

ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އެލް.ޕީ.ޑީ.)

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ) ގެ ދަށުން، ރާއްޖޭގައި ތަންފީޒުކުރާ އިދާރީ އުސޫލުތަކާ، ނުވަތަ ޤާނޫނާއި ނުވަތަ ޤަވާޢިދެއް، ސަރުކާރުން އެއްވެސް މީހެއްގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް ލިބޭތޯ ބެލުމަށްފަހު، މިފަދަ އުނިކަން ހުރިނަމަ އެކަމެއް ރަނގަޅުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމާއި، މި މާއްދާގެ (ޅ) ގެ ދަށުން، އަލަށް އެކުލަވާލާ ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދުތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ޚިލާފު މާއްދާތަކެއް ހިމެނޭތޯ ބެލުމާއި، މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ސަރުކާރަށް ލަފާދިނުމާއި، އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް.ގެ މަޤާމަށް އޮތް ކަންތައްތަކުގައި ޤާނޫނީ ލަފާދިނުމާއި، ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޝަރީޢަތަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާއި، ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނީ ލަފާ ދިނުމާއި، މީގެ އިތުރުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ނަމުގައި ޤާނޫނީ ކަންތައް ކުރުމާއި، ކޮމިޝަނުން ބަޔާން ދޫކުރުމާއި، ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަން ދިނުމާއި، ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިސީ ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ ޤާނޫނުތަކާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ލަފާދިނުމަށް، ސަރުކާރާއި ޕާލަމެންޓަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމަށް ލަފާދިނުމަކީވެސް ޕޮލިސީ ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މަސައްކަތެކެވެ.

ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް (އެން.ޕީ.އެމް.)

އެން.ޕީ.އެމްގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލޭ ގޮތަށް ނުވަތަ ބަންދު ކުރެވިފައި މީހުން ތިބޭ ތަންތަނުގައި އަނިޔާވެރި، ޣައިރުއިންސާނީ ނުވަތަ ދަށްދަރަޖައިގެ އަދަބުތައް ހިނގާތޯ ބެލުމާއި، ތަންގެ އާންމު ހާލަތާއި އިދާރީ އޮނިގަނޑު، އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށް ޤާއިމުކޮށްފައި ވާކަން ކަށަވަރު ކުރުމަށްޓަކައި ޒިޔާރަތް ޖާއިޒާ ކުރުމެވެ. އެން.ޕީ.އެމް އިން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގެ މަޤްޞަދަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ތިބި މީހުންނާމެދު އަމަލުކުރުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ޤާނޫނުތަކާއި، ޤަވާއިދުތަކާއި އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާއި އެއްގޮތްތޯ ބެލުމާއި މިކަންކަން ބެލުމަށްފަހު ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކާމެދު ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް ލަފާދީ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހެޅުމެވެ. އަދި މި ހުށަހެޅުންތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަނިޔާއާއި ޣައިރުއިންސާނީ ދަށްދަރަޖައިގެ އަދަބުތައް ހުއްޓުވައި، އިސްލާހު ކުރުމަށް ދައުލަތަށް ލަފާދޭ ކަންތައްތަކާއި ބޭރުގޮތުން ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާ އެ ހުށަހެޅުންތަކާއިމެދު ބިނާކުރަނިވި ގޮތުގައި މަޝްވަރާކޮށް، އެކަންތައް ރަނގަޅު ކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމެވެ.

2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް

2011 ވަނައަހަރު މިކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތައް އަމާޒުކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު އަސާސީ އާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގައިވާ ޒިންމާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް މަގުފަހި ކުރުމަށްޓަކައި އެކުލަވާލާފައިވާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން 2010-2014 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ 10 ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތަކަށް އިސްކަން ދީގެންނެވެ. މިމަސައްކަތްތައް އަމާޒުކޮށްފައިވާ ދާއިރާތަކަކީ؛

1. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުން
2. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން
3. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ތަޤާފަތެއް ޤާއިމުކުރުން
4. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާ ނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން
5. މިނިވަންކަން ގެއްލޭފަދަ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަށްދަރަޖައިގެ ޢަދަބުތައް ހުއްޓުވުން
6. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް ކުރުން
7. ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއެކު ގުޅުން ހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކަށް ޒިންމާދާރު ކުރުވުން
8. މަދަނީ މުޖުތަމަޢުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރުން
9. ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ ގުޅުންތައް ގާއިމުކޮށް ބަދަހިކުރުން
10. ކޮމިޝަނުގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުން

5. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާ ކުރުން

ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަމާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، މިކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، ސަރުކާރުން އެކުލަވާލާ ޤާނޫނާއި ޤަވާއިދުތަކާއި އިދާރީ އުސޫލުތައް އެކުލަވާލުމުގައި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ރޫޙު އާލާކުރުމާއި، ހިމާޔަތްކުރުމާއި ދެމެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރަށް ދަންނަވާ މަޝްވަރާއާއި ލަފާދިނުމުގެ ގޮތުން 2011 ވަނައަހަރު ކުރެވިފައިވާ މަސައްކަތްތައް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

5.1 އަނިޔާ މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުމުގެ ބިލަށް ކޮމެންޓް ކުރުން

އަނިޔާ މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުމުގެ ބިލަކީ ކޮމިޝަނުން 2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމެންޓްކޮށްފައިވާ ބިލްތަކުގެ ތެރެއިން ފާހަގަކުރެވޭ މުހިއްމު ބިލެކެވެ. "އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް ޓު ދަ ކޮންވެންޝަން އަގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ"ގެ ދަށުން އަނިޔާ މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ޤާނޫނެއް އެކުލަވާލުމުގެ މުހިއްމުކަން ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.

މިބިލު މަޖިލީހުގެ ގޮތުގައި އެކުލަވާލެވިފައިވަނީ އަނިޔާ މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުމާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އޭގައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމައަށް ހިމަނައިގެންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މިބިލުގައި އަނިޔާ ކުރާ ފަރާތަކީ "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއް" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުގެ ބަދަލުގައި އަމިއްލަ ފަރުދުންވެސް ހިމެނޭ ގޮތަށް އަނިޔާ މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުން ފުޅާދާއިރާއެއްގައި މަނާކުރެވޭނެ ގޮތަށް އޮތުމުގެ މުހިއްމުކަން ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ބަންދުކުރެވޭ ތަންތަނުގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ރިހެބިލިޓޭޝަން ފެސިލިޓީ ތަންތަނާއި، ނަރުސިންގ ފެސިލިޓީ ތަންތަނާއި، ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުތަކާއި އަދި ޖުވެނައިލް ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުތަކާއިވެސް ހިމެނުމުގެ މުހިއްމުކަން ފާހަގަކޮށް އެގޮތަށް މިބިލު އިޞްލާޙުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

އަނިޔާ ލިބޭ ފަރާތްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ހިންގޭ ރިހެބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމުގައި އަނިޔާ ލިބޭ ފަރާތްތަކުގެ އިތުރުން އެފަރާތްތަކުގެ އާއިލާގެ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވެއްޖެނަމަ މިޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތުމުގެ މުހިއްމުކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި ޕްރޮގްރާމް އެކުލަވާލުމުގައި ޖަމާޢަތްތަކާއި ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ލަފާ ހޯދުން މުހިއްމުކަމަށްވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

5.2 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ބިލަށް ކޮމެންޓް ކުރުން

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ބިލު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ނަޒަރުން ބެލުމަށްފަހު މިބިލުގެ 53 ވަނަ މާއްދާއާއި 61 ވަނަ މާއްދާއާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ފެންނަ ހިޔާލުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއަށް ފޮނުވުނެވެ. މި ބިލުގެ 53 ވަނަ މާއްދާއަކީ ކުށްކުރި މީހާގެ ތަރުޖަމާނެއް ދިނުމާބެހޭ މާއްދާއެވެ. އަދި 61 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދަޢުވާ ނުއުފުލައިފިނަމަ ފަހުން ދަޢުވާ ނުކުރެވޭނެކަމެވެ.

މި ދެ މާއްދާއާބެހޭ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި 53 ވަނަ މާއްދާގައި ކުށްކުރި މީހާގެ ތަސައްރުފު ފުދިފައި ނުވާނަމަ އެހަރު މިހާރު ކުރި ކުރަނީ މަޢާފު ދިވެހިބަސް ކުރެއްކަމަށް ބުނުމުން އާދޭ ކުރެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފެންނާތީ އެ ބަދަލުގައި އެހީއަށް ކުށްކުރުމުގެ ޒިންމާކަމުގެ ވާސިޠާކޮށްގެން އޮތުން މުހިއްމުކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

61 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ފަދައިން މީހުން ގެނުން، ރަށްފުށުން، ފިޔަވައި އެމްބިއުލަންސް، ލޯންޗްތަކާއި ހަރަދުތަކުގެ
އަސާސީ ކުށްތަކުން ބަޔަކު ކުރި ޖަޒާ ކަންތައްތަކާ ދެކޮޅަށް މިނިވަން އިދާރާތަކުގެ ތަރައްޤީ ލިބިދޭން ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި
އަސާސީ ޙައްޤު ފަރާތްތަކާއި މީހާ ގުޅޭގޮތުން ކަމާބެހޭ ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކާ ގުޅިގެން ބަލައި ފުރިހަމަ މިނިސްޓަރީން
އިތުރުން ހޯދުމުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މުއާހަދާ ބަލަހައްޓާ، ބަރާބަރު ކަމެއް ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާ އާއި ގުޅުން ފުރިހަމަ ކުރުމަށް އެކު ދިރާސާކޮށް އިން ގަވާޢިދުތައް، ސިޔާސީ ޙާލަތު އާއި ކަމަށް ވެ
ހުރި ދައުލަތްތަކުގެ ސޮއިކުރުމުގެ އެކު ދިޔަބަހުން ކަނޑައެޅިފައިވާ މަސައްކަތް ތަރައްޤީކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާނެއެވެ.

މިކަމަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ތަޢާރަފްކުރުމުގެ އަދި އިންސާފު ޤާނޫނުތަކުގެ އަމަލު ކުރެވޭނެ އިދާރާތަކުގެ ޖާގަ
ތަނފީޒުކުރެވޭ ހުކުމްތަކާއި، މިގޮތް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކުރި މަސައްކަތްތައް އިތުރު ކުރުމަށް
ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުސަތު ދެއްވުން އެދިފައިވާ ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި ދަންނަވާލަމުންދަމެވެ.

5.3 ނުރައްކާތެރި ކަންކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤައުމީ ޕްރޮޓޮކޯލް އެއްގޮތަށް ބިލު (ސަބްކޮމިޓީ ބިލް) އަށް ރިޕޯޓު ކުރުން

ނުރައްކާތެރި ކަންކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤައުމީ ޕްރޮޓޮކޯލް އެއްގޮތަށް ބިލު މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފެށިގެންދާ
ނުރައްކާތެރި ކަންކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގޮތުގައިވާ ބިލެއް ކަމުގައި މިނިސްޓަރީން ބަލައިގަނެފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެ.
އެގޮތުން، މިބިލުގައި އެކުލެވޭ ބައެއް މާއްދާތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރޫހާއި
ފުށުއަރާ ބައެއް މާއްދާއެއް ހުށަހަޅައިދިނުމާއި މިކަންކަން އިސްލާހުކުރުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.

އެގޮތުން މިބިލުގައި މުވައްޒަފުން ޢާއްމު ވަޒީފާ ދޫކޮށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، ގޮތެއްދެނެގަތުން ފަސޭހަ، ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމާއި،
މިޢާއްޗާ މުއާމަލާ ކުރަންޖެހޭގޮތުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ދެކޮޅަށް ފަރަމާބަދަލެއް ހުރިކުރުމަށް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

މިބިލުގެ ބޭނުމާ ތަޢާރުފު ފުރަތަމަ ކުލަކާއި ނަމަވެސް، ޚާއްޞަ އެސެސްމަންޓް ކުރަމުން ހުރި ތަޙުޤީޤުކުރުމާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ދެކޮ
މުއާމަލާތަކަށް ހިނގުމުގައި ހުރިހާ ހާލަތެއްގައި ސަލާމަތާ އެކު ޤަވާއިދުތަކަށް ސީމާވާ ފުރުސަތު ޢަމަލުކުރާނެ ކަމުގައި
ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މިބިލު ތަސްދީޤު ކުރުމުގައި ބަލާބައިވާ ކަންކަން ރިޢާޔަތް ކުރެވޭން ނަގާއި ޤާނޫން
ފުރިހަމަ ކަމަށް ދިރާސާކޮށް ދެއްކުން ޙައްޤުތަކާއި ބަލާބައިގަތުމަށް ދަންނަވާލައި ވެއެވެ.

5.4 ދައުލަތުގެ މުސާރައިގެ ސިޔާސަތުގެ ބިލަށް ރިޕޯޓު ކުރުން

މިބިލުން އެކުލެވޭ މުސާރައިގެ ކަމަށް ފާހަގަކުރުމަށް މިބިލުގެ ދަށުން އެހެންނަމަވެސް ޖޫ ރިޕޯޓްކުރެވެ. މި ޖޫ ރިޕޯޓަށް
އެހެންނަމަވެސް ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި މިފަދަ ރިޕޯޓުކުރަން އެކަށީގެންވާ އުސޫލުތަކަށް ނޫން ކަމާއި މި
ބިލުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޖޫ ރިޕޯޓުކުރެވޭ މުސާރަޔާއި ގުޅޭ އަދަދާއި، ރިޕޯޓުން ބެލި ފާހަގަ މުއްދަތާއި،
ރިޕޯޓުކުރެވޭ މުސާރަތަކުގެ ދަފު މުސާރަ ފަދަ ކަންކަމަށް ޝާމިލު ފަދަ ވަސީލަތްތަކަށް މަދު ޤާނޫނުތަކަށް އެކަށީގެން ކަންކަން
ކަމަށް ނުފެންނަކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ.

ޤާނޫނީ ގޮތުގައި މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބިލުގެ މައްސަލަތަކާއި ކަންކަން ހުށަހެޅި ކުރުމަށް މިހާރުވެސް ސަރުކާރުގެ
އާއި މުއައްސަސާތަކަށް އާއި ސިފަސިފަގައިއާ އާއި މިންވަރަށް މަސައްކަތް ކުރުމަށްދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އިތުރު
މުއައްސަސާއެއް ހުރުމަށް މަސައްކަތްތަކަށް ފުރުޞަތު ގެންވެ އިތުރު ހަރަދުތަކެއް ހިނގާނެތީ ދިމާވާނެކަމާއި، މިކަން ކުރުން

ނިންމަވާއިރު އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ މަސައްކަތާ ފުށުނާރާނެ ގޮތަކަށް، އަދި ވަގުތާއި ފައިސާ ބޭކާރު ނުވާނެ ގޮތުގެ މަތިން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ވިސްނާ ވަޒަނުކޮށް މުހިންމުކަމަށް ކޮމިޝަނުން ދެކޭކަން ބަޔާންކޮށްފައި ވާނެއެވެ.

5.5 ޖިނާއީ ބިލަށް ކޮމެންޓް ދެވުން

ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު އަމަލުކުރެވިގެންދާ ޖިނާއީ ޤާނޫނަކީ، ޝަރުޢީ ޙުކުމްތަކާއި މަސައްކަތްތަކުގައި، އެކިއެކި މައްސަލަތަކުގައި ޢަދާލަތު އަދާކުރުމަށް ދިމާވާ ދަތިތަކެއް އޮތް ޤާނޫނެކެވެ. މިގޮތުން، އަދިވެސް މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރެވޭ ޖިނާއީ ޢަދަބުތަކުގައި ވަރަށް ގިނަ އިސްލާހުތަކެއް ގެންނަން ޖެހެއެވެ. އެހެންކަމުން ޖިނާއީ ޤާނޫނު އަލުން ތައްޔާރުކުރުމަށް، ޖިނާއީ ޢަދާލަތު ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ސަރުކާރުން ތައްޔާރުކޮށް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބިލަށް ކޮމިޝަނުން ކޮމެންޓް ދީފައިވެއެވެ.
މި ބިލުގައި ބައެއް ކުށްތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޢަދަބުތަކާއި ޤާނޫނީ މާނަތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނުން ކޮމެންޓް ދީފައިވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ގުޅޭ ފަދަ ގޮތަކަށް ޖިނާއީ ޤާނޫނެއް ނެތުމަކީ މައްސަލައެކެވެ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހަމަތަކާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތަށް ޤާނޫނު ހެދުމަށް ކޮމިޝަނުން ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ. ދިވެހި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބުނާ ބައެއް މާއްދާތަކާ ޚިލާފުވާ މާއްދާތަކެއް މި ބިލުގައި ހިމެނޭތީ، އެ މާއްދާތައް އިސްލާހުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ކޮމެންޓް ދީފައިވެއެވެ.

5.6 މައުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ބިލަށް ކޮމެންޓް ދެވުން

މައުލޫމާތު ހޯދާ ލިބިގަތުމުގެ ބިލަކީ ކޮމިޝަނުން ދިރާސާކޮށްފައިވާ ބިލެކެވެ. މިބިލަށް ކޮމެންޓް ދެވުމުގައި ބަލާފައިވަނީ މިއީ ރައްޔިތުންގެ މައުލޫމާތު ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤާއި ގުޅިގެންވާ ބިލަކަށްވުމާ، ދިނުމާގެ އުޞޫލް ތަންތަނުގައިވެސް ޢަމަލުކުރުމުންނާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ރައްޔިތުންނަށް ފަސޭހަ ގޮތެއްގައި މައުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު ލިބިދޭން ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށެވެ.

މިގޮތުން ދައުލަތުގެ މައުލޫމާތު ހޯދުމަށް އެދޭ ފަރާތުން އެދޭ ސަބަބު ބަޔާންކުރަން ނުޖެހޭކަމާއި، މައުލޫމާތު ހޯދަން އެދޭ ފަރާތަށް ފަސޭހަކަމާއެކު ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ލިބޭނެ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުން ފެންނަކަމަށް ކޮމިޝަނުން ކޮމެންޓް ކޮށްފައިވެއެވެ.

5.7 ދައުލަތުން ސިޔާސީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމާއި ސިޔާސީ ހިދުމަތުގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމުގެ ބިލަށް ކޮމެންޓް ދެވުން

މިބިލަށް ކޮމެންޓްދެވުމުގައި އިސްކަންދީފައިވަނީ ސިޔާސީ ހިދުމަތް ހުރި ފަރާތްތަކާއި ހިދުމަތްދޭ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުގެ މަތިން ބިލު އުފެއްދުމަށެވެ. އެގޮތުން މުޖުތަމަޢުގެ އާންމު ސިޔާސަތުގެ ފުރިހަމަ ރަނގަޅުކުރުމާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން މިބިލު ފަރުމާކުރުމަށް ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.

5.8.1 މުޖްތަމަޢުގައި އާންމު ހާލަތުތަކުގެ ސިޔާސީ ދާއިރާގައި ލިބިފައިވާ މިންވަރު ޔުނިވާސަލް ޕީރިއޮޑިކް ސިވިލް ސޮސައިޓީގެ ރިވިއު ރިޕޯޓު

މި ރިޕޯޓަކީ އިޤްތިޞާދީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޢަހުދުނާމާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދަށުން އަންނަނި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، މިގޮތުން އަހަރު ކުރެވުނު އަންނަ ސިވިލްސޮސައިޓީން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކޮމިޓީތަކަށް ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓެކެވެ.

މި ރިޕޯޓުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ޢާއްމުކޮށްފައިވާ ދުވަސްވަރުގައި ދުރުކުރުމަށް ފައިސާ އާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު އެންޑް ފެމިލީން ދުރުކުރުމަށް އެކިއެކި މަސައްކަތް/ބަޔަކު ހިންގާ ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތް ބަޔާންކޮށް ދީފައިވާ، ފާސްކުރެވުނު ބިލުތަކާއި ބަލާފައިވާ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ، ސަރުކާރުން ބަލައިގަތުމުގައި ހުރި ފަރުވާތަކަށް ދޭ ޖަވާބު "މަސައްކަތް ކުރިއަށް" ދާނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައި ވާ ދާއިރާގައި ދިރާސާ ކުރުމުގައި ސިވިލްސޮސައިޓީތަކުގެ، އަދި މީގެ އިތުރުން ހުރިހާ ބާރުތަކެއް ބަލައިގަތުމަށް އަދި ދިމާވާ ފުރުސަތު މިންވަރު ދޭނެ ގޮތް ދިރާސާކުރުމުގައި ބައިވެރިވާ ސިވިލް ސޮސައިޓީތަކުން ބަޔާންކުރުމުގައި ވެއެވެ.

5.8.2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ސިވިލްސޮސައިޓީތަކުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓު

މި ރިޕޯޓަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އަސާސީއާއި އެހެނިހެން ޤާނޫނުތަކާއި ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅުމުގައި އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތައް ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑު ދިރާސާކޮށް ބަލާފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާއާ "ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ އެލިމިނޭޝަން އޮފް އޯލް ފޯމްސް އޮފް ޑިސްކްރިމިނޭޝަން އަގޭންސްޓް ވިމެން" ގައި ބުނެވިފައިވާ ކަންތައްތައް މި ޤާނޫނުތަކާއި ގުޅިގެން ދިރާސާކޮށް ބަލާފައިވާ ހުށަހެޅުމާއި ހުށަހެޅުން ބަލައިގަތުމުގެ ފުރުސަތު ދީގެން ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުން ކުރަން ރިޕޯޓެކެވެ.

5.8.3 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޢަދުލުއިންސާފުގެ ސިސްޓަމުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓު

މި ރިޕޯޓަކީ ޖިނާއީ ޢަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމުގެ ސިސްޓަމުގައި ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ފާހަގަކޮށް، ޢަމަލީ ގޮތުން ޖިނާއީ ޢަދުލުއިންސާފުގެ ވުޒާރާތުގައި ދިރާސާކޮށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާއި ބަލައި ސަރުކާރުގެ ޖިނާއީ ޢަދުލުއިންސާފުގެ ސިސްޓަމުގެ މުޤާރަނާ ކުރުމަށް ބަލައިގަތުމުގެ ގޮތުން ތައްޔާރުކުރި ރިޕޯޓެކެވެ.

5.8.4 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ސިވިލްސޮސައިޓީތަކުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓު

މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކުރަނީ ދިރާސާގައި ހިމެނިގެން ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާ، ޤާނޫނު އަސާސީ، ޤަވާޢިދުތަކާއި ސިވިލްސޮސައިޓީތަކުގެ މަސައްކަތެވެ. އަދި މި ސިވިލްސޮސައިޓީތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކުރުމުގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމާއި މުއައްސަސާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މަސްއޫލިއްޔަތު ބަލައިގަތުމަށް ބާރު އަޅާފައެވެ.

5.8.5 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތައުލީމާބެހޭ ސިޔާސަތުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓް

މި ރިޕޯޓުގައި ބަލާލެވިފައިވާނީ ސަރުކާރުގެ މެނިފެސްޓޯގައި ތައުލީމާބެހޭގޮތުން ހިމެނިފައިވާ ސިޔާސަތަށް އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ނަޒަރުން ބަލައި ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ފުރަތަމަ ތަޤްރީރާއި އަދި މިކަންކަމާދުރު މި ކޮމިޝަނުން ކުރިއަށްދާން ކަންކަމުގެ މައްސަލަތައް. މީގެ އިތުރުން ތައުލީމުގެ ގައުމީ މަންހަޖުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހިމެނިފައިވާ މިންވަރު، އުނގަންނައިދިނުމުގެ ހައްޤު ހިމެނޭ ތައުލީމާބެހޭ ޤާނޫނެއްގެ ޚާއްޞަ ގާނޫނެއްގެ މުހިންމުކަން ހިމެނޭ ގޮތުން، ސަރުކާރުގެ ފުނިފެސްޓުގައި ބާރުލާފައިވާ ސިޔާސަތުގައި ކަންކަމާއި ހިލޭ ތައުލީމުދިނުމާއި ކަންތައްތަކުގެ ކަންތައްތަކާއި ތައުލީމީ ތަރައްގީއާއި ކަރުދާސްތައް ގާނޫނުގައި ބިނާކުރެވޭ ހައްޤުތަކާއި ބެހޭގޮތުން ބަލާފައިވާ ކަންކަމާއި ތައުލީމާ މި ރިޕޯޓުގައި ބަލައިލެވިފައެވެ.

5.9 ކޮމިޝަނުން ފާސްކުރުވިފައިވާ ޚާއްޞަ ރިވިއު ރިޕޯޓްތައް

5.9.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތާއި ތަޢުލީމާބެހޭ ޢާންމު ޤާނޫނު ސިޔާސަތުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓް

މި ރިޕޯޓުގައި ބަލާލެވިފައިވާނީ ސަރުކާރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތާއި ތަޢުލީމާބެހޭ ޢާންމު ޤާނޫނު ސިޔާސަތުގެ ތަންފީޛުކުރުމާ މިންވަރު ސިޔާސަތު އުނގަނޑުވުމުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޢަހުދުނާމާތަކުގެ މަސައްކަތް ބަލާފައިވާ މިންވަރުގެ މައްސަލަ. އަދި މި ސިޔާސަތު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ނަޒަރަކުން ބަލައި، ހަރުދަނާކުރުމަށް ފުރުޞަތު ކަންތައްތައް ފާހަގަކޮށް، ޙައްޤުތަކުން ދުރުހެޅުވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޢަހުދުތަކުގެ ކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މި ސިޔާސަތު މުރާޖަޢާ ކުރުމަށް ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.

މިގޮތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި، މި ސިޔާސަތުގައި ސަރުކާރުގެ ކުރިންސުރެ ވަކިން އުޅެއްދުން ކަމަށް ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތާއި ތަޢުލީމާބެހޭ ޢާންމު ޤާނޫނު ޤާނޫނުގައި އެ ފަދަ މުހިއްމު ކަންކަން ހާމަ ކުރެވޭ ކަމަށް ބާރުއަޅާ ގާނޫނެއް ހެދުމެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން ސަރުކާރުގެ ކުރިންސުރެ ގާނޫނެއް ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތުތަކުގައި ޢަދުލުވެރިކަމާއި ބަޙުޘުތަކުގައި ތަފާތު ކަންތައް ބަލަހައްޓާ ވަޒަންކުރާނެ އިޤްތިޞާދީ އުސޫލުތަކެއް ހިމަނަން މި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

މިހެންކަމުން މި ސިޔާސަތުގައި މިހާރު އަމަލު ކުރަމުންދާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތާއި ތަޢުލީމާބެހޭ ޢާންމު ޤާނޫނު ޤާނޫނާއި ކަމާބެހޭ ގާނޫނުތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކާއި ބަޔާންކުރާ ގެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ ކޮށްދޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނަކީ މި ސިޔާސަތު ތަންފީޛު ކުރުމަށް ކަމަށް ދިރާސާކުރެވޭ މަޢުލޫމާތު ކުރުމުގެ ސަބަބުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޢަހުދުނާމާތަކާ ހުރި ހަމަޖެހުން ކުރުމަށް ގާނޫނީ ބެލުމުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޢަހުދުތަކަށް ބަލައި އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތާއި ތަޢުލީމާބެހޭ ޢާންމު ޤާނޫނުގެ ޤާނޫނަށް، ޤަވާޢިދުތަކާއި ޢަހުދުތަކުގެ ބަދަލުކުރުން ފުރުޞަތުތަކެއް މި ރިޕޯޓުގައި ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.

5.9.2 ފެންބޮޑު ހުވާގެ ޚާއްޞަ ރިވިއު ރިޕޯޓް

މިރިޕޯޓުގައި ބަލާލެވިފައިވާ މި ސިޔާސަތު "އިންޓަރނޭޝަނަލް ކަވަނަންޓް އޮން ސިވިލް އެންޑް ޕޮލިޓިކަލް ރައިޓްސް" ގައި ބާރުއަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި، ހަމަތަކާއި، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުން ދިވެހި އަސާސީ

ރައްދުތަކާއި، ހާއްސަވެރިޔަން ބޭނުންވާ މީހުންގެ ތެރެއިން ސިޔާސަތުގެ ބައި މުއައްސަސާތަކުން ތަފާތުކުރުމެއްނެތި،
ހަމަހަމަކަމާއެކު ހައްގުވާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް އެކުލެވިފައިވާ މަސައްކަތް.

ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ތެރެއިން ސިޔާސީ ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤުތަކާއި ބޭނުންތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭ އަސާސީ ގޮތުގެ
ތެރެއަށް ވަދެވޭނެ މުއައްސަސާތަކުގެ ކުރިއަރުވުމަށް، އެކަށީގެންވާ ފަރުމާކުރެވިފައިވާ މިނިވަންކަމާއި ގުޅޭ އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމާއި،
ފޯރުކޮށްދޭ އަސާސީ ބައިތަކާ ގުޅޭ ހުނަރުތަކާއި ތަޢުލީމުދިނުމަށް އެކަން ކުރެވޭނެ ކަމަށް މި ސިޔާސަތުގައި ބަޔާންކުރެވިފައި އޮވެއެވެ
ރަނގަޅަށް ކަމަށް ފެންނަކަމަށް މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ
ދައުރަކީ ސަރުކާރާއި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް މި ރިޕޯޓަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތުގެ ގޮތުން ލަފާދޭކަން ކަމާއި
އެކަމަށްޓަކައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ކުރާނެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތަފްސީލު މި ފަދަ ފުރުޞަތުގައި ހިމެނިފައި ކަމަށް
ފެންނަކަމަށްވެސް މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ.

5.9.3 "އެޑްވާންސިންގ އެންޑް ރިމޫވަލް އޮފް ބެރިއަރސް ފޮރ ދަ ހިއުމަން ރައިޓްސް ޕްރޮޓެކްޝަން" އެންފޯސްމަންޓް ރިޕޯޓް

މި ރިޕޯޓުގައި ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކުރި ގޮތުން އެއްވެސް ކުރުމުގައާއި މަޢުލޫމާތު ލިބުމުގައި އަދަބު ކުރުވާ ގޮތުގެ
މައްސަލަ ބެލުމަށް ވާނުއެވެ. އަދި މިދިޔަ ތަންތަނުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދަބު ކުރުވާކަމުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ
މިންގަނޑުތަކާ ބެހޭގޮތުން ބޮޑަށް ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ "ހިއުމަން ރައިޓްސް އިން ދަ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފް
ޖަސްޓިސް" އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތްތަކުން ގާނޫނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީއަށް ރިޢާޔަތް ކުރެވިފައިވާނެއެވެ.

5.9.4 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ފޯރަމް ނިޒާމު ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ކޮންފަރެންސް މުހިއްމު އެހެނިހެން މުއައްސަސާތަކާއި

އެޗްއައިވީ ޖެންޑަރގެ އޮފީސް ބައިނަލްއަގުވާމީ ޖަމިއްޔާ އެޖެންޑާ 2010 -2013 ގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން
އެފެއާޒް ކޮމިޝަން ބައިނަލްއަގުވާމީ "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިނަލްއަގުވާމީ ބައިނަލްއަގުވާމީ މުއާހަދާތަކަށް ގާނޫނު"
އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. އެގޮތުން ގާނޫނުގެ ޑްރާފްޓް ބައިނަލްއަގުވާމީ ގޮތުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން
އެފެއާޒުގެ ޒާތީ ހެދުމަށް ފޮނުވައި އެމިނިސްޓްރީގެ ޒާތީވަނީ ލިޔުމެއްވެ. އަދި ލިޔުމެއްވާ ޒާތީމުޢާމަލާތް ކޮމިޝަނުގެ
ހަރަކާތްތަކާއި ހިމެނޭގޮތަށް އެޗްއައިވީ ޖެންޑަރގެ އޮފީސް ފަންކްޝަނަލް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒ
ގުޅިގެން ރައްދުތަކަށް މަޝްވަރާކޮށް ފާހަގަކުރެވި ފަންކްޝަނަލް ކޮމިޝަނުގެ ކުރިއަށް މުއައްސަސާތަކުގެ ކުރެވުނެވެ.

އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި މުޅި އަދަބު ދިނުމުގައި އަމަލުކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ ދިރާސާ ކުރުމާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ ކޮމިޝަނުގައި
ދިރާސާކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި މިދިރާސާގައި ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަންތައްތަކުގެ މައްސަލަ ރިޢާޔަތްކޮށް ބައިނަލްއަގުވާމީ ކުރުމާ
ވަކި ރައިސްތަކުގެ މުޤައްރިރު އަށް ހުށަހަޅާފައެވެ.

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ހިޔާ ގާނޫނީ އަދި ދިރާސާކޮށް ގަވާއިދުތަކާއި އެކުލަވާލެވިފައެވެ. މިގަވާއިދުގައި ގާނޫނީ
އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަލާނެ މިންގަނޑަކާ ގާނޫނީ އެހީ ފޯރުކޮށްދެވޭނެ އުސޫލުތައް ބައްލަވާކަށް ހުށަހެޅިފައި
ވާނެއެވެ.

"ރަށު ސްޓޭޓަސް އޮފް ދި އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮވެނަންޓް ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފާހަގަ ކުރެވުނު ސަލާމަތީ ބައިނަލް
ކޮމިޝަނުގެ ހިޔާ މަޢުލޫމާތު ހަރަކާތްތަކުން ދިރާސާ ކުރުމުގެ ބައިނަލްއަގުވާމީ ގާނޫނީ ރިޢާޔަތްކޮށް ރައްޔިތުންގެ މަޢުލޫމާތު
ހިއްސާކުރަން މުއައްސަސާ މަޢުލޫމާތުގައި ދިރާސާކުރުމަށް ކޮމިޓީގެ އެދިފައިވާކަން ކޮމިޝަނުގެ ހިޔާ އެކޮމިޓީއާ

ހިއްސާކޮށްދެއްވާނެއެވެ. އަދި މިކަމާ ގުޅިގެން މަޖިލީހުގެ ނިންމުމުން ތަސްދީޤު ކުރެއްވުމަށް އެދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ސިޓީއަކުން ދަންނަވާފައި ވާނެއެވެ.

ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ގާނޫނުގައި ފާސްކޮށްފައިވާ ކުޑަކުދިންގެ އުމުރު ދަށްކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލާގައި ކޮމިޝަނުގެ ޚިޔާލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށްޓަކައި ދިރާސާ ކުރުމަށްފަހު ތައްޔާރުކޮށް ފޮނުވާފައިވާނެއެވެ.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒާއި އޮސްޓްރޭލިޔާގެ އެޖެންސީ ފޯރަމްގެ އޮފިސަރ ގުޅިގެން ބައްދަލުކުރުމާ "ޕީޕަލްސް ސްމަގްލިންގ އެންޑް ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ ޕްރިވެންޝަން" މިބަޔަން ކޮމިޝަނުގެ ހަރަކާތްތަކަށް އެފަދަ ހިއްސާކޮށް އަދި މިބާވަތުގެ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. ޕީޕަލް ސްމަގްލިންގ އެންޑް ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ ޕްރިވެންޝަން ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ކުރެވުނު މަޝްވަރާތަކުގައި ޕީޕަލް ސްމަގްލިންގ އާއި ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ އަދި އެއް ގާނޫނެއް ހެދުމާއި ބާރު ކޮމިޝަނާ ޖިނާއީ ކުށްތަކަށް އަދަބުދޭނެ މިފަދަ ކަންކަން ކުރުމަކީ ކަނބަލުން އުޅޭ ކަމަކީ އިސްތިސްނާއެއް ނެތި މި ގާނޫނު އަމަލުކުރާނެ ގޮތަކަށް ހިންގުމާއި ގުޅޭ އާއި އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން މިފަދަ ގާނޫނެއް ހަރުދަނާ ވިސްނުންތަކާ ކަންކަމާއި ގުޅުންހުރި ކަންކަމަށް މިފަދަ ކުށްތަކުގައި ހިމެނޭ. މީގެ އިތުރުން، މިފަދަ ބޭރުގެ އެކިކަހަލަ ފަރާތްތަކުގައި ގާނޫނުތަކަށް ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް މަޝްވަރާ ކުރެވުނެވެ.

ޤާނޫނީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ރިސާޗް ކޮމިޝަނުގެ ކޮށްދޭ ކޮމިޝަނާއި ގުޅިގެން އަދި ކޮންޓްރޯލް އުސޫލުތަކާ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކާ ދިރާސާ ކުރުމަށް ހަރުދަނާކުރުމުގައި ބައިވެރިވުމަށް މަސައްކަތް ކުރާނެ އުސޫލު ގެއްލުން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ދިރާސާ ކުރުމަށް މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ.

ސްޓޭކްހޯލްޑަރުން އާންމުން ކަރަންޓުގެ ހުރުމަތް ފަރާތްތަކުގެ ގެންގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި ގުޅިގެން ބާރުދޭން މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ.

[illegible] ކޮމެންޓް	[illegible] ކޮމެންޓް	ފޮނުވި ކޮމެންޓް [illegible]	އަހަރު	ނަން
✓	✓	5	2009	1. މަޢާފު ދިނުމާއި އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމުގެ ބިލު
✓	✓	8	2009	2. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ބިލު
✓	×	1	2009	3. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނަށް ގެނައުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފަރާތުން ދާއިރާގެ އިތުބާރުލުން މުއައްސަސާ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮމިޝަނަށް
×	×	4	2009	4. ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުން މަނާކުރުމުގެ ބިލު
×	×	1	2009	5. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ބިލު
✓	×	11	2009	6. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު
×	×	2	2009	7. ކުޑަކުދިންނާ ބަލަހައްޓާ މީހުން ޖިންސީ ޖަރީމާތަކުން ރައްކާތެރިކުރާ ބިލު
×	×	2	2009	8. މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ބިލްޑިންގް އެކްޓް
×	×	14	2009	9. މައުލޫމާތު ހޯދުމާއި ލިބިގަތުމުގެ ހައްޤުގެ ބިލު
×	×	11	2009	10. ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުން މަނާކުރާ ބިލު
✓	✓	2	2009	11. ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ދީނީ އެއްބައިވަންތަކަން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ގަވާއިދު
✓	✓	6	2010	12. ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ހައްޤުތަކާއި ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ބިލު
×	×	3	2010	13. ދައުލަތުގެ މަސްއޫލު މަޤާމުތަކާއި ވެރިޔަކުންގެ މުދަލާއި ފައިސާ ހާމަކުރުމުގެ ބިލު
×	×	24	2010	14. ކުޑަކުދިންގެ އަދުލުގެ ބިލު
✓	×	11	2010	15. އާންމު އިޖުތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކާއި ހިލާފު ޢަމަލުތަކަށް ހުއްޓުވުމުގެ ބިލު

×	×	7	2010	16. ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ބިލް
×	×	12	2010	17. އެއްވެ އުޅުމުގެ ބިލް
✓	×	13	2010	18. ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލް
×	×	4	2010	19. ކުށްކުރުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމުގެ ބިލް
✓	✓	3	2011	20. ދުންފަތް ކޮންޓްރޯލް ކުރުމާބެހޭ ބިލް
×	×	8	2010 2011	21. ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމާބެހޭ ބިލް
×	×	51	2011	22. އަނިޔާ މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުމުގެ ބިލް
×	×	6	2011	23. ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ބިލް
×	×	4	2011	24. ސަންސެޓް ބިލް
×	×	3	2011	25. ދައުލަތުގެ މުސާރައިގެ ސިޔާސަތުގެ ބިލް
×	×	11	2011	26. ހެއްކާބެހޭ ބިލް
×	×	2	2011	27. މަޢުލޫމާތު ހޯދުމާއި ލިބިގަތުމުގެ ގަވާއިދު
×	×	6	2011	28. ޕީނަލް ކޯޑު
×	×	13	2011	29. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ އިމްތިޔާޒުގެ ބިލް

27	ކޮމެންޓްކުރެވިފައިވާ ބިލްގެ ޖުމްލަ އަދަދު
02	ކޮމެންޓްކުރެވިފައިވާ ގަވާއިދުގެ ޖުމްލަ އަދަދު
244	27 ބިލަށް ކޮމެންޓް ކުރެވިފައިވާ ޖުމްލަ އަދަދު
8	ކޮމެންޓްކުރެވިފައިވާ ބިލް/ ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ތަސްދީޤުކުރެވިފައިވާ ބިލްގެ ޖުމްލަ އަދަދު
5	ކޮމެންޓްކުރެވިފައިވާ ބިލް/ ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ތަސްދީޤުކުރެވިފައިވާ ބިލްތަކުގައި ކޮމެންޓްސް ހިމެނިފައިވާ އަދަދު

ކޮމެންޓްކުރެވިފައިވާ ޖުމްލަ 27 ބިލްގެ ތެރެއިން ތަސްދީޤުކުރެވިފައިވަނީ 8 ބިލެވެ.

ގައިޑް ބުކް އިންޓްރޮޑަކްޝަން ބްރީފިންގ ޕްރޮގްރާމުގެ ބައިވެރިން

ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން އަންހެނުންގެ ހައްޤުތަކުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާއި ގުޅޭގޮތުން ރިފްރެޝް
ގައިޑިންގ އަށް އަހުލުވެރި ކުރުމަށް ބޭއްވި ސީޑީ މޮނިޓަރިންގ އެންޖީ ރިފްރެޝް ގައިޑިންގ
ބޭނުންގެ ޕްރޮގްރާމްގެ ބައިވެރިންނަށް މައުލޫމާތު ދެއްވަނީ

އިންޓަރނޭޝަނަލް އޮގަނައިޒޭޝަން ފޮރ މައިގްރޭޝަން ގެ ބޮޑުވެރިންނާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން

ކެނޭޑިއަން ހައިކޮމިޝަންގެ ސީނިއަރ ޕްރޮޖެކްޓް ކޯޑިނޭޓަރ އާ އެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން

6. އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން

6.1 2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބު، 'އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން'، މިބާބުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހައްޤުތައް ނިގުޅައިގަނެފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ 604 ޝަކުވާ އާއި، އިންސާނީ ހައްޤަކަށް އުނިކަމެއް ލިބުމުގެ ފުރުޞަތު އޮވެދާނެކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ކޮމިޝަނަށް އިސްނަގައިގެން ބަލަން ނިންމާފައިވާ 21 މައްސަލަ، އެއް ޖުމްލަ 625 ޝަކުވާ 2011 ވަނަ އަހަރު މިކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، 2011 ވަނަ އަހަރު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން 252 މައްސަލައާއި، 2010 ވަނަ އަހަރު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން 174 މައްސަލައާއި، 2009 ވަނަ އަހަރު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން 8 މައްސަލައާއި، 2008 ވަނަ އަހަރު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން 9 މައްސަލަ އަދި 2007 ވަނަ އަހަރު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން 4 މައްސަލަ، އެއް ޖުމްލަ 447 މައްސަލަ ބަލައި ނިންމައި، ޝަކުވާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ކޮމިޝަނުން ޖަވާބުދީފައިވެއެވެ.

	އިންސާނީ ޙައްޤުތައް	ބަލަމުންދާ މައްސަލަތައް 2011 ގައި ހުށަހެޅުން		ނިންމުނު މައްސަލަތައް 2011 ގައި ނިންމުނު						ހުށަހެޅުން 2011 ގައި
		މުރާޖަޢާކުރެވުނު	ބަލައިގަނެވުނު	ޖުމްލަ	އަހަރު 2011	2010	2009	2008	2007	ޖުމްލަ
17	ތަޢުލީމުހޯދުން		9	7	4	3				13
18	ދައުލަތުގެ ވާޖިބު		3	1		1				3
20	ހަމަހަމަކަން		3							3
21	ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤު		7	5	2	2			1	9
23	އިޖްތިމާޢީ އަދި އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް		44	66	32	24	5	3	2	76
24	ޢާއިލީ ދިރިއުޅުން	2	8	3	2				1	12
25	އަޑުއުފުލުމުގެ މިނިވަންކަމާއި، ގަދަކަމުން މަސައްކަތްކުރުމުން ސަލާމަތްވުން		1							1
26	ވޯޓުދިނުމުގެ ޙައްޤާއި އިންތިޚާބުތަކަށް ކުރިމަތިލުމުގެ ޙައްޤު		1	8	7	1				8
27	ޒާތީ ދިރިއުޅުމުގެ މިނިވަންކަން		1	1	1					2
29	މަޢުތަޤަދާއި ހިޔާލާއި މަޢުތަޤަދާއި ދީނުގެ މިނިވަންކަން		1	3	1	2				2
32	އެއްވެއްޖެހުމުގެ މިނިވަންކަން		1	1		1				1
33	ނަމާއި އަބުރު ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު		7	3	2	1				9
34	ކައިވެނިކުރުމާއި އާއިލާ ޤާއިމުކުރުމުގެ ޙައްޤު		14	13	11	2				25
35	ކުޑަކުދިންނާއި ޒުވާނާގެ ކުދިންނާއި އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ލިބޭ ޚާއްޞަ ޙައްޤުތަކާބެހޭކަން	3	43	22	18	4				64
36	އުނގެނުމުގެ ޙައްޤު		15	10	5	5				20
37	މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު		37	98	62	35		1		99
38	ޕެންޝަން ލިބުމުގެ ޙައްޤު			1		1				
40	މުދާ ހޯދުމާއި މުދާ ގެންގުޅުމުގެ ޙައްޤު		3	15	12	3				15
41	ދަތުރުފަތުރުކުރުމާއި ވަޒަންވެރިވުމުގެ		4							4

									މިނިވަންކަން	
24				9	7	16	17		ޢަދުލުވެރިކަމާއި ހަމަހަމަކަމުގެ ޝަރީޢަތްތަކުން	42
79		5	1	9	33	48	44	2	ޢަދުލުވެރިކަމާއި އިދާރީ ފިޔަވަޅުތަކެއްއެޅުން	43
6			1		1	2	5		ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހައްޔަރުކުރުމާއި ބަންދުކުރުން	45
6				1	2	3	3	1	ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުންނާއި ބަންދުކުރެވޭ މީހުންގެ ހައްޤުތައް	48
16				1	3	4	11	2	އަވަހަށް ޤައުމީސަލާމަތް ތަޙްޤީޤު ދެއްވާ ކުރުން	50
1							1		ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހުންގެ ހައްޤުތައް	51
1							1		އިޖްތިމާޢީ، ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހަމަ ހިލ	52
42			1	12	9	22	30	3	ނާއިންސާނީ އަދަބު ނުދިނުން	54
1							1		އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހައްޤު	56
63				56	27	83	35	1	ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންނާ އިޙްތިރާމާއިއެކު މުޢާމަލާތްކުރުން	57
8				1	1	2	7		އެހެނިހެން ހައްޤުތައް ލިބިދިނުން	62
2					1	1	1		މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް	67
10					9	9	1			

625	4	9	8	174	252	447	359	14	ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތައް
									604
									ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބަލަންފެށުނު މައްސަލަތައް
									21
									ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ ޖުމްލަ (ޖެނުއަރީ - ޑިސެމްބަރު)
									625

އިޤްތިޞާދީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ބަދަލުތައް ގެނެވިގެންކަމަށް ބޮޑު ހުރަހަކަށްވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓެއް އެކަމަށް ދިޔަވެއި ނުލިބުމާއި، ހަރުދަނާ ނިޒާމެއް ގާއިމުވެފައި ނުވުމާއި ސަރަހައްދުތަކުގެ ކަނޑައެޅިގެން ހިދުމަތްތައް ބަހާއި ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުން ގިނަ ދުވަސްވަންދެން ވަރަށް ވަގުތުނަގާ، މިކަމާ ގުޅިގެން ސިޔާސީ މަރުކަޒުތަކާއި، ސަރުކާރުތަކާއި، ކަރަންޓުގެ ހިދުމަތްތަކުން ރައްޔިތުން މަހުރޫމު ވެފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

މިގޮތުން، ކައުންސިލް ނިޒާމާއެކު ނިބާވުމާ ގުޅިގެން އެކަނިވެރިކަމާ ގުޅުނުރަށްތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭ ނުވުމުން، ރަށްރަށުގެ ސިޔާސީ ތަރައްގީ ގެނެސްދިނުމަށް ވަގުތުނަގާނެއޭ، ދާދިފަހުން އެސްޓީއޯ މިހިރަށުގެ ފުރުޞަތުދީފައިވާ އިދާރާތަކުން އެބައުޅުގެ ދައުލަތު އެބައިތަކަށް ފުރިހަމައަށް ސަފުވެފައިވާ ކަމާއި އެކަމަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓު ލިބިފައިނުވާތީ ސަރަޙައްދު ގެނެވުނު މައްސަލައެއްވެސް ކާކު ސަރުކާރު ހުރަސްއެޅިފައެވެ.

ފާހަގަ ކުރަންޖެހޭ ބައެއް ގެއްލުންތަކަކީ ކައުންސިލް ޑިޒައިން ހުރަސްއެޅިފައިވާ ރަށްރަށުން ގޮތް ދުރުވެފައިވާ މިނިސްޓްރީތަކުގެ ވަރުގަދަ ބަޔާނުތަކަށް ތަފާތު ނިކުމެގެން ހުރަހަށްވާ މައްސަލަތަކެވެ. މިގޮތުން ގޮތްގޮތް ފެހިފަހަރު އެއްވެސް ބަރަބަރު ދީނުގެ ކުޑަކުރުމާ ކައުންސިލްތަކުން ގޮތް ނިސްބަތުވާ ފައިސާއަށް ހުރަސް ކުރާމަގުތަކެވެ.

2004ވަނަ އަހަރު ބޯހިޔާވަހިކަން ދިރުމާ ސުނާމީ ކާރިސާއާ ގުޅިގެން އެކި އަހަރުތަކުގައި ކައުންސިލް ހުރަހަށްވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން 10 މައްސަލައަކީ 2011 ވަނައަހަރު ކައުންސިލްތަކަށް ބަލާ ނިންމާފައެވެ. މިއަހަރުވެސް އެންމެ ކަންބޮޑުވުން އޮތް އެއްކަމަކީ ގެދޮރު އަޅަން ހަމަޖެހިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ގެދޮރުއާ އަދިވެސް ނިމިފައިނުވާ އެފަރާތްތަކަށް އަދިވެސް ވަގުތީ ހިޔާތަކުގައި ދިރިއުޅެމުންދާރަށްޖެހިފައިވާ މައްސަލައެވެ. އަދި ބަނޑުވެރި ފަރާތްތަކަށް ގެދޮރު ދިނުމުގައި ހަމަހަމަ އުސޫލުތަކެއް ނެ ދިރިއުޅެނިވާތަކުގެ ޝަކުވާވެސް މިކައުންސިލް ލިބޭ ކައުންސިލްތަކަށް ނުލިބޭ އެމައްސަލަތަކެއްވެސް ބަލަމުންނެވެ. މިމައްސަލަތަކަށް ރައްޔިތުން ހުށަހަޅަމުންގެނަ 2011 ވަނަ އަހަރުވެސް ކައުންސިލްތަކަށް ވަކި ކަމާ ގުޅޭ އިދާރާތަކާއި ބައްދަލުކުރުންތައް ބާއްވާ، މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށް، އެކަންތައްތައް ދިރާސާކޮށް އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް ދާއިމީ ބޭއްވަހިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް 2011 ގައި ޕީ.ޑީ.ޕީ ފައިސާގައި 120 ގެ އާއި ގއ. ވިލިނގިލި، ގއ.ދާންދޫ، ގއ.ނިލަންދޫ އަދި ގއ.މާމެންދޫ ގައި 209 ގެ ޢިމާރާތުގެ މަސައްކަތް ކުރާނީ ކުރިއަށްދާފަހުން ނިންމުމަށް ޖީރާސާޖާރަ ދެކެއިމަންޖެ ސާންޖާރ އިން މަޢުލޫމާތު ދިނުމެވެ.

ބައްދަލުކުރުމާ މުނިސިޕަލް އިޖުތިމާޢީ މުއާމަލާތު ކުރާ ގުޅުން މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި، އެންމެ ގިނައިން ހުރަހެއްވެސް ޖަލުތަކުގައި ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމާއި ރައްޔިތުންނަށް އެކަށީގެންވާ ބޭސްފަރުވާ ލިބުމުން ނުވާ މައްސަލަތަކެވެ. މިގޮތުން، ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން ޖަލުތަކަށް ކުރި ޒިޔާރަތްތަކުގައި މިފަދަ ބައެއް ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާ މައްސަލަތަކާއި، ސިއްޙީ ފަރާ އެކަށީގެންވާ ފެސިލިޓީތަކާއިމެދު ބޭނުން ގައިދީހުންނާއި ބުނެގެން ގައިދީތަކުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާތައް ހިމެނެއެވެ. މިމައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ޖަލުގެ ސިޔާސަތާ އޮފީސަރުންގެ ފަރާތުން އަނިޔާ ލިބިފައިވާ މީހުންނާއި، ދިގު މުއްދަތަކަށް ބޭސްފަރުވާ ކަރަންޓުގެ ބަލިމީހުންނާއި، ހާއްސަ އެހީއަކަށް ބޭނުންވާ ބަލިމީހުންނާއި، ނަފްސާނީ ބަލިމީހުންނާއި، އަދި ބޯހިޔާވަހިން ބަރުން ބޭސްފަރުވާ ކަރުދަހަށް ޒިންމާދާރުވާން އިދާރާތު ދެއްވާފައިވާ ބަލިމީހުންގެ ބޭސްފަރުވާގެ ކަންތައްތައް ހަމަޖެއްސައިދިނުމުގައި ޖަލު ބަލަހައްޓާ ފަރާތް އިހުމާލުވާކަމަށްބުނާ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

މިގޮތުން، މާލޭގައި އަތޮޅުތަކުގައިވާ ސިއްޙީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ތަންތަނުގެ ފެންވަރު ދަށްވުމާއި، ޑޮކްޓަރުން ނެތުމާއި، އާލާތްތައް ނެތުން ނުވަތަ ހަލާކުވެފައިހުރުމާއި، އަދި ބޭސްފަރުވާ ކުރަން އެކި ނުލިބުމާއި، ހާލަތު އިންސާނުކަންނެތްމާއި

ނޭޝަނަލް ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ހިދުމަތްތަކާގުޅިގެންވެސް މައްސަލަތައް ހުށަހަޅައިފައެވެ. މިގޮތުން، އެކި ރަށްރަށުގެ ހެލްތު ޕޯސްޓްތަކާއި ހޮސްޕިޓަލްތަކުގައި ޑޮކްޓަރުން ނެތުމުގެ މައްސަލައާއި، ވަސީލަތްތައް ނެތުމުގެ ސަބަބުން އެކިރަށްތަކާ ބޭސްފަރުވާގެ ހިދުމަތް އެމަރޖެންސީ ދިނުމަށްޓަކައި ބޭނުން ހަރަދު ކުރުމުގެ ސަބަބުން ސިވިލް ހިދުމަތް ދުރުކުރެވުނު، ބޭޒާރު ހަރަދުތަކެއް އެހެން ރަށްރަށަށް ބިޔަ ފަރުވާ ހޯދަން ދާންޖެހޭތީ ބޭނުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. އަދި އެކި އޮފީސްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި، ވޯކްޝޮޕްތަކާއި އެހެނިހެން ސިވިލް ހިދުމަތް ބޭނުންކުރުމުގައި ޑިސްއެބިލިޓީއާއި ގުޅޭ ބޭނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޕެންޝަން އިންތިޒާމްތަކާއި ގުޅޭ މައްސަލަތައް ހުށަހަޅާފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ.

ކޯޓުތަކުންނާއި، ޕޮލިހަށާއި ކޯޓުތަކުން، ޖުޑިޝަލް ދާއިރާގެ މުއައްސަސާތަކުން ބޭނުންވާ މުއައްސަސާތަކާއި ގުޅޭ ބޭނުންވާ މުއައްސަސާތަކަށް ގުޅޭ ބޭނުންވާ މުއައްސަސާތަކަށް ގުޅޭ ބޭނުންވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ޖެއިލާއި ދިމާވާ މައްސަލަތައް ބަލާ ކޮމިޝަނުގެ މައްސަލަތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާތަކުގެ ތެރެއިން، ޖަލުތަކުގައި ހުރި ސަބަބުތަކާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ޝަކުވާތަކެވެ. މިގޮތުގައި، ކައިރިފަހަރު ވަޒީފާގެ ދާއިރާގައި، ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ދެކޮޅަށް ތަފާތު ކުރުން، ބަލަހައްޓާ ވަޒީފާތަކާއި، ދަރިންނާއި ބައްޕަ ހުށަހެޅުމުގައި، ހިމެނޭ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. މިގޮތުގައި، ޖުވެނައިލް މައްސަލަތަކާއި ކުޑަކުދިންނާއި، ދަރިވަރުން ބޭނުންވާ މައްސަލަތަކާއި، ބަލިމީހުންނާއި، ނުކުޅެދުންތެރިންގެ ވަޒީފާގެ، ދިރިއުޅުން ވަޒީފާ ހިމެނޭ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހުށަހަޅައިފައެވެ.

އިންސާނުންގެ ހައްޤު ގެއްލުވާލުމުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން، ސިޔާސީ ކޯޓުތަކުގެ ދޫކުރުމާއި ހަމަޖެހުމަށް ހުށަހަޅާ ނުހަމަ ތަފާތުކުރުމާއި ހަމަޖެހުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނީ ހައްޤުތައް، ސިޔާސީ ވަޒީފާތަކުން ކޯޓުތަކުގެ ގޮތުން ބަލާ މައްސަލަތައް ކުރިމަތިވެ ހިމެނެއެވެ. މިގޮތުން، އެކި ސަބަބުތަކާހުރެ ވަޒީފާއިން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން، ސިޔާސީ އެކި ކަންކަމާ ގުޅިގެން މައްސަލަތައް ހުށަހަޅާ ބަލާ މައްސަލަތަކާއި، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭ ދިރާސާ ކުރުމަށް ބަލާ މައްސަލަތަކުގެ ސަބަބުން އިންސާނީ ހައްޤު ހިމާޔަތް ކުރުމާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްޤު އިންސާފު ލިބިދިނުމަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން، ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކާއި ބިދޭސީ ވަޒީފާތަކުގައި ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. މިގޮތުގައި، މުސާރައާއި އިނާޔަތް ލިބިދިނުމަށް ހުށަހަޅާ ވަޒީފާ މުއައްސަސާތަކާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާއި، ވަޒީފާގެ މުއާމަލާތުގައި ތަފާތުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތެރިންގެ މުސާރަ ދެއްކުމާއި، ވަޒީފާގެ ހާލަތުތަކާއި ހިމެނޭ މައްސަލަތައް، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާއި، ވަޒީފާ ދޫކުރުމާއި ހިމެނޭ މައްސަލަތައް ހުށަހަޅާފައިވާކަމީ ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެކެވެ.

ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، އެކި ބާވަތުގެ އަނިޔާ އެކި ފަރާތްތަކުން ލިބެމުންދާކަމާއި، މުސާރަ ނުދިނުމާއި، ހުރުމާއި ކެއުމުގެ ކަންތައްތައް އެކަށީގެންވާ ފެންވަރެއްގައި ނުލިބުމާއި، އަދި ޤަވާއިދާ ހިލާފަށް އެމީހުންގެ ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމުގެ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންނާ އިޙްތިރާމާއެކު މުޢާމަލާތްކުރުމުގެ ބައެއްގޮތް އުނިކަމެއް ލިބިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ފުލުހުންނާއި ގާޑުންނާއި މައްސަލަތައް ގިނަ އަދަދަކަށް ހުށަހެޅިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ނާއިންސާނީ އަދަބު ދިނުމުގެ ބައްޔާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ތަޅާ ބާރުބޭނުންކުރުމާއި ފުލުހުން ހިފަހައްޓާ ސަރަހައްދުތަކުގައި ފުރިހަމަ އަދަދަކަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައެއް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ހައްޤުތަކާބެހޭ މީހުންނާއި ބަންދުކުރެވޭ މީހުންނަށް ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤުތައް ނުލިބޭކަމުގެ މައްސަލައެއްވެސް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ޖަލުގައި ބަންދުކޮށްފައި ތިބި މީހުންނަށް ނާއިންސާފު އަދަބު ދިނުމާއި އަނިޔާކުރުމުގެ 34 މައްސަލައެއް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ޤައިދީން، ނުވަތަ އެމީހުންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ޤައިދީން ބަންދުކުރެވިފައި ހުންނަ ޖާގަ، ސަފާސާފުކަމުގެ އެހެން ޚިދުމަތްތަކަށް ބަދަލުކުރުމާއި، އެކަހެރިކޮށް ބަހައްޓާ ކުދިކުދިން، ކާބޯތަކެތި ބޭނުންވާ ތަކެތި ލިބިދޭ ބޭނުންވާ ސާމާނު ފަދަ ބައެއް އަސާސީ ވިސްނުމަށް ނުލިބޭ މަސްލަހަތާއި، ފިހާރަތަކަށް ކުރިމަތިވާ ފަރުވާ ބޭނުންވާ ގޮސް ހުރި ކުރެވޭ އަދި ފާއިތުވީއަށް ކުރިން ބަދަލުވާމީ އަދި ފިހާރަ ނަރުހުންގެ ޙާލަތުގެ މައްސަލަތައް އަދި ބޭސްފަރުވާގެ ހިދުމަތް ބަދަލުކޮށް ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތަކެތި ބަރާބަރަށް ދަންނަވާ ރިޕޯޓު ކަމުގެ ބާވަތް ދަތިވުން ހިމެނެއެވެ.

އަދުލުއިންސާފު ހޯދުމާއި ޝަރީޢަތުގެ ބަދަލުގެ ފެށުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ބޭނުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި މައްސަލަ ލަސްވުމާއި، ކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ހިންގަމުންދާއިރު ބަދަލު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާއި، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤާއި މަޝްވަރާ ދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެން ކުރިމަތިވާ މައްސަލަ ހިމެނެއެވެ.

އަދުލުއިންސާފާ އެކު އިދާރީ ފިޔަވަޅުއެޅުމުގެ ކަންތައްތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، އިދާރީ ހިންގުމުގެ ގޮތުން ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުތަކާ ގުޅޭ ކަންކަމަށް ބެލުމުގައި ބައެއް ފަރާތްތަކުން ހިންގާފައިވާ ތަފާތު ކަންތައްތަކާއި، އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ސަބަބުން ބަދަލުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދެމުން ނުދިނުމާއި، ޒާތީ ބަދަލުކުރުމާއި ސަބަބު ބަދަލުގެ މައްސަލަތަކެއްގައި ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކާއި، އެއްބާރުލުމުގެ މައްސަލަތަކުގައި އެކި މައްސަލައަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި ތަފާތުކުރުން ގެންގުޅުއްވާފައިވާކަން ބެލި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކާ ގުޅުންހުރި ތަންތަނުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، އިމަރޖެންސީ ޙާލަތްތަކުގައި މުޒާހަރާގެ ދަރުސް ބަޔަކު ބޭނުން ނުކުރެވުމާއި، ބައިވެރިވި އިން ގޮތް ނުލިބުމާއި، އަދި ބަލިމީހާގެ ޙާލަތާ ގުޅޭ ޚަބަރު ބަލިމީހާއާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ކުރިއެރުން ސިއްރު ހިފެހެއްޓުމުގެ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ބަލިމީހުންގެ މަޢުލޫމާތު ސިއްރު ހިފެހެއްޓުމުގެ ޙައްޤަށް ދަތިވުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނީ ބައްދަލު އުނިކަން ލިބިގެން މައްސަލައެއް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

ދައުލަތުގެ ބޭނުމަށް ދަރަނި މީހުން ބައިތިއްބާފައިވާ ތަންތަނުގައި ހިނގާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ނަގާފައިވާ ބަލިބަލަކު ފާހަގަ ކުރެވިފައިވާ ކަނޑައެޅޭ މީހުން ބަންދުކޮށްގެން ގެންދިޔަ ޖަލުތަކާ އެވަރަށް ބަލިމީހުން ގެންގުޅުން ހަރަކާތްތަކާއި، ދުވަހުން ދުވަހަށް ހަރަދުވަނީ ބަދަލު ޖަލުގެ އަހަރު ދުވަސް ކުރި ބަދަލު އާދާބަދަލު ނިޔާވުން، ނުވަތަ ހަމަޖެހިފައިހުރުމާއި އަދި މިފަދަ ތަންތަނުގެ އިދާރީ ހިންގުމާއި މައްސަލަތައް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

6.2 ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވަނިކޮށް ހިރާސްތުގައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތައް

ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވަނިކޮށް ހިރާސްތުގައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ސިއްޙީ ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުން ތަންތަނުގެ އިދާރާތަށް ހިރާސްތުގައިވާފަރާތަށް ބޭނުމީ މީހުންގެ މައްސަލަތަކާއި، ދައުލަތުގެ ޒިންމާއަދާކުރަން ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުހަލާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ވަނިކޮށް ހިރާސްތުގައިވާ މީހުންގެ މައްސަލައާއި، ތަޙުޤީޤު މަރުހަލާގައި ތީ. މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގައި ބަންދުކުރެވިފައި ވަނިކޮށް ހިރާސްތުގައި މަރުވި މައްސަލައިން، ކ.މާފުށި ޖަލުގައި ހުރުމުގެ ކުރިން ތަޙުޤީޤު ކުރެވުނު ހިރާސްތުގައިވާ މީހުންގެ މައްސަލައެވެ. މިގޮތުން، 4 ޖޫން 2010 ގައި ގދ.ގައްދޫ ޖަލުގައި ހުރި ބަންދުގައި ހުރި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާ ބެލުމަށް ތަޙުޤީޤުކުރަން ފެށި 5 ޖޫން 2010 ގައި ހިރާސްތުގައި ގެނައުމަށްފަހު ފުލުހުން ގެންގޮސް ހުރި ދުވަސްވަރު ހިރާސްތުގައި ހުރި ހާލަތާ ބެހޭ ތަޙުޤީޤު ނިންމާ 16 ނޮވެމްބަރު 2011 ގައި ކޮމިޝަނުން އެންމެފަހުގެ ރިޕޯޓް ނެރެފައެވެ. މި ހާދިސާގެ ތަޙުޤީޤުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ރިޕޯޓްގައިވާ ނިންމުމާއި ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ލަފާދީފައިވާ ކަންތައްތަކާއި ހުށަހެޅުންތައް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހަށް ފޮނުވާފައެވެ.

6.3 ކޮމިޝަނަށް ހިލޭ ގުޅާ ނަންބަރު 1424 ގެ ޚިދުމަތް

އިންސާނީ ޙައްޤާއި ގުޅިގެން، ނުވަތަ ގުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަށް ޒަމާނީ ވަސީލަތްތަކުގެން ރައްޔިތުންނަށް ފަސޭހައިން ކޮމިޝަނަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ތަނަވަސްކުރުމަށްޓަކައި 2010 ޖުލައި 29 ވަނަ ދުވަހު އިފްތިތާހުކުރެވުނު 1424 ހޮޓް-ލައިން ނަމްބަރަށް 2011 ޖަނަވަރީން 2011 ޑިސެމްބަރުގެ ނިޔަލަށް 1017 ކޯލް ލިބި، 74 އަދަދު މައްސަލަވެސް ހުށަހަޅާފައެވެ.

6.4 ތަޙުޤީޤު މަރުހަލާގައި ކުރި ދަތިތައް

ކުށެއްކުރިކަމުގެ ޝައްކުގައި ހައްޔަރުކުރާ މީހުންނާމެދު ކަންތައްކުރުމުގެ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް، ތަޙުޤީޤު މަރުހަލާގައި ކޮމިޝަނަށް ކުރި ޝަކުވާތަކުގެ ތެރޭގައި، 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުދިން ހައްޔަރުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކުރާ ޢަމަލުތައް ފާހަގަވެއެވެ. ކުޑަކުދިން ހައްޔަރުކޮށް ބަލާއިރު ހައްޔަރުގައި ބަލާއިރު ކުޑަކުދިން ގޮވައިގެން ދިޔުމަށް ވާޒިބު މީހަކު ނެތި ކޮމިޝަނަށް ޝަކުވާ ހުށަހެޅިފައިވާ ކަމާއި ތަޙުޤީޤު ކޮށްފައިވާ ގޮތްތަކުގެ ސަބަބުން ތަޙުޤީޤު ކުރަން ނުކުޅެދިފައިވާ ކަންތައްތައް ފާހަގަވެއެވެ. ދ. ދާއިރާގައި ހައްޔަރުކުރި ކުދިން ދ.ވ.ދ.ދ.ގައި ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގައި ބެލެނިވެރިޔަކު ނެތި ތަޙުޤީޤު ކުރުމާއި ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގެ ކުރިން ވަކީލަކާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނުދީ، ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމަށް ފަހު ކުޑަކުދިންގެ ތަޙުޤީޤު ކުރި ގޮތުގައި، ކުއްލި ތަޙުޤީޤު ނުކުރެވި، ހައްޔަރުކުރި ކުދިން ބެލެނިވެރިޔާއާ ވަކީލުން ނެތި ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިވާ ކަން ފާހަގަވެއެވެ. ދ. ވަކިވަކި ދާއިރާގައި ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގެ ވަކީލާ ބެލެނިވެރިޔާ ހާޟިރުނުވެ ތަޙުޤީޤު ކުރިކަން އެނގިފައިވެ. މިހެން ދާއިރާގައި ތަޙުޤީޤު ކުރި ކުދިންގެ ތަޙުޤީޤު ހިންގާފައެވެ.

ތަޙުޤީޤު މަރުހަލާގައި، ހަމަ ކުށެއްކުރިކަމުގެ ޝައްކުގައި ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅުނު ތަޙުޤީޤުތަކުގެ ތެރޭގައި، މ. ވީވަނަ ދާއިރާ ސަރވިސްގައި ގެނައުމަށްފަހު ހައްޔަރުކުރެވުނު ފަރާތަކަށް ސީދާ މަގުން ހިރާސްތުގައި ގެންގޮސް އެފަދަ ބަލާ މައްސަލަގައި ބަންދުކުރި ތަޙުޤީޤު ކުރި ކަމަށް ބުނާ މީހުންގެ ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނުދީ، ދ. ދާއިރާގައި ހުރިހާ ހާލަތެއްގައި ބަލައިގަތްކަމަށް ހަމަ ބަންދުގައި ކުރި ހުށަހެޅުމާއި ހިރާސްތުގައި އަދި ފުލުހުންގެ ހަމަ ބަލާ ތަޙުޤީޤު ކުރަން ނުދޭ ކުރި ތަޙުޤީޤު ކުރާ ކަމަށް. މި ދުވަހު ތަޙުޤީޤު ކުރިއިރު ކޮމިޝަނުން ހިރާސްތުގައި އެނގިގެންނުވާ ހަމަ ބަލާ ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނުދީ ތަޙުޤީޤު ހިންގާފައެވެ.

އާންމު ރައްޔިތުންނާއި ފުލުހުން ކުރިމަތިލުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް ލިބުމުގެ ފުރުޞަތު އޮވެދާނެކަމަށް ގަބޫލުކުރެވިގެން ކޮމިޝަނުން ކުރި ޒިޔާރަތްތަކުގައި، ކ. އަތޮޅު ކައުންސިލް އިދާރާ ހުންނާނެ ރަށަކާމެދު އުފެދުނު ހިޔާލު ތަފާތުވުމާ ގުޅިގެން، ފުލުހުންނާއި ކ. ތުޅުސްދޫ ރައްޔިތުންނާ ދެމެދު ހިނގަމުންދިޔަ ހަމަނުޖެހުމުގެ ކަންތައްތައް ބެލުމަށް ފެބްރުއަރީ މަހު ކ.ތުޅުސްދޫއަށް ކުރި ޒިޔާރަތާއި، ސ. އަތޮޅު ކައުންސިލް އިދާރާ ހުންނާނެ ރަށަކާމެދު އުފެދުނު ހިޔާލު ތަފާތުވުމާ ގުޅިގެން، ފުލުހުންނާއި ސ. ހުޅުދޫ ރައްޔިތުންނާ ދެމެދު ހިނގަމުންދިޔަ ހަމަނުޖެހުމުގެ ކަންތައްތައް ބެލުމަށް މާޗް މަހު ސ. ހުޅުދޫއަށް ކުރި ޒިޔާރަތް ހިމެނެއެވެ.

މިމައްސަލަތަކުގައި، ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤު ޓީމުން ހޯދި ހެކިތަކާއި، ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތަކުގެ ސްޓޭޓްމަންޓްތަކާއި، ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކާ ބައްދަލުކުރުންތަކާއި، އަދި ދިރާސާކުރުންތަކުގެ މައްސަލަތަކުގެ ސާފުކުރުމަށް ރައްދެއް ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޝަނުން ކުރިއަށްގެންދަނީއެވެ. އަދި މިދެ ތަޙުޤީޤު ބަލާ މަސައްކަތްތަކުގައި ވަގުތަށް ފުރަގަސް ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން އަންގައި، ގެނައުމުން އިންސާނީ ބަޔާނާއި ކަންތައްތަކުގެ ފޮނުވައިދިނުމަށް ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅުމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6.5 މައްސަލަ ބަލައި ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ބެލުން ފުރަގަސްކުރާ ކަންތައްތައް

ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ، އަދި ކޮމިޝަނުން އަމިއްލައަށް ބަލަންފަށާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ބެލުން ގިނަ އިދާރާތަކުގެ މައްސަލަތައް ވަނީ މިއަހަރު ބަލައި ނިންމާފައެވެ. 2011ވަނަ އަހަރު ނިމިދިޔައިރު ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައިވާ 359 މައްސަލައިގެ ތެރެއިން، ބައެއް މައްސަލަތަކުގެ ތަޙުޤީޤަށް އެންމެ އެދުރުވާ އަދި އެކަށޭނަ ހަލުވިކަމެއްގައި ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި، ބައެއް ހަވާލުވެގެން އެއްބާރުލުން ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުންނާއި އަދި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ލިބެމުންދިޔުން، ތަޙުޤީޤަށް ބޭނުންވާ ބައެއް ލިޔެކިޔުންތަކާއި ބޭނުންތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ދަތިވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ކޮމިޝަނުން މައްސަލަތައް ބަލައި ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ލިބުމުގައި ބައެއް ފަހަރު ކުރިމަތިލާފައިވާ ދަތިތަކުގެ ތެރޭގައި، ބޭނުންވާ ލިޔެކިޔުންތަކާއި ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ލަސްވުމާއި، ބައެއްފަހަރު ޢަމަލު ނުކުރުމާއި، އަދި އެއްބާރުލުން ދިނުމަށް ކޮމިޝަނުގެ އެންގުންތަކަށް ތަންފީޛުކުރުމުގައި ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވާ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައި ހުރި ހިމެނެއެވެ. މިގޮތުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެންޑް ފެމިލީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނާއި، މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާއި، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޕީނަލް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސަރވިސަސްއާއި، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނާއި، ޕޮލިސް އިންޓަގްރިޓީ ކޮމިޝަން، އަދި ށ.ފުނަދޫ ޕޮލިސްސްޓޭޝަން ހިމެނޭ ގޮތުން ކޮމިޝަނަށް އެއްބާރުލުން ދިނުމުގައި ފަސްޖެހިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކަށް ބަލާއިރު، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން އާންމުންގެ ހޭލުންތެރިކަން އަދި ހުރި މިންވަރު، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ނޫން، ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށް މުރާޖަޢާކުރައްވައި އެމައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައި ވަނީ މުއައްސަސާއެއް ހުރި އެމުއައްސަސާއަކުން ހުށަހެޅުމާ، އެމުއައްސަސާއަކުން ފުރިހަމަކޮށްދިނުމުގައި ގިނަ އިދާރާތަކުގެ މައްސަލަތަކަށް ކޮމިޝަނުން މުރާޖަޢާކުރުމަށް ހުށަހެޅުންތަކަކީ ފާހަގަކުރަންޖެހޭ ކަމެކެވެ. ހަމަމިފަދައިން، ކޮމިޝަނަށް ހިލޭ ގުޅޭ ނަމްބަރު 1424 އަށް ލިބިފައިވާ ކޯލްތަކުގެ ތެރެއިން، އިންސާނީ ޙައްޤާ ގުޅޭ ކަމުގައި ވަކި މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުމަށް އޮތް ސުވާލުތަކަށް ލިބިފައިވާ ކޯލްތަކުގެ އިންސައްތައަކީ ޖުމްލަ ކޯލްތަކުގެ 8%އަށްވުރެ މަދު އަދަދެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ބައެއް ދުވަސްތަކުން

މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާއިރު އެކަމަކާ ސީދާ ގުޅޭ މުއައްސަސާއަކަށް ފުރަތަމަ ހުށަހަޅައިގެން ހައްލުކުރެވޭތޯ ބެލުމަށްފަހު މިކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުމަކީ އެކަމަށް އޮތް އެންމެ އަވަސް ހައްލު ހޯދުމަށް މަގުފަހިވެދާނެ ކަމެކެވެ.

6.6 2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ބަލައި ނިންމާފައިވާ ބައެއް މުހިއްމު މައްސަލަތައް

6.6.1 ޕާޓީގެ ފަރާތުން ނަފްސާނީ އަދި ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ލިބުނު ދިހަ 10 އަހަރުގެ އަންހެންކުއްޖެއްގެ ރައްކާތެރިކަން ހޯދައިދީ ރައްޤުބައް ކަށަވަރުކޮށްދިނުން

މިމައްސަލައަކީ، 10 އަހަރުގެ އަންހެންކުއްޖަކަށް ޖިސްމާނީގޮތުން ނަފްސާނީގޮތުންނާއި އަނިޔާކުރާ އަދި އަނިޔަތުގެ އަނިޔާ ލިބުމުންދާކަމަށާއި، ސުކޫލަށް ނުފޮނުވާ ގޭގައި ބަހައްޓާފައި ހުންނާތީ އެކި ފަރާތްތަކުން މިމައްސަލަ ކޮމިޝަނަށް މުއައްސަސާތަކުން ހުށަހެޅިނަމަވެސް އެއިރުތަކުން އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް އަޅާފައިނުވާކަމަށް ބެލި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. ކޮމިޝަނުގެ ސަމާލުކަމަށް މިމައްސަލަ އައުމާއެކު، ކުއްލި ތަހުޤީޤު ކުރަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޓީމެއް ޒިޔާރަތްކޮށް، ވުޒާރާއި ޕޮލިސް ބަލައި، ކުއްޖާ ގެންގޮސް ފަރާތްތަކުން މަޢުލޫމާތު ހޯދައި، ޗައިލްޑް ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްގެ އިސްލާމިކް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ބައްދަލުވުންތަކެއް މިމައްސަލައިގައި ބައިވެރިވެފައިވާ މަސްލަހަތުތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން މަޝްވަރާކުރުމާއެކު.

ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި، ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ކުއްޖާއަށް ޖިސްމާނީގޮތުން އަނިޔާ ކުރާކަމުގައި، އަދި ޕާޓީގެ ތެރެއިން ކުއްޖާއަށް ނަފްސާނީ އަނިޔާ ލިބުނުކަމާއި، ކުއްޖާގެ ކަރާމާތަށް ގެއްލުން ލިބިފައިވާ ކުއްޖާއަށްވުރެ ކުއްޖާގެ ތެރޭގައިވެސް ކުއްޖާގެ ބައްޕަ މުޅިއަހަރު ކުރަމުންދިޔަ ކަމަށް ކުރެވުނު ތަހުޤީޤުން ބާނިފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކަށް ބަލާއިރު ކުއްޖާ ބައްޕަ ފަރާތުން ހުރުމަށް ހުށަހަޅާފައި، ސުކޫލަށް ނުފޮނުވާކަމުގައި ކުއްޖާ ގޭގައި ބަހައްޓާފައި ހުރިކަމުގައި، ރަށުގެ ކައުންސިލް ތަރައްގީ ކުރަން ފެންނަކަމުގައި ކުއްޖާގެ ދަރިވަރަކު ކުއްޖާ ދިރިއުޅުމުގެ ތެރޭގައި އެކަމާ ކުޑަކުދިންގެ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރާނެ ގޮތް ދަސްކޮށް ކުއްޖާގެ ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރުމާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ތަހުޤީޤާއި އަދި އެކި ފަރާތްތަކާ ކުރި މަޝްވަރާތަކުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ކުއްޖާ އެކުގައި އުޅޭ ފަރާތްތަކުގެ ރައްކާތެރިކަން ހިމާޔަތްކުރުމަށް ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ކުއްޖާ ރަށުގެ ކައުންސިލާ ހަވާލުކުރެވުނެވެ. ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުމަށް ބަލައި ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ އޮންނަ ގޮތް ބަދަލުކުރުމަށް ރަށުގެ ކައުންސިލާ އަދި ކުއްޖާގެ ދަރިވަރުކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ކުއްޖާގެ ތަޢުލީމީ ހާލަތު ނަގާ ކުއްޖާ ސުކޫލަށް ފޮނުވުމަށް ކޮމިޝަނުން އަންގައި، ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ނަތީޖާގައި 24 ގަޑިއިރުތެރޭގައި، ދަރިވަރެއްގެ ގޮތުގައި ކުއްޖާ ސުކޫލަށް ފޮނުވުން ފެށުނެވެ.

6.6.2 ޕާޓީގެ ފަރާތުން ޖިސްމާނީ، ނަފްސާނީ އަދި ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބުމުންދިޔަ 11 އަހަރުގެ އަންހެންކުއްޖެއްގެ ރައްކާތެރިކަން ހޯދައިދީ ރައްޤުބައް ކަށަވަރުކޮށްދިނުން

މިމައްސަލައަކީ، އުމުރުން 11 އަހަރުގެ އަންހެން ކުއްޖަކަށް ކުއްޖާގެ ބައްޕަ އާއި ބޮޑުމީހުންގެ ފަރާތުން ޖިސްމާނީ، ނަފްސާނީ އަދި ޖިންސީ އަނިޔާތައް ލިބުމުންދާކަމަށް ފުލުހުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާ ރިޕޯޓެއް ސަރވިސް ސެންޓަރުން ޗައިލްޑް ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަކަށް ބަލައި މިކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. ކޮމިޝަނުގެ ސަމާލުކަމަށް މިމައްސަލަ އައުމާއެކު، ކުއްލިގޮތުން ތަހުޤީޤު ކުރަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޓީމެއް ޒިޔާރަތްކޮށް، ވުޒާރާއި ޕޮލިސް ބަލައި، ކުއްޖާ ގެންގޮސް ފަރާތްތަކުން މަޢުލޫމާތު ހޯދައިފައިވެއެވެ.

ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުމުގެ މައްޗަށް ތަހުޤީޤުކޮށް، ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ މާހައުލާ ކުއްޖާއަށް ރައްކާތެރި މާހައުލެއް ނޫންކަން ފާހަގަކޮށް، ކުއްޖާއަށް ރައްކާތެރި މާހައުލެއް ހޯދައިދިނުމުގެ ގޮތުން މިހާރަށް ދިރިއުޅުމުގެ ބޭނުމުގައި ކުރަން ކުއްޖާ

ގެންދިއުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެންޑް ފެމިލީއަށް ކޮމިޝަނުން އަންގައި، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ދަރަނި ގެނެސް، ވަގުތީގޮތުން އެހެން ޚާއިލާއަކާ ކުއްޔާ ވަނީ ބަލަހައްޓައިދޭނެގޮތަށް. ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ދަނީ މިކުއްޔާގެ ބާރަމު މޮނިޓަރކުރަމުންނެވެ.

6.6.3 ނަރުސިންގް އަދި ޖީޕީ އަރިޔާ ލީޑު، އާސްޕަތާލުގެ ބަލިފާން މަނިކުފާނުކޮށްފައިވާ 13 އަހަރުގެ އަންހެން ކުއްޖަކަށް ރައްކާތެރިކަން ހޯދައިދީ ބަލިފާނަށް ކަރަފިރުކޮށްދިނުން

މިމައްސަލައަކީ، 13 އަހަރުގެ އަންހެންކުއްޖަކަށް ބަލާކު ޖިސްމާނީ، ގަދަކަމުން ބަދުއަޚްލާޤީ ޢަމަލު ހިންގާފައިވާ މައްސަލަ ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤުން ސަރީޢަތުގެ ވަކި ގޮތަކަށް ނިމުނުތަނުން ކުއްޖާ ސޯޝަލް ސަރވިސް ދާއިރާގައި މަޢުލޫމާތު ސޯޝަލް ޖެންޑަރގެ އަދި ސަރުކާރުގެ ސަޕޯޓު ލިބޭވަރަށް ދިރިއުޅެމުން ދަނީ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

ކޮމިޝަނަށް މިމައްސަލަ ހުށަހެޅުމާއެކު، އެތަނުގައި ހުރިކަމަށް ފުލުހުން އެދުނު ޓްރިޕްލް ޗެކް ސަރވިސް ސެންޓަރަށްދާއި، ޖެނަރަލް ސާސްޓަރުންނާއި، ސޯޝަލް ސަރވިސްނާއި، ސަރަކާރީ ޤާނޫނީ އިދާރާއިންނާއި އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ ކޮމިޝަން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށް، ސޯޝަލް ބޮޑުކޮށް އަދި ޖެންޑަރ ކޮމިޝަނުން ފަރާތުން ބަލާ ހުށަހަޅާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރުމަށް، މިމައްސަލައަށް ސޯޝަލް ރައްކާތެރި ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރެވިފައެވެ.

މިގޮތުން ކޯޓުތަކުން ނިމުމުން، މިދަރިވަރާއި އަދި މިމައްސަލާގައި ޝާމިލުވާ އެހެން ދަރިވަރުން، ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެންވާ ޤާނޫނީ ބާރުގެ ދަށުން ސަރުކާރަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ލޯ އިން ސަޕޯޓު ސްޓްރީޓްގެ ޗައިލްޑް ސަރވިސާއި ތަޙުޤީޤުގެ ދައުރުގައި ޖެންޑަރ މިނިސްޓްރީ ބަޔާން 2 ވަނަ އެޑިއުކޭޝަން އެދުމާއި، ހަމަ އެދުވަހުގެ ހަލިކު ވަގުތުތަކުގައި، އެދަރިވަރުން ސަޕޯޓް ސެންޓަރަށް ބަދަލުކުރިއިރު ސަރަހައްދުގައި އަންގާފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، އެދަރިވަރުންގެ ބޭނުން ކޮމިޝަނުން މޮނިޓަރކޮށްފައިވެއެވެ.

6.6.4 ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި ނިޔާއިގެ ގޮތުގެ މައްސަލަ

މިއީ، 2010 ގައި ގދ.ގައްދޫ ޖަލުގެ ސީޒާ ސެންސަރުގައި ބަންދުކޮށްފައި ހުރި ޢިމްރާނާއި ގދ.ގައްދޫ ފުލުހުންގެ އަމިއްލައަށް ގައިގައި ރަނދުވެރިކަމަކުން، މާލެ ގެނެސް އިންޑިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލްގައި ފަރުވާ ދެމުން ދިއުމުގެ ނިޔާއުވާތީ، އެކަމަށް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ނިންމައި، އިންފޮސްޓިގޭޝަން ޓީމެއް އެކުލަވާ ޖޭއެސް ހުށަހެޅި ތަޙުޤީޤުކުރީ މައްސަލައެކެވެ.

ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެވި، ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަރަނި ގެންނަ ކަށަވަރު ނިޔާގެ ރައްކާތެރިކަމާ އެއްގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައެޅުމުން، އޭގެ އިތުރުން ޖަލުގެ ސީޒާ ސެންސަރުގައި ހުއްޓުވުމުގެ މީހާގެ ސިއްހީ ހާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ޙާލަތު ބެލުމަށް ކަމަށް ގޮތަކަށް އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމެއް، އަދިއެހެން ނަރުސުންގެ، އެހެން މެޑިކަލް އަދި ތަނުން ގެއްލުން ދެވިދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް އޭނާ ބަރަބަރުވި ހުރި ހުރިމަތީ އޭނާ މަރުވެ ހާދިޘާ ހިނގުމުގައި ފުލުހުންގެ އިހުމާލު ވަރަށްބޮޑަށް އެކަށީގެން ފަރާތްތަކުގައި ކޮމިޝަނުން ދެކެއެވެ. އަދި އޭނާ ނިޔާވުމަށްފަހު އަލިފާނުގެ ހާދިޘާއަކީ އޭނާ އަމިއްލައަށް ގައިގާ ރަނދުވެރިކަމުގެ ހިނގި ކާރިޘާއެއް ކަމަށް ފުލުހުން ޝައްކު ކުރުމަށް، ދެ އަލިފާނުގެ ހާދިޘާއަކީ އޭނާ އަމިއްލައަށް ގައިގާ ރަނދުވެރިކަމުގެން ހިނގި ކާރިޘާއެއް ކަމަށް ބުނާ ފުލުހުން އޭނާގެ ގައިގާ ރަނދުވެރިކަމުގެން ހިނގި ކަމަށް މިފުލުހުން ޝައްކުކުރާކަމަށް ބަޔާންވެއެވެ.

ކުރިމަގުގައި މިފަދަ ޙާދިޘާއެއް ހިނގައިދާ ނުދިނުމަށްޓަކައި، ކޯޓުތަކަށް ފުރަގަދަކުރުވުން ކަށަވަރުކުރުމާއި ރިޢާޔަތްތެރިކަން، އަވަސްޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަށް ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް މިޙާދިޘާގެ ތަޖުރިބާ ރިޢާޔަތްކޮށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

6.6.5 ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ކަނޑާލުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުނު ދިޔަ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކަށަވަރުކޮށްދިނުން

މިމައްސަލައިގައި، ޢުޒުރުވެރި ކުންފުނިން ގއ.ނިލަންދޫ ރަށު ކައުންސިލުގެ ދަރަނި އިންޖީނުގޭގެ ހިންގުން ބަދަލުވެ، އެނަރޖީ އޮތޯރިޓީން ފާސްކޮށްފައިވާ ޓެރިފަކަށް ކަރަންޓުބަން ނަގާ އަގު ބަދަލުކުރުމާ ގުޅިގެން، ސްކޫލާއި އަދި ސިވިލް މަރުކަޒުގެ ކަރަންޓު ބިލުތަކަށް ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާތީ، އަތޮޅުއޮފީހުގެ ރަށުއެއްގެ ސްކޫލުން އަދި ސިވިލް މަރުކަޒުން ކަރަންޓު ކަނޑާލުމުގެ ސަބަބުން އެރަށުގެ ތަޢުލީމީ އަދި ސިވިލް ޚިދުމަތްތަކަށް ގެއްލުން ފުރުޞަތުތަކަށް ބޭނުން ހުރަސްއެޅިފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. މިމައްސަލަ ހުށަހެޅުނުއިރު ރަށު ކައުންސިލުންނާއި، އަދި ސަރަޙައްދީ ޔުޓިލިޓީ އިދާރާއިން މައުލޫމާތު ސާފުކޮށް، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް ދުރުވެރިކަން މައްސަލައަށް ބަލާފައި ކުރުމަށް ކޯޓުތަކުން މަސައްކަތްކުރަނިވިފަދަ، ބިލުތަކަށް ފައިސާ ދައްކައިދިނުން ނޫނީ ކަރަންޓު ގެއަށް ނުލިބޭނެކަމަށް ކައުންސިލުން ވަނީ ނިންމާފައެވެ.

މިނިސްޓަރުގެ ގޮތުގައި، ރައްޔިތުންގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ޚިލާފު ކަރަންޓު ކަނޑާލައިފައިވާކަމަށް ކުރިމަތިވި މިނިސްޓްރީ ވަނީ ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް، ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންކަމުގައި ކަރަންޓުގެ ބިލުތަކުގެ ފައިސާ ދައްކައިދިނުމަށް ކޯޓުން އަންގާ، ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން އެކުލެވޭ، ކަރަންޓު ކަނޑާލައިފައިވާ ސަބަބުން ހުރަސްއެޅިފައިވާ ޚިދުމަތް ދިނުމަށް، އެރަށުގެ ފަރާތްތަކުން މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަން، ސުފާރިޝް ކުރެވޭ ކަރަންޓު ކަނޑާނުލުމަށް ރަނގަޅު ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވެއެވެ.

6.6.6 ރަނގަޅު ފެންވަރުގެ ސިއްޙީ ޚިދުމަތް ލިބުމުގެ ޙައްޤު

ޤަވާޢިދުން ފަރުވާ ލިބެންޖެހޭ ބަލިމީހުން ބަލިމަޑުކަމާއި ބަލިވިޔަސް ނުލިބުން، ފަރުވާ ލިބުމުގެ ނިޒާމުތަކުގެ ބޭނުން ގޮސް ލިބިގަތުމުގެ ފުރުޞަތު ގެއްލިދާ ކަމާ ކުރިމަތިލާނެ ޙާލަތްތައް ދިމާވަނީއެވެ. ކޯޓުތަކުން މީހުން ރަނގަޅު ފަރުވާ ލިބުމުގެ ޙައްޤު ކަށަވަރުކުރުމަށް ފިޔަވަޅު އަޅައިގެން މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދެއެވެ. ކޯޓުތަކުން މައްސަލަތަކުގެ ޝަކުވާ ތަޙުޤީޤުކުރެވި، މިނިސްޓްރީއަށް ބަދަލުކުރުމާއި ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނިޔަލުކުރުން، ފަރުވާ ދެއްވާ ސާބިތުކަމެއް، ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި މައްސަލަ ބެލުމުގައި، ޤާނޫނީ އާދެ ބަޔާނުކުރެވޭ ސަރުކާރަށް ފުރުޞަތު ލިބިގެން ސުލްޙަވެރިކަމާ ސަރަޙައްދީ ގުރޫޕް، އެކުލަވާލުމުގެ ފަރުވާ ލިބުމުގެ މަޢުލޫމާތުކަމެވެ. މިގޮތުން ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ ވަކި އުސޫލަކީ ފަރުވާގެ ބޭސް، މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ކަމެކެވެ.

މިމައްސަލަތަކުން ކޯޓުތަކުން އެންމެ ބޭނުން ފުރަގަދަކުރުވުން، ޤަވާޢިދުގައި އެކަށީގެންވާ ފެންވަރުގެ ސިއްޙީ ޚިދުމަތް ލިބުން ނުލިބުން، މާލޭ ގެންގޮސް ފަރުވާދިނުމުގެ އިންތިޒާމު މަސައްކަތްތައް އެކަށީގެންވާ އަދި ފަރުވާދޭ ޑޮކްޓަރުގެ ޖީ.ޕީ.އާރ.އެސް. އިން ކުރިއަށް ނެގުނު ރިޕޯޓެވެ.

6.6.7 މަސައްކަތުގެ ޙައްޤު

ހ. މާލޭގެ ޤަވާޢިދު ޕްރިޒަން އޮފިސަރުންގެ ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގެ 01 އަހަރާ 03 މަސް ފަހުގައިވެސް، ކުރީގެ ރުކުނު ހުރިކަމަށް ބެލުން ވަޒީފާގައި ވަކިކުރެވިފައި މަސައްކަތުގެ ކޯޓުތަކުން ބަލައި، އެމަސައްކަތާ ގުޅޭ މަސްދޫކުރުމުގެ ސިފައިން ސަރުވިސް ކޯޓުތަކުން، ޖުޑީޝަލް ސާރވިސް ޕްރިޒަންސް އެންޑް ޕެރޯލް ސަރވިސް އިން ހުށަހެޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ، އަތާ ވަޒީފާ ވަކިކުރެވިފައި ސިފައިން ސަރވިސްގެ ޤާނޫނުގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ (4)އާއި ޚިލާފު ކަމަށާއި، މި މައްސަލަ

މައްސަލަ ކޮމިޝަނުން ގެންދެވިދާނެކަމަށް ކުރިއަށް ހުރަހަޅައިގެން ޝަރީޢަތުގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް ނުވަތަ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް ރަމްޒީ ގޮތުން މައްސަލަ ވަނީ ނިންމާފައެވެ.

6.6.8 މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު: ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން

(ހ) ޕްރައިވެޓް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީއަކުން މަސައްކަތަށް ގެނައި އިންޑިއާގެ 2 މީހުން، އެމީހުންނަށް 4 މަހުގެ މުސާރަ ނުލިބޭކަމަށާއި، އެމީހުންގެ ގައުމަށް ދާން ބޭނުންވެގެން ކުންފުނީގައި އެދުމުން ކުންފުނިން ޕާސްޕޯޓް ހިފަހައްޓައިފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅައިފައިވާ މައްސަލަ ބެލުމަށްފަހު، މައްސަލައާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް އެކުންފުންޏާއި، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަން އާއި، ކޮމިޝަނުން އެދިފައިވާގޮތަށް، އެބިދޭސީންނަށް މުސާރަ ދިނުމަށްފަހު ޕާސްޕޯޓް ހަވާލުކުރުމުން މިމައްސަލަ ވަނީ ބަލައި ނިމިފައެވެ. އަދި އެކުންފުންޏާއި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނާއި ދެމެދު ހެދިފައިވާ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ޚިލާފު ފުރުޞަތު ތަނަވަސް ވާގޮތަށް މާއްދާތަކެއް ހިމެނުވާފައިކަން ކޮމިޝަނަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުންތައް ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާއި އެއްގޮތަށް ބަދަލުކޮށް، ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް ނުއަންނަ ގޮތަށް އެއްބަސްވުންތައް އެކުލަވާލުމަށް އެކުންފުންޏަށް ވަނީ އަންގާފައެވެ.

(ށ) އަމިއްލަ ކުންފުންޏެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ބަންގްލަދޭޝްގެ 18 މީހުން، އެމީހުންނަށް ކެއުމާއި ހުރުމުގެ ކަންތައް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތާމެދު ހިތަހަމަ ނުޖެހޭކަމަށާއި، ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގައިވާ އަދަދަށް މުސާރަ ލިބެމުން ނުދާތީ، އެމީހުންގެ އަމިއްލަ ޚަރަދުގައި ގައުމަށް ދާން ބޭނުންވެގެން ކުންފުނިން، ކުންފުނީގައި އެމީހުންގެ ޕާސްޕޯޓް ހިފަހައްޓައިފައިވާ ކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅި މައްސަލަ ބެލުމަށްފަހު، އެކުންފުންޏާއި، ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީއާއި، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރެއްވުމަށް ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، އިންޑިއަން ހައި ކޮމިޝަން މެދުވެރިކޮށް އެބިދޭސީން އެމީހުންނަށް ހަމަޖެހޭ މުސާރަ ހުރިހާ ދިނުމަށްފަހު އެމީހުންނަށް އަނބުރާ އަމިއްލަ ވަޒަނަށް ދިއުމަށް އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމުން މަސްދަރު ކޮންޓްރޯލަށް ފޮނުއްވެވެ. އަދި އެމީހުން ރާއްޖެއިން ފުރައިގެން ގޮސްފައިވާ މައްސަލަ ވަނީ ބަލައި ނިމިފައެވެ. މިމައްސަލައާއި އަދި ހަމައެއާ ގުޅުވައިގެން ލޭބަރ ރިލޭޝަން އޮތޯރިޓީ އިން އެކުލަ ފުރިހަމަ އެއްބަސްވުން ލިބިގެންވާކަން ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

7. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ޘަޤާފަތެއް ޤާއިމްކުރުން

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނާއި، ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެހެނިހެން މީހުންގެ މެދުގައި ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް، އެޙައްޤުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިވުމުގެ ރޫޙު އާލާކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކޮމިޝަނާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާކަމެވެ، މިޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބާރުއަޅުއްވާފައިވާ ފަދައިން، 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތަކާއި، އެހެނިހެން ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގައިގެން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭގޮތުން ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޝަނުން ކުރިއަށްގެންދެވިއެވެ. މިގޮތުން 2011 ވަނައަހަރުގެ ތެރޭގައި ކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ތިރީގައިވާ ކަންތައްތައް ހިމެނެއެވެ.

7.1 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ޓީޗަރުން ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ހިންގުނު މަސައްކަތު ބައްދަލުވުން

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތު ބައްދަލުވުން ސްކޫލްތަކުގެ އިސްވެރިންނާއި ޓީޗަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ހިންގަން ފަށާފައިވަނީ 2010 ވަނަ އަހަރުގައެވެ. މިމަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތައް ފުރުމުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ، ރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، އެޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ ސަގާފަތެއް އަށަގެންނެވުމާއި ސްކޫލްތަކަކީ އެފަދަ މާހައުލެއް ގާއިމުވެފައިވާ މަރުކަޒުތަކެއް ކަމުގައި ހެދުމާއި، ރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމެނިގެން ދާއިރު ސްކޫލްތަކުގައި އިސްކަން ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އަހުލުވެރި ފަރާތްތަކެއް ބައްޓަންކުރުމެވެ. މިގޮތުން، މިއަހަރު ތެރޭގައި ޖުމްލަ 11 އަތޮޅެއްގައި މިހަރަކާތްތައް ކުރިއަށް ގެންގޮސް 2011 ގެ ނިޔަލަށް ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ އަތޮޅެއްގައި ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ އެކި ފަރާތްތަކަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދެވިފައެވެ. މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތަކުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަލިއަޅުވާލެވިފައިވަނީ، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަކީ ކޮބައިކަމާއި، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ މަފްހޫމާއި، އިސްލާމްދީނުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ދީފައިވާ ގޮތާއި، އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި، ވަޒީފާގެ ޙައްޤުތަކާއި، ތަޢުލީމު އުނގެނުމުގެ ޙައްޤާއި، ސްކޫލްތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމާއި އަދި ރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށެވެ.

2011 ވަނައަހަރު ސްކޫލްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ބޭއްވި މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތައް

ތާރީޚް	ބޭއްވި ރަށް	އަމާޒުކުރި ފަރާތް	ބައިވެރިންގެ އަދަދު
12- 14 މާރިޗު	ހއ. ދިއްދޫ	ހއ. އަތޮޅުގެ ސްކޫލްތައް	24
29-31 މާރިޗު	މ. މުލި	ވ އަދި މ. އަތޮޅުގެ ސްކޫލްތައް	30
12–14 އޭޕްރީލް	ދ. ކުޑަހުވަދޫ	ފ އަދި ދ. އަތޮޅުގެ ހުރިހާ ސްކޫލްތައް	24

26 – 28 އޭޕްރީލް	ރ.މީދޫ	ރ.އަތޮޅުގެ ހުރިހާ ސްކޫލްތައް	28
26 – 28 އޭޕްރީލް	ބ.ދަރަވަންދޫ	ޅ އަދި ބ.އަތޮޅުގެ ހުރިހާ ސްކޫލްތައް	29
8 – 10 މޭ	ގއ.ވިލިނގިލި	ގއ.އަތޮޅުގެ ހުރިހާ ސްކޫލްތައް	18
10 – 12 މޭ	ގދ.ތިނަދޫ	ގދ.އަތޮޅުގެ ސްކޫލްތައް	26
5-17 ޖޫން	ހއ.ކެލާ	ހއ ގެ ހުރިހާ ސްކޫލްތައް	24
21 – 23 ޖޫން	ހދ.ހަނިމާދޫ	ހދ.އަތޮޅުގެ ހުރިހާ ސްކޫލްތައް	19
17 – 18 ޖުލައި	މާލެ	ކ އަތޮޅު އަދި މާލޭގެ ސްކޫލްތައް	21
27 – 29 އޮގަސްޓް	އދ.މަހިބަދޫ	އދ.އަތޮޅުގެ ސްކޫލްތައް	24
ޖުމްލަ:			**267**

ސްކޫލްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ހިންގި މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތަކުގެ އިތުރުން ބައެއް މަދަރުސީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ އެދުމުގެ މަތިން ޓްރޭނިންގ ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ހިންގާފައިވެއެވެ.

7.2 މަދަރުސީ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް ހިންގި މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތަކާއި ނަގާދެވުން ސެޝަންތައް

ތާރީޚް	ރަށް	މަދަރުސީ ޖަމްޢިއްޔާ	އަމާޒުވާ ފަރާތް	ބައިވެރިންގެ އަދަދު
16 -17 ފެބްރުއަރީ	ހއ. ދިއްދޫ	އަވްސާ	އަތޮޅުގެ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ބައިވެރިން	17
19 – 21 މާރޗް	ފ. ބިލެއްދޫ	ބިލެއްދޫ އިސްދަރިވަރުންގެ ޖަމްޢިއްޔާ	ފ. އަދި ދ. އަތޮޅުގެ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ މެމްބަރުން	35
15 – 17 ސެޕްޓެމްބަރ	ސ. ހިތަދޫ	ޓީޗް ކެއަރ	ޖަމްޢިއްޔާގެ މެމްބަރުން	24
12 – 13 އޮކްޓޫބަރ	ނ. ވެލިދޫ	ސީޖޭ އެސޯސިއޭޝަން	ނ.އަތޮޅުގެ	24

			ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ މެމްބަރުން	
20 ޑިސެމްބަރ 2011	ބަނޑޮސް އައިލެންޑް ރިސޯޓް	ޑިމޮކްރަސީ ހައުސް	ޒުވާނުން	40
ޖުމްލަ ބައިވެރިންގެ އަދަދު:				140

މިޕްރޮގްރާމްތަކުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ދެވިފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ ތެރޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަކީ ކޮބައި ކަމާއި، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ މަޢުލޫމާތު، އިސްލާމްދީނުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ދީފައިވާ އަހައްމިއްޔަތާއި، އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ހިމެނެއެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން، ބައިވެރިންނާއި ގުޅޭގޮތުން، އުފެދިފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއަރުވުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތަކާބެހޭ ވާހަކަ އަޑުއަހާލެވިފައިވެއެވެ.

ސަރުކާރުގެ ބައެއް އޮފީސްތަކުގެ އެދުމުގެ މަތިން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މީހުން ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ މަސައްކަތް ބައްދަލުވުންތައް ބާއްވާފައެވެ.

ތާރީޚް	ތަން	އޮފީސް	އަމާޒުވާ ފަރާތް	ބައިވެރިންގެ އަދަދު
29 - 30 މޭ	ޒުވާނުންގެ މަރުކަޒު	ޒުވާނުންގެ މަރުކަޒު	ޔޫތު ސެންޓަރުތަކުގެ ވެރިންނާއި މުވައްޒަފުން	20
25 ޖޫން 2011	މާފުށީ ޖަލު	ޑީޕީއާރުއެސް	ޖަލުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ޑީޕީއާރުއެސްގެ މުވައްޒަފުން	43
18 އޮގަސްޓް 2011	އިސްކަންދަރު ކޮށި	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	ސްޓާފް ކޯސް ޓްރެއިނީސް	19
ޖުމްލަ				82

ގދ. މަޑަވެލި ސްކޫލް ބެލެނިވެރިންގެ ސަރަޙައްދުން ދަރިވަރުންގެ ތަޢުލީމީ މަސްއޫލިއްޔަތާ މަސައްކަތް ތަޢާރުފުކޮށް ހަވާލުވެ ކުދިން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން އުޅަނދުގައި ދަތުރުކުރުމުގެ ޗާޓަރ ދެއްކުމަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތުގައި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކުރިއަރުވުމުގެ ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުމަށް ފަރާތްތަކުން ހޯދާފައިވާ ޙައްޤުތަކުގެ ތަޢުލީމު ޕްރޮގްރާމްތައް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަޢުލީމު ޕްރޮގްރާމެއް ކޮމިޝަނުން ހިންގައިފައެވެ. އުޅަނދުފަހަރުގައި ދަތުރުކުރާ ފަރާތްތަކާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ގދ. މަޑަވެލީގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ތަޢުލީމީ ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުމަށް ނިންމާފައެވެ. މިގޮތުން ކޮމިޝަނުން ގދ. މަޑަވެލީގައި މޭ 26 އިން 28 އަށް ވަނީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ތަޢުލީމީ ޕްރޮގްރާމް ހިންގާފައެވެ. 2 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ހިނގި ގެންދިޔަ މި ޕްރޮގްރާމުގައި ބައިވެރިވެފައި، ސްކޫލް

ދަރިވަރުންނަށާއި، ސްކޫލް ބޯޑާއި ޕީ.ޓީ.އޭގެ މެންބަރުންނަށާއި ޓީޗަރުންނަށާއި ކައުންސެލަރުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭ ހޭލުންތެރިކަން ދިނުމުގެ ސެޝަންތައް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. މިގޮތުން ބެލެނިވެރިންނަށް ހައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިވުމާއި ދަރިން ހަރުކަށިކޮށްގައި ބެލެހެއްޓުމާއި، ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތުދިނުމާއި އަދި އަޚްލާގާއި ކުޅިވަރުގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި ގުޅޭގޮތުން މައުލޫމާތުދެވުނެވެ. ދަރިވަރުންނަށް ކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި ޒިންމާތަކާއި ގުޅޭގޮތުން މައުލޫމާތުދެވުނެވެ. ސްކޫލް ބޯޑު އާއި ޕީ.ޓީ.އޭ. ގެ މެންބަރުންނަށް ދަރިވަރުންގެ ޙައްޤުތަކާއި ޒިންމާއާއި ގުޅޭ ގޮތުން މައުލޫމާތު ދެވުނެވެ. ޓީޗަރުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މުހިއްމުކަމާއި ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތުދިނުމުގައި ޓީޗަރުންގެ ދައުރާއި ގުޅޭ ގޮތުން މައުލޫމާތު ދިނުމާއި ދަރިވަރުންގެ ޙައްޤާއި ޒިންމާތައް އޮޅުންފިލުވައިދެވުނެވެ. ކައުންސެލަރުންނަށް އިޖްތިމާޢީ ދިރާސާކުރުމާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ޒިންމާތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން މައުލޫމާތު ދެވުނެވެ.

މީގެ އިތުރުންވެސް ސަރުކާރުގެ އިތުރު މުއައްސަސާތަކުން ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރޭގައި ސެޝަން ނަގާދީފައިވާނެއެވެ. މިގޮތުން ސެޝަން ނަގާދީފައިވަނީ؛

- ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ހިންގި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް
- މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުންނަށް ހިންގި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ތައާރަފުކުރުމާއި ޝާއިޢުކުރުމުގެ ގޮތުން، އެކިދާއިރާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކޮމިޝަނުން ވަނީ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ 21 ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގާފައެވެ. މިގޮތުން، ރާއްޖޭގެ އެކިދާއިރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ އެކިފަންތީގެ މީހުންގެ ތެރެއިން 629 މީހުންނަށް، އެމީހުންގެ މަސައްކަތުގެ ދާއިރާގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މިންގަނޑުތައް ހިފަހައްޓައިގެން މަސައްކަތްކުރުމަށް ބޭނުންވާނެ އިލްމާއި ހުނަރު ފޯރުކޮށްދެވުނެވެ.

7.3 ކޮންމެ އިހުމާލެއް އަނިޔާއެއް

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން 2010 ވަނަ އަހަރު ފަށާފައިވާ "ކޮންމެ އިހުމާލެއް އަނިޔާއެއް" މި ނަމުގައި ކެމްޕެއިން ހިންގުމުގެ މަޤްޞަދަކީ ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާއާއި ޖިންސީ ގޯނާއާއި ކުޑަކުދިންނާމެދު އިހުމާލުވުމަކީ ކުށެއްކަން އެންމެ ފަރާތްތަކަށް އަންގައިދިނުމާއި، އަދި ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކާއި، މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި ޢާއިލާތަކުގެ މެދުގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކަށް ދީ ސަމާލުކަން އިތުރުކުރުން، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި އެކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ ގުޅޭ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުން އެކަމާ ދެކޮޅަށް މަސައްކަތްކޮށްދިނުމެވެ.

މި މުހިންމު މަޤްޞަދުތަކަށް ރާއްޖޭގެ ހިސާ ބައިވެރިކަން ފުރިހަމަކުރުމުގެ މަޤްސަދުގައި، ކުޑަކުދިންގެ ބައެއް ހަރަކާތްތައް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި މާލޭގައި ބާއްވާފައެވެ. މީގެ އިތުރުން އދ. މަހިބަދޫ އަދި ސ. ފޭދޫ ގައި ވަރަށް ކާމިޔާބުކަމާއެކު މި ކެމްޕެއިން ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. އެގޮތުން އެރަށްރަށުގައިވެސް ކުޑަކުދިންގެ ހަޔާތާއި، ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ އަދި އެކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ބެލެނިވެރިންނަށާއި، ޓީޗަރުންނަށާއި ކުޑަކުދިންނަށް މައުލޫމާތު ދިނުމުގެ ސެޝަންތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. އަދި ރަށުގެ ރައްޔިތުންނަށާއި، ހާއްސަކޮށް ބެލެނިވެރިންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކޮމިއުނިޓީ ތިއެޓަރ ޕްރޮގްރާމެއް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. މި ކެމްޕެއިންގެ ސަބަބުން، ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ އަދި އިހުމާލުވުން ހުއްޓުވާ ގޮތްތަކުން މުޖުތަމަޢުގެ ހިއްސާކުރުމާއި މުޖުތަމަޢު ދެނެގަތުމަށް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން، ކުޑަކުދިންނަށް ވާ އިހުމާލުވުމުގެ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ ސަބަބުން ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ ގޮތުން

އެކި މުއައްސަސާތަކަށް ހުށަހަޅާ ޝަކުވާތަކުގެ ތެރެއިން އިހުމާލުގެ ޝަކުވާގައި ބެލެވޭ ޝަކުވާތައް ވަކިކޮށްދެނެގަތުމުގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނީކުރުވުން ފާހަގަވެފައެވެ.

އިހުމާލު ކުޑަކުދިންގައި އަދި މަރިބޭނުގައި ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ޝަކުވާތަކާއި ހަރަކާތްތައް

#	ތާރީޚް	އަމާޒު ކުރެވިފައިވާ ފަރާތް	ޝަކުވާގެ ތަފްޞީލު
1	29 ސެޕްޓެމްބަރު	ޓީޗަރުންނަށް	މި ބައިގައި އިހުމާލަކީ ކޮބައިކަމާއި، އިހުމާލުގެ ބާވަތްތަކާއި ތަޢުލީމީދާއިރާގައި ދަރިވަރުންނާމެދު ވެވޭ އިހުމާލާ ގުޅޭގޮތުން މައުލޫމާތު ދެވިފައެވެ. މިޝަކުވާގައި ތަޢުލީމީ ދާއިރާއިން ވެވޭ އިހުމާލަކަށް ހެދިފައި ހުރި ކޭސް ސްޓަޑީ ތަކަށް މަޝްވަރާ ކޮށް އެފަދަ ކަންތައްތަކަށް ސްކޫލުގެ މާހައުލުގެ ތެރެއިން ހައްލުހޯދުން ގޮތްތަކާ ދެކެ މަޝްވަރާ ކުރެވުނެވެ.
2	29 ސެޕްޓެމްބަރު	ގްރޭޑް 6،7،9 އަދި 10 ގެ ދަރިވަރުންނަށް	މި ޝަކުވާގައި ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާތަކާއި އެފަދަ ކަންތައްތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތަކުގެ މައުލޫމާތު ދެވުނެވެ. މިޝަކުވާ ގައި މި ގްރޭޑްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި ޖިންސީ ގޯނާތަކާ ބެހޭގޮތުން މައުލޫމާތު ދެވިފައެވެ.
3	30 ސެޕްޓެމްބަރު	ބެލެނިވެރިންނަށް	މި ޝަކުވާގައި އަމިއްލަގޮތާ ފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އެކިކަހަލަ ގޯނާ އަދި ކޮބައިކަން ބެލެނިވެރިންނަށް އަންގައިދިނުމަށެވެ. މީގެ ތެރެއިގައި ޖިންސީ، ނަފްސާނީ އަދި ޖިސްމާނީ ގޯނާގެ އިތުރުން ކުޑަކުދިންނާ ދެދު ވެވޭ އިހުމާލާ ބެހޭގޮތުން ވަނީ މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދީފައެވެ. އަދި ދަފްތަރުއްޗެގައި ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާގެ ހަމަޖެ ހާދިސާތައް ބެލެނިވެރިންނާއި ހިއްސާކުރެވިފައެވެ. އަދި މިފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވަން މަސައްކަތްކުރުމަށްޓަކައި އެކި ހޯދުން ފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ހިއްސާކުރެވިފައެވެ.
	ކުޑަކުދިންގެ ހަފްތާ	ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް	އެދި އަންގާ ތަޢުލީމީ މަރުކަޒުގެ ގޮތި ތެރޭގައި ކުޑަކުދިންގެ ހަފްތާއެ ބާއްވުނެވެ. މިހަފްތާގައި މަރުބޫޠުގެ އެކި މުއައްސަސާތަކުންނާއި އަމިއްލަ ޖަމިއްޔާ އަދި ޖަމާޢަތްތަކުން ބައިވެރިވެފައެވެ. މިހަފްތާގައި ކުޑަކުދިން ޝައުޤުވެރިވާ ފަދަ ތަފާތު ކުރިވަރިތަކާއި ކުދިންނަށާއި ބެލެނިވެރިންނަށް އެކި ކަހަލަ މުބާރާތް މައުލޫމާތު ދިނުމާއިއެކުފަދަ ދިރާސާ ތަކާއި ދިރާސާތަކެއް ވަނީ ދެވިފައެވެ. މީގެ އިތުރުން " ކޮންމެ އިހުމާލަކީ އަނިޔާއެއް" މި ޝުޢާރު ދިރާސާއިވާ ސްޓިކަރު

		އެއްވެސް ވަނީ ހަވީރުގެ ބައިވެރިންނަށް ހަދިޔާ ކޮށްފައެވެ.
ފޯރަމް ތިއޭޓަރ	ރަށުގެ ރައްޔިތުންނާއި، ބެލެނިވެރިންނަށް	ތިއޭޓަރ ފޯރަމް ފަރުމާކުރެވިފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާގެ/ހާނިއްކައިގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން އެތަކަކަށް އެންމެ އާންމު މައްސަލަތަކާއި ބައްދަލުވެއެވެ. އަދި މި މައްސަލަ ދިމާވާން ޖެހުނު ސަބަބާއި، ހައްލުކުރެވިދާނެ ގޮތާއި، މުޖުތަމައުގެ އެކި އެކި ފަރުދުންނާއި ހިދުމަތްތަކުން ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާތަކާމެދު މި ފޯރަމްގެ ދުވެރިކޮށް މަޝްވަރާކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ކުޑަކުދިންގެ މައްސަލަތައް ރިޕޯޓް ކުރާނެ ގޮތާމެދު މައުލޫމާތު ދެވިފައިވާނެއެވެ.

މިކޮމްޕެއިންގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ އިސްޓާފުން، އަދި: އަޙްމަދު ކައުންސިލް، މަރިޔަމް ރަޝާ ކައުންސިލް، އަދި: އަޙްމަދު ހުސައިން ޝަރީފް، އަދި: އަޙްމަދު ތައުފީގު މަހުލޫފް، ޒުހައިރު އިސްމާޢީލް ރަޝީދު ސްކޫލްސް، ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް މަރުކަޒީ ބޭންކު، މަރުކަޒު ރައްޔިތުންގެ ޖަމްޢިއްޔާ، މަރުކަޒު ސްޓޫޑިއޯ ކޮލެޖް، ދިރާގު، މޯލްޑިވްސް ރޭޑިއޯ ކޮމިއުނިކޭޝަން، މަރުކަޒު ޓީވީ ސްކޫލް ބައިވެރިވެފައެވެ.

އިހުމާލު ކުލްޕްރެންގައި ނ. ވެލިދޫ ކުރިއަށްގެންދިޔަ ސެޝަންތަކާއި ހަރަކާތްތައް

#	ތާރީޚް	އަމާޒު ކުރެވިފައިވާ ފަރާތް	ސެޝަންގެ ތަފްޞީލު
1	12 އޮކްޓޫބަރު	ގްރޭޑް 7،6،5ގެ ކިޔަވާ ކުދިން	ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި ޒިންމާތަކާމެދު މައުލޫމާތު ދެވުނެވެ. އަދި "ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް" މި ފޮތް ސްކޫލް ލައިބްރަރީއަށް ހަދިޔާކުރެވުނެވެ.
2	12 އޮކްޓޫބަރު	ޓީޗަރު ސްކޫލްގެ ޖީޕީހަން	މި ސެޝަންގައި އިހުމާލަށް ކޮށައިކާފައި، އިހުމާލުގެ ވައްތަރު ތަފާތު ބާވަތްތަކުގެ ތެރެއިން ވަޒީފާ އިހުމާލާއި ކޮށައިކާފާއި މައުލޫމާތު ދެވިފައިވެއެވެ. އަދި އާންމުކޮށް ސްކޫލްތަކުގައި ހިނގާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން އިހުމާލު ދެނެގަންނަން ގޮތްތަކާއި ހަރަކާތްތައް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ.
3	13 އޮކްޓޫބަރު	ބެލެނިވެރިން	މި ސެޝަންގައި އަނިޔާވެރިކަމުގެ ބާވަތްތަކާއި ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އެކިކަހަލަ ގޮތްތަކާ އަދި ކޮށައިކަން ބެލެނިވެރިންނަށް އަންގައިދެނީމެވެ. މިގޮތުން ތަރުބިއްޔަތާއި ޖިންސީ ގޮތުން ކުރާ އިހުމާލު ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ ކަންތައްތަކާ އިހުމާލާ ބެހޭގޮތުން މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދެވިފައިވެއެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާގެ ހަމަ ހާލަތާއި ބެލެނިވެރިންނާއި ހިއްސާކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި މިފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި

			އެހި ލިބޭން ފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ހިއްސާކުރުވިފައިވެއެވެ.
4	14 އޮކްޓޯބަރ	ޓާރި ސްކޫލް ގްރޭޑް 10، 9 ގެ ދަރިވަރުން	ހަނގާ ކުރުމަކީ ކޯބައިކަމާއި މިކަމުގެ ސަލަބުން ކުރިންނަށް ލިބޭ ގެއްލުންތަކާއި ނުރައްކާ އަސަރުތަކާއި ބެހޭ މައުލޫމާތު ދިރުވަފައިވެއެވެ. އަދި މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ލިޔެއްވުއްގެ އެހީގައި ދަރިވަރުންނަށް މައުލޫމާތު ދެވިފައިވެއެވެ.
ކުޑަކުދިންގެ ހަފްތާ		ހުރިހާ ދަރިވަރުންނަށް	މި ހަފްތާ ކުރިއަށް ގެންދެވުނީ ޓާރިގެ ޗެމްޕިއަންއެއް ކަމަށްވާ ސިޓީ އެސޯސިއޭޝަނާއި ގުޅިގެންނެވެ. މިހަފްތާގައި ޓާރިގެ އެކި މުއައްސަސާތަކުންނާއި އަމިއްލަ ޗެމްޕިއަން އަދި ޗާމްޕިއަނުންތަކުން ބައިވެރިވެފައެވެ. މިހަފްތާގައި ކުޑަކުދިން ޝައުގުވެރިވާ ފަދަ ތަފާތު ކުޅިވަރުތަކާއި ކުދިންނަށާއި ބެލެނިވެރިންނަށް ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އެކި އަނިޔާތަކާއި ގުޅޭ މުހިއްމު މައުލޫމާތު ލިއުބައިސްކޯފަދަ ލިޔުމާއި ތަކާއި ލިޔުންތަކުން ވަނި ބަހާފައެވެ. މީގެ އިތުރުން ހަނގާކުރުންފަދަ ކުދިންނަށް ދިމާވާ މައްސަލަތަކާއި ބެހޭ މައުލޫމާތުތަކެއް ދެވިފައިވެއެވެ.
ފޮރަމް ތިއޭޓަރ		ގަނުގެ ދަރިވަރުންނަށް، ބެލެނިވެރިންނަށް	މި ތިއޭޓަރ ފޮރަމް ފަރުމާކުރިފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާގެ މައްސަލަތަކުގެ ބާރުއިން އެރުވަރަކާކަން އެންމެ ގާތުން މައްސަލަތަކާއި ބައްދަލުކުރެވެނެވެ. އަދި މައްސަލަ ދިމާވެންޏާ ހުށަހެޅި، ހައްލުކުރުވިދާން ގޮތާއި، މުޖުތަމައުގެ އެކި އެކި ފަރުދުންނާއި ހެދުމުގެން ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާތަކާމެދު މި ފޮރަމްގެ ދެވިކުރަހާކަން މަސްލަހަތުކުރުވިފައިވެއެވެ. އަދި ކުޑަކުދިންގެ މައްސަލަތަކުގެ ދިރާސާ ކުރާނެ ގޮތާމެދު މައުލޫމާތު ދެވިފައިވާނެއެވެ.

މިދަރަނާތުގައި ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ އިސްތިރާއާ ސިޓީ އެސޯސިއޭޝަން، ސ. ޓާރި ކައުންސިލްގެ އިދާރާ، ޓާރި ހޮސްޕިޓަލް، ޓާރި ސްކޫލް، މަސައްކަތް ތަރިއާ ސްކޮލަރޝިޕް އަދި ޓާރި ޔޫތް ކޮމިޓީ ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.

7.4 ރައިޓްސް ކޭމްޕް- މާލެ

19 ނޮވެމްބަރު އަކީ ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ދުވަސް ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފެންވަރުގައި ފާހަގަކުރާ ދުވަހެވެ. މި ދުވަސް ފާހަގަ ކުރުމުގެ ދުވަސްތަކުގައި "ކޮންމެ އިހުމާލަކީ އަނިޔާއެއް" ކޭމްޕެއިން ގެ ހަރަކާތްތައް މާލޭގައި ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ދުވަސް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން އިންތިޒާމް ކޮށްގެން "ރައިޓްސް ކޭމްޕް"ގެ ނަމުގައި ކުޑަކުދިންނަށް އެކްޓިވިޓީ ކޭމްޕެއް ވަނީ ބާއްވާފައެވެ. މި ކޭމްޕް ޝަރަފުވެރި ކޮންދުއްވާފައިވަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނައިބު ޑޮކްޓަރ މުޙައްމަދު ވަޙީދު ޙަސަންމަނިކެވެ. މިހަވީރު ބާއްވުމުގެ މަޤްސަދަކީ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ކުދިންނަށާއި ބެލެނިވެރިންނަށް އަންގައިދިނުމާއި، ހާއްސަކޮށް ކުޑަކުދިންނާމެދު އިހުމާލުވުމަކީ ކުށެއްކަމާއި، އިހުމާލުވުމުގެ ސަބަބުން ކުދިންނަށް ކުރާ ނުރައްކާ އަސަރުތައް އަންގައިދިނުމާއި، މިކަންކަން ހައްލުކުރުވުން ގޮތްތައް އާންމުންނަށް އަންގައިދިނުމާއި އަދި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ހިމާޔަތްކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާ މުއައްސަސާތަކާއި އަމިއްލަ ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ މައުލޫމާތު އާންމުންނަށް ދިނުމެވެ. ސުލްޠާންޕާކުގައި ބޭއްވި މި ކޭމްޕުގައި ގާތްގަނޑަކަށް 900 އަށް ވުރެ ގިނަ ކުޑަކުދިން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.

ބައިވެރިވެފައިވާ ފަރާތްތައް:

1. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން
2. ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސް
3. އެޑިއުކޭޝަން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ސެންޓަރ (މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން)
4. ފެމިލީ އެންޑް ޗައިލްޑް ޕްރޮޓެކްޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް (މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސަސް)
5. ޖައިސީ ހާރިޒަން މޯލްޑިވްސް
6. މޯލްޑިވްސް އޮޓިޒަމް އެސޯސިއޭޝަން
7. ކެއަރ ސޮސައިޓީ
8. އެޑްވޮކޭޓިންގ ދަ ރައިޓްސް އޮފް ޗިލްޑްރަން (އާކް)
9. މޯލްޑިވްސް ރެޑް ކްރެސެންޓް
10. މޯލްޑިވްސް ޔޫސްތް ލިމިޓެޑް

7.5 އުކުޅުހި ކެމްޕެއިން

"އުކުޅުހި" ގެނަމުގައި ޖޫން 2011 ގައި ކުޅަދާނުންނާއި، އަންހެނުންނާއި، ދުވަސްވީމީހުންނާއި، ޚާއްސަ އެހީއަށްބޭނުންވާ މީހުންނަށް ކުރިމަތިވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި މުޖުތަމަޢުގައި އެފަދަ ފުރުޞަތުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ހުރި ނިޒާމުތަކާ ގުޅޭ ވާހަކަ ދައްކާ އާންމުންގެ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަޤްސަދުގައި ކެމްޕެއިނެއް ބާއްވައިފި. މިހަރަކާތުގައި ކަމާގުޅޭ ތަފާތު މީޑިއާ ސްޓޭޖްތައް ދައްކުމާއި، މިކަމާގުޅޭ ތަފާތު ދާއިރާތަކުގެ ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާމާއި، އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ފޭސްބުކް ހުށަހަޅައިދިން ވިޑިއޯ އައިޓަމް ހިމެނެއެވެ.

މި ހަރަކާތުގައި އާންމު ކުރެވިފައިވާ މީޑިއާ ރިޕޯޓްތައް

ކުރުކުރުމާއި މާރާމާރީއާ ބެހޭ ޓީވީސްޕޮޓްތަކަށް ދައްކަވައިދޭ ރިޕޯޓް
ޓޫނަރުދުވުމުގެ ދާއިރާއިން ކުރަންޖެހޭ މުހިއްމު ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ރިޕޯޓް
ސަކުރު ދާއިރާއަށް އަދާކުރިފަރާ ދައުރާގުޅޭ ރިޕޯޓް
ތަންޑިޔާ އިދާރާތަކަށް އަދާކުރިފަރާ ދައުރާ ގުޅޭ ރިޕޯޓް
މުޖުތަމަޢުގެ ޒިންމާތަކާ ގުޅޭ ރިޕޯޓް
ޢާއިލާތަކުގެ ޒިންމާތަކާ ގުޅޭ ރިޕޯޓް

7.6 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަސްވީރު ވާހަކަ މުބާރާތް

ކުޑަކުދިންނަށް ލިބޭ ޙައްޤުތަކުގެ ބޭނުން އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހިފައި އެހެން މީހުންގެ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ މުޖުތަމަޢެއް އުފެދުމަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ކޯއިމަކާ ދަށް ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ މާޙައުލެއް ކުދިންގެ ތެރޭގައި ގާއިމްކުރުމަށް ކަމާގުޅޭ އެއްވެސް ސަރުކާރު. މި ސަބަބަށްޓަކައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކަށް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ކުރިއަށްގެންދާ މަސައްކަތްތަކުރުމަކީ މި ކޮމިޝަނުން ހާއްސަ އަހައްމިއްޔަތުދޭ ކަމެކެވެ. މި މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރުމުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން އަހަރުދުވަސް ސްކޫލްކުދިންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ހަރަކާތްތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދަވާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، މިއަހަރު ކުރިއަށް ގެންދެވުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަސްވީރު ވާހަކަ މުބާރާތް ހާއްސަކޮށްފައިވަނީ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާގައިވާ ޙައްޤުތަކާއި ކޮބައިކަން ކުދިންނަށް އަންގައިދިނުމަށެވެ. މި މުބާރާތް ގުޅުވާލެވިފައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤަކީ ބާރުއަޅާ މަޢުލޫމާތު ސްކޫލް ކުދިންނަށް ދިނުމަށްޓަކައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި ޒިންމާތަކާއި ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ވާހަކަ ސްޓޯރީބުކެއް ޗާޕުކުރެވުނެވެ.

3 އުމުރު ފުރާއަކަށް (11 - 13 އަހަރާއި ، 14 - 16 އަހަރާއި، 17-19 އަހަރާ ދެމެދު) އަމާޒުކޮށްގެން ބާއްވާ މި ތަސްވީރު ވާހަކަ މުބާރާތަށް ޖުމްލަ 190 ވާހަކަ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި ވަނަތަކަށް ހޮވުނު ދަރިވަރުންނަށް އިނާމުތައް އިނާމުދިނުމުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން 10 ޑިސެމްބަރ 2011 ގައި ބާއްވާ ހާއްސަ ޖަލްސާގައެވެ.

މުބާރާތުގެ މައުޟޫޢުތައް

- ހަނގާ ކުރާ ކުއްޖަކަށް އަހަރެންނެއް ނުވާނަން! އެހެންކުދިންނާ ދިމާކުރާ ކުއްޖަކަށް އަހަރެން ނުވާނަން!
- ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްވެސް ތަޢުލީމު އުނގެނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވޭ!
- ރަގަޅު ސިއްޙަތާއި ދިރިއުޅުމާއި ބަލަހައްޓާދިނުމާއި ބޭސްފަރުވާގެ ޚިދުމަތް ލިބުމަކީ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤެއް!
- އެހެންކުދިންނާ އެއްފަދައިން ޚާއްޞަ ޒަރޫރަތުތަކެއް ބޭނުންވާ ކުދިންނަށް މިނިވަންކަމާއެކު، ފަރުވާލިބި، ފުރިހަމަ ދިރިއުޅުމެއް ލިބުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވޭ!
- ކޮންމެ ކުއްޖަކުވެސް އަޚްލާޤީ އިޙްތިރާމް ކުރަންވާނެ. ކުއްޖާގެ ކުލަވަރު، މުއްސަނދިކަން، މަޛްހަބުކަން، ބަލައި އެހެންކުދިންނާ ތަފާތުކޮށް ނުކުރާނަން!
- ކުއްޖާ ތަރުބިއްޔަތުކުރުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން އެއްވެސް ކަހަލަ އަނިޔާއެއް ދިނުމެއް ނުވާނެ!
- ޙައްޤުތައް ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްވެސް ލިބޭގޮތަށް، ކޮންމެ ކުއްޖެއްގެ ޒިންމާއަކަށްވެސްވޭ!

7.7 ސީ.އާރު.ސީ ބުކްލެޓް

ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ (ސީ.އާރު.ސީ) އަށް ކުޑަކުދިން އަހުލުވެރިކުރުވާ އެކުދިންނަށް މުޢާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކުގެ ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށްޓަކައި މިކަމުގެ ސަބަބުން ވަކި ފޮތެއް ތައްޔާރުކޮށް ޝާއިޢުކޮށްފައެވެ. މިއީ ކުޑަކުދިންނަށް ފަހުމު ވާނެ އަދި ޝައުޤުވެރިވާފަދަ ގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ފޮތެކެވެ. މިފޮތުގައި މުޢާހަދާގެ ތަފްޞީލު މާއްދާތަކުގެ ބަލާލުމުގެ އިތުރުން މިމާއްދާތަކަކީ ކުޑަކުދިންނާ އަދި އެކުދިންގެ ބެލެނިވެރިން ނުވަތަ ޒިންމާދާރުން ހުރި ގުޅުން ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. މިފޮތުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ އެކުދިން އަހުލުވެރިކުރުވާ މިކަމުގައި އެކުދިންގެ ބެލެނިވެރިން ފަދަ އަދި އެކުދިން ދެނެގަތުމަށް ހިއްސާކޮށް ކުދިން ބާރުވެރިކުރުވުމެވެ.

ރައިޓްސް ކޭމްޕްގެ ތެރެއިން

އދ.މަހިބަދޫގައި ކުރިއަށް ގެންދެވުނު އިހުމާލު ކެމްޕޭންގެ ތެރެއިން

ޖޫން 2011 ގައި ބޭއްވި އެކުއެލީ ކެމްޕެއިންގެ ތެރެއިން

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެގޮތުން ބޭއްވި ފެއަރގެ ތެރެއިން

7.8 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުގައި ޒުވާނުން : ޔޫތު ޕްރޮގްރާމް

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަކީ ޔޫތު ޕްރޮގްރާމް 2011 – 2012 ގެ ބައިވެރިއެއްކަމެވެ. މިގޮތުން ޔޫތު ޕްރޮގްރާމްގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައި މާލެ (އޯގަސްޓު މަހުގެ 17 ން 20 އަށް) އާއި ހދ. ކުޅުދުއްފުށީގައި (ސެޕްޓެމްބަރު މަހުގެ 31ން 2 އަށް) ބޭއްވުނު ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވެ ޒުވާނުންނަށް އަމާޒުކޮށް ހުށަހެޅިކަން އިތުރުކުރުމުގެ ހަރަކާތްތަކާއި އެޑްވޮކަސީ ސެޝަން ކުރިއަށް ގެންދިޔައެވެ. އެޑްވޮކަސީ ސެޝަން އިން ބައިވެރިވާ ޔޫތު ޕްރޮގްރާމް އެގްޒިބިޝަންތަކުގައި ހުރިހާ ހަރަކާތްތަކެއްވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވުނީ "އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުގައި ޒުވާނުން" މި ޝިޢާރުގެ ދަށުންނެވެ. ތަފާތު އެކި ވަސީލަތްތަކުން ބޭނުންކުރެވޭ މިސާލަށް ޑްރާމާ މުޒާހަރާ ފޯރަމް ތިއޭޓަރުގެ ގޮތުގައި ޒުވާނުންނަށް އިތުރުކުރުމަށް ފަރުވާތެރިވެވުނެވެ. މިގޮތުން މަޝްވަރާތަކާއި ޕްރެޒެންޓޭޝަންތައް، ސްޓޯލް މަޢުލޫމާތު، ލިޔުމާއި ބޭނުންކުރެވޭ ސާމާނާއި، އަދި ފޯރަމް ތިއޭޓަރ ގެ ހަރަކާތްތައް ގުޅިގެން ނަގައިދިން މަޢުލޫމާތު ކުރުކޮށް ފޮނުވުމަކީ ޚާއްޞަ ކަމަކެވެ. މީގެ އިތުރުން، އަދަދު ބައިވަރު ކުދިކުދި އެޑްވޮކަސީގެ "ހިއުމަން ރައިޓްސް ޔޫތު ނެޓްވޯކް" ގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުގައި މަސައްކަތްކުރަން އެދޭ ޒުވާނުންނަށް ނަސޭހަތްދީފައި ކުދިކުދި ހަރަކާތްތަކުގައި ހުށަހެޅުމަށް ވަނީ ވެސް ގޮވާލެވިފައެވެ. މިގޮތުން މާލޭގައި ބޭއްވުނު ޔޫތު ޕްރޮގްރާމްގައި އެކަނިވެސް ޖުމްލަ 200 އަށް ވުރެ ގިނަ ބައިވެރިންވަނީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުގައި މަސައްކަތްކުރާ ޒުވާނުންގެ ނެޓްވޯކްގައި ނަން ނޮޓްކޮށްފައެވެ.

މި ހުރިހާ ހަރަކާތްތަކުގެ ތެރެއިންވެސް މުޖުތަމަޢުގައި ހުރި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ތަފާތު މައްސަލަތަކަށް، ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ކުޑަކުދިން، އަންހެނުން، ނުކުޅެދުންތެރިކަމުން ހުރި މީހުންނާއި، ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޙައްޤުތައް އަދި އެނޫންވެސް ޙައްޤުތަކަށް ޚާއްޞަ ދެއްތެރިކަމަށް އަލިއަޅުވާލެވިފައެވެ.

7.9 ޙައްޤުގެ ކުލަބައް - ކުލަޖެހުއްސާ ފޮތް

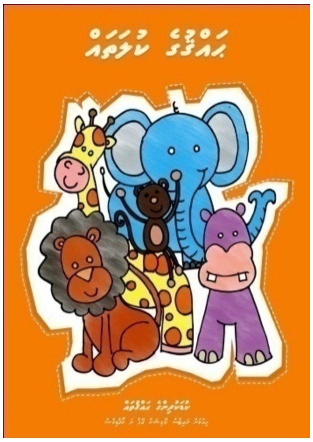

ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާ (ސީ.އާރް.ސީ) ކުޑަކުދިންނަށް ތައާރަފުކޮށް މިމުޢާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ކުޑަކުދިން ސަމާލުކުރުވާ ޙަރަކާތެއްގެ ގޮތުގައި ދަސްކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން "ޙައްޤުގެ ކުލަބައް" މިނަމުގައި ކުޑަކުދިންގެ ކުލަޖެހުއްސާފޮތެއް ވަނީ މިކޮމިޝަނުން ތައްޔާރުކޮށް ޝާއިޢުކޮށްފައެވެ. މިފޮތުގައި މިމުޢާހަދާގެ ތަފާތު މާއްދާތަކުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ކުޑަކުދިންނަށް ދުރަވާނު ގޮތަށް، ކުދިންނާ ގުޅޭ އިބާރާތުން ލިޔެވިފައިވާނެއެވެ. އަދި މިފޮތުގައި ހިމެނިފައިވާ މާއްދާ ތަކުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ތަސްވީރުކޮށް ބޭނުން ކުރަނީ، ބެލެނިވެރިންނަށް ހޯދަ ބައެއްވެސް ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.

7.10 ޤައުމީ މަންޒަރުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމުގެ މަސައްކަތް

ޤައުމީ މަންޒަރުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މައުލޫމާތު އިތުރުކުރުމަށް މިކޮމިޝަނުގެ ޒިންމާތަކުގެ ތެރޭގައިވާ ކަމެކެވެ. މި ގޮތުން ޤައުމީ މަންޒަރުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މައުލޫމާތު ހިފެހެއްޓުމަށް އީ.ޔޫ.ސީ އާ އެކު މަޝްވަރާކުރުމަށް ފަހު މަންޒަރުގައި ހިމަނާނެ ބައިތަކެއް ވަނީ އެކުލަވާލެވިފައެވެ. އަދި މީގެ ފުރަތަމަ ޑްރާފްޓް ނިމި، ގެންނަން ޖެހޭ އިސްލާހުތައް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތް ދަނީ ކުރިއަށްގެންދަމުންނެވެ.

7.11 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮލެޖް ފަންޑު

ޔުރަޕް ކޮމިޝަން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ކޮންސޮލިޑޭޝަން އިންޓަރނޭޝަނަލް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ފަރާތްތަކުގެ އެހީއާއެކު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާއިމުކުރެވޭ ޔުނިވަރސިޓީތަކާއި ގުޅިގެން 2012 ގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮލެޖެއް ޤާއިމުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައެވެ. މިގޮތުން، ކޮލެޖެއް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ޓެކްނިކަލް އެހީތައް ފޯރު ކުރުމަށް އިތުރު މަސައްކަތް ވަނީ ކުރެވިފައެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން މި ކޮލެޖް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު ތައްޔާރު ކުރުމަށް ޓެކްނިކަލް ސަޕޯޓް ލިބުމަށް ކުރެވިފައެވެ.

7.12 މީޑިއާ ޕްރޮފެޝަނަލުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ސެންސިޓިވްކޮށް ރިޕޯޓުކުރުމުގެ ޓްރޭނިންގ

މަސައްކަތުގެ ބައެއްގޮތުން ތަފާތު ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުމުގެ އިތުރުން އާންމު ރައްޔިތުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ގޮތުން ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން މީޑިއާގެ އަހަރީ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމުތަކެއް ވަނީ ހިންގިފައެވެ.

7.13 ޓީވީ ޕްރޮގްރާމް - ޙައްޤުގެ ވާހަކަ

ޓީވީއަކީ އާންމު ރައްޔިތުންނާ އެންމެ ގާތް އެއް ވަސީލަތެއްކަމުން ފުޅާދާއިރާ އަދި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދެވޭ އެންމެ އެކަށީގެންވާ އެއް ވަސީލަތަކީ ޓީވީ ކަމުން، ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން އެމް.އެން.ބީ.ސީގެ ޓީވީ ޗެނަލް ކަމަށްވާ ރާއްޖޭ ޓީވީއާ ގުޅިގެން "ޙައްޤުގެ ވާހަކަ" މިނަމުގައި 13 އެޕިސޯޑުގެ ސީރީޒެއް ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ވަނީ ކުރިއަށްގެންގޮސްފައެވެ. މިޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ފަރުމާކުރެވިފައިވާ އެކިއެކި އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން އާންމުންގެ ބައިވެރިވުމާއެކު ގިނަ މައުލޫމާތުތަކެއް ލިބިގެންދާނެ ގޮތަށެވެ. މިގޮތުން، ކޮންމެ ޕްރޮގްރާމެއްގައިވެސް ވަކި ޙައްޤަކާއި ގުޅޭގޮތުން ކުރު ރިޕޯޓަކާއި، ޕްރޮގްރާމުގައި މައުޟޫއާ ދެމެދު ދައްކާ ގޮތުގެ ބާރުގެންނާއި، އަދި އެސް.އެމް.އެސް ގްރެފިކްސް ޖަވާބު ދެވޭނެ ގޮތަށް ސުވާލެއް ހިމެނޭގޮތަށް ޕްރޮގްރާމުތައް ވަނީ ހުށަހަޅައިދީފައެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން، އާންމުކޮށް ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލުމަށް ވަގުތުން ޖަވާބު ދިނުމަށް މިޕްރޮގްރާމުގައި ހިމެނިގެން ދިޔައެވެ. މިޕްރޮގްރާމުތަކުގެ ރިޕީޓުތައް އެމްއެންބީސީ ވަންގެ ޓީވީ ޗެނަލްގައި އަލުން ދައްކާފައިވެސް ހުންނަނެވެ.

ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރި ތާރީޚް	ސުރުޚީ	ޕްރޮގްރާމް ނަންބަރު
02 ޖޫން 2011	އިންސާނީ ހައްޤުތައް	1
09 ޖޫން 2011	އަދުލު އިންސާފު ލިބުމުގެ ހައްޤު	2
16 ޖޫން 2011	މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ހައްޤު	3
23 ޖޫން 2011	ތަޢުލީމު ލިބުމުގެހައްޤު	4
30 ޖޫން 2011	އަންހެނުންގެ ހައްޤުތައް	5
7 ޖުލައި 2011	ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް	6
14 ޖުލައި 2011	ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ހައްޤުތައް	7
21 ޖުލައި 2011	އެކަށީގެންވާ މާޙައުލެއްގައި ދިރިއުޅުމުގެ ހައްޤު	8
28 ޖުލައި 2011	ސާފުބޯފެން ލިބުމުގެ ހައްޤު	9
22 ސެޕްޓެމްބަރު 2011	ދުވަހާ ސިއްރުކަމެއްގައި ހުރުމުގެ ހައްޤު	10
29 ސެޕްޓެމްބަރު 2011	ގޭތެރި އަނިޔާ	11
06 އޮކްޓޫބަރު 2011	ބިޔާވަރިކަމުގެ ހައްޤު	12
13 އޮކްޓޫބަރު 2011	ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްޤުތައް	13

މިޕްރޮގްރާމްތަކަށް ޖުމްލަގޮތެއްގައި ޚަރަދުކުރެވުނީ 13 ގަޑިއިރު ވަގުތު ހޭދަކުރެވިފައެވެ.

7.14 ސިޔާސީ މައިދާނުގައި އަންހެނުންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުން - ޓީވީ ޕްރޮގްރާމް

ސިޔާސީ މައިދާނުގައި އަދި ޕޮލިސީ ފެންވަރުގެ މަޤާމުތަކުގައި ގިނައިން އަންހެނުންގެ ބައިވެރިވުން ލިބުމަކީ އަންހެނުންގެ ހައްޤުތަކަށް މަސައްކަތްކުރުމުގައި ލިބިގެންދާނެ ކުރިއެރުމެކެވެ. އަދި މިގޮތުން އަންހެނުން ސިޔާސީ ދާއިރާގައި ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުމުގައި ބޭނުންވާ ކުރިއެރުމަށް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބުރުވަރީ ކައުންސިލް އިންތިޚާބާ ދިމާކޮށް ޓީވީ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ޓީވީ މޯލްޑިވްސް ވަނީ ކުރިއަށް ގެންދެވިފައެވެ. މިގޮތުން ތަޢުލީމު ފުރުސަތު ޖެންޑަރގެ ބޭފުޅުން 5 ޕްރޮގްރާމް ޓީވީން ދުވަހުން ދައްކާފައެވެ. މިޕްރޮގްރާމްތައް ކުރިއަށްގެންދެވުނީ ކޮންމެ ޕްރޮގްރާމް 1 ގަޑިއިރަށެވެ. މިގޮތުން ޖުމްލަ 5 ގަޑިއިރު ވަގުތު އޭނާއަށްގައި ހޭދަކުރެވިފައެވެ.

7.15 ހައްޤުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިވުމުގެ ގޮތުން ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ވީޑިއޯ ސްޕޮޓް އަދި ލީފްލެޓް އާންމުކުރުން ދެއްކުން

ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތަކަށް އާންމުން ހުރުމަތްތެރިވުމުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ވީޑިއޯ ސްޕޮޓް އެމް.އެން.ބީ.ސީ ވަން ޓީވީ ޗެނަލް މެދުވެރިކޮށް 3 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށްވެސް ދައްކާފައެވެ. މީގެ އިތުރުން ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިވުމުގެ ގޮތުން ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ވީޑިއޯ ކަވަ އެކި ޗީޕު ކޮނަރުތަކުން ދުދުވިރާން ވެސް ދައްކާފައެވެ. މިފަދައިން ދައްކާފައިވަނީ، އާއިލާތަކުގައި ހިނގާ ހަމަނުޖެހުމުގެ ސަބަބުން ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަސަރާއި ނަފްސާނީ ގޮތުން ލިބޭ ގެއްލުމެވެ. މީގެ އިތުރުން މާލޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި އަދި ގިނަ ތަންތަނުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ސްކްރީންތަކުގައިވެސް ކުޑަ ކުދިންގެ ހައްޤުތަކާއިގުޅޭ އިޝްތިހާރު ދެއްކުމަށްވެސް އާންމުކުރެވިފައެވެ.

7.16 ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުން

އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިވެވުމާ ޖިންސާނީ ދަރު މުޖުތަމަޢަށް ބިނާކުރުމުގެ މަޤްސަދުގައި ކޮމިޝަނުން އަންނަނީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރަމުންނެވެ. އެހެން އަހަރުތަކުގައި މިދުވަސް ފާހަގަކުރަމުން އަންނަނީ ޔޫއެން އިން ކަނޑައަޅާ ތީމެއްގެ މައްޗަށެވެ. ނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަކީ ކޮމިޝަނުން އަމިއްލަ ތީމެއްގެ ދަށުގައި 'ކޮންމެ ހައްޤަކާއެކު ޒިންމާއެއް' ކަނޑައަޅައިގެން މިދުވަސް ފާހަގަކުރި މިއީ ފުރަތަމަ ފަހަރެވެ. މީގެ މަޤްސަދަކީ އާންމު ފަރުދުންނަށް އެފަރުދުންނަށް ލިބިގެންވާ ކޮންމެ ހައްޤަކާއެކު ޒިންމާއެއް ވާކަމާއި، އެޒިންމާތައް އުފުލުމަށް ހޭލުންތެރި ކުރުމެވެ.

މިއަހަރުގެ މިދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން ހިންގި ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތެރޭގައި 10 ޑިސެމްބަރ 2011 ވީ ހުކުރު ދުވަހުގެ ރޭ ދަރުބާރުގޭ ރަންނަބަނޑޭރި މާލިމުގައި ބޭއްވި ހަފްލާއަކާއި، 12 ޑިސެމްބަރ 2011 ދުވަހުގެ ރޭ އެމް.އެން.ބީ.ސީ ވަން އިން ދައްކާ ޚާއްޞަ ޑިސްކަޝަނާއި، 17 ޑިސެމްބަރ 2011 ވީ ހުކުރު ދުވަހު ޒުވާނުންނަށް ސްކޫލްގައި ބޭއްވި 'ރައިޓްސް ފެއާ' ހިމެނެއެވެ.

އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން ބޭއްވި ހަފްލާ ޝަރަފުވެރިކޮށް ދެއްވީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މުޙައްމަދު ނަޝީދެވެ. ހިރިތި ޒުވާނުން ގެ ބައިވެރިވުމުން ފުރިހަމަ މިރަސްމިއްޔާތުގައި މަރުޙަބާ ދަންނަވުމުގެ ކޮމިޝަން ކޮމިޝަނުގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަޙްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަ ދައްކަވާފައެވެ. އަދި އޭގެ ފަހުން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް ދުވަހާ ގުޅޭގޮތުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާފައެވެ. އެއަށްފަހު 2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުންކުރި މުހިއްމު މަސައްކަތްތަކާގުޅޭ އެ މަސައްކަތްތަކުގެ ސަބަބުން ލިބިފައިވާ ކާމިޔާބީތަކުގެ މައްޗަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ކުރު ވީޑިއޯ ރިޕޯޓް ދައްކާލެވުނެވެ. މި ހަފްލާގައި ޑީ.އެން. ވޮލަންޓިއަރ ގްރޫޕް ރިޕޯޓް އިފުތިތާޙު ކުރެއްވުމަށްފަހު ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް އަޒްރާ އަޙްމަދު ކުރެއްވިއެވެ. އަދި އެއަށްފަހު ކޮމިޝަނުން ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ވީޑިއޯ ޑޮކިއުމެންޓްރީ ދައްކާލެވުނެވެ. އެއަށްފަހު ކޮމިޝަނުން 2011 ވަނަ އަހަރު ސްޓޫޑިއޯގައި އަމާޒުކޮށްގެން ބޭއްވި ޕޮސްޓަރު ވާދަވެރިކަމުގެ މުބާރާތުގެ ނަތީޖާ އިޢުލާންކޮށް މުބާރާތުން ވަނަވަނައަށް ހޮވިވަޑައިގަތް ކުދިންނަށް އިނާމުދިނުން އޮތެވެ. މި އިނާމުތައް ހަވާލުކޮށްދެއްވީ ސިވިލް ސޮސައިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލާ މުޙައްމަދު ފަހުން ބަސްކުރެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންނާއި ގެރި އެކި ކަންކަމުގައި އޭކުދިންގެ ބައިވެރިވުން ހާސިލުކޮށްދެނީ ކުޑަކުދިން ދިޔަފުށު ކޮމިޝަނުން ކޮރި ދިރާސާއާ ގެ ވީޑިއޯ ޕްރޮޑަކްޝަން ހުށަހެޅުން އޮތެވެ. މި ވީޑިއޯ ޕްރޮޑަކްޝަނަކީ ފަސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވަޑައިގެން ދައްކަވާފައެވެ. މި ހަފްލާގެ އެންމެ ފަހުގެ އައިޓަމަކީ

ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަށް 10 ޑިސެމްބަރު ގައި ބޭއްވި ޖަލްސާގައި
ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ވާހަކަ ދައްކަނީ

ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަށް 10 ޑިސެމްބަރު ގައި ބޭއްވި ޖަލްސާގައި
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަނީ

ސްކޫލްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ބޭއްވި ތަސްވީރު ވާހަކަ ލިޔުމުގެ މުބާރާތުގައި ވަނަވަނައަށް ހޮވުނު
ފަރާތްތަކަށް އިނާމުދެއްވަނީ

އިންސާނީ ހައްގުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެގޮތުން ބޭއްވި ފެއަރގެ ތެރެއިން

ޗޭމްބަރގައި އަންހެނުންނަށް ހުރި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ޔޫ.އެން.އެފް.ޕީ.އޭ އިން ހަރަކާތް ގެންދިޔަ ކެމްޕޭނުގެ ދަށުން މި އަންގެ ވައި ފްރޮންޓްސް ބޭންޑުގެ ފަރާތުން ހަދާފައިވާ ވިޑިއޯ ދެއްކުމާއި "އާދި' ދަވަ ދަލިފޮކާސް ކުޅުވުނެވެ. މިގޮތުގެ ޑރާމާއިން، "ކޮންމެ ހަށިގަނޑަކީ ޢިއްޒަތްތެރިވާ" މި ޝިޢާރުގެ ދަށުން އާންމުކޮށް އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ މުސްތަޤުބަލް އަކުރުވާ ޕްރޮމޯޝަނަލް ޕޯސްޓަރު ތައްޔާރުކޮށްފައެވެ.

7.17 ފިލްމް ފެސްޓިވަލް

އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަށްޓަކައި "ކޮންމެ ހައްޤަކަށް ޙިމާޔަތް ވާ" މި ތީމްގައި ފިލްމް ފެސްޓިވަލް އެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. މި ފެސްޓިވަލްގައި ކޮމިޝަނުގެ އިތުރުން މޯލްޑިވިއަން ޑިމޮކްރަސީ ނެޓްވޯކް އިން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މި ފެސްޓިވަލްގައި 12 ޑިސެމްބަރ 2011 ގައި އޮޑިއަންސްއާ ވަން އިން ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރެވިފައެވެ. މި ފެސްޓިވަލްގައި ދިވެހިބަސްފުޅާއި ކަނޑައެޅޭގޮތުގެ ޑޮކިއުމެންޓަރީ، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ބެހޭ ޝޯޓް ފިލްމް، އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ކޮމެންޓްގައި އިސްތިހާރާއި ފޮޓޯ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކަމަށް މަރުޙަލާއި އަދި މި ފިލްމް ދެއްކުމަށް ފަހު ޝޯވާލް ކުރިއެރުމެވެ. އަދި މިގޮތުން ފެސްޓިވަލް ބައިވެރިވެފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ފެށުމަށް ބައިވެރިވުމާއެކު ބޭނުންކުރެވޭ ފިލްމުތައް ދެއްކުމަށް އަދި ފެސްޓިވަލްގެ ފޯރަމް އެސްޓަބްލިޝް ކުރުމަށް ހައްޤުތަކާ މުސްތަޤުބަލް ބޭނުންވާ، ކޮމިޝަނުން މިހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއަރުވާނެ ދާއިމީ މަސައްކަތެއް އިސްކަންދެވިފައިވެއެވެ. މި ފެސްޓިވަލްގައި ޕްރޮގްރާމް ކުރެވިފައެވެ.

އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަހުގެ ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން ބާއްވާ ފެއަރ އަމާޒުކޮށްފައިވާ ކޮމިޝަނުގެ ސްޓޫޑެންޓް ޕްރޮޖެކްޓް 2014-2010 ގައި އަމާޒުކުރާ 5 ރިޕޯޓް ހެދިއާ ކަމަށް އެޖެންސީތަކާ ރައިޓްސް، ހެލްތު އެންޑް ޑިސްއެބިލިޓީ ރައިޓްސް، ވިމެންސް ރައިޓްސް، ޗައިލްޑް ރައިޓްސް އަދި ވިޝަން ރައިޓްސްއާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ.

މިފެސްޓިވަލްގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެންޑް ފެމިލީ، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް، ކޮންޓްރޯލް ބޯޑް ސަރވިސް، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޕެނިޓެންޝަރީ އެންޑް ރީހެބިލިޓޭޝަން، އަދިއެކު މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތައް ކަމަށް ހެއަރ ސްކުއެއަރ، ސޭވް، އާބަދު އިތުރުން މޯލްޑިވިއަން ޑިމޮކްރަސީ ނެޓްވޯކް ގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ފިލްމް ޑޮކިއުމެންޓަރީ ސްކްރިޕްޓްގެ ހަރަކާތްތަކާ ހަރަކާތް ގެންދެވުނެވެ. މިފެސްޓިވަލްގައި ބައިވެރިވެ މަޢުލޫމާތު ލިބިގަތުމުގެ ފުރުޞަތު ޝާމިލުވި ދާއިރާއިން ދެވިފައިވާ 10 ފެސްޓިވަލް މިފެސްޓިވަލް ސްޓޫޑެންޓްސްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިނާމްތައް ދީފައިވެއެވެ.

- 21 ފެބުރުއަރީ 2011 - ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޑްރަގް ޕްރިވެންޝަން އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސަރވިސަސް (ޑީޑީޕީއާރްއެސް) އިން ގެނެސް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކަށް އެކަށައަޅާ އަށް ކޯޑިނޭޓަރ ކުރުމުގެ ގޮތުން ހިންގާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުގައި އެތެރެއިން ޖެހިފައިވާ މީހުންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކޯޑިނޭޓަރުން އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތްތަކާ މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ. މިޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ކޮމިޝަނުން ބައިވެރިވާން ސެޝަންސް ނަގައިދިނުމަށް ހަމަޖެހުނެވެ.

- 06 ޖޫން 2011- ޕީޕަލްސް މަޖިލީހުގެ އެންޓި ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ މައްސަލަތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ކޮމިޓީއާއެކު އެކުލަވާލުމުގެ ޕްރޮސެޖަރުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ އެސްޓޭކްހޯލްޑަރުން އެބަހީ ޖެންޑަރ ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ދި ބޯޑުންނަށްގަތާ މިސް. ބޮޑެތި ރަށެއް އާއި މިސް އެކިސަރަ ޖެންސީ ކޮމިޝަން ފެންބަދަލުންނާ ބައްދަލުކުރުއްވިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ވަނީ މިގޮތަށް ފާހަގަކޮށްދިނީ ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ ސިޔާސަތަކާއި ފަރާތްތަކަށް ރައްކާތެރިކަމާއި ހިމާޔަތްދިނުމުގެ ގާނޫނީ ސައިކޮލޮޖިކަލް އެހީ ދޭން ފަރާތްތަކަށް އަދި ފަރާތްތަކަށް ޤާނޫނީ މަޝްވަރާ ބޭނުންވާ ކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ހިމެނުމުގެ މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރިއެވެ. އަދި ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ ޖަރީމާ ޖެހޭ ކުށްވެރިން ބަދަލުކުރުމާ އެކަމަށް ދޭންޖެހޭ އަދަބުތަކުގެ މި ޤާނޫނުގައި ހިމެނުމަށް ބާރުއަޅުއްވައިފިއެވެ.

- 18 ޖުލައި 2011 - އ.ބ.ދ ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލްގެ މެންބަރު ހެލްޕްލައިނެއް ލޯކަލްގައި ހިންގަވާފައިވާ ސްޕެޝަލް ރެޕޯޓަރ ޑޮކްޓަރ އިބްރާހިމް ޕެސްޕޮރްޓެކް ޕްރޮފެސަރ ޑރ. ބޮލާނީ، ރާއްޖެއަށް ކުރެއްވި ދަތުރުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޝަން އާއި މެންބަރުން ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ. އެ.އެސް.ޕީ ޕްރޮފެސަރ ޕްރޮފެސަރ އާއި ނުކުތާ ޖެހޭއިރު މެންޓަލް ޕްރޮފެސަރ ގައި ހުރި ކުންކުން އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ނަޒަރަށް ބަލާއިރު ޖެ.ބޮލާނީ ވިދާޅުވިއެވެ. ނުކުތާތަކަށް ޖެހޭ ސިޔާސަތު ތަޢާރަފުކުރުމުގައި ދަރަނިތަކުގެ ފުޅާކަމާ ބެހޭ މިނިވަން ފެއްސުމާ ގުޅުވައިލާފައިވާ ކަމަށްވެސް ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި އެ.އެސް.ޕީ ގައިޑްލައިންސް ވެސް އަދިވެސް ޖެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ބޭނުން ނުކުރެވޭކަން ފާހަގަކުރެއްވިއެވެ. ކޮމިޝަނުން ހިންގާ ރިސާރޗްކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި "ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ކޯޕަރޭޓް ބިޒްނަސް" ހިމެނުމުގެ ވިސްނުން ގެނެވުނު ކަމަށް ސީދާ ކުރިއަށްދިޔަ ދިރާސާއެއް ހިމެނުމާއި އެ ޚިދުމަތް މިނިސްޓްރީއާއި މަޝްވަރާކުރުމަށް ދަށުން ކޮމިޝަނުން ހާމަކުރިއެވެ.

- 9 އޮގަސްޓް 2011 - މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒުގެ ލީގަލް ސެކްޝަނާއި ބައްދަލުކޮށް މިނިސްޓްރީން ކުރިއަށް ގެންދާ މުޖުތަމަޢު ސަލާމަތުގެ ރިފޯމް ކޮމިޝަނުން ހޯދި މިނިސްޓްރީގެ ސިޔާސީ މަސައްކަތު ނަޒަރަށް ބައްދަލުކުރިއެވެ. މިގޮތުން، ދުވަސް ފުލުހުންގެ ޕްރޮގްރާމް ކުރިއަށް ގެންދަން ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތާއި ގައިދީން ޤާނޫނީ ގޮތުން ހަމަޖެހިފައިވާ ތިމާވެށި ސަލާމަތުގެ ސިޔާސަތު އަދި މިކަމާގުޅޭ ގޮތުން މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް މުއައްސަސާތަކާއި ގުޅި މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.

- 13 ސެޕްޓެމްބަރު 2011– ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ޔުނިޓުން ހިންގާ "ޕްރޮބޭޝަން އެސްޓޭޓްމަންޓް ގެ އެސޯސިއޭޝަން ކޮމިޝަން ބޭނުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ގެ ޖުވެނައިލް ޕްރޮސެސް" ހައްދަވާ ކޮންސަލްޓޭޝަން މަ.ގުރަފުސަން ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް ކޮމިޝަނާއި މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިއެވެ.

- 4 އޮކްޓޫބަރު 2011 – ކެނެޑިއަން ހައިކޮމިޝަންގެ ޕޮލިޓިކަލް/އިކޮނޮމިކް ކައުންސެލަރު މިސް ލެގަން ޕީސްބަރ ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރައްވާ ކޮމިޝަނުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކާގެ އަލުގައި ކެނެޑާއިން ކޮމިޝަނަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރައްވައިފިއެވެ.

އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެގޮތުން ބޭއްވި ފޯރަމުގެ ތެރެއިން

އޮކްޓޫބަރު 12-13 އަށް ނ.ވެލިދޫ ގައި ބޭއްވި މަސައްކަތު ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން

އޮސްޓްރޭލިއާގެ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ބޭފުޅުންނާ އެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން

ސްޕެޝަލް ރެޕަޓިއަރ އޮން އިންޓަރނަލީ ޑިސްޕްލޭސްޑް ޕަރސަންސް ޑރ. ބެޔާނީ އާ ކޮމިޝަނުން
ބައްދަލުކުރައްވަނީ.

8. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާ ނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން

8.1 ރާއްޖޭ ބައިވެރިވެފައިވާ މުޢާހަދާތަކާ ގުޅިގެން ކޯޓުފައިވާ މަސައްކަތްތައް

ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާގައި، ކުޑަކުދިންނަކީ ޢާއިލާއި މުޖުތަމަޢުގެ ލޯބާއި އަޅާލުމާ ރައްކާތެރިކަން ލިބެންޖެހޭ ބައެއްކަމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން، އެކުދިންނަކީ ކަންކަމުގައި އަމިއްލަ ހާލަތު ފަހުމުކުރުމުގެ ފެންވަރަށް ވިސްނައިދޭ ޒެހެނީ ފުރިހަމަކަމާއި އެކުދިންގެ ޙައްޤު ބޭނުންކޮށްދިނުން އަހަރެންނޭކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ސިޔާސީގެ މާއްދާ 12 ގައި، ކުޑަކުދިންނަށް އަސަރުކުރާ ކަންކަމުގައި އެކުދިންނަށް ހިއްސާވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށާއި އެކުދިން އޭގެ ޚިޔާލުފާޅު ކުރުމަށް ބާރުއަޅާފައިވާއިރު، ޢުމުރާއި މިކޮޅު ސިފަކުރުން ގުޅިގެން ޖިނާއީ ދާއިރާގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން ކުޑަކުދިންގެ ބައިވެރިވުން ހިމާޔަތްކުރާ ޤާނޫނީ ނިޒާމުތަކާއި ކޯޓުތަކުގެ ތަރުތީބު ޤާއިމުކޮށްދިނުމަށް މަޝްވަރާކޮށް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ހިނގާ ދިރާސާ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށްފައިވެއެވެ.

މިދިރާސާއިން ކުޑަކުދިންނަށް ޚިދުމަތްފޯރުކޮށްދޭ ދާއިރާގެ ފަރާތްތަކުން ލިބޭނު މައުލޫމާތުތަކާއިއެކު، ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ ކަންތައްތަކުގައި އެކުދިންނާ މަޝްވަރާކުރުމުގެ މުރާޖަޢާކުރުން ބައެއް ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކުރެވުނު ނަމަވެސް ގިނަ ފަރާތްތަކުން މިކަމުގެ މުރާޖަޢާކުރުން ދަރަޖަ ދަށްކަމާކުރުން ފާހަގަކުރެވުނެވެ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ، ކުޑަކުދިންނާ މަޝްވަރާކުރުމާއި އެކުދިންގެ ރައްޔު ރަނގަޅު ނިޔާމެއް ފާއިތުވެއިންތަކާއި، މުޖުތަމަޢުގައި ކުޑަކުދިންގެ ޚިޔާލުތައް އަޑުއަހާލުމާއި، ކުދިންގެ އުމުރާއި ފާހިތުކަން ބޭނުން މިންވަރުން ޚިޔާލުތައް އަޑުއެހުމަށް އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުތަކެއް ނެތްކަމާއި ޤަވާއިދުތަކެއް ނެތް ކަމާއި، ސިޔާސަތުތަކުގައި ކުދިންނާ ގުޅުންހުރި ކަންކަން ނިންމުމުގައި ކުދިންގެ ބައިވެރިވުން ޤާއިމުކުރުމުގައި ރަނގަޅަށް ނިޔާމެއް ޤާއިމުކުރެވިފައިވާކަމަށް ކުދިންނާއި މުދައްރިސުންނާއި މުޤަރަރަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ކުދިންގެ ޚިޔާލުތަކާ އަޑުއަހަންކުރާ މިންވަރު ކުޑަކަމުންވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ، ޕޮލިސްއާއި އަދާލަތުތަކުގެ ތެރޭގައި އަދިން އުސޫލުވާލުމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމުވުންވާ ކުޑަކުދިންގެ އަދުލުއިންސާފުގެ ޤާނޫނީ ދާއިރާގެ ބައެއް ތަކުގައި ކުޑަކުދިންގެ ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ނިޒާމު އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ޤާއިމުކުރުމުގެ ތިބީ ޚިދުމަތް ކުރަކުން ފާހަގަކުރެވުނު ނަމަވެސް ފާހަގަކުރެވިއްޖެ، އިންސާނީ ވަސީލަތްތަކާއި މާލީ ވަސީލަތްތައް މަދުވުމާއި ހުރަހަކާއި އިދާރީ ނިޒާމުތަކުގެ ނުވުމުގެ ސަބަބުން މިފަދަ ޤާނޫނުތައް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ތަންފީޛުކުރެވި އޭގެ ފައިދާ ލިބެމުން ހުރިހަމަވުމެއް ނުދެވުނެވެ. ކަންކަމުގައި ކުޑަކުދިންގެ ބައިވެރިވުން ހުރުމުގެ މުހިއްމުކަމާމެދު ވަރަށްގިނަ ފަރާތްތަކުން ކަންހިތިކަމާ ކުރުވޭކަން މިދިރާސާއިން ފާހަގަކުރެވުނެވެ. މިގޮތުން ކުޑަކުދިންނަކީ، ކަންކަމުގައި ރައްޔު ހުށަހެޅުމަށް ހުނަރުވެރިކަން ޤާބިލުކަމާއި ޤާނޫނީކަން ހިފުމުން ފެދިގެން، ކުޑަކުދިންނަށް މުޤައްރިރުންނަށް، ޤާނޫނީ މިހުނަރު އިރުޝާދުދެއްކުން ކުޑަވުމަކުން ބަދަލުކުރުމަށް ޤަސްދުކަމާކުރުން މިދިރާސާއިން ފާހަގަކުރެވުނެވެ.

8.2 މަލަކީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާތަކާބެހޭ ގޮތުން ލިސްޓް އޮފް އިޝޫޒް އެކުލަވާލުމަށް ޔޫ.އެން.ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުން

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާއިން ހުރި މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ޔޫ.އެން ގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާ (އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރު) ގެ ދަށުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ޔޫ.އެން ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޓީއަށް މިއަހަރު ރިޕޯޓެއް ވަނީ ހުށަހަޅާފައެވެ. އެ ރިޕޯޓުގެ 102 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ފާސްކުރި "އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރު ލިސްޓް އޮފް އިޝޫޒް" ތައްޔާރުކުރުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ލިޔުކިއުންތަކާ

ރިޕޯޓުތަކުގެ އިތުރުން އެހެނިހެން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ލިޔުންތަކާއި، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމާއި ކޮމިޓީގެ ދައުލަތުގެ އަދި އެހެނިހެން ފަރާތްތަކާއެކު ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުންތަކުގެ މައްޗަށް ވަނީ ރިޢާޔަތްކޮށްފައެވެ.

ސިޔާސީ އަދި މަދަނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 27 މާއްދާގެ ތެރެއިން ކޮމިޝަނުގެ ރިޕޯޓުގައި އަލިއަޅުވާލާފައިވާ 15 މާއްދާއަކީ، އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުންނަށް ހަމަހަމަކަމާއެކު ސިޔާސީ އަދި މަދަނީ ޙައްޤުތައް ލިބިގަތުމުގެ މާއްދާއާއި، އަނިޔާވެރި ޣައިރުއިންސާނީ ދަރަޖަދެރަކުރާ ޢަދަބުދިނުން ހުރަހެޅުން ހުއްޓުވުމުގެ މާއްދާއާއި، އަޅުވެރިކަމާއި އިންސާނުން ވިއްކުމުގެ ވިޔަފާރި އަދި ގަދަކަމުން މަސައްކަތްކުރުވުން ހުއްޓުވުމުގެ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން ނޫން ގޮތެއްގައި ހައްޔަރުކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ މާއްދާއާއި، ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ އަދި ދިރިއުޅުމުގެ މިނިވަންކަމާއި މިނިވަންކަން ގެއްލުވައިލެވޭ ބައިވެރިވުމާބެހޭ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާއާއި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި ހަމަހަމަކަމާއި މާއްދާއާއި، މިނިވަން، ޝަރުޢީ އަދި އާންމުންނަށް ހުޅުވާލެވިފައިވާ އިންސާފުވެރި މަޖިލީހެއްގައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ ސިއްރުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މާއްދާއާއި، މީހުންގެ އަމިއްލަ މިނިވަންކަމާއި އާއިލާއާއި ދަރިންނާއި ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މާއްދާއާއި، ޚިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމާބެހޭ މާއްދާއާއި، ޖަމާޢަތްތަކާ ބައިވެރިވުމުގެ އަދި އެއްވުމުގެ މިނިވަންކަމުގެ މާއްދާއާއި، ޖަމުޢިއްޔާއާއި ގުޅުމުގެ މާއްދާއާއި، ރައްކާތެރިކަމުގެ ބައިވެރިވުމާއި އަދި ޤައުމުގެ ކުޑަ ނޫނީ ގޮތްގޮތުގެ ބައިތަކަށް އެންމެނަށް ހިމެނުމުގެ މާއްދާއެވެ.

8.3 ނަސްލީ ތަމްޔީޒު ނައްތާލުމުގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާގެ ދަށުން ބިނާކުރި އ.ދ. ގެ ސީއީއާރްޑީ ކޮމިޓީއަށް ކޮމިޝަނުން ޝެޑޯ ރިޕޯޓެއް ހުށަހެޅުން

ހުރިހާ ވައްތަރެއްގެ ނަސްލީ ތަމްޔީޒު ނައްތާލުމުގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާއަކީ އ.ދ. ގެ މުޢާހަދާއެއް ކަމުގައިވާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ދި އެލިމިނޭޝަން އޮފް އޯލް ފޯމްސް އޮފް ރޭސިއަލް ޑިސްކްރިމިނޭޝަން (ސީއީއާރްޑީ)ގެ ދަށުން ސަރުކާރުން 2010 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތުގެ ރިޕޯޓެއް ވަނީ ހުށަހަޅާފައެވެ. މި ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ސީއީއާރްޑީ ކޮމިޓީން 8 އޮގަސްޓް 2011 އިން 2 ސެޕްޓެމްބަރ 2011 އަށް ކުރިއަށްދިޔަ އެކޮމިޓީގެ 79 ވަނަ ސެޝަނުގައި ރިޕޯޓު ދިރާސާކުރުމަށް ނިންމުމާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން ވަނީ އެކޮމިޓީގައި ބަޔާން ވެގެންވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާއި، ކުރިމަތިވާ ގޮންޖެހުންތައް އަދި ޢަމަލުކުރަން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ބަޔާންކޮށް ތައްޔާރުކުރި ޝެޑޯ ރިޕޯޓެއް 4 އޮގަސްޓް 2011 ވީ ބުރާސްފަތި ދުވަހު އ.ދ. ގެ ސީއީއާރްޑީގެ [illegible] (މުޢާހަދާއަށް ދައުލަތްތަކުން ޢަމަލުކުރަމުންދާ މިންވަރު ބަލާ ކޮމިޓީ) އަށް ހުށަހަޅާފައެވެ. ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީ ޝެޑޯ ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކެވެ.

1. ނަސްލީ ތަމްޔީޒު ނައްތާލުމުގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ އަދި މުޢާހަދާގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ މަގުން ޤާނޫނުތައް އަދި ޤަވާޢިދުތައް އެކުލަވާލުން.
2. ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ހާލަތު ދެނެގަތުމަށާއި އަދި އެމީހުންނާމެދު ކުރާ ނަސްލީ ތަފާތުކުރުން ނައްތާލުމުގެ ވަޒީފާގައި ވަކިން ތަފާސްހިސާބު އެއްކުރުމުގެ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުން.
3. ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ދިމާވާ ތަފާތުކުރުމުގެ ބައެއް ގޮތުގައި އާންމުން ދެނެގަތުމަށް ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުން. އަދި މި މައްސަލަތަކަށް ގޮތް ނަގާނެ މެކޭނިޒަމްތަކެއް ހޯދުން.

4. ތަފާތުކުރުންތަކުގެ ސަބަބުން އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކައުންސެލިންގ ހިދުމަތްތައް ހުރުމަށް ހިލޭ ގުޅޭނެ ނަންބަރެއް ގާއިމުކުރުން.

5. ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ދިރިއުޅުމަށް ތަންތަން ހުރައިދިނުމުގައި، ބިދޭސީންނަށް ކެއުންބުއިން އަދި އުޅެނިވެން އިންތިޒާމުތައް ހުރައިދިނުމުގައި އުޅުމުގެ ތަފާތުކުރުމަކާ ނިޒާމެއްގެ ގަވާއިދުތަކާއި އެކުލަވާލައި އަދި އެކަށޭނެ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުން.

6. ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މުވައްޒަފުންނާ އަދި ޝަރުޢީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ހާއްސަކޮށް ފަރުމާކޮށްފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުތައް ހިންގުމާއި އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ/ޤައުމީ ފޯރަމްތަކުގައި އެކްސްޕޯޝަރ ހޯދުން.

7. ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތަކުގައި ގާއިމުކޮށްފައިވާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ފޯކަލް ޕޮއިންޓްތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އެނގޭ ފުރިހަމަ އަމާޒުކުރެވޭ ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތަކާއި އަދި ގަވާއިދުތައް އެކުލަވާލުން.

8. އިންޓަރނެޓްގެ ޒަރިއާއިން ނަސްލީ ގޮތުން ފިތުނަ ފަސާދަ އުފެއްދުން ހުއްޓުވުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނުތައް އެކުލަވާލުން.

9. މި މުޢާހަދާއި އެއްގޮތްވާގޮތުގެމަތިން ސައިބަރ ކްރައިމް ނައްތާލުމާބެހޭ ބިލު އެކުލަވާލާ ފާސްކުރުން.

10. ނަސްލީ އިމްތިޔާޒުތައް ނައްތާލުމާބެހޭ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުތައް ތަރައްޤީކުރުން އަދި މި ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުގައި ނަސްލީ ގޮތުން ކުރާ ތަފާތުކުރުންތައް ދެނެގަނެ އަދި ނައްތާލުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް ބަޔާންކޮށްދިނުން.

11. ނަސްލީ އިމްތިޔާޒުތައް ނައްތާލުމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ ދިވެހި ބަހަށް ތަރުޖަމާކުރުމާ މި ތަރުޖަމާގެ ކޮޕީތައް އާންމުންނަށް ހިލޭ ފޯރުކޮށްދިނުން.

12. މުޖުތަމަޢުގެ ހުރިހާ ފަރުދުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ނަސްލީ އިމްތިޔާޒުތައް ނައްތާލުމާބެހޭގޮތުން ކެމްޕޭންތައް ހިންގުން.

13. ސްކޫލްތަކުގެ މަންހަޖުގެ ތެރެއަށް އިންސާނީ ހައްގުތަކުގެ ބައި ހިމެނުމުގެ މަސައްކަތް އަވަސްކުރުން.

14. ބައިނަލްއަޤްވާމީ ނަސްލީ އިމްތިޔާޒުތައް ނައްތާލުމާބެހޭ ދުވަސް ފާހަގަކޮށް، ހޭލުންތެރިކުރުވުމުގެ ހަރަކާތްތައް ހިންގުން.

އައިސީރޑް ކޮމިޓީން ދިވެހި ދައުލަތަށް ހުށަހެޅުންތައް އެޗްއާރްސީއެމް އިން ހުށަހެޅި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ވަނީ ރިޢާޔަތްކޮށްފައެވެ. އޭގެތެރޭގައި ރާއްޖޭގައި ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމަށް އަދި ޤާނޫނެއް ހެދުމާއި ޝުޢޫރާއި ރާއްޖޭގައި ބައެއް ބިދޭސީންނާމެދު ތަފާތުކުރުންތައް ގެންގުޅުވާކަން ފާހަގަކޮށް މިކަންކަން ރަނގަޅު ކުރުމަށް ސަރުކާރާއި ދައުލަތުން މަސައްކަތްކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މިސެޝަންގައި ރައްދުގައި ނަސްލީ ތަފާތުކުރުންތައް އޮތް މިންވަރުގެ މައުލޫމާތު ބަލައި އެކަށޭނަ ފުރުސަތު ދިރާސާކުރުމުގެ މައްސަލަ ރިޕޯޓްކުރާނެ އުސޫލެއް ދިވެހި ސަރުކާރަށް ރަނގަޅުކުރަން ހަމަހަމަ ކަންތައްތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް ދިވެހި ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

8.4 ޓްރީޓީ ބޮޑީ މޮނިޓަރިންގ ގެ ދަށުން ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތައް ތަންފީޒު ކުރެވޭ މިންވަރު ދެނެގަތުން

8.4.1 ޔޫ.ޕީ.އާރް ރިޕޯޓުގައި ވާ ހުށަހެޅުންތައް

އ.ދ ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލުން 2010 ވަނައަހަރު ވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ހައްގުތަކުގެ ހާލަތު ދެނެގަން ދިވެހި ދައުލަތް ރިވިއުކޮށްފައެވެ. އަދި މި ރިވިއުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓްވަނީ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ

ޖެނީވާގައި ބޭއްވުނު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލްގެ 16 ވަނަ ސެޝަނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައެވެ. މި ރިވިއުގައި އިންސާނީ ހައްގުތަކުގެ ދާއިރާއިން ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ދިވެހި ދައުލަތަށް ހުށަހެޅުންތަކެއް ހުށަހަޅާފައެވެ. އަދި 126 ހުށަހެޅުން ހިމެނޭ މި ރިވިއުގައިވާ ގިނަ ހުށަހެޅުންތަކެއް ވަނީ ދިވެހި ސަރުކާރުން ބަލައިގަނެފައެވެ.

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލްގެ ރިވިއުގައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް އަމަލުކުރާ މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވަނީ ކޮމިޓީއެއް އެކުލަވާލައިފައިވާ ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކުރައްވާފައެވެ. މި ކޮމިޓީ އެކުލަވާލައިފައިވަނީ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ޝާމިލުކޮށްގެން ކަމުން، ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ބައްދަލުވުންތަކުގައިވެސް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ވަނީ ބައިވެރިވެފައެވެ. ނަމަވެސް، ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ކުރިއަށްނުދާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

8.4.2 ސީޑޯގެ ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަރވޭޝަންސް މޮނިޓަރިންގ ފޯރަމް

2007 ވަނަ އަހަރު ރާއްޖެއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަރވޭޝަންސްގައި ޖުމްލަ 70 ވަރަކަށް ކަންކަން ހިމެނެއެވެ. މިގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް އަމަލީ ސިފައިން ސަރުކާރުން މިންވަރު ބެލުމުގެ ގޮތުން 2011 ވަނަ އަހަރު މި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއާ ދެފަރާތް ގުޅިގެން ވަނީ ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައެވެ. ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަރވޭޝަންސްގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ހާސިލުވި ނުވަތަ ކިހާ ކަންތައްތަކެއް ހުރިކަން ދެނެގަތުމަށް ބަހުސްކުރެވިއެވެ. އެގޮތުން، ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ގިނަބައެއް އަދިވެސް ނުކުރެވި ވަނީ ހުއްޓެވެ. ނަމަވެސް، ދައުލަތުގެ ފިޔަވަޅުތަކެއް މި ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަރވޭޝަންސް އާންމުކުރުމަށް އެޅިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މިގޮތުން، ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ތަންފީޒުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅާފައި ނުވެއެވެ. އަދި ޖުމްލަކޮށް ބަލާއިރު ގިނަ ހުށަހެޅުންތަކަކީ އަމަލީ ސިފައިގައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

8.5 އަތޮޅުތަކުގައި އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ހޭލުންތެރިކަން މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ކުރި މޯނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއިންނާއި، ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ސަރަޙައްދީ އަދި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކުންނާއި، އެކުލަވާލައި އަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނުތަކުންނާއި ޤަވާއިދުތަކުން އަދި އެކަށައަޅާފައިވާ އުޞޫލު ސިޔާސަތުތަކުން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނާއި ދިރިއުޅޭމީހުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ދައުލަތުން ޒިންމާދާރުވާން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި ހައްގުތައް ހިމާޔަތްކޮށްދިނުމާއި ނިގާހިބާނުވުމަކީ ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް. އެޗް.އާރ.ސީ.އެމް އިން ބެލުން ރަނގަޅުކުރަމުން އެކިއެކި ވަކިވަކިން ކަނޑައެޅި ކޮމިޝަނާއި، މިފަދައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާރުތަކާއި ހިންގުމުގެ އޮފީސް ބަލާއިރު އެކި ރަށްރަށަށް ދަތުރުކުރުމަކީ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތެވެ. ރާއްޖޭގެ އެކި ރަށްރަށަށް ދަތުރުތަކެއް ކުރިއެވެ. 2011 ވަނަ އަހަރު ހދ. ކުޅުދުއްފުށި، ރ. އަދި ގދ. ތިނަދޫއަށް މޯނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތްތައް ވަނީ ކުރެވިފައެވެ. މި ޒިޔާރަތްތަކުގެ އަމާޒަކީ 2012 ވަނަ އަހަރު ސީޑޯ އަދި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާ ބޭއްވޭ ބައްދަލުވުމުގައި އިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހާލަތާ ބެހޭ ގޮތުން ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުމާއި، 2007 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޓީއަށް ބައްދަލުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުނު ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތަކަށް ސަރުކާރުން އަމަލުކުރާ މިންވަރު ދެނެގަތުމެވެ. އަދި އަތޮޅު ތެރޭގައި އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ހޭލުންތެރިކަން މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ރައްޔިތުންނާއި، ސަރުކާރުގެ

މުއައްސަސާތައް އަދި އެހެނިހެން ގްރޫޕުތަކާއި ބައްދަލުކުރަން މަޝްވަރާތައް އެއްކުރެވުނެވެ. މިގޮތުން އެއްކުރެވުނު މަޢުލޫމާތުގެ އަލީގައި ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރަން ދަތުރުތަކުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހައި މުއައްސަސާތަކާއި ހިއްސާކުރުމަށް ވަނީ ހަމަޖެހިފައެވެ.

8.6 މުޖުތަމަޢުގައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކުގައި ދެކޮޅަށް އެހީ މަސައްކަތްތަކުން މިނިވަންކޮށް ހަރުދަނާ ވަރުބަދު ގާއިމުކުރުން

8.6.1 ކޮންމެ އަހަރަކުގައިވެސް ވާރޭ ނުވެހޭ ދުވަސްވަރު ދިމާވާތީ، އަތޮޅުތަކުން ފެން ހުސްވާ މައްސަލަ

ވާރޭ ނުވެހޭ ދުވަސްވަރު ދިމާވާތީ، އަތޮޅުތަކުން ފެން ހުސްވާ މައްސަލައަކީ 2009 ވަނައަހަރުން ފެށިގެން ކޮމިޝަނުގެ ސަމާލުކަމަށް އައިސްފައިވާ މައްސަލައެއްކަމަށްވެފައި، މި މައްސަލައަށް 2 އަހަރު ފާއިތުވެގެން ދިޔައިރުވެސް އެދާއިރާ ރަނގަޅު ހައްލަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން ހޯދައި ދިރާސާކޮށްފައިނުވާތީ، ފެނަކީ އިންސާނާ ދިރިހުރުމަށް ބޭނުންވާ މުހިއްމު އަސާސީ ޙައްޤެއްކަން ވާތީ، މި އަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ މަހުގައި ކޮމިޝަނުން މި މައްސަލަ ވަނީ މޮނިޓަރކޮށްފައެވެ. ވާރޭ ނުވެހޭ ދުވަސްވަރު ދިމާވާ އަތޮޅުތަކުން ފެން ހުސްވާ މައްސަލަ މޮނިޓަރުކުރުމުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަލިއަޅުވާލެވުނީ ވެސް ފެން ހުސްވުމުގެ ރަށްތަކުގެ މަޢުލޫމާތާ މި ރަށްތަކުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުން ބޭނުން ބޭނުންކުރާ ފެނުގެ ފެން ހުސްވުމުން ބޭނުންތަކަށް ދިމާވާ ދަތިތަކާއި، ފެން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ކަންތައް ހިނގާފައިވާ ގޮތާއި، ފެން ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ކޮމިޝަނަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމާއި، މިގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާއި މެދު ކޮމިޝަނުން ބަލާ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކާއި ފެން ހުސްވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ރަށްތަކުގެ ވެރިން ބޭނުންވާ ކަންކަން އިތުރުކުރުމާއި، ދަތިތަކުގެ ފެން ޖަމާކުރަން ބޭނުންވާ ތާނގީތަކާއި ފެން ހިމެނޭ ކަންތައްތައް ހިމެނެއެވެ. މި މައްސަލަ މޮނިޓަރކުރުމުގެ ނަތީޖާގެ ގޮތުން، ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅުންތަކާއެކު ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކޮށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާއި ހިއްސާކޮށް ހިއުމަން ރައިޓްސް މަޝްވަރާ ކުރެވިފައެވެ.

8.6.2 ރާއްޖޭގައި ވައިރަލް ހުމާއި، ޑެންގީހުން ހަލުވި މިނުގައި ފެތުރެމުންދާ މައްސަލަ

ވާރޭވެހޭ ދުވަސްވަރުގައި އަދި 2011 ވަނައަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ މަހުގައި ރާއްޖޭގެ ގިނަ އަތޮޅުތަކުގައި ވައިރަލް ހުމާއި، ޑެންގީހުމާއި، ސިކުންޑިއަށް ހާނިކަރު ހުމުގެ ބާވަތެއް ފެތުރެމުން ދިޔަ ވަގުތު ކޮމިޝަނުން އަދި މީޑިއާގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސް ދިން ނަމަވެސް ހެލްތު ސިސްޓަމްގެ ފަރާތުން ކުރިއަށް ދިޔަ ތައްޔާރީ ވަރަށް ކުޑަކަމަށް ކޮމިޝަނުން ވަނީ މި މައްސަލަ މޮނިޓަރކޮށްފައެވެ. މޮނިޓަރކުރުމުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބަލާފައިވަނީ ފެތުރެމުންދާ ހުމާއި ގުޅިގެން ދިރާސާކުރަމުންދާ ގޮތާއި މި މައްސަލަ ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުގެ ދައުރާއި ޒިންމާދާރުކަމާއި، ހެލްތު ސިސްޓަމުގެ ހުރި ދެރަކަމާއި ގާބިލުކަން ހުރި މިންވަރެވެ. މިގޮތުން ބަލައިލެވުނު ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ސިއްޙީ މަރުކަޒުތަކާއި، އެޓޮލް ހޮސްޕިޓަލްތަކާއި، އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް ހިމެނޭ ގޮތަށް ހިއްސާކުރުން ވިސްނުން ފޯރުކޮށްދިނުމާއި މަސައްކަތްތަކާއި، ސީ.ސީ.އައި.ޑީ.ޕީ ހިމެނެއެވެ. އަދި ރާއްޖޭގެ ފަރުމަސީ ތަކުގެ ދުވާލުގެ ގަޑިތަކަށް ބަލައި ކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކާއި، ހިމެނެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި ކޮމިޝަނުން ނުކުތު ބަޔާން ނަގާލައިގެން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ހިއްސާކުރެވުނު ޙައްޤުތަކާއި މަސައްކަތް ވަނީ މަޝްވަރާ ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

ޖެންޑަރުން އިތުރަށް ފުރުޞަތުތަކާއި މިކަން ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް ދައުލަތުން ކުރަމުންދާ ކަންތައްތައް ދެނެގަނެ ބޭނުންވާ މަސައްކަތް ކުރެވިފައެވެ.

8.6.3 ރާއްޖޭގައި ކުދިންނަށް ޕްރޮސެސިންގުގެ މައްސަލަ އަދި ކުދިން ސްކޫލަށް ނުފޮނުވާ މައްސަލަ

ޖުރި ސްކޫލް ނިންމާ ކުދިން ގޮތުގެ 1 އަށް ވަރައްދާއިރު ޕްރޮސެސިންގައި ހަމައެކަނި ދިވެހި ހުރުމަތް ލާޒިމު ކަމެއްނަމަވެސް ޕްރޮސެސިން ދިނުމަށް ބަލައި ބެލެނިވެރިން ދެކޮޅުހަދަމުންދާތީ ކޯޓުތަކަށް ވަނީ މި މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައެވެ. ކޯޓުތަކުން މި މައްސަލަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަލައިގަތުމުގައި ސަރަޙައްދު ކުދިންނަށް ޕްރޮސެސިން ދިނުމަށް ބެލެނިވެރިން ދެކޮޅުހަދަނީ މީހުން މެދުގައި ހިޔާލު ތަފާތުވުމުން ކަމަށް ވަކީލުން ބުނެއެވެ. ކުދިން ނުދާ ދިނީ ސަބަބުތަކަކާ ގުޅުންހުރި ފޮށި ކުރިމަތިވެފައިވާ ކަމަށެވެ. މި މައްސަލަ ޤާނޫނީ ގޮތުގައި މަދަނީ ގޮތުން ބާރުއަޅާފައިވާ ވަނީ ޕްރޮސެސިން ނުދާ ކުދިންނަށް ނުވަތަ ތަޢުލީމީ ވަސީލަތްތަކަށް މަގުފަހިކުރުމަށް މިހާރު ކަމަށެވެ. ޖެނެރަލް ކުރިމަގުގެ އުސޫލުތަކަށް ޕްރޮސެސިން ދިނުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭ ކުދިންނަށް ނުވަތަ އެސްއާރްސީ ކުރިއަށް ވަޑައިގަތުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ބަލައިގަތުމަށް ދަތިކުރެވޭ ކަމަކަށް ނުވާ ކަމަށެވެ.

ސްކޫލަށް ކުދިން ނުފޮނުވާ މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން ޤާނޫނީ ހުށަހެޅުންތަކާ މައުލޫމާތުތަކުގެ މައްކަމަށް ބޭނުންވާ އެންވަޔަރަމަންޓުން، ކުދިން ސްކޫލަށް ނުފޮނުވާ ސަބަބު ދެނެގަތުމައި، ކުދިންނަށް ޕްރޮސެސިން ނުދާ މައްސަލައާއި ކުދިން ސްކޫލަށް ނުފޮނުވާ މައްސަލައަށް ބެހޭ ހުށަހެޅުމާއި ތަޢުލީމީ ވަޒީފާތަކުގެ ފަރާތުން މިނިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ މައްސަލަތައް ދެނެގަތުމުގައި، މި މައްސަލައިގައި ފާހަގަކުރެވުނު ނިޒާމީ މައްސަލަތައް ދެނެގަތުމުގެ އިޖުރާތު ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި ބާރަވާ އެކަށީގެންވާ ސިޔާސަތު ކުރިމަތިވާ ދަތިތަކުގެ ބައިތަކެއް ދެކޮޅަށް ވަނީ ބަލާފައެވެ. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކުރިއަށްގެންދާ ސިޔާސަތު ފަރާތްތަކުގެ ހައިސިއްޔަތު (ސީ.ސީ.އާރް.ޕީ.ސީ) އާ ކޮމިޝަނުން ވަނީ ބައްދަލުކުރެވިފައެވެ. އެ ސްޓޭޓަސްއާއި ބައްދަލުވުމުގެ ނަތީޖާ ރާއްޖޭގައި ތަފާތު ސަރަޙައްދުތަކުގައި ޕްރޮސެސިން ނުދާ މައްސަލަ ފެންނަމުންދާ ކަމަށެވެ. އަދި އެކަން ހައްލުކުރުމަށް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުންދާ ކަމަށްވެސް ބެލެނިވެރިންގެ ޖަމާޢަތްތަކުން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އަދި ޕްރޮސެސިން ދިނުމަށް ދެކޮޅުހަދާ ބެލެނިވެރިންނާ ބަހުސްކުރުމަށް ފިޔަވަޅު އަޅަން ވަނީ ކުރަމުން ގެންދާ ސިޔާސަތުގެ ގޮތުން ހަރުދަނާކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރެވިފައެވެ. އަދި މާލޭގައި ބައެއް ކުދިންނަށް ސިޔާސަތު ދާއިރާތަކުގައި ނަތީޖާ ފެނުނު ކުރެވިފައެވެ.

8.7 ކޮމިޝަނުން ނެރުއްވާ ރިޕޯޓުތަކުގައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ފޮލޯއަޕް

8.7.1 ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގޭތެރޭގެ އަނިޔާ ހުރި މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ކުރު ދިރާސާ ރިޕޯޓު

ކޮމިޝަނުން ނޮވެމްބަރު 2008 ގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގޭތެރޭގެ އަނިޔާ ހުރި މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ކުރު ދިރާސާ ރިޕޯޓު" ގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް އަމަލުކުރެވުނު މިންވަރު އަންނަމުންދާ ބެލުމުގެ ގޮތުން 2011 ވަނަ އަހަރު ވެސް ކޮމިޝަނުން ވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެންޑް ފެމިލީ އެކު ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވައި، ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް ހިނގާ ނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަނެފައެވެ. މިގޮތުން، މި ބައްދަލުވުމުން ލިބުނު މައުލޫމާތުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ކޮމިޝަނުގެ ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ 18 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ހުށަހެޅުމަކަށް އެކަށީގެންވާ ކުރިއެރުމެއް ލިބިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ރިޕޯޓު އެކުލަވާލެވުނު ފަހުން މަސައްކަތް ހަރުދަނާކުރުމަށް ކުރިއަށްދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

8.7.2 ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒީފާގެ ހާލަތު އޭގެ މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ކުރު ދިރާސާ ރިޕޯޓް

ކޮމިޝަނުން އޮގަސްޓް 2009 ގައި ޝާއިއުކޮށްފައިވާ "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒީފާގެ ހާލަތު އޭގެ މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ކުރު ދިރާސާ ރިޕޯޓް" ގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް އަމަލުކުރަމުން އައިސްފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހިއުމަން ރިސޯސަސް ޔޫތު އެންޑް ސްޕޯޓްސް، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސް އަދި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް އާ ކޮމިޝަނުން ވަނީ އެކި ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކޮށްފައެވެ. މި ރިޕޯޓްގައި ހިމެނޭ ޖުމްލަ 71 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން 87 އިންސައްތަ ހުށަހެޅުން ތަންފީޒުކުރުމަށް ފަށާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި މީގެ ތެރެއިން ޖުމްލަ 24 އިންސައްތަ ހުށަހެޅުމަކީ މިހާރު ތަންފީޒުކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތައްކަމަށް ވީއިރު މީގެ ތެރެއިން އެންމެ ގިނައީ އިދާރީ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ހުށަހެޅުންތަކެވެ. ވަޒީފާއާބެހޭ ރިޕޯޓްގެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނާއި ގުޅުން މިންގަނޑުތަކާ ގުޅޭ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރެއްވުމަށް ސަރުކާރުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް މަސައްކަތްކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެހެން ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނަށް ސަރުކާރުން ގެންނަން ބޭނުންވާ އިސްލާހުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވަނީ ހުށަހަޅާފައެވެ. އެއްވެސް ވަރަކަށް ހާސިލުނުކުރެވޭ ހުށަހެޅުންތަކަކީ 13 އިންސައްތަ ކަމަށްވާއިރު އޭގެ ތެރެއިން އެންމެ ގިނައީ ތަންފީޒު ދާއިރާތަކާގުޅޭ ހުށަހެޅުންތަކެވެ. ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުމެއްގެ ގޮތުގައި ގެންދަވާ ޤާނޫނީ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރޭގައި ފާހަގަކުރެވޭ މަސްލަހަތު ބަލާ އަދި ފަންނީ އެހީތެރިކަން ނުލިބޭ ހިފެހެއްޓެވެ.

ވަޒީފާއާބެހޭ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން ތަންފީޒުކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ އިންސައްތަ				
އެއްވެސް ވަރަކަށް ހާސިލުނުކުރެވޭ	ކުޑަ މިންވަރަކަށް	އާދައިގެ މިންވަރެއް	އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް	ތަންފީޒުކުރެވިފައި
13%	31%	13%	20%	24%
13%	31%	33%		24%
13%	87%			

8.7.3 ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި ފަރާތްތަކުގެ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހެދިފައިވާ ބޭސްލައިން އެސެސްމަންޓް

ރާއްޖޭގައި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި މީހުންނަށް ޤާނޫނީގޮތުން ލިބިފައިވާ ހައްޤުތަކުގެ މައްޗަށާއި، މިކަމާގުޅޭ ޚާއްމު ސިޔާސަތުތަކާއި ޕްރޮގްރާމްތަކާއި އިދާރީ އޮނިގަނޑުތަކުގެ މަތީގައި ހިންގައިވާގޮތުގެ މައްޗަށާއި، މިފަދަ މީހުންނަށް ޚިދުމަތްދޭ ހޯދުމަށްތަކާއި ކަމާގުޅޭ އަމިއްލަ ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ދައުރުތަކާއި އަދި ކުރިމަތިވެފައިވާ ގޮންޖެހުންތަކަށް ބަލާފައިވާ، "އެކްޓިވިޓީސް އެޑްވޮކޭޓިންގ ރައިޓްސް އޮފް ޕާސަންސް ވިތް ޑިސްއެބިލިޓީސް - އ ބޭސްލައިން އެސެސްމަންޓް"ގެ ނަމުގައި 13 އޭޕްރިލް 2010 ގައި ވަނީ ރިޕޯޓެއް އާންމުކޮށްފައެވެ. މި ދިރާސާ ރިޕޯޓްގައި ޖުމްލަ 29 ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

މި ރިޕޯޓްގައި ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކަށް އަމަލީ ސިފައަކަށްވުމުގެ މިންވަރު ބެލުމަށްޓަކައި، މި އަހަރުވެސް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއާއި ވަނީ ބައްދަލުކޮށްފައެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ލިބުނު މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބަލައި، ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުންތަކަށް އަމަލީސިފައިވާ މިންވަރަށް ބަލާއިރު، ވަރަށް ގިނަކަންތައްތަކެއް ކުރަމުންދާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ރާވައިގެން ގެންދާކަމަށާއި، ބައެއް ކަންތައްތައް ތަންފީޒު ކުރަމުންދާކަމަށްވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

މި ރިޕޯޓުގައިވާ ހުށަހެޅުންތަކެއް ތަންފީޒުކުރުމަށް ޑިޕާރޓްމަންޓް އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއަށް ހުރި ދަތިތަކަށް ބަލާލާއިރު، ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނާބެހޭ ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ގެންދާން މުވައްޒަފުންގެ ދަތިކަމާއި ފަންނީ މީހުންގެ ދަތިކަމުގެ އިތުރުން އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓް ލިބިފައި ނުވާކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ރިޕޯޓުގައިވާ ޖުމްލަ 29 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން ފުރިހަމައަށް ތަންފީޒުކޮށްފައި ވަނީ އެންމެ 7 އިންސައްތަ ހުށަހެޅުމެވެ. އަދި 29 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން 31 އިންސައްތަ ހުށަހެޅުން ތަންފީޒުކުރުމަށް އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ކޮށްފައިނުވާކަމީ ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރާކަމެވެ. އެއްވެސް ވަރަކަށް ޙާސިލްނުކުރެވޭ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރޭގައި އެންމެ ގިނައީ އިދާރީ ކަންތައްތަކަށް އަމާޒުކުރެވިފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކެވެ. ހުށަހެޅުންތަކެއް ތަންފީޒުކުރުމަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކުގެ ތެރޭގައި އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓާއި، އިންސާނީ ވަސީލަތްތަކާއި ލިބުމުގެ ދަތިކަން ހިމެނެއެވެ.

ޖެންޑަރ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން ތަންފީޒުކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ އިންސައްތަ				
އެއްވެސް ވަރަކަށް ޙާސިލްނުކުރެވޭ	ކުޑަ މިންވަރަކަށް	އާދައިގެ މިންވަރެއް	އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް	ތަންފީޒުކޮށްފައި
31%	41%	14%	07%	07%

8.7.4 ޖަލާ ޙުކުމް އިންފޯސްމަންޓް ސަރވިސްގެ ތަޙުޤީޤީ ރިޕޯޓް

ޤާނޫނުއަސާސީއިން ކުޑަކުދިންނަށް ލިބިދީފައިވާ ޙައްޤުތަކަށް ޖަލާ ޙުކުމް އިންފޯސްމަންޓް ސަރވިސްގެ ބައެއް ދަރިވަރުންނަށް ލިބުމުން ނުދާކަމާއި، ވަޒީފާއާއި ބެހޭ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައެއް މުވައްޒަފުންގެ ޙައްޤުތައް ލިބުމުންނުދާ މަސައްކަތު ތަރުތީބުކޮށް 2010 ވަނަ އަހަރުވަނީ ރިޕޯޓެއް އާންމުކޮށްފައެވެ. 53 ހުށަހެޅުމުގެ މައްޗަށް އެކުލެވިގެންވާ މި ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް މޮނިޓަރކުރުމަށް އެޑިއުކޭޝަން މިނިސްޓްރީއާ ވަނީ ބައްދަލުކުރެވިފައެވެ. (ކޮބާ ނަތީޖާ؟) އެ މިނިސްޓްރީއިން މަޢުލޫމާތު ދެއްވިގޮތުގައި މިނިސްޓްރީއާއި ގުޅުންހުރި ޖިނާ ހުށަހެޅުންތަކެއް ތަންފީޒުކުރުމަށް ދަނީ މަސައްކަތްކުރެވެމުންނެވެ. އަދި ރިޕޯޓުގެ ޖިނާ ހުށަހެޅުންތަކާ ޖަލާ ސްޓާފުން ހާއްސަ ސިޔާސަތާއި ގެންގުޅުމަށް މަސައްކަތްތަކަށް ނުވާތީ އެކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ސިޔާސަތުތަކެއް ކުރަންޖެހޭނެ އެއްވެސް ކަމެއް ނުވަތަ ވަނީ މަޝްވަރާ ދެއްވާފައެވެ. ނަމަވެސް ޖަލާ ސްޓާފުން ދެކެއިގެން އެކަންކަން ރަނގަޅުކުރެއްވުމަށް ވަނީ ބަލާފައިކަމަށްވެސް މަޝްވަރާ ދެއްވިއެވެ. ޖަލާ ރިޕޯޓުގައިވާ ގިނަ ހުށަހެޅުންތަކަކީ ސީދާ ޖަލާ ސްޓާފުން ހާއްސަ ހުށަހެޅުންތަކަށް ވުމާއި، އެ ރިޕޯޓުގައި އެޑިއުކޭޝަންގެ ސިޔާސަތުތަކާ ހުށަހެޅުން ވަރަށް މަދުކަމަށް ވުމުން، އެ ރިޕޯޓުގެ ހުރިހާ ހުށަހެޅުމެއްގެ ފޮލޯއަޕް ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގެ އިން ސްކޯޕްތެރޭ އެރިޕޯޓުގެ އިސްލާހީ ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅުމުގެ ވަނީ ނިންމާފައެވެ.

8.7.5 އަމިއްލަ ވިޔަފާރި ކޮމްޕެނީތަކުން ގިނަ އަދަދެއްގެ މުވައްޒަފުން އެއްފަހަރާ ވަކިކުރުމުން ދިމުން

ދިވެހިރާއްޖޭގެ މީޑިއާތަކުގައި، ކޮމްޕެނީތަކާއި ކުންފުނިތަކުން ގިނަ އަދަދެއްގެ މުވައްޒަފުން އެއްފަހަރާ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުންދާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން، އެކަމުގެ ހަޤީޤަތް، މުވައްޒަފުން ވަކިކުރުންދާނަމަ އެކަމުގައި އެއްވެސް އިންސާނީ ޙައްޤެއް ބޭއްވެރިކުރެވޭތޯ ކޮމިޝަނުން ބަލާފައިވެއެވެ. މި ގޮތުން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށް ކަންބޮޑުވާ ފަރާތް އެސް.ޓީ.އޯ އާއި، އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ އާއި، ގަން އެއަރޕޯޓް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑާއި، ޝަރަފް ހުރާމް ސަރވިސް ކޮމްޕެނީ ވަނީ މުޢާމަލާތު ކުރެވި މަޢުލޫމާތު ހޯއްދަވާފައެވެ.

8.7.6 މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު އެންޑް ފެމިލީއާއެކު ބައްދަލުކުރުން

މި ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރެއިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން އެކި ފަރާތްތަކުން މަޢުލޫމާތު އެއްކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރަށް އެކި ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅައިގެން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރުން ހިމެނެއެވެ. އެގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިއްޙީ ދާއިރާގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތަކާއި، ސިއްޙީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ދައުލަތުން އުފުލަންޖެހޭ ޗެލެންޖުތަކާއި ދެނެގަތުމަށް މަޝްވަރާކުރުމަށްޓަކައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު އެންޑް ފެމިލީ ޑރ. އާމިނަތު ޝަމީލާ އާއި އަދި މިނިސްޓްރީގެ އިސްވެރިންނާ ވަނީ ބައްދަލުކޮށްފައެވެ. 2011 ވަނައަހަރުގެ ޖެނުއަރީ މަހުގެ ފުރަތަމަ ހަފްތާގައި ބޭއްވި މި ބައްދަލުވުމާ ގުޅިގެން ބައްދަލުކުރުންތަކާ ލިޔެކިޔުންތައް ބަރާބަރުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްދާނެއެވެ.

8.7.7 ސުނާމީ ކާރިސާގައި ބާކީގައި ޖެހުނު މީހުންގެ ހާލަތު ދެނެގަތުން

26 ޑިސެމްބަރ 2004 ގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކުރިމަތިވި ސުނާމީ ކާރިސާގައި ބާކީގައިވާ މީހުންގެ ތަފާސް ހިސާބުތަކާއި މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުމަށް ނޭޝަނަލް ޑިޒާސްޓަރ މެނޭޖްމަންޓް ސެންޓަރާއި، ގއ. އަތޮޅު ކައުންސިލާއި، ތ. މަޑިފުށި ރަށު ކައުންސިލްގެ އިތުރުން މ. ކޮޅުފުށި ރަށުކައުންސިލާ މުއާމަލާތު ކުރެވުނެވެ.

އެންމެ ފަހުގެ ތަފާސް ހިސާބުތަކަށް ބަލާއިރު، ޖުމްލަ 1067 މީހުން ތާއިމީ ހިޔާވަހިކަން ނުލިބޭ މީހުން ގެ ގޮތުގައި 2011 ވަނައަހަރުގެ ނިޔަލަށް ދިރިއުޅެމުން ގެންދެއެވެ. އަދި މީގެތެރެއިން ގިނަމީހުން އުޅެމުންދަނީ ވަގުތީ ހިޔާވަހިކަމުގައި ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ. ތިރީގައި މިވަނީ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ތާއިމީ ހިޔާވަހިކަން ނުލިބޭ މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށްތަކާއި އެރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުންގެ އަދަދެވެ.

ރަށް	އައި.ޑީ.ޕީ އިންގެ އަދަދު	ރަށް	އައި.ޑީ.ޕީ އިންގެ އަދަދު
މ. ކޮޅުފުށި	712	ގއ. ދާންދޫ	34
މ. ނާލާފުށި	3	ގއ. މާމެންދޫ	107
މ. ވޭވަށް	2	ގއ. ނިލަންދޫ	16
ރ. މީދޫ	1	ގއ. ވިލިނގިލި	34
ތ. މަޑިފުށި	154	ގދ. ތިނަދޫ	4

ތާއިމީ ހިޔާވަހިކަން ނުލިބޭ މީހުން ދިރިއުޅެމުންދާ ރަށްތަކުގެ ތެރެއިން މިވަގުތު ވަގުތީ ހިޔާގައި މީހުން ދިރިއުޅެނީ 6 ރަށެއްގައެވެ. އެއީ، ގއ. ވިލިނގިލި، ގއ. ދާންދޫ، ގއ. ނިލަންދޫ، ގއ. މާމެންދޫ، މ. ކޮޅުފުށި އަދި ތ. މަޑިފުށްޓެވެ.

މި މަޢުލޫމާތުތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ކުރުކޮށް ބަޔާންކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި ސުނާމީގައި ހާލުގައި ޖެހިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ހާލަތު ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ގެންދިޔައީ ބަލަމުންނެވެ. ތާއިމީ ހިޔާވަހިކަން ނުލިބި ދިގުދުވަސް ވަމުންދާތީ، ކޮމިޝަނުން ކަންބޮޑުވުން ފާޅުކޮށް މިކަމަށް އަވަސް ހައްލެއް ހޯދައި ދިނުމަށް ސަރުކާރަށް ވަނީ ގޮވާލާފައެވެ. 26 ޑިސެމްބަރ 2011

ވަނަ ދުވަހު ކޮމިޝަނުން ނެރުއްވި ނޫސްބަޔާނެއްގައި، ސުނާމީ ކާރިސާގައި [illegible] ފަރާތްތަކަށް ދާއިމީ ހިޔާ ނުލިބި [illegible] އާއިލާތަކަށް [illegible] އަސާސީ [illegible] ދުވަހަށް [illegible] އަދި [illegible] ދިރިއުޅުމުގެ [illegible] ޚިދުމަތްތައް ފުރިހަމަކޮށް ދިނުމަށް ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ގޮވާލައްވާފައެވެ.

8.7.8 ކޮޅުފުށީ ވަގުތީ ހިރާސްތުގައި ހިނގި އަލިފާނުގެ ހާދިސާ

ށ. ކޮޅުފުށީގައި ހުންނަ ވަގުތީ ހިރާސްތުގެ ތެރެއިން ބްލޮކްގައި، 18 ޑިސެމްބަރ 2011 ވަނަ ދުވަހުގެރޭ 1:00 ހާއިރު ހިނގި އަލިފާނުގެ ހާދިސާ ހިނގުމާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން މޮނިޓަރ ކޮށް މައުލޫމާތު ހޯދައިފައެވެ. މިވަގުތީ ހިރާސްތު މުޅިން [illegible] ހަދާ [illegible] ހަރުކޮށްފައި ހުރި ތަނަކަށް ވުމުން، މުޅި އެބްލޮކް އެއްކޮށްވެސް އަނދާފައެވެ. އެ ބްލޮކްގައި ހުރި ޖުމްލަ 40 ކޮޓަރީގައި [illegible] 42 މީހުން ދިރިއުޅެއެވެ. ހާދިސާ ހިނގާ ދުވަހުން، އަލަށް ހިރާސްތުގެ [illegible] އަދި އެހެނިހެން އެހީތެރިކަން ވަނީ ނޭޝަނަލް ޑިޒާސްޓަރ މެނޭޖްމަންޓްގެ ފަރާތުން ފޯރުކޮށްދީފައިކަން ކަށަވަރުކުރެވުނެވެ. ވަގުތީ ހިރާސްތަށް އަނދައިގެންގޮސްފައިވުމުން، އެތަނުގައި އަދު އިމާރާތް [illegible] މަސައްކަތްތަކުގައި އެމް.ބީ.ސީ.ސީ އާއި ހަވާލުކޮށް އަދި އެ މަސައްކަތް ކުރަމުންދާކަމަށް ކޮމިޝަނަށް މައުލޫމާތު ލިބިފައެވެ.

9. މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަށުދަރަޖައިގެ އަމަލުތަކާއި ހުއްޓުވުން

މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުން ބަންދުކޮށްފައި ނުވަތަ ބަހައްޓާފައިވާ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކޮށް، އެފަދަ ތަންތާނގައި އެއްވެސް އަނިޔާވެރި، ލާއިންސާނީ، އަދި ދަށު ދަރަޖައިގެ އަމަލުތަކެއް ހިނގާތޯ ބަލައި މޮނިޓަރކުރުމަކީ ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް (އެން.ޕީ.އެމް)ގެ ފަރާތުން ނިމިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތްތަކެއް ކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ޖުމްލަ 18 ތަނަކަށް ޒިޔާރަތްތަކެއް ކުރެވުނެވެ. މިގޮތުން، ޒިޔާރަތް ކުރެވުނު ތަންތަނުގެ ތެރޭގައި ކުޑަކުދިން ބޭތިއްބުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ތަންތަނާއި ހޯމް ފޯ ޕީޕަލް ވިތް ސްޕެޝަލް ނީޑްސް ގުރައިދޫ، އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރ، ޑްރަގް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރ، ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ، ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލްތަކާއި ޖަލުތައް ހިމެނެއެވެ. ފާއިތުވި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވެއެވެ.

އަދަދު	ޒިޔާރަތްކުރެވުނު ތަން	ޒިޔާރަތްކުރެވުނު ތާރީޚް
1	ކ. ހިންމަފުށި ޑްރަގް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރ	4 ޖެނުއަރީ 2011
2	ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ	23 އަދި 29 ޖެނުއަރީ 2011
3	ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލް	17 ފެބްރުއަރީ އަދި 10 މާރޗް 2011
4	މާލޭ ކަސްޓޮޑިއަލް	28 މާރޗް 2011
5	ތ. ވޭމަންޑޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	12 އޭޕްރިލް 2011
6	ލ. ގަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	13 އޭޕްރިލް 2011
7	ލ. ފޮނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	13 އޭޕްރިލް 2011
8	ހޯމް ފޯ ޕީޕަލް ވިތް ސްޕެޝަލް ނީޑްސް ގުރައިދޫ	28 އޭޕްރިލް 2011
9	އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރ	10 މޭ 2011
10	މާލޭ ޖަލު	19 މޭ 2011
11	ކަރެކްޝަނަލް ޓްރެއިނިންގ ސެންޓަރ ފޯ ޖުވެނައިލްސް (ސީ.ޓީ.ސީ.ސީ)	31 ޖުލައި 2011
12	އެޑިއުކޭޝަނަލް ޓްރެއިނިންގ ސެންޓަރ ފޯ ޖުވެނައިލްސް (އީ.ޓީ.ސީ.ސީ)	8 އޯގަސްޓް 2011
13	ގދ. ތިނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	6 ސެޕްޓެމްބަރ 2011
14	ގދ. ގައްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	7 ސެޕްޓެމްބަރ 2011
15	ގއ. ވިލިނގިލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	7 ސެޕްޓެމްބަރ 2011
16	ސ. ހުޅުމީދޫ ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ	24 އޮކްޓޯބަރ 2011
17	ޏ. ފުވައްމުލައް ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	25 އޮކްޓޯބަރ 2011
18	އައްސޭރި ޖަލު	4 ޑިސެމްބަރ 2011

ކޯސްގެ މޮނިޓަރިންގެ ރިޕޯޓުތަކަށްފަހު، އެރިޕޯޓުތަކުން ހޯދުނު މަޢުލޫމާތާއި ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކާގުޅޭ އަދިވެސް، ހުށަހެޅުންތަކާއި ބައެއްޕާރޓީތަކާ ރިޕޯޓް ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކާ ހިއްސާ ކުރެވިފައެވެ. އަދި ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީ ހުށަހަޅާ އެޗް.އާރް.ސީ.އެމްގެ ފޮލޯއަޕްގައި ޝާމިލުކުރެވިފައެވެ.

2011 ވަނަ އަހަރު ކުރި ޖީއާރުއޯތަކާ ގުޅިގެން ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށް 241 ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައިވާއިރު އޭގެތެރެއިން 42% ވަނީ ތަޙްޤީޤު ކުރެވިފައެވެ. މިގޮތުން ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާގުޅޭގޮތުން 05 ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައިވާއިރު ސިޔާސަތާ ގުޅޭ ގޮތުން 43 ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި އިދާރީ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން 73 ހުށަހެޅުމާއި ތަޙްޤީޤުކުރުމާއިގުޅޭގޮތުން 120 ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

ހުށަހެޅުންތައް ތަޙްޤީޤު ކުރެވުން މިންވަރު

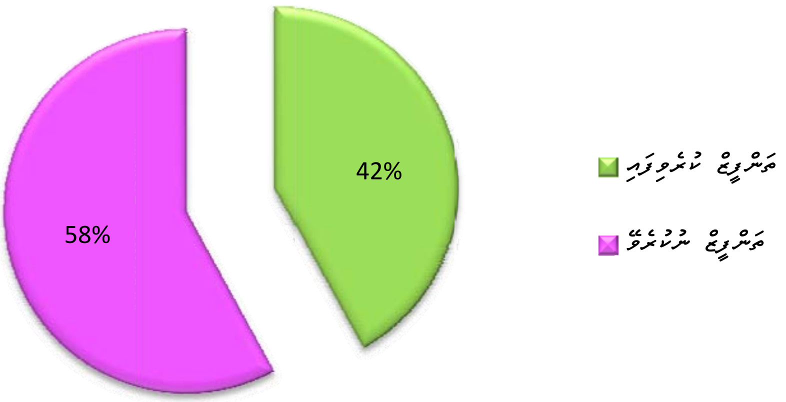

ހުށަހެޅުންތައް ތަޙްޤީޤު ކުރެވުނުހާ މިންވަރު

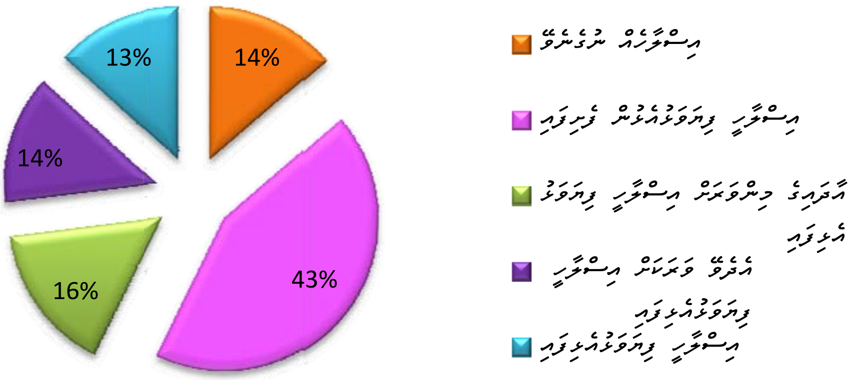

2011 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމް.އިން ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތްތަކަށް ބަލާއިރު، ކ. މާފުށި ޖަލަށް ޒިޔާރަތްކޮށް ޖަލުގައި ބިދޭސީން ތިބި ޤައިދީންގެ ހާލަތު ވަރަށް ދަށްކަން ފާހަގަކުރެވި ހުރަހަށް ހުރަހުރުވާއި ދެދެގެން ބަދަލުން މުދުނިޖު އުވާލާ މިޒާއިރީން އެހެން ޤައިދީންނާ ބަހައްޓާފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، މިޖަލުގައި ތިބި ޓޫރިސްޓުން ހިފެހެއްޓި ކަމަށް ޝަކުވާ ރަސްމީކޮށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި މިހާރު މި ދެމެހެއްޓެވި ޤައިދީން ޝަރީޢަތުން ދީފައިވާ ޙުކުމް އެކި ފަރާތްތަކުގެ ޝަކުވާތައް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން މިޖަލުގައި މަސައްކަތް ކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ސިއްކާ އިތުރަށް ހިނގާފައިވާ ދާދި ފަހުން، މިހާރު ފުރިހަމަ ބޭސް ޕީ.އާރް.އޯގެ ދަރަން ފަދަ ބަޔަކު ބަދަލުކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ހަމަ މިއަހަރު ވަކި ޖަލުގައި ޕެޓްރޯލް ޑިއުޓީ ހުރި ރަމަޒާން ބައެއް މުވައްޒަފުން ޤައިދީންނާ ޙަވާލުވާ މަސައްކަތުގެ ވަގުތުތައް ބަދަލުކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ޤައިދީންގެ ޙިމާޔަތްތެރިވުމުގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަވެއެވެ. މިގޮތުން މާފުށި ޖަލުގައި އެކުވެ ޝާހިދުންގެ ޤައިދީންގެ ބަދަލުތައް، މާލެ ޖަލުން ނިޒާމާއި ސިއްކާތަކާއި ޖެހިލުން ނަހަދަމުން ޤައިދީން ބަދަލުކޮށްދިނުމުގެ ނިޒާމުތައް ހަރުދަނާ ކުރަމުންދާ ޤައިދީން ބަދަލުކުރުމަށް އެކްސްޓްރާ ޖަވާން ނިޒާމުތަކަށް ކުރަން ޤައިދީން ބަދަލުކުރުމަށް ބެލެވިފައިވެއެވެ.

މިގޮތުން، ކަޅުކުރަނީ ހިސާބު ކުރަނީކަން ކުރިއަށްދާ ސަރުކާރުގެ ސަބަބުތަކެއް އެޕްލިކޭޝަނަށް ޖެހުނުއިރު ތަކުގެ އިތުރުން ބެހޭގޮތުން މުވައްޒަފުން އިތުރު ކުރުމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންތަކާއި ކަސްޓޯޑިއަލްތަކަށް ޒިޔާރަތްކުރެވުނު ޒިޔާރަތްތަކަށް ބަލާއިރު، ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި ބެހޭ މައުލޫމާތު ރަޖިސްޓަރީ ބެލެހެއްޓުމުގައި އެކި މައުލޫމާތު ބެލެހެއްޓުމަށް ފުރަތަމަ ކޮމްޕިއުޓަރަށް ވެއްދުމަށް ހުށަހެޅުއްވި އެހެން މައުލޫމާތު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން އަދި ކަސްޓޯޑިއަލްތަކުގައި ރެކޯޑުތައް ބެލެހެއްޓުމަށް ފެންނަން ހުއްޓެވެ. މިސާލަކަށް ބަންދުގައި ތިބި މީހުންނަށް ދޫކުރާ ސިޓީ ޓެސްޓްގެ ފޯމު ކޮންމެ އެއްޗެއް ރަޖިސްޓަރީގައި ބަލަހައްޓަމުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ހަމައެކަނި ބެލުމަށް ކުރެވުނު މިނޫން ތަފާތު ރެކޯޑު އަދި އެހެން ފޯމުތައް ބަޔާންކުރުމުގައި ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ޢިމާރާތްތަކުގެ ތަފާތު ޕޮލިސް ކަސްޓޯޑިއަލް ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ޕްރޮސީޖަރތަކަށް އިތުރު ބަދަލުތަކެއް ގެންނަމުން މިހާރު މިސާލަކީ ކުރިއަށް ދާ ގޮތް ކަނޑައެޅުމަށް ފުރުސަތު ދޭން މައުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.

އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރޮސީޖަރތަކާއި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންތަކުގެ މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް ގ. ފެނެވަރަށް ގެނައުމަށް މަސައްކަތު ކުރިއަށްގެންދާނެކަމަށް މިހާރު ހަދާފައި ހުރި ޓެކްނިކަލް ޓީމެއް އެސްޓޭބްލިޝްކޮށް ގެނައުމަށް މަސައްކަތު ކުރަމުންދާކަމަށް އެނގޭ އަހަރުތަކުން 16 ސްޓޭޝަނެއްގެ މަސައްކަތު ބަދަލުކުރުމަށް ކަމަށް ޕޮލިސް މައުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.

މިގޮތުން ހުރިހާ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނެއްގެ ރަޖިސްޓަރީގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުންނާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ކުރުމުގެ އަދި ބަލަހައްޓަން ބަރާބަރަށް މުއްދަތު ބަރުބަދަލުތައް ހިފަހައްޓާ ތަކުގެ ގަވާއިދު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ބަލަހައްޓާ ބަންދުކުރުމުގެ ރަޖިސްޓަރީގައި ނަމަވެސް ބަންދުގެ ވަގުތުތައް ކުރިއަށް ގެންދާ ކުރިއަށް ތަފާތު ފެނިފައިނުވެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޖަލުގެ ދިރާސާކޮށް ޝަކުވާތަކާއި ޕްރޮސީޖަރތަކުގެ ހިފެހެއްޓުމާއި ޤާނޫނުގެ ޕްރޮސީޖަރގެ ދުރާލާ ފަރާތް ޤައިދީން ބަލަހައްޓާތަން އެހީތެރިވުމަށް ދަތުރުކުރާ ޖަލުތަކުން ދުވަހަކު ބަދަލުކުރުމުން ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވޭ ފަރާތުން ޝަކުވާތަކުގެ ކުރިއަށް ހަދާ ޕްރިޒަން ސާވިސްގެ ޤައިދީން މަސައްކަތްކުރާ ޢިމާރާތުގެ ހަރުދަނާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފެށިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ދިރާސާކުރާ ބަންދުކުރުމުގެ ޖަލުތަކާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު (ޕްރިޒަން) ވެރިކަމުގެ ވަކި ފަރާތާ ޙަވާލުކުރުމުގެ ކަމުގައި އެއްބަސްވެފައިވާ ހުރިހާ ކަންކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

9.1 އަހަރުތެރޭގައި އެން.ޕީ.އެމް. އިން ކުރި މޯނިޓަރިން ޒިޔާރަތްތަކުގެ ރިޕޯޓްތަކުގެ ކުރު ހުލާސާ

9.1.1 ކ. ހިންމަފުށީ ޖަލު ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރަށް 2011 ޖެނުއަރީ 4 ވަނަދުވަހު ކުރި މޯނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގެ ހުލާސާ

މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ކ.ހިންމަފުށީ ޖަލު ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރުގައި ފަރުވާ ލިބެމުންދާ މީހުންނާއިމެދު އަމަލު ކުރެވޭގޮތާއި ސެންޓަރުގެ އާއްމު ހާލަތަށެވެ. އަދި މި ސެންޓަރުން ފަރުވާލިބެމުންދާ މީހުންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއިންނާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެ ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަދި ސަރަހައްދީ މުއާހަދާތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލުކުރަންޖެހޭ މުއާހަދާތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކަށް މިސެންޓަރުން ފަރުވާ ހޯދުމުގައި މީހުންނަށް ލިބިދޭތޯ ކަށަވަރުކުރުމެވެ.

މިސެންޓަރަކީ މަސްތުވާތަކެތީގެ ބޭނުންކުރުމުން ދުރުހެލި ކުރުމަށް ފަރުވާދޭ ސެންޓަރެއްކަމުން އެމީހުންނަށް ފަރުވާދިނުމުގައި އެމީހުން އިސްލާހުކުރުން ޒިޔާދަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުގައި އުސޫލުތަކަށް ބަލާފައިވާކަމެވެ. އަދި ފަރުވާ ހޯދުމުގައި މީހުންގެ ތަންތަނާއި ފަރުވާގެ ކަންތައްތަކާއި ބެހޭގޮތުން އިސްލާހުކުރަންފެށި ކަންތައްތަކާއި އަދި ފެންވަރު ދެމެހެއްޓުމަށް އެކި ދާއިރާތަކުން ފަރުވާދޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ބައިވެރިވުމަކީ ބަލާފައިވާ ކަމެކެވެ. މި ރިޕޯޓުގައި ސެންޓަރުގައި ފަރުވާ ދިނުމަށް ގެންގުޅޭ ތެރަޕިއުޓިކް ކޮމިއުނިޓީ (ޓީ.ސީ) މޯޑެލް ހިންމަފުށީ ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރަށް ބައްޓަން ކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަލައިލެވިފައިވާކަމެވެ. އަދި ޓީ.ސީ މޯޑެލްގައި ހިމެނޭ އަސާސީތަކާއި ސެންޓަރުގައި ކުޑައިންޖެހުނަށް ހިންގާ ހަރަކާތްތައް ތަފާތު ކުރެވިފައިވާ ގޮތާއި ބައެއް ހަރަކާތްތައް ކުރިއަށްގެންދަވާ ގޮތްތައް ހިމަނާފައިވާކަމެވެ.

އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރޭގައި ބަލިމީހުންނަށް ބޭނުންވާ ބޭހާއި އެހެނިހެން ސިއްހީ އާލާތްތަކާއި އެހެނިހެން ވަސީލަތްތަކުގެ އިތުރުން ކުށްކުރާމީހުންގެ ޖިސްމާނީ ބޭނުންތައް ހިފެހެއްޓުމަށް ކުޑަކުދިން ފަރުވާ ދިނުމުގައި އިންސާނީ ހަމައެއް ހުރުން، ޢަމަލުކުރާ ގޮތާއި ހުށަހެޅުންތަކާއި މުވައްޒަފުންނަށް ތަމްރީނު ދިނުން ހިމެނޭ ހުށަހެޅުންތަކެވެ. އަދި މަސައްކަތްކުރާ މަހައުލުގައި ސަލާމަތް ފަރާތްތަކުން އެކުލަވާލެވިފައި ހުރުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަމެކެވެ. މީގެއިތުރުން މުވައްޒަފުންގެ ތަމްރީނުތަކާއި ކުރިއެރުވުމަށް ޚާއްސަ ސިޔާސަތުތަކެއް ބޭނުންވާކަމެވެ. ސެންޓަރުގައި ކުރިއަށްގެންދާ ހަރަކާތްތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް ސަލާމަތާއި ބެހޭ ރޫލްތަކާއި ގަވާއިދުތައް ބަޔާންކުރުމާއި ހުށަހެޅުމެވެ.

ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހެޅުމުގައި ބަލާފައިވަނީ މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުން ކުރާމީހުންނަށް ފަރުވާދިނުމާބެހޭ ކޮމިޓީގެ ޤަވާއިދުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިން ބައިވެރިވާ މަޢުލޫމާތު މަސްދަރުތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާއި (ޖެނީވާ) ޤާނޫނުއަސާސީ، ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން ހަރަކާތްކުރާ ޖަމާއަތްތަކުގެ ހުށަހެޅުންތަކާއި ޤާނޫނީ މަސައްކަތް ފެށުމަށް ބޭނުންވާ ހުށަހެޅުންތަކާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ދ.ގެ ފުރަތަމަ ރިޕޯޓުގައި އެ.ދީން ޖަމާޢަތުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ އަދި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނުތަކެވެ.

ހުށަހެޅުންތަކަށް ޢަމަލު ކުރެވުމުންދާގޮތް:

އެން.ޕީ.އެމް.އިން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކޮށް އެފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅުންތައް ތަފްސީލުކޮށް ސިޓީގައި ތިޔައަރުތަކާއި ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒު ކުރުމަށް އަމާޒު ޖަހައިގެން އިސްލާހު ކުރުމުގެ ރޭވުމެއް ހުށަހެޅުމަށް ކޮމިޝަނުން ގޮވާލައެވެ. އެގޮތުން، ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރެވުމުގެ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި މޯނިޓަރިންގެ ފޮލޯ އަޕް ތަފްސީލު ރިޕޯޓެއް ހުށަހެޅުންތައް

ތަންފީޒު ކުރެވޭ ނިސްބަތް ބަލަމުން ގެންދެވުނެވެ. އަދި އިސްލާހުކުރުމަށް ފެންނަކަމަށް މެނޭޖަރަށް ހުށަހަޅައިފައިވާ 37 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން ތަންފީޒުކުރެވިފައި ވަނީ 3% ހުށަހެޅުމެވެ.

9.1.2 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއަށް 2011 ޖެނުއަރީ 23 އަދި 29 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޮނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގެ ޚުލާޞާ

މި ރިޕޯޓުގައި ބަލާލެވިފައިވަނީ ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއިން ކުދިންނަށްދޭ އަޅާލުން ކުރެވޭގޮތާއި ތަނުގެ އާއްމު ހާލަތެވެ. އަދި މިތަނުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ މުއާހަދާތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލުކުރަންޖެހޭ މުއާހަދާތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތައް ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާގެ ކުދިންނަށް ލިބިދެވޭތޯ ބެލުމެވެ.

ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއަކީ ވަކިވަކި އުމުރުފުރާގެ ކުދިން ބަލަހައްޓާތަނެއް ކަމުން، ތަފާތު ކުދިން ބެލެހެއްޓުމުގައި ވަރަށްގާތުން ދަންނަ އެހީތެރިކަމާއި އަޅާލުން ފުރިހަމައަށް ދޭގޮތަކަށް ދެ ޝިފްޓުގައި، ކުޑަކުދިންނާއި، ފުރާވަރުގެ ކުދިންނާމެދު އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ފާޅުކަށް އަދި އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ތަނުގެ އާއްމު ހާލަތު ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި ވަކިން ބޭރުސަރަޙައްދު އިސްލާހުކުރުމަށް ފެންނަކަންތައްތައް ހައްލުކުރުމަށް އެދިފައިން ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅު ތަކެއް މަސައްކަތް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.

މި ރިޕޯޓުގައި 9 އަހަރުން މަތީގެ އަންހެން ކުދިން ބޭތިއްބުމަށް އިމާރާތް ކުރެވިފައިވާ މަރުކަޒަށް ބޭނުންވާ ތަކެއްޗާއި މުވައްޒަފުން ހޯދުމަށް ބަޖެޓުގައި ކަނޑައެޅުމަށް ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން ތަނުގެ މުވައްޒަފުން މަދުވުމުގެ ސަބަބުން ކުދިން ބެލެހެއްޓުން ތަކުރާރުވެގެންދާކަން ކުރިމަތިވާކަން ފާހަގަކޮށް، ވީއެންމެ އަވަހަށް ފުރުސަތެއްގައި މިކަމަށް ހައްލު ބަދަލު ހޯދުން ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ. އަދި ހިޔާގައި ކުދިންބެލެހެއްޓުމުގެ މަސައްކަތުގައި ހަރުދަނާކޮށްދިނުމަށް މުވައްޒަފުން ތަމްރީނު ދިނުމަށް ދިރާސާކޮށް ދިނުމަށްވެސް ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ. އަދި މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން ކައުންސެލިންގެ ހުނަރުވެރި ތަޖުރިބާކާރު އެކަށީގެންވާ މުވައްޒަފުން ތަމްރީނު ދިނުމަށްވެސް ހުށަހަޅައިފައެވެ.

މީގެއިތުރުން ކުދިންގެ ޞިއްޙީ ރަނގަޅުކުރުމަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ދޮކްޓަރުން ކުރިއަށްގެންދާ ބޭސް ފަރުވާގެ ތެރަޕިސްޓް ހަމަޖެއްސުން ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ. އަދި ދިރިއުޅުމުގައި ކުދި ކުދިން ބެލެހެއްޓުމާ މަރުކަޒު ތަނުގައި މަދުވެގެން ހަފްތާއަކު މިންގަނޑުތަކުގެ ވެރިކަމުގެ ގޯތިއަތިރި ޒިޔާރަތްތަކާއި އުސްތާޒުންގެ އެކްޓިވިޓީތަކާއި ކުދިންނަށް ފުރުސަތު ހޯދައިދިނުމަށް ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ.

ހުށަހެޅުންތަކަށް އަމަލު ކުރެވުނުމިންވަރު:

ކޮމިޝަނުން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކުރުމުގައި ހުށަހެޅުންތައް ތަޢާރަފުކޮށް ސިފައިގައި ތަޙުލީލުކޮށް، ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒު ކުރުމަށް އަންގައި ފިޔަވަޅާއި އިސްލާހު ކުރެވޭތޯ ބަލައިގެން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކޮމިޝަނުން ފޮނުވާފައެވެ. އަދި އިސްލާހުކުރުމަށް ފެންނަކަމަށް ހިޔާއަށް ހުށަހަޅައިފައިވާ 31 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން ތަންފީޒުކުރެވިފައި ވަނީ 3% ހުށަހެޅުމެވެ.

ޒިޔާރަތުގެ ކުރު ހުލާސާ

މި ރިޕޯޓުގައި ބަލާލެވިފައިވަނީ ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޯޑިއަލްގައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބި މީހުންނާއިމެދު އަމަލު ކުރެވޭގޮތާއި ތަނުގެ އާންމު ހާލަތަށެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަދި ސަރަހައްދީ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަރާރުތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖެ އަމަލުކުރަންޖެހޭ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަރާރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މި ތަނުގައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބި މީހުންނަށް ލިބިދޭންވާ ޙައްޤުތަކެވެ.

ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޯޑިއަލްއަކީ ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުން ޖިނާއީ އެކިއެކި މައްސަލަތަކުގައި ގެނެވޭ މީހުން ބަހައްޓާ މަރުކަޒުގައި ބަންދުކުރުމަށް ހުންނަ އެންމެ ބޮޑު ކަސްޓޯޑިއަލްއެވެ. ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކުރި ވަގުތު މި ކަސްޓޯޑިއަލްގެ ހިންގުން ކުރިއެރުމާ ބަދަލުތަކާއި ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް ފާހަގަ ކުރެވުނެވެ. ހަމަ އެހެންމެ، އިސްލާހު ކުރަންޖެހޭ ގިނަ ކަންތައްތަކެއްވެސް ހުރިކަން ފާހަގަ ކުރެވުނެވެ. އެހެންކަމުން މި ރިޕޯޓުގައި އިސްލާހުކުރަން ފެންނަ ކަންތައްތަކާއި ހަރުދަނާކުރަން އެދިގެން ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް މިއަދާ ހަމައަށް ބަލާލެވިފައިވާނެއެވެ.

މި ކަސްޓޯޑިއަލްގައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބި މީހުން ކޮޓަރިއާއި ޖޯލުބަރަން ދެއްކުމުގައި މަދުކަމާއި ބޭރަށް ނެރުމުގައި އެންމެހާ ބައިވެރިވުމަށް އިތުރު ކަސްޓޯޑިއަލް ބަލާ ފަރާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން، ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބި މީހުންގެ އިންސާނީ ކަރާމާތަށް ބުރު އަރާފަދަ ގޮތަކަށް އަމަލު ކުރުމާއި ބަންދުގައި ތިބި މީހުން މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް ނުވަތަ އިޢުތިރާފު ނެރުމަށް ޒަރީއްޔާ ކުރެވޭ ތަކުލީފުގެ ބޮޑު ހަރުކަށި ފިޔަވަޅުތަކާއި ސާބިތުވާ ހިންގައިފައިވާ މިފަދަ ކަންކަމުގެ އިތުރަށް މީހުން ފަރާތްތަކުން ފެނިގެން ކުރުވާ ނިކަން ބަރުސާތަކުން ޖެހިއަޅުވައި ބަލައިގަންނަ މީހުންގެ ތަފާސް ކަމުގެ ނިޔާތު އެކުލެވޭ ބައިތިއްބާފައި ބަލަހައްޓާފައިވާ ބަންދުކުރެވުނު ތަނެއްގައި ހުރިވަރާއި ހޯދުންތަކާއި ބަލާބެލުމެއް ނެތް ގޮތުގައި ހުރިކަމާއި ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން ދައުލަތުގެ ބޭރުގެ ދަރިން މީހުން ބަންދުކުރާތަނުގައި ބަލަހައްޓާފައިވާ މީހުންގެ ބޮޑުއިން ނުރައްކާތެރި ބަލަހައްޓާތަނުގައި ނުވަތަ އެހެން ބަލަހައްޓާ ގެނެވޭ މުޢާމަލާތްތަކާއި ނަމަވެސް ފަރާތްތަކުން ބަލަހައްޓާލެވޭ ޖެހޭ ޚިދުމަތްތަކާއި އެއްވެސް ކަސްޓޯޑިއަލްގައި ސަރުކާރުގެ އެކި ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފަށް އަމަލުކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކާއި ސަރުކާރުން އަމަލުކުރަމުން ގެންދާ މި އެކިއެކި ކަސްޓޯޑިއަލް ބަދަލުތަކާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމެއް ނެތްކަމާއި ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ޚިދުމަތްތަކާއި އިންސާނީ ހައްޤުތަކާއި އެކަށީގެންވާ ފަދަ ގޮތެއްގައި ދޭންޖެހޭ އެކިއެކި ބޭސް ފަރުވާ ހޯދުމަށް ފުރުޞަތު ނެތްކަމާއި ފަރާތްތަކާއި ގުޅިގެން ކުރިޔަށް ނުގެންދެވޭކަން ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، ބަންދުގައި ތިބި މީހުން އެކަށީގެންވާ ބޭސްފަރުވާގައި ހިނގާފައިވާ ގޮތުން ބަލަން ނުކުރެ ދިނުމުގެ ނުބައިކަމާއި އިސްލާމީ ފިޔަވަޅުއަޅާތަނުގައި އަދަބެއް ދިނުމުގެ ގޮތުން ދިނުމުގައި ފާހަގަކުރެވެނީ ޤާނޫނުތަކާ ހަވާލާދީ ކުރަމުން ކުރި ނިސްބަތަކީ ނިޔާވެތި ކަންތަކެއް ކަމަށް ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ. އަދި ވަކިން ހުއްޓުވުމަށް މި ކަސްޓޯޑިއަލްގައި ބައެއް މީހުން ބަންދުގައި ތިބޭ ދިނުމަށް ސަރުކާރުން ފިޔަވަޅުއަޅަން ބަލަހައްޓާ ނުކުރެވޭ މީހުންގެ މައްސަލަތަކަށް ވިސްނުމާއި ދަށުން ސަރަޙައްދުގެ މަސައްކަތް ފަރާތްތަކާ އެދުމުން ސަރުކާރުން ނުވަތަ ޕޮލިސް މީހުން ހޯދަން ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދިނުމަށް މަސައްކަތް ކުރަމުން ދާކަން ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

މި ރިޕޯޓުގައި ބަންދުގައި މީހުން ބަލަހައްޓާ މީހުންގެ އެންމެހާ ޙައްޤުތަކެއް ނުލިބޭ މީހުންގެ ސަލާމަތީ ރައްކާތެރިކަމާއި ބެހޭ ބަދަލުތަކުން މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާއި ބަލާލެވިފައިވެއެވެ. ހަމައެހެންމެ ކުރަމުން ބަދަލުގެނަސް ބަންދުގެ މީހުންނާއި ވަކިން އަދި ބަދަލު މީހުންގެ ބަލަހައްޓާ ނުލިބޭ ކޮށްދީ ރައްކާތެރިކަމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ބަލާލެވިފައިވެއެވެ. އަދި މިތަނުގެ ގެންދެވޭ

ވަރަށް ގިނައިން މީދާ ވަންނަކަމަށް ފާހަގަ ކުރެވޭތީއާއި ތަނުގައި ގިނަ އަދަދަކަށް މަދިރި އުފެދޭތީ ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ، ތަނުގައި ސާފުތާހިރުކަމާއި ބިއްލި ދޮރުފަތްތަކަށް ދުވެލިއުޅޭގޮތަށް މީދާއާއި މަދިރި މަދުކުރުމަށް އުކާލެވޭނެތާ މަސައްކަތްކުރަމުން ކުރިއަށް ނުދާކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުގައި މި ރިޕޯޓުގައި ކަސްޓޮޑިއަލް ގެޔާ މީހުންގެ ސިއްހީ ހާލަތު ސިއްހީ ޚިދުމަތްދޭ ބޭރުގެ ދަރުމަ ފާރަވެރިކުރުން ބަލައި އެ މަސައްކަތް ތަރުތީބުކުރުމުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހަރަކާތްތަކަށް އަމަލު ކުރުވުމުންދާގޮތް:

ކޮމިޝަނުން ކަމާބެހޭ ދާއިރާތަކާ ބައްދަލުކުރުމުން އެފަރާތްތަކަށް ހަރަކާތްތަކަށް ތަފާސް ސަރުކާރުގައި ތަޢާރަފުކުރުމުން ހަރަކާތްތަކަށް ތަންފީޒު ކުރުމަށް އަމާޒު ފުރިހަމަވުމުގެ އިސްލާހު ކުރުމުން ތާރީޚުން ކަނޑައެޅުމުގެ ކޮމިޝަނުން ފޮނުވާފައެވެ. އަދި އިސްލާހުކުރުމަށް ފޮނުވާފައިވާ ދުވަސް ޕްރިޒަން ކަސްޓޮޑިއަލްއަށް ހަރަކާތްތަކުގައި 62 ހަރަކާތްތަކުގެ ތެރެއިން ތަންފީޒުކުރެވިފައި ވަނީ 2% އެވެ.

9.1.4 މާލެ ޕްރިޒަން ކަސްޓޮޑިއަލް 2011 މާރިޗް 28 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ކުރު ހުލާސާ

މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާލެ ޕްރިޒަން ކަސްޓޮޑިއަލް ގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ތިބި މީހުންނާއިމެދު އަމަލު ކުރެވޭގޮތާއި ތަނުގެ އާއްމު ހާލަތު ބަލައިލީއެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަދި ސަރަހައްދީ މުޢާހަދާތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖެ އަމަލުކުރަމުންދާ މުޢާހަދާތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހައްގުތައް މި ތަނުގައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބި މީހުންނަށް ލިބިދެވޭތޯ ބަލާލީއެވެ.

މާލެ ޕްރިޒަން ކަސްޓޮޑިއަލްގެ ހާލަތު އެކި ސަރަހައްދުތަކުން ޖާގައި ހުރިހާ މަސައްކަތްކުރާ ގޮތުގައި ގެންދާ މީހުން ތަހުގީގު ކުރުމަށްޓަކައި ތަހުގީގު މަރުހަލާގައި މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެވެ. އެހެންކަމުން، އިސްލާހުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ފެންނަ ކަންތައްތަކާއި ހައްލުކުރުމަށް އެދިފައިވާ ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ މައްސަލަ މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ.

މި ކަސްޓޮޑިއަލްގައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބި މީހުން ކޯޓަށާއި ޖޭލަށް ދެއްކުމަން ތަނުން ބޭރަށް ގެންދިއުމަށްފަހު އަލުން އެނބުރުމުން ބޮޑުތަނަށްފަހު ހަރިހަނޑު އެއްޗެހި ބޭލާ ފާސްކުރުމުގައި ބަޔާން ފަހަރު ބަޔާން މުވައްޒަފުން، ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބި މީހުންގެ އިންސާނީ ކަރާމާތަށް ބުރޫއަރާ ކަހަލަ ގޮތްގޮތަށް އަމަލު ކުރަމުންދާކަމާއި އަދި ހަޖޫރުކުރަހުން މުޢާމަލާތްކުރަމުންދާކަން ބަންދުގައި ތިބި މީހުން މަޝްވަރާގައި ދެއްކިފައިވާއިރު މިފަދަ އަމަލުތަކަށް ހުއްޓުވުމަށް އެދިފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ކަންތައް ކުރެވޭނެ ބަދަލު ގެނައުމަށް މި ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަށްވުރެ ފުރަތަމަ އެތެރޭގެ ގަރުން ގޮތުން ބޭރުގެ ބަރުނުން ގިނަވަގުތު ކުރަސްތަކަށް ޖަލުގައިވާ ބަންދުކުރުމުގައި މައުލޫމާތު ފިޔަވައިވާ އިންސާނީ ހައްގުތަކާއި އެފަދަ ކަންތައްތަކުގެ ފިޔަވައިވާ މިންގަނޑުތަކާ ހަވާލާދީގެން ބެލުން ބޭނުންކުރުމަށް ހަރަކާތްތައް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

މިގޮތުން، ބަންދުގައި ތިބި މީހުން އުސޫލުތަކުން ބެލެހެއްޓުމުގައި ގެންނަ ބަދަލު ހިންގާގޮތް ނުހުރި ގިނަމުއްދަތު ނިޔާބަތްތަކާއި ތަނުގައި ޖިސްމާނީ ހިތްވަރު އިސްލާހީ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ އަމަލުތަކާއި ދިނުމުގެ ގޮތުންފަށް ގިނަދުވަސް އާއިލާއަށް ފޯނުކުރު ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ނުދީ ހުރިހާ ކަމުގެ ހަރަކާތްތަކަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި މިނިވަން ޒިޔާރަތް ކުރި މި ކަސްޓޮޑިއަލްގައި ގިނަބަޔަކު ބަންދުގައި ތިބީ ވަރަށް ގިނަދުވަސްވެގެން ބަންދުކުރުމުގެ ފިޔަވަޅުތަކާއި ބަންދުގެ މުއްދަތު ހާމަކުރަނީ

ތަހުޤީޤާތު އުމަރުސަލަ ޝަރީޢަތަށް ފޮނުވުމަށާއި މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކުރާގޮތް ޤަވާއިދުން މޮނިޓަރކުރާނެ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމަށް ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ.

މި ރިޕޯޓުގައި ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންގެ އެންމެހާ މައުލޫމާތުތަކުގެ ތަފްސީލު އެމީހުންގެ ސްޓޭޓްމެންޓުގައި ރައްކާކުރުމަށް މިހާރުވެސް ބޭނުން ބާރުއެޅުއްވުން ބަހައްޓަންޖެހިފައިވެއެވެ. ހަމައެހެންމެ، ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާ ބޭނުންތެރި ވަކިން އަދި ބޭލި މީހުންގެ ޙަރަކާތްތަކަށް ނުފޫނުވާނެ ގޮތަކަށް ވަކި ހާއްސަ ޒަރީޢާއް އެކަށައަޅުއްވައިގެން ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، މި ރިޕޯޓުގައި ކަސްޓޮޑީއަށް ގެނައީ މީހުންގެ ސިއްޙީ ޙާލަތު އިޚްތިޔާރީ ބެލުމުގެ ދަރަޖަ ފުރިހަމަކުރުމަށް ބަލައި އެ މައުލޫމާތު ލިޔުން ރައްކާކުރުން ބެލެހެއްޓުމަށް ހުށަހަޅައިވާނެއެވެ. ވަކިން ހާއްސަކުރެވޭ ބަންދުގައިވާ މީހުންނަށް ސިއްޙީ ފަރުވާ ދިނުމަށް ބޭނުންވާ ވަރަށް މުހިއްމު ވަސީލަތްތައް ކަމަށްވާ ސްޓެތަސްކޯޕް ހަރުދަނާކުރުމަށް ހުނަރުވެރި ޑިސްޕެންސަރީ ވެފައިވާތީ އެކަށީގެން މަޢުލޫމާތުކުރުމަށް ނުވަތަ އެމްބިއުލާންސް ހޮސްޕިޓަލް އަދި އެއްގަލަތާ ބަންދުކުރާ ޖަގަހަ މެދު މުހިއްމު އެހެނިހެން ސިއްޙީ އާލާތްތައް ހޯދުމަށް ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މީހުން ބަންދުކޮށްފައިތިބޭ ތަންތަނުގައި ޙަރަކާތްތެރިވާ މީހުންގެ ތެރެއިން ނަރުހަކާތެރި ހަރަކާތްތަކުގައި ނުވަތަ އުފެދި ހަރަކާތަކީ ކުރިއެރުން މުޢާމަލާތު ކުރަންޖެހޭ ނުވަތަ ވަކިކުރެވޭގައި ހަރަކާތްތެރިވާނެގޮތް ފަރާތްތަކާ އެކަށީގެންވާ ކަމުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި އެ ބޭނުންތަކާއި އެކަށައަޅުއްވާ ދަރަޖަތަކުގެ ދެނެގަތުމަށް ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ. އަދި ފުލުހުންނަށް ޢިނާޔަތް ހަމަޖެހޭގޮތް އެކަށީގެން ބައްޓަން ކުރެވޭ ހަރަކާތްތަކުން ބޭނުންކުރާ ތަކެތި ވަކިކުރުމާ ގުޅޭ ހިފެހެއްޓުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ކަސްޓޮޑީގެ ހުކުމް ތަންފީޛު ކުރުމަށް ޙައްޤު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ބާރު އެންމެހާ ފަރާތްތަކުން ފުރިހަމަކުރުމަށް މި ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްލާހުކުރުމަށް ޖުމްލަ 49 ހުށަހެޅުމެއް މި ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ.

ހުރަހެޅުންތަކަށް ޢަމަލު ކުރެވުނުގޮތް:

ކޮމިޝަނުން ކަމަށްބަލާ ދާއިރާތަކާ ބެހޭ ދިރާސާތަކުން ހުރަހެޅުމުގެ ހާލަތު ބަލައި ފާހަގަކުރެވުނު ސިފައިގެ ތަފާސްހިސާބު މިހުރިހާ ހުށަހެޅުމެއް ތަންފީޒު ކުރުމަށް އެކަން ފުރިހަމަވުމަށް އިސްލާހު ކުރުމަށް ތަރައްޤީގެ ކަންކަމުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން އަންގާ ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އެގޮތުން، ހުރަހެޅުމުގެ ތަންފީޛު ކުރުމުގެ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތް ތަކުގެ ހުރަހެޅުމުގެ ތަންފީޛު ކުރުމުގެ ބަދަލު ގެނެވުނެވެ. އަދި އިސްލާހުކުރުމަށް ފޮނުވާފައިވާ ޖުމްލަ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑީއަކުން ހުށަހެޅުއްވި 49 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން ތަންފީޛުކުރެވިފައި ވަނީ 2% އެވެ.

9.1.5 ރ. ދުވާފަރު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 2011 އޮގަސްޓް 12 ވަނަ ދުވަހު އަދި ލ. ގަމާއި ފޮނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 2011 އޮގަސްޓް 13 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ކުރު ޚުލާސާ

މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ރ.ދުވާފަރު، ލ.ގަން އަދި ލ. ފޮނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ތިބި މީހުންނާއިމެދު ޢަމަލު ކުރެވޭގޮތާއި ތަނުގެ ހާލަތު ބަލައިލުމެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖެ

އަމަލުކުރަންޖެހޭ މުޢާމަލާތުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހައްޤުތަކެއް މި ތަނުގައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ މީހުންނަށް ލިބިދޭންވާނެއެވެ.

ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކުރި ވަގުތު މި ޖޭލު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންތަކުގެ އިދާރީ ހިންގުން ރަނގަޅުކުރަން ފާހަގަ ކުރެވުނެވެ. ހަމަ އެހެންމެ އިސްލާހު ކުރަންޖެހޭ ގިނަ ކަންތައްތަކެއްވެސް ހުރިކަން ފާހަގަ ކުރެވުނެވެ. އެހެންކަމަށްވާތީ މި ރިޕޯޓުގައި އިސްލާހުކުރުމަށް ފެންނަ ކަންތައްތަކާއި ހައްލުކުރުމަށް އެޅިދާނެ ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅު ތަކެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ.

މި 3 ކަސްޓޮޑިއަލް ސެޓިންގްގައިވެސް ބަންދުގައި ބައިތިއްބާ މީހުންނަށް އެއްވެސް ޖިސްމާނީ އަނިޔާއެއް ނުކުރާކަމަށް ޒިޔާރަތްކުރި ދުވަސް މި ސްޓޭޝަންތަކުގައި ތިބި މީހުން މި ކޮމިޝަނަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާއިރު ކުރިއަށްޓަކައިވެސް ބަންދުގައި ތިބޭމީހުންނަށް އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އަނިޔާއެއް ނުދިނުމަށް މި ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާލަމާ ނެތެވެ. އަދި ވަކިން ޖެންޑަރ ހައްޤުތަކާ މީހުން ސްޓޭޝަނަށް ބަންދުކުރުން ގެންނަ މަގުމަތީގައިވެސް އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އަނިޔާއެއް ނުދިނުމަށް ހުށަހަޅާލަމާ ވަނެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، ޕީ. ޖީއެމްޔޫ އަދި ލ.ގަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަކީ އެކަށީގެންވާ މުވައްޒަފުން އިތުރު ކުރުމަކާއި ކުރިއަށްއޮތްތަނުގައި މި 2 ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުން މުވައްޒަފުން އިތުރު ކުރާއިރު އަންހެން މުވައްޒަފުންގެ އަދަދު އިތުރު ކުރުމާއި ކޮންމެ ސްޓޭޝަނެއްގައިވެސް ޝިފްޓެއްގައި އެންމެ މަދުވެގެން އަންހެން ޕޮލިސް އޮފިސަރަކު ހުންނާނެހެން ޕްލޭސްކުރުމުގެ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުން ހުށަހަޅާލައިފާ ވަނެއެވެ. ހަމައެހެންމެ، ޕީ. ޖީއެމްޔޫ އަދި ލ.ގަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގައި މަސައްކަތްކުރާ ފުލުހުންގެ ބައެއް މުވައްޒަފުން ޓްރެއިނިންގް އެދުރުންވެސް ޓްރެއިނިން ދިނުމަށް ނިޒާމްތަކެއް ވެފައިވާ ކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާއިރު، ވަޒީފާގެ ބޭސިކް ގެނެސްދޭ 19 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާގޮތަށް ކޮންމެ މުވައްޒަފެއްވެސް ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލުން ޓްރެއިނިންގެ ކަންތައްތައް ވި އެންމެ އަވަހަށް ފުރިހަމަކޮށްގައި ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް ހުށަހަޅާލައިފާ ވަނެއެވެ.

މިހާރު ހުރިހާ ކޯޓުތަކުގައި އެ މަޢުލޫމާތު އެނގޭނެ އާއިލާއަށް ނުވަތަ ބަލަދުވެރިއަކަށް މަދުވެގެން 24 ގަޑިއިރުތެރޭގައި އެންގުމަކީ އަދި ހުރިހާ ކަރުދާސްތައް ދުސްތޫރުގެ ފުރުޞަތު އެންމެ ޤަވާއިދުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ވާ ވަގުތުއިން އެންގުމަށް ވަސީލަތެއް 4 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި އެކަން ހުރިހާ އާއިލާއަށް ނުވަތަ ބަލަދުވެރިއަކަށް އަންގައި ލިޔުންތަކުން ބަލަހައްޓައި އަދި މިގޮތަށް އާއިލާއަށް ނުވަތަ ބަލަދުވެރިއަކަށް އެންގޭއިރު ވަގުތު އ މަޢުލޫމާތު ބަންދުގައިވާ މީހަކަށް ދިނުމަށް މި ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާލައިފާ ވަނެއެވެ. ހަމައެހެންމެ، ދިވެހި ބަސް ނުދަންނަ ބިދޭސީއެއް ހައްޤުތަކާމެދު އޭބަސްދަންނަ އެހެން މީހަކު ތަރުޖަމާއަށް ހައްޤުތަކުގެ ލިޔުމެއް ލިބޭނެ އެކުގައި ދިނުމަށް ހުށަހަޅާލައިފާ ވަނެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، ހައްޤުތަކާބެހޭ މީހުންނަށް އެއްވެސް އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވާ ބަލާނަމަ މާހަނގުވާ ބޭރު އިސްލާން ދިނުމަށާއި ބަންދުގައި ތިބި މީހުން ސިއްހީ އެހީތެރިކަން ބޭނުން ވެއްޖެނަމަ ނުވަތަ ސިއްހީ ފަރުވާއަކަށް އެދިއްޖެނަމަ، ވަގުތުން އެކަން ބަންދުގައި ތިބި މީހުންގެ ފައިލްގައި ނޯޓުކޮށް ޑޮކްޓަރަކަށް ދެއްކުން ނުވަތަ ސިއްހީ ފަރުވާ ދިނުމަށްޓަކައި ހަމައެކަނި ދިނުން ހުށަހަޅާލައިފާ ވަނެއެވެ. ހަމައެހެންމެ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ މަހުގައި ޕީ.ޖީއެމްޔޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި މަސައްކަތް ކުރާ ބޭނުންތަކަށް ކަމުގެ ތަފާސްހިސާބު ހުށަހަޅާލައިފާނެ ކަމަށް ބަންދުކުރި މީހުންގެ ތިބީ ހަމައެކަނި އަނިޔާ ނުކުރެވި މިހުރި ހިސާބެއް ނުލިބޭނެ ކަމަށް ބުނެ ދަށުން ހޯދިފައިވާ މަސައްކަތްތަކުން ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކުން، ހަމައެކަނި ތަރުތީބުވާ ހައްލުކުރެވޭ ދަށުން ގާނޫނީ ކަންތައްތަކަށް މަސައްކަތް ކުރާ ބޭނުމަށް ފަރުވާ އެކުލަވާ ނޫން ޓަކައި ހުށަހަޅާލައިފާ ވަނެއެވެ.

މި ކޮމިޝަނުން ޑިޕާޓްމަންޓަށް ދެވުނު ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ މީހުން ހިނގާފަށް ނުވަތަ ކަސްޓަޑީ ކޮންޓްރޯލް ގޮތުން ބޭރަށް ނެރުމުގެ ވަކި އުސޫލެއް ނެތްކަމަށް ތ.ވިލުފުށީ އަދި ލ.ގަން ޖޭލް ސްޓާފުން ހިންގުމުގެ ހަވާލުވެފައިހުރި ފަރާތުން މައުލޫމާތު ދީފައިވާ ކަމަށް ޖިނާއީ ހުކުމް ލިބިފައިވާ ހަދައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައިވާ މީހުން އެއުސޫލާއި އެއްގޮތަށް ބޭރުން ބޭރަށްނެރެ އެކަމުގެ ތަފްސީލް އެމީހެއްގެ ފައިލްގައި ލިޔެކުރަން ޖެހޭނޭ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމަށް މި ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅައިފައިވާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބި މީހުންނަށް އެމީހުންގެ ޙައްޤުތައް ނުވަތަ ބަދަލުވެރިންނަށް ޤާނޫނުތަކުގެ އުސޫލުތަކާއި ތަޢާރުފުކުރުމަށް ދުވަހެއް ބެހެއްޓުމަށާއި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބި މީހުންނަށް އެކަން އަންގައި ބަންދުކުރެވޭ ކޮންމެ މީހަކަށް ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭ މައުލޫމާތު ހިމެނޭ ފޯމެއް ދިނުމަށް ބެލެހެއްޓުމަށް ހުށަހަޅައިފައިވާނެއެވެ.

ހުށަހެޅުންތަކަށް ޢަމަލު ކުރެވުނު މިންވަރު:

މިއީ ޕްރިޒަން ސްޓޭޝަނުގެ މޮނިޓަރިންގ ރިޕޯޓުގައި ގެނައި ހުށަހެޅުން، މޯލްޑިވްސް ޕްރިޒަން ސަރވިސްއާއި އެކު މަޝްވަރާ ކުރުމަށްފަހު ބޭއްވިފައިވެއެވެ. ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒު ކުރުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކާބެހޭ ގޮތުން މިބައްދަލުވުމުގައި މަޝްވަރާ ކުރެވުނެވެ. އަދި އެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތަފްސީލް ތައްޔާރުކޮށް ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒު ކުރުމަށް އަހާނެ ދިހަވަރާއި އިސްލާހު ކުރެވޭނެ ތާރީޚް ކަނޑައެޅުމުގެ ކޮމިޝަނަށް ތަފްސީލުކޮށް ހުށަހެޅުނެވެ. އިސްލާހުކުރުމަށް ފޮނުވިފައިވާ ތ.ވިލުފުށީ، ލ.ގަން އަދި ލ. ފޮނަދޫ ޕްރިޒަން ސްޓޭޝަނުން 39 ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ.

9.1.6 ކ. ގުރައިދޫގައި ހުންނަ ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންތެރިވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް 2010 ނޮވެމްބަރު 08 އަދި 2011 ފެބްރުއަރީ 28 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ކުރު ހުލާސާ

މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންވެފައިވަނީ ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންތެރިވާ މީހުން ބަލަހައްޓައިދޭ މަރުކަޒުގެ ހާލަތު ބެލެހެއްޓުން ދޭ ތަންތަނުގެ ހާލަތެވެ. މިމަރުކަޒަކީ ނަފްސާނީ ބަލިމީހުންނާއި މުސްކުޅިވެ ގައިބަލިވި ދުވަސް، އަދިއެހެނިހެން ޚާއްޞަ ބަލިމީހުން ބަލަހައްޓަމުންދާ މަރުކަޒެކެވެ، މިގޮތަށް މީހުން ބޭނުންކުރާ ތަނުގައި ވަރަށް ގާތުން ދަނޑިބަސް، ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ އަހަރުން ހުރިކަންތައް ގޮތެވެ، ދުވާ ހުރިކަމުގެ ފެންވަރު ދުވާލުގެ ބޭނުންކުރާ ބާވަތުގެ ކާނާ ބައިތިއްބާފައިވާ ތަނެއްގެ ގޮތުގައި ބަލަހައްޓާފައިވާނެއެވެ. އަދި އިސްލާހު ކުރުމަށް ފޯނުކޮށް ބޭނުންތަކެއްކަން ބޮޑު ކުރުމުގައި އެހެން ހަރުދަނާ ފެނިގެން ހިފެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތްތައް ވަކިން ހާއްސަކޮށް ބަލާފައިވާނެއެވެ.

ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންތެރިވާމީހުންގެ މަރުކަޒަށް ނަގާފައިވާ ބަލިމީހުން ފެންވަރުތަކަށް އެއްޗެހިކުރެވިފައި ބަލިމީހާގެ ބޭނުންތެރިކަމަށް އެއްބަސްވާ ފަރުދުން، ފޭސްގެ ތަޢުލީމީ ބަލަހައްޓާ ބޭނުމަށް ބޭނުންތެރިކަމުން ބަލިތައް ދުވަސްވަމުން ފޭސްފައިން ހާލަތުގައިވަނީ މި ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅައިފައިވާނެއެވެ. މިހުށަހެޅުމަކީ 2009 ޖަނަވަރީ 02 ގައި މިކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން މަރުކަޒަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ރަގަޅުކުރުމަށް ހުށަހަޅައިފައިވާ ކަމެކެވެ.

މަރުކަޒުން ފަރާތުގެ ނަރުސުން ހިދުމަތް ދޭ ވަކި ޑޮކްޓަރުންނެއް ކުރިއަށް ނެތްކަން ފެނުނެވެ. ޑޮކްޓަރެއް ކޮންސަލްޓޭޝަނަށް ދައުރުތައް ވަނީ ތަޖުރިބާކާރުންގެ އިރުޝާދުތަކާ ހިނގުމަށް ހުށަހަޅައިފައިވާނެއެވެ. އަދި ބާރުއަޅައި ތަފްސީލް ޓީމެއް ކޮންފަރެންސް އެކަހަރު ކުރުމަކީ ދެކުނު ސަރަހައްދުގެ އިޚްތިޔާރީ ހޮސްޕިޓަލް ބޭނުންކުރުމުގައި ހިފެހެއްޓުމުގެ މަރުކަޒު ކަމަށް ހުށަހަޅައިފައިވާނެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ބަލިމާ ޓީމެއް ތުނުގައި ޢަމަލު

ކުރާނޭ ގޮތުގެ އެންމެހާ މަޢުލޫމާތުތައް އެކުލަވާލާ ތަފްސީލީ ޤަވާއިދެއް އެކަން މުވައްޒަފުން އަހުލުވެރި ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.

ކުއްލި ޚާލަތުތަކުގައި ބޭނުންކުރާ މުހިއްމު ސިޔާސީ ވަސީލަތްތައް މަޢުލޫމާތުގައި ޝާމިލުވާގޮތަށް ބަޔާން ތަކެތި ހިމެނޭގޮތަށް ކުރުމުގެ ސަރަޙައްދުން އެތަކެތި މަރުކަޒުން ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މީގެއިތުރުން، މަރުކަޒުން ބޭސްފަރުވާ ދަޢުވާ ބަލައިގަނެވޭ ގޮތެއް ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރިއަރާފައިވާ ގޮތަށް ފަރާތްތަކަށް ތަޢުލީމީ މަރުކަޒުން ޝާމިލުވާނެ ގޮތަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، މިހާރު މަރުކަޒުގައި ބޭނުން ކުރަމުން ގެންދާ ބޭސް ފިހާރަ ތަކުގެ ފަރާތްތަކާއި ދޭންޖެހޭ ބޭސް ފިހާރަ ތަކުގެ ޙާލަތު މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދާ މުވައްޒަފުން ކުރާނެ ގޮތަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި މަރުކަޒުގައި ގެންގުޅޭ އާއްމު "ސްޓޮކް ރެޖިސްޓަރ" ކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ސްޓޮކް ރެޖިސްޓަރ ނަމޫނާ ސްޓޮކް ރެޖިސްޓަރ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.

މަރުކަޒުގައި ތިބި މުސްކުޅިންގެ ފިޔަވަޅު އެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރާއްޖެތެރޭގެ ތަފާސްހިސާބު މުޅިއުމުރު ޚިދުމަތްދޭ ހިނގުމަށް މިރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ބޭނުމާ ބެލުމަށް ހުރި ފިޔަވަޅު ބޭނުންވާ ފާހަގަ ކުރެވިފައިވާ އަދި އިންތިޒާމުތަކަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ކުއްލި ޚާލަތުގެ ނުރައްކާ ތަނަވަސް ކަމުގައި ޚިދުމަތްތަކުގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅުން ހުރި ސިޔާސަތު ތަކުގެ ތަފްސީލީ މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މަރުކަޒުގެ ފަރުވާދޭ ފާރާމާސިއުޓިކަލް ކުނި ކަނޑައަޅާ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތް މޮނިޓަރކުރުމަށް ހިންގާ ސްޓޮކް ރެޖިސްޓަރ ބޭނުންކުރުމަށް ކަމާގުޅޭ ބައިވެރިޔާ ފަރާތް ކޮމިޝަނުން މަރުކަޒަށް 2009 އޮގަސްޓް 02 ގައި ފޮނުވި ރިޕޯޓްގައި ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މިހުށަހެޅުމަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންކަން.

ހުށަހެޅުންތަކަށް އަމަލު ކުރެވިފައިވާ މިންވަރު:

ކޮމިޝަނުން ކަމާބެހޭ ފަރާތަށް ބަޔާންކުރެވުނު ހުށަހެޅުންތަކަށް ތަފާތު ސިފައިގައި ޢަމަލުކުރެވުނު ނަމަވެސް ހަމައެކަނި ހުށަހެޅުން ތަކުގެ ނަތީޖާ ނުދޭ ކަމަށް ދޭހަވަނީ ކުރެވުނު ހުށަހެޅުމެއް ނެތް ކަމުގައި ކޮމިޝަނުން ދެކެއެވެ. އަދި އިސްލާޙުކުރެވުނު ޙަވާލާދީފައި ވާ ބައިތަކަށް ބޭނުންވާ މަރުކަޒުން ކުރަމުންގެންދާ 43 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން ތަންފީޛު ކުރެވިފައި ވަނީ 4% އެވެ.

9.1.7 މާލެ ޖަލަށް 2011 ވަނަ އަހަރު ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓު

މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ ޖަލުގައި ހުރުމަށް ތަންފީޛީ ކުރުމުން ޖަލުގެ ސަލާމަތީ ގޮތުން ޤައިދީންގެ ހަމަހިމޭން ޙައްޤު ތަކުގެ ބިނާ ވުމަށް ބުރަވެ ބެލުމުގެ ޒިޔާރަތުގެ ތެރެއިން ފާހަގަ ކުރި ކަންކަމާއި، ޙައިސިއްޔަތު، ހިއްސާކުރުމާއި ގޮތްތަކަށް ކަނޑައަޅާ ސަލާމަތީ މަށަށް އެކުލަވާލާ ރިޕޯޓެވެ. ރިޕޯޓު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ޖަލު ކުރިއެރުމަށް ޖަލުގެ ޤައިދީންނާއި ގުޅޭ ގުޅުން ބެލުމަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ތަފާތު ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ދިރާސާ ކޮށް މިރިޕޯޓުގައި ތަންފީޛީ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ކޮމިޝަނުން ވީ ނިންމުމެއް ހިމެނެއެވެ. ޤައިދީންނަށް ޖަލުގައި ފަރާތްތައް ހަމަހަމަ ކުރެވުމަށް ވެސް ޖަލުގައި ޙައްޤު ސަލާމަތްކަމާއި ތަސްދީޤުކުރާ ޤައިދީންތަކުގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ފިޔަވަޅު މާލޭ ޖަލުގެ ތަފާތު ބައިތަކުން ބެލުމަށް ފެންނަ ބައިތަކުގެ ޙާލަތު ޤައިދީންނާ ގުޅޭގޮތުން ޒިޔާރަތުކޮށް ޙާލަތު ބަލާ ތަފްސީލީ ރިޕޯޓެކެވެ.

މާލެޖަލަކީ ނިޒާމީގޮތުން ޤާނޫނީ އެހީ ބޭނުންވާ ޤައިދީން ހުރުމުގެ ބިނާއެއް ކުރިމަތިވާ ތަނެކެވެ. ޖަލުގެ ހާލަތު ދަށްވެފައިވާ ދުވަސްވަރު ބެލެހެއްޓުމަށް ހަމަޖެހޭ ޖަލުގެ ވަނަ 2009 ކޮމިޝަނުން ޖަލަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ނަތީޖާ އިވުނު ޒިޔާރަތުން ޤައިދީން ކުރިމަތިވާ ތަކުން އެކުލަވާލާ ހުށަހެޅުންތަކާ ގުޅިގެން ސަރުކާރުން ޖަލުގެ ނިޒާމު ތަފްސީލުކޮށް ހަމައެކަނި ގެންދާ ތަކެތި ބެލެހެއްޓުމަށް ދިޔަ ވަނީ ޤައިދީންނަށް ވަކި ގޮތަކަށް ޖަލުގެ ޤައިދީއަކު ނުފެނެއެވެ. ޖަލުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އެއްވެސް ކަމެއް ކުރުމަށް ޖަލުގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ

ސިއްޙީ ކަންކަމާއި، އަދިވެސް ޖަލުގައި ތިބި ޤައިދީން ގިންތިކޮށް ވަކިކުރެވިފައިވާކަމާއި، މާފުށީ ޖަލުގެ ޤައިދީންނަށް ލިބިދެވޭ ދީނީ އިރުޝާދުދިނުމާއި މިޖަލުގައި ތިބި ޤައިދީންނަށް ޤުރުއާން ކިޔަވައިދިނުމުގައި ގެނެވިފައިވާ ތަރައްޤީތަކާއި ބެހޭގޮތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދިވެސް ޖަލުގައި އިޞްލާޙު ކުރަންޖެހޭ ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ހުރިކަން ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެންކަމަށްވުމުން މި ރިޕޯޓުގައި އިޞްލާޙުކުރުމަށް ފެންނަ ކަންތައްތަކާއި ގުޅުންހުރި އެދެވޭ ޙައްލުތަކާއި ހުށަހެޅުމާ ޚިޔާލާ މެދު މަސައްކަތް ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.

މިދާއިރާތަކުން މިރިޕޯޓުގައި ޖުމްލަ 50 ހުށަހެޅުމެއް އިޞްލާޙުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ޖަލުގައި ޓޯޗަރކުރުމުގެ މައްސަލަ ފަދަ ބޮޑެތި ކަންކަމާއި، މިކަމުގެ ސަބަބުން ޤައިދީންނަށް އަނިޔާވުން ސިއްހީ މައްސަލަތަކާއި ދިމާވެފައިވާކަމާއި ޤައިދީން ޖަލަށް ގެނައުމުގެ ކުރިން ބަލަހައްޓާ ތަނެއް ނެތުމާއި ޖަލަށް ގެނެވޭ ޤައިދީންގެ ސިއްހީ ޙާލަތު ބަލާނެ ނިޒާމެއް ނެތުމާއި، އަދި ޖަލު ފަރާތުން ކުރާ ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ބަދަލުތަކާއި ޤައިދީން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުގެ ތަމްރީނާއި ތައުލީމަށް ފޯރުކޮށްދޭ ވަސީލަތްތަކާ ބެހޭގޮތުން މިރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ޤައިދީން ޖަލުގައި ތިބޭ ދުވަސްވަރު ޤައިދީންގެ ޢާއިލާއާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާއި ޤައިދީންގެ ބޭނުންތައް ފޯރުކޮށްދިނުމާއި ޤައިދީން ތިބޭ ތަންތަން ސާފުތާހިރުކޮށް ރައްކާތެރި ރާއްޖެއިން ފުރުސަތު ދެވޭނެ ގޮތްތަކާއި ގުޅޭ ޝަކުވާތައް ބަލާ ހުށަހެޅުމާއި ބެހޭ އަށް ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

ޤައިދީން ގެންދާ ބަނދަރު ސަރަޙައްދުގައި ހިނގާފައިވާ ފުލުހުންގެ ހަރުކަށި ސުލޫކާއި ފުލުސްތަކުގެ ސަމާލުކަމަކަށް ވެރިކަމުގައި ފަރުދީ ޙައްޤުތަކަށް ބިރުވެރިކަމާއި، ޖަލުން އިޖުތިމާޢީ ތަރުބިއްޔަތުގެ ފުރުސަތު ނެތުމާއި، އިސްލާމް ކުރުމަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ނިޒާމު ބަލަހައްޓާ ސަރުކާރު ގެންގުޅޭ ގޮތުގެ ޚިދުމަތްތަކާއި ބެހޭގޮތުން ނިޒާމުގެ ކަންތައް ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ޖަލުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ބާރުތައް ބަހައިލުމުގެ އުސޫލުތަކާއި ވަކިވާގޮތް ނުވާނެކަމާއި ޖަލުގެ ކަންކަން އިސްލާހުކުރުމަށް ވަކިހާލަތުގައި ދެކޭ ބޮޑުތަކާއި ބެހޭގޮތް ބޭނުންކުރާ ބަލަހައްޓާ ހާލަތްތަކުގެ ވަކިކުރުމަށް ޖަލުގެ ގުޅިގެން ސްކޫލްތަކާއި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން ވަކިވާގޮތް ގޮތްކޮށްދޭ އެކަށީގެންވާ ބޭރުގެ ކޮށް ދޭ ފެށުމަށް ނޫން ފިޔަވަޅު ބޭރުގެ ކަންތައްތަކާއި ރިޔާސީ ކޮމިޝަން ހިންގުމަށް މި ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންގެ އެންމެ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ ބެލުންތެރި އެކުލަވާ ރަނގަޅު ރިކޯޑް ބެލެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމާއި ޤައިދީންގެ މަޢުލޫމާތުތައް ހިމާޔަތްކޮށްފައިވާގޮތަށް ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބެލެހެއްޓުމާއި ޖަލުތަކުގެ ހުރިހާ ކަމެއްގައި ތަރުތީބު ބަލައިގަތުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

ހުށަހެޅުންތަކަށް އަމަލު ކުރެވުނު މިންވަރު:

ކޮމިޝަނުން ކަމާބެހޭ ދާއިރާތަކާ ބެހޭގޮތުން ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛު ކުރުމަށް ކުރާން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުމަށް ބޭނުން މަޝްވަރާ ކުރެވުނެވެ. އަދި އެފަދަ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތަފާސް ބަލައިލެވުނު ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛު ކުރެވިފައިވާ މިންވަރު ބަލައިލުމުން ކޮމިޝަނަށް ފެންނަ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރެވިފައިނުވާ ގޮތް ހުށަހެޅުން. އިޞްލާޙުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ 51 ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މީގެތެރެއިން ތަންފީޛު ކުރެވިފައިވަނީ 3% ހުށަހެޅުމެވެ.

9.1.8 ސަބްކޮމިޓީ އޮން ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރގެ ހުށަހެޅުންތަކަށް ޢަމަލީސިފަ އަންނަ މިންވަރު ދެނެގަތުން

މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މީހުން ބަހައްޓާ ތަންތަނަށް ސަބް-ކޮމިޓީ އޮން ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރ (އެސް.ޕީ.ޓީ) އިން ކުރި ޒިޔާރަތަށްފަހު 2009ވަނަ އަހަރު އެކުލަވާލާފައިވާ ރިޕޯޓުގައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒު ވަމުންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ކޮމިޝަންގެ ޒިޔާރަތްތަކުގެ ވިޒިޓް ޕްލޭންގައި ހިމަނައިގެން އެކަށަކަށް އިސްލާހު ކޮށްފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް މިއަހަރުވެސް ވަނީ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން އެސް.ޕީ.ޓީގެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން 58% ވަނީ މިހާތަނަށް ތަންފީޒު ކުރެވިފައެވެ.

9.2 ރިޕޯޓުތަކުގެ ހުށަހެޅުން ތަންފީޒުކުރުމަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކުރުން

މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުންބަހައްޓާފައި ތިބޭ ތަންތަނަށް ކޮމިޝަނުން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާއެކު ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި، މިފަދަ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކުރުމަށްފަހު ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުތަކުގެ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރުމާ ބެހޭގޮތުން ބިނާކުރުވެރިވީ މަޝްވަރާކުރަން ކުރިއަހަރު ގެންދެވިފައެވެ. އެގޮތުން 2011 ވަނައަހަރުވެސް ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާއި ކަމަށްވާ ޑީ.ޕީ.އާރް.އެސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެންޑް ފެމިލީ (ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސް) އަދި ޕޮލިސް ސަރވިސްއާއި ބައްދަލުކުރުންތައް ބާއްވައިފައެވެ.

10. އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް ކުރުން

10.1 ރައިޓް ސައިޑް އޮފް ލައިފް ސާރވޭ

މި ދިރާސާއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ދުށުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭގޮތުން ހޭލުންތެރިކަން ހުރި މިންވަރު ދެނެގަތުމަށާއި، އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގައި މި ކޮމިޝަނުން އަދާކުރާ ދައުރާމެދު ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެންމެހައި މީހުންގެ ދުށުގައި އޮތް ހޭލުންތެރިކަން ދެނެގަތުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކުރިއަށްގެންދާ ދިރާސާއެކެވެ. ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ދަށުން ކުރިއަށްގެންދިޔަ ދިރާސާއެކެވެ. މި ދިރާސާ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށްޓަކައި ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކުގެ ބޭފުޅުންނާއެކު، މާލޭ މަ◌ާހާއި އަތޮޅުތަކުގެ ތެރޭގައި 35 ސްޓޭކްހޯލްޑަރ ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނެވެ. ދިރާސާއަށް ބޭނުންވާ ސާރވޭކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ވަނީ ކޮންސަލްޓަންޓް އުސްތާޒުން ހަވާލުކޮށް އަމިއްލަ ޖަމްޢިއްޔާއެއްކަމުގެ "އިންޝުއަރ" ގެ ފަރާތުންނެވެ. އަދި މި ސަރވޭ ރާއްޖޭގެ 7 އަތޮޅަކުން ހޮވާލެވުނު 17 ރަށެއްގައި ވަނީ ކުރިއެވިފައެވެ. ދިރާސާގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބޮޑުބައެއް މިހާރުވަނީ ނިމި، ރާއްޖޭގެ 7 އަތޮޅެއްގައި ސަރވޭ ވެސް ކޮށް ނިމިފައެވެ. އަދި ރިޕޯޓް ލިޔުމަށްޓަކައި މި ސާރވޭއިން ލިބުނު ޑޭޓާ ހިސާބުތައް މިހާރުވަނީ ދިރާސާގެ ކޮންސަލްޓަންޓް އަށް ހުށަހަޅާފައެވެ. މި ދިރާސާ ނިންމުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ކުރީކޮޅުގައެވެ.

10.2 ރެޕިޑް އެސެސްމަންޓް އޮފް ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ އިން ދަ މޯލްޑިވްސް

މި ދިރާސާއަކީ ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގާ ނުހިނގާ މިންވަރާއި، ހިނގުމަށް ދުރުވެރިވާ ސަބަބުތަކާއި މިފަދަ ޖަރީމާތަކާ ދެކޮޅަށް އެޅިފައިވާ ނުވަތަ ހޯދިފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކާއި، ކުރެވެމުންދާ މަސައްކަތްތަކާއި ކޮބާކަމާއި، މި ފިޔަވަޅުތަކާއި މަސައްކަތްތަކާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވޭތޯ ބަލައި އެޅިފައިވާ ނުވަތަ ހޯދިފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކާއި ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ކުރިއަށްގެންދާ ދިރާސާއެކެވެ. މި ދިރާސާއަކީ ޔޫ.އެން. ވިމެންގެ އެހީތެރިކަމުގެ ދަށުން ކުރިއަށްގެންދާ ދިރާސާއެކެވެ. ދިރާސާ ކުރިއަށްގެންދިޔުން ގޮތާމެދު މަޝްވަރާކުރުމަށާއި ދިރާސާގެ އިންސްޓްރުމަންޓް ރިވިއުކުރުމަށް ޔޫ.އެން ވިމެންގެ ފަރާތުން އައްޔަންކުރެވިފައިވާ ކޮންސަލްޓަންޓް ދައްކާވަރި ރާއްޖޭއަށް ވަޑައިގެން އެއް މަހުގެ ތެރޭގައި ކަމާގުޅުންހުރި ބޭފުޅުންނާއި ބައްދަލުވުންތައް ބާއްވާފައެވެ. މިގޮތުން 19 ސްޓޭކްހޯލްޑަރަކާއި ބައްދަލުކުރެވުނެވެ. އަދި ދިރާސާގެ ރިޕޯޓް ލިޔުމުގެ ގޮތުން ބޭނުންވާ އެކި އެކި މައުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ގޮތުން 9 ސްކޫލެއްގައި 23 ފޯކަސް ގްރޫޕް ޑިސްކަޝަން ބާއްވުނެވެ. ދިރާސާގެ މަސައްކަތްތައް ވަނީ ނިމިފައެވެ. އަދި މި ރިޕޯޓް ނެރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ 2012 ގައެވެ.

10.3 ރައިޓް ޓު ރިޕްރޮޑަކްޓިވް އެންޑް ސެކްޝުއަލް ހެލްތު އެޑިއުކޭޝަން

ރައިޓް ޓު ރިޕްރޮޑަކްޓިވް އެންޑް ސެކްޝުއަލް ހެލްތު އެޑިއުކޭޝަނަކީ އުފަންވަނިވި ސިއްހަތާއި، ޖިންސީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ސިއްހަތާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ރާއްޖޭގެ ތައުލީމީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ފޯރުކޮށްދޭ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި މި ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ ދިރާސާއެކެވެ. މި ދިރާސާއަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު ހޯދުމަށްޓަކައި ރާއްޖޭގެ 4 އަތޮޅަކުން ހޮވާލެވިފައިވާ ފަސް ރަށެއްގައި އެކި ފަރާތްތަކާއެކު ފޯކަސް ގްރޫޕް ޑިސްކަޝަންތައް ބާއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައެވެ. މިހާތަނަށް މިމަސައްކަތުގެ ދަށުން 1 އަތޮޅެއްގެ މަސައްކަތްތައްވަނީ ނިމިފައެވެ. އަދި 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ ތެރޭގައި ހުރިހާ ފޯކަސް

ޑްރާފްޓް ޕްރެޒެންޓޭޝަނެއް ނިންމުމަށް ވަނީ ހަމަޖެހިފައެވެ. މި ދިރާސާގެ ފައިނަލް ރިޕޯޓް 2012 ވަނަ އަހަރު ނެރުމަށް ވަނީ ހަމަޖެހިފައެވެ.

11. މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރުން

11.1 މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް ދޭ އެޑްވޮކަސީ ޓްރޭނިންގ (ދެވަނަ ބުރު)

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ އެން.ޖީ.އޯ ނެޓްވޯކްގައި ހިމެނޭ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ޙަރަކާތްތަކަށް ހިންގުމަށް ކޮމިޝަނުގެ ދޭ އެޑްވޮކަސީކުރުމަށް އެދިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ރަގަޅު ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައިވާ 5 ފަރާތަކަށް މިއަހަރުވަނީ ދޭ އެޑްވޮކަސީ ޓްރޭނިންގ ދީފައެވެ. މިގޮތުން، މިއަހަރު ދޭ އެޑްވޮކަސީ ޓްރޭނިންގ ދީފައިވާ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި، ހިންގުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ޙަރަކާތް ތަކާއި ޓްރޭނިންގ ދިނުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ދޭ އެޑްވޮކަސީގެ މައުޟޫޢު ތިރީގައިވާ ތާވަލުގައި އެވަނީއެވެ. މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް ދޭ އެޑްވޮކަސީ ޓްރޭނިންގ ދިނުމުގެ މަޤްޞަދަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ކުދި ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް އެޑްވޮކަސީ ހިތްވަރު ދިނުމެވެ. އަދި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތައް ގުޅުވައިދީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މީހުން ސަޕޯޓްކުރުވުމެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ހިލާފު ކަންތައް މުޖުތަމަޢުން ނައްތާލުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ކުދިކުދި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ ތަރުބިއްޔަތު މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި ދިރުވުމެވެ.

#	ޖަމްޢިއްޔާގެ ނަން	ޕްރޮޕޯޒަލްގެ ތަފާސީލު	ހިންގާ ޙަރަކާތް	ކޮމިޝަނުން ދޭ އެހީ
1	ހުވަދޫ އެއިޑް/ މޯލްޑިވްސް ޑްރަގް އެކްޝަން	ގދ. އަތޮޅުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތައް ހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރި އެރުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން އެޖަމްޢިއްޔާތަކުގައި އިތުރުކުރުމާއި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާ ތަކުން ހިންގާ ތަޢުލީމީ ހަރަކާތްތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް ތަޢުލީމީ ގޮތުން ހިމެނުމަށް ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް އެޑްވޮކޭޓްކުރުން	ދެ ދުވަހުގެ މަސައްކަތު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުން (އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ބެހޭގޮތުން)	19,700 ރ
2	އަލްމާސް (އއ. މަތިވެރި)	އަންހެނުން ބާރުވެރި ކުރުމާއި ތަރައްޤީގެ މަގުގައި އަންހެނުންގެ ދައުރު ފުޅާކުރުމާއި، ރަށުގެ އަންހެނުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ކަންކަން އަންގައިދީ ހޭލުންތެރި	- މީހުން ބިނާ ކުރުން -ހޭލުން ތެރި ކުރުމުގެ ވޯކްޝޮޕް ތަކެއް ބޭއްވުން (އިންސާނީ ޙައްޤުގެ ތަޢާރަފު ދިނުން)	14,000ރ

		ކުރުވުމަށް ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން		
3	އިހަވަންދޫ މަސްވެރިންގެ ގުޅުން (އިހަވަންދޫ)	އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ހިޔާލު ކަންތައްތަކުން ރައްކާތެރިވެފައިވާ ދުރެހެއް ވަރުބައް ރަށުގެ އާއްމު ރައްޔިތުންނަށް ލިޔުއްބައި ދިރުމަށްޓަކައި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކޮށް ޤާނޫނު އަސާސީން ލިބިދޭ އިންސާނީ ހައްގުތައް ރައްޔިތުންނަށް އަންގައި ދިނުން.	- އިހަވަންދޫގައި ހުރި މުޖުތަމަޢުތަކުގެ ޕްރޮޖެކްޓް ޝަރަހް ދިނުން - އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ސެމިނަރ - އަޑިޔޯ ޕްރަމޯ (އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނުތަކަށް އާއްމު ރައްޔިތުން އަހުލުވެރި ކުރުވުމަށް) - ވާރކް ޝޮޕެއް (އިންސާނީ ހައްގުތައް އަންގައިދޭ ޤާނޫނު ތަކުގެ މުހިއްމު ބައިތައް އަންގައިދިނުން)	20,000ރ
4	ވޮޗް ކެއަރ	ޚާއްޞަ ތަދު އުފުލަމުން ދިރިއުޅޭ، ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތައް، ސާފު ފެން ލިބުމުގެ ޙައްޤާއި ޖިންސީ ގޯނާތަކުން ރައްކާތެރިކުރުވުން (ށ. އަތޮޅުގެ ރަށްރަށުގައި)	- ސެމިނާރެއް ހިންގުން (ސާފު ފެން ލިބުމުގެ ޙައްޤާއި ޖިންސީ ގޯނާއިން ރައްކާތެރިކުރުވުން) - " ދަ ރައިޓް ޓު ވޮޗް" ޓީވީ ޑޮކިއުމެންޓަރީ ޕްރޮޑިއުސް ކުރުން) - ކުރުކުރުގެ މަޢުލޫމާތު ޝީޓުތައް - ކަލަންޑަރެއް ތައްޔާރު ކުރުން (މަޢުލޫމާތު ކުރުކުރުތައް ބޭނުން ކޮށްގެން)	20,000ރ

11.2 ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއެކު ގުޅިގެން ހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ހައްގުތަކާގުޅުން ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް ޖިންސާދާރުކުރުވުން

- 18 ޖެނުއަރީ 2011 - ޔޫރަޕް ކައުންސިލް އިންޓަރނޭޝަނަލް އާއްމުން ޕްރޮފެޝަނަލްކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރެވުމުން ދިޔަ މަސައްކަތާއި ކުރިއަށްއޮތް މަސައްކަތުގެ މައުލޫމާތު ހޯދުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒްގައި ކޮމިޝަން ފަންޑަރުން ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި އެއްބަސްވެވުނު ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ޔޫރަޕް ކައުންސިލްގެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރޮފެޝަނަލްކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ހިންގާ ޙަރަކާތްތަކުގައި ކޮމިޝަނުގެ ބައިވެރިވުން މަސައްކަތްތަކަށް ފުރުސަތު ޤާނޫނީ ބައިގެ ކޮމިޓީން ކޮމިޝަނަށް މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ ޝަރަހަ ހޯދުމަށް ހިންގުން ހިމެނެއެވެ. އަދި ދަރައިޓް ޓު އިންފޮމޭޝަނާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނުން ކުރާ މަސައްކަތް ކޮމިޝަނާ ގުޅިގެން ކުރުމަށް މަސައްކަތްތަކުގައި ކޮމިޝަން ބައިވެރިވުމަށް އެއްބަސްވެވުނެވެ.

- 1 ފެބްރުއަރީ 2011 - 2011 ފެބްރުއަރީ 22 ން މާރޗް 4 ގެ ނިޔަލަށް ނިއުޔޯކްގައި ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ކޮމިޝަން އޮން ދަ ސްޓޭޓަސް އޮފް ވިމެން (CSW) ގެ 55 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ހުށަހެޅުމަށް، އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޯޑިނޭޓިންގ ކޮމިޓީ އޮފް ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް (ICC) އިން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ސްޓޭޓްމަންޓް ޑްރާފްޓަށް ސަރުކާރުގެ އެއްބާރުލުން ހޯދުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒާއި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަންގެ ބޭފުޅުންނާއި ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން ބައްދަލުކުރިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރި ކަންކަމުގައި ICCގައި ރާއްޖެ އޮތީ "ބީ" ސްޓޭޓަސްގައި ކަމަށް ވުމުން "އޭ" ސްޓޭޓަސް ހޯދުމަށް މިކޮމިޝަނުން މަސައްކަތް ކުރަމުންދާކަން ފާހަގަކުރިއެވެ. ފޮރިން މިނިސްޓްރީން އެފަދަ ކަންކަމުގައި ދެމުން އޮތް އެހީތެރިކަމާއި ޕާރމަނަންޓް މިޝަނާއި CSW55ގައި ޕްރެޒެންޓޭޝަނާއި އަދި އެބައްދަލުވުމާ ގުޅޭގޮތުން އެފަރާތަށް ލިބެމުންދާ މަޢުލޫމާތު މި ކޮމިޝަނަށް ހިއްސާކުރެއްވުމަށް ދެންނެވިއެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި މަދަނީ ޖަމާޢަތްތަކާ ދެމެދު ބައްދަލުވުން ތަކެއް ބޭއްވުމުގައި ފޮރިން މިނިސްޓްރީން ވަރަށް ތަރުހީބު ދެއްވިކަން ފާހަގަކުރިއެވެ.

- 1 މާރޗް 2011 - ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތަކުގެ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމަށް އިންތިޚާބުކުރެވިފައިވާ ކައުންސިލްތަކުގެ ޓްރެއިނިން ހ. އަތޮޅާއި ނ. އަތޮޅުގެ އަތޮޅު ކައުންސިލްގެ އިދާރާ ހިންގާނެ ރަށެއް ނިންމުމުގައި އުފެދުނު ހިތްހަމަނުޖެހުންތަކާ ގުޅިގެން ދިމާވި ހަމަނުޖެހުންތަކަށް އަވަސް އަދި ދާއިމީ ހައްލެއް ހޯދުމުގެ ގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އާއެކު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިއެވެ. އެގޮތުން މި ބައްދަލުވުމުގައި އެ ރަށްރަށުގައި ހިނގަމުންދާ ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި ފުލުހުންނާއި އާންމުންނާއި ދެމެދު ކުރިމަތިވުން ހިނގާ، ބައެއް ފަރާތްތަކުން އެކަކުގެ އަނިޔާ ލިބިފައިވާތީ ކޮމިޝަނުން ކަންބޮޑުވުން ފާޅުކުރިއެވެ. އަދި މިކަމާ ގުޅިގެން އާންމު ރައްޔިތުންގެ މުދަލަށް ނުރައްކަލެއް އުފެދިފައިވާ ހާލަތު އިތުރު ގެއްލުން ދިނުމާއި ދެމެހެއްޓުމަށް، ސިޔާސީ ފަރާތްތަކާއި ވާހަކަ ދައްކާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ފުލުހުން ހިންގަމުން ގެންދާ ފިޔަވަޅުތައް ޒާތުގައި މިކަން ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރާ ރޭވުން ވެސް ކޮމިޝަނުން ވަކިން ހުށަހެޅިއެވެ. ބައްދަލުވުމުގައި ހަރުގެ އިސްލާހުތަކާ ބައްދަލުކުރި މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރިއެރުން ވެސް ފާހަގަކުރިއެވެ.

- 6 މާރޗް 2011 – މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެންޑް ފެމިލީގެ ދަށުން ހިނގާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި މީހުންގެ ޙައްޤުތަކާއި ހިމާޔަތްތަކާ ބެހޭ ކައުންސިލްގެ ޑިރެކްޓަރުންނާއި ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރިއެވެ. ބައްދަލުވުމުގައި އެއްބަސްވުމުގެ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން ފާހަގަކުރާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި މީހުންގެ ދުވަސް 2011 ފާހަގަކުރުމުގައި ކޮމިޝަނުން ބައިވެރިވުމާއި، ކައުންސިލް ހިންގުމަށް ކުރިމަތިވާ ގޮންޖެހުން ގޮންޖެހުންތަކާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި މީހުންގެ ގޮންޖެހުންތަކާއި ދަތިތަކާއި ފުރުސަތު އިސްލާހުކުރުމާއި ގޮންޖެހުން ތަންފީޒުކުރުމާއި ގޮންޖެހުން އަދި ކުރަމުންދާގޮތް ބެލުމުގައި ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތްކުރުމަށް އެއްބަސްވިއެވެ. އަދި މިފަދަ މީހުންގެ ހައްޤުތަކާއި ބެހޭގޮތުން މުޖުތަމަޢު ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށް އެއްބަސްވިއެވެ.

- މާރޗް 2011- މާލޭގައި ނުރައްކާތެރި މާރާމާރީއާއި އިތުރުވަމުން ފެތުރިފައިވާއިރު، މާލޭގެ ރައްޔިތުން ޖަރީމާތަކުގެ ތަހުގީގުތަކުގެ އުސޫލުތަކުގެ ސަލާމަތާއި ދިފާއީ އާއި ރާއްޖޭގެ ކަންކަމާބެހޭ މާރާމާރީގެ އިތުރު ޒިންމާވާ ކޮމިޝަނުން ކަންބޮޑުވުން ފާޅުކުރިއެވެ، މިކަމުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ގޮތުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކަށް ކޮމިޝަނުގެ އެއްބާރުލުން ދެއްވުމަށް ކޮމިޝަނުން މަޝްވަރާކުރިއެވެ.

- 4 އޭޕްރީލް 2011 – މާލޭގައި ގިނަ އަދަދަކަށް މާރާމާރީ ހިންގުމުން ދިމާވި ގޮތުން، އެފަދަ ކަންތައް ހުއްޓުވުމަށް ޖިނާއީ ކޯޓުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތްތަކާއި ގުޅޭ މަޝްވަރާކުރުމަށް ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި މަސައްކަތުގެ ބާރުމިނުގައި ގާނޫނީ ގޮތުން ކޯޓަށް ދިމާވާ ދަތިތަކާއި މަޢުލޫމާތު ކޯޓުން ހިއްސާކުރިއެވެ. އަދި ކޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ގާނޫނީ އެހެނިހެން މަސައްކަތްތަކުގެ ދަތިން ބާރުގަދަ ވެގެން، ކޯޓު ހޯދުމުގައި ހުރިބަސްތަކާއި ފަރާތްތަކުގެ ސަލާމަތާމެދު ކޮމިޝަނުން ގެނައުމަށް އެއްބަސްވިއެވެ.

- 28 އޭޕްރީލް 2011–- އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ނަޒަރުން އަދުލުއިންސާފުގެ ދާއިރާ ހަރުދަނާކޮށް ޖިނާއީދާއިރާ ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން ޖުވެނައިލް ކޯޓު އަދި ފެމިލީ ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރައްވައެވެ. މި ދެ ބައްދަލުވުމުގައިވެސް ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރި ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި އުމުރުން ކުޑަކުދިންގެ ގޮތުގައި ހުކުމް ކުރެވޭ ކުދިން ބަހައްޓާނެ ތަނެއް ނެތުމާއި ކުދިން ބަލަހައްޓާ ތަނަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޯޓުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމާއި މިއީ އެކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކާއި ޝަރީޢަތާ ހިނގާފައިވާ ޝަރީޢަތުން ބޭރުގައިވެސް ސުލްހަކުރި ކަސްޓަޑީގެ މައްސަލަތަކާއި ބެހޭގޮތުން ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ގޮތްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން މަޝްވަރާކުރައްވައެވެ. އަދި މި ބައްދަލުވުންތަކުގައި ކޯޓުތަކާއި ގުޅިގެން ދުވަހުން ދުވަހަށް މަސައްކަތްކުރާއިރު ކުރިމަތިވާ ދަތިތަކާއި ކޮމިޝަނުން އެކަމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާން ފެށިދާނެ ގޮތްތަކާ ބެހޭގޮތުން ވާހަކަ ދައްކަވައެވެ.

- 24 އޮކްޓޯބަރ 2011– އާރު ބީވީގެ އެއްވުންތަކަށް ރިޕޯޓުކުރާ ފުލުހުން ތަޙްޤީޤުކުރާނެ ގޮތުގެ މަސައްކަތް ކުރާ ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް އާއި އަދި އޮފިސަރުންގެ ޓީމް އާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރައްވައެވެ. ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް އޮފް ޕޮލިސް ރިޔާސަތުގައި ބޭއްވި ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ޕްރެޒިޑެންޓާއި މެމްބަރުން ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވެ. ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގައި ތަޙްޤީޤު ޕްރޮސެސް ކުރުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ތަޖުރިބާ ހިއްސާކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން އެދުނެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ޤާނޫނީ އަސާސީގެ އެ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮމިޝަނުގެ ޚިދުމަތް ބޭނުންކުރާނެ ގޮތް ބައިވެރިވެއެވެ.

- 27 އޮކްޓޯބަރ 2011 - މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސާވިސްގެ ޖިނާއީ އަދުލުއިންސާފުގެ ދާއިރާގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ސަމާލުކަން އަރާއިރު އިސްކަން ދޭންޖެހޭ ދާއިރާތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރާނެ ގޮތް ކޮމިޝަނުން ޕްރެޒެންޓްކުރައްވައެވެ. ކޮމިޝަނުން ފުލުހުންނަށް ދިން ޕްރެޒެންޓޭޝަނުގައި ކަސްޓަޑީ ސެލްތަކުގެ ހާލަތާއި މުޖުތަމަޢުގައި ފުލުހުންގެ އިޙުތިރާމް ރައްކާތެރިކުރުމާއި ފުލުހުން ކޮންމެ ކަމެއް ކުރުމުގައި ސާވިސް ދިނުމުގައި ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކަންތައް ކުރުމުގެ މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރެއްވިއެވެ. އަދި ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަމުގައި ހުރި ގޮތްތަކާއި ބެހޭ ހިއްސާކުރިއެވެ. މި ބައްދަލުވުން ވަނީ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ފުލުހުންގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ގުޅުން ބަދަލުކުރުމަށް ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން އިންތިޒާމްކޮށްގެން ހިންގި ހަރަކާތެކެވެ.

- 27 ޑިސެމްބަރ 2011 - މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ވެރިންނާ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުންނާ ދެމެދު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި އެމްއޯޔޫ ފާހަގަކުރި ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ސްޓެޓިސްޓިކަލް ޑޭޓާ މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ރިޕޯޓުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމެނޭގޮތް ރިޕޯޓުކުރުމާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ސަބްޖެކްޓް ޓްރެއިނިންގ ޕްރޮގްރާމް ރިޕޯޓުގެ އެ ސަރވިސްގެ ސްޓާފުންނަށް ދިނުމާއި ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް ފަރާތުން ކޮމިޝަނަށް ދިނުމާއި ބެހޭ ވާހަކަ ދެއްކެވިއެވެ. އަދި ކޯޓަކަށް ރިޕޯޓްކުރަން ޖެހޭ ކަންކަމުގެ އެމްބާރގޯ އެކުލަވާލެވިފައިވާ ޤާނޫނުތަކަށް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރުމަށް މީގެ ކުރިން ވަނީ ސައިނކޮށްފައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ތަފާސްހިސާބު ގެނެސްދިނުމުގައި އަންނަ ދަތިތައް ދޫކުރަން ސަލާމަތްކުރުމާއި ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުކުރުމާއި ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ މަސައްކަތުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރެއްވިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރި ގޮތުގައި މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއާއި ކޮމިޝަނާ މުހިއްމު ގުޅުމެއް އަޅާ ސަރވިސްގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ގެންދާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކުރުމާއި ޢާންމު ފަރާތްތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއާއި ކޮމިޝަނުން ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމަށް އެއްބަސްވިއެވެ.

12. ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ ގުޅުންތައް ޤާއިމުކޮށް ބަދަހިކުރުން

ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންގެ ހައިސިއްޔަތުން ކޮމިޝަނާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ނިޒާމްއާއެކު ޤާއިމުކުރުމާ ގުޅުން މިހާރަށްވުރެ ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން، ކޮމިޝަނުން ކުރާ ކަންތައްތަކާބެހޭ މައުލޫމާތުތައް އެ ފަރާތްތަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށާއި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކަށް އެކިގޮތްގޮތުން އެހީތެރިކަމާއި ހިތްވަރު ލިބިގަތުމުގެގޮތުން އޯ.އެޗް.ސީ.އެޗް.އާރް އިން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލް ރިޒޮލިއުޝަން 182/65ގެ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ފޮނުވުމާއި، އޯ.އެޗް.ސީ.އެޗް.އާރް އިން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލް ރިޒޮލިއުޝަން 14/5 ގެ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ފޮނުވުމާއި، ކޮންވެންޝަން ފޯރ ދަ ރައިޓްސް އޮފް ޕަރސަންސް ވިތް ޑިސެބިލިޓީޒް (ސީ.އާރް.ޕީ.ޑީ) ގެ މާއްދާ 33 އާ ގުޅުންހުރި ސަރުވޭ އޮން ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް ރިސްޕޮންސިބިލިޓީޒް އެންޑް އެކްޓިވިޓީޒް އަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު އެއްކޮށް ފޮނުވުމާއި، އޭ.ޕީ.އެފް.ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ބޭސްލައިން ސާވޭގެ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ފޮނުވުމާއި، އޭޕީއެފް ގެ އެނުއަލް މީޓިންގ އަދި ކޮމިޝަނާބެހޭ މައުލޫމާތުތައް ހިމެނޭ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރުން ހިމެނެއެވެ.

އަދި މީގެ އިތުރުން ރާއުލް ވޯލެންބަރގް އިންސްޓިޓިއުޓް (އާރް.ޑަބްލިޔު.އައި) އާއި އިންޓަރނޭޝަނަލް ސަރވިސް ފޯރ ހިއުމަން ރައިޓްސް (އައި.އެސް.އެޗް.އާރް) އާއެކު ކޮމިޝަނުން ގުޅުން ޤާއިމުކޮށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ގޮތްތަކާއި ހުރުމަށް ނިންމަވާފައިވާއިރު މިކަމަށް އެދި ހުށަހެޅުމަށް މިދުވަސްވަރަށް ސިޓީ ފޮނުވުމުން މިދެ ފަރާތުން އެފަރާތްތަކުން ކޮމިޝަނާއި ގުޅުން ޤާއިމުކުރުމަށް ޝައުޤުވެރިވާކަން އަންގަވާފައިވެއެވެ. މިކަންކަމުން 2012 ވަނަ އަހަރުގައި މިދެ ފަރާތާއެކު އެމް.އޯ.ޔޫ ގައި ސޮއިކުރެވޭނެއެވެ.

- <u>31 ޑިސެމްބަރު 2011</u> – WHO ގެ ހެލްތު އެންޑް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮންސަލްޓަންޓް މިސް ހެލެނާ ނައިގްރެން-ކްރޫގާ މެންބަރުން ބައްދަލުކުރައްވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ނަޒަރުން ޤައުމީ ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކާއި ސިޔާސަތުތަކުގެ ޙާލަތުބަލައިގެން މަޝްވަރާކުރެއްވި މައުލޫމާތު ހިއްސާކުރެއްވިއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ޙައްޤުގައި ސިއްޙަތާބެހޭ ޤާނޫނެއް ނެތުމާއި ބޭރުގެ މަސައްކަތުގެ ނުކުތާތަ ޑިސްއެބިލިޓީތަކާއި ވަޒަންވުން ހިމެނެއެވެ. އެގޮތުން ދުޅަހެޔޮކަމާއި ސަރަޙައްދުތަކުން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުގެ އަދަދުތައް އެނގުން ނެތުމާއި އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް ސިއްހީ ޚިދުމަތްދިނުމަށް ޚާއްސަކަމެއް ދޭންޖެހޭ ކަމުގައި ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރެއެވެ.

- 2 ފެބްރުއަރީ 2011– ލީގަލް ކައުންސިލަރުންގެ އިންޓަރބާ ހިސާބުގެ ބޭފުޅުން ރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރި ކޮމަންވެލްތުގެ ޑެލިގޭޝަން އެސޯސިއޭޝަނާ ޖަމާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ލީގަލް ކައުންސިލްގެ އިންޓަރބާ ގެޓު ގޮތުން ފަރާތުން ޤާނޫނީ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް މި އިންޓަރބާގައި ކޮމިޝަނުގެ ދައުރަކީ ކޮބައިތޯ އާއި ދުވަސްތަކުގައި އިންޓަރބާގެ އެކި ކަންކަމާމެދު ކޮމިޝަނުން ދެކޭގޮތް އަޑުން ފިލުވިއެވެ.

- 22 ފެބްރުއަރީ 2011 – ކެނެޑިއަން ހައި ކޮމިޝަނުގެ ފަސްޓް ސެކްރެޓަރީ ކޮމިޝަން މެންބަރުންނާ ބައްދަލުކުރައްވައިފިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ކެނެޑާގެ ހިމާޔަތްކުރުމަށް މި ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ އަދި ކުރަމުންދާ މަސައްކަތާއި، ކެނެޑާގެ ހައިކޮމިޝަނުން މަސައްކަތްތަކުގައި ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައް އަދި ކޮމިޝަނަށް ހުރަހަކާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކެނެޑާއިން ގުޅުން ހުރި މަސައްކަތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ހިއްސާ ކުރެވުނެވެ.

- 24 ފެބްރުއަރީ 2011- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އަސާސީ ތަކާއި ހައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް އެކުލަވާލާ ޕްރޮގްރާމް " ޕްރޮމޯޝަން އޮފް ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ޑިމޮކްރަސީ އެންޑް ރައިޓްސް ވަރކް އިން މޯލްޑިވްސް" ގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި މަސައްކަތްކުރާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައުންޑޭޝަން ފޯ އިލެކްޓޯރަލް ސިސްޓަމްސް (އައި.އެފް.އީ.އެސް) އާ ޔުނައިޓެޑް ސްޓޭޓްސް އޭޖެންސީ ފޯ އިންޓަރނޭޝަނަލް (ޔޫ.އެސް.އޭ.އައި.ޑީ)ގެ ބާރުލުމާއެކު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިއެވެ. އެބައްދަލުވުމުގައި މި ޕްރޮގްރާމްގެ ކުރިއަށް ދާނެ ގޮތުގެ މައުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމަށް އެއްބާރުލުން ދެއްވައިފިއެވެ.
- 25 އޭޕްރީލް 2011 - ސާކް ގައުމުތަކުގެ ރައްޔިތުން ތަމްސީލުކުރާ ސަރަހައްދީ ޖަމްޢިއްޔާއާއި ކަމަށާ "ޕީޕަލްސް ސާކް" އިން 17 ވަނަ ސާކް ސަމިޓަށް ތައްޔާރުވުމުގެ ގޮތުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި، ރައްޔިތުންގެ ކުރަން މަސައްކަތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ކޮމިޝަނަށް ހިއްސާކުރުމާއި އެޖެންޑާގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ކޮމިޝަނުގެ އެއްބާރުލުން ހޯދައި މަޝްވަރާކުރުމަށް އެ ޖަމްޢިއްޔާގެ ފަރާތުން ރައްޖެ ވަޑައިގެންނެވި ވަފުދާއި ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ސާކް ގައުމުތަކުގައި ހުރި އެއްގޮތް މައްސަލަތަކާއި ހުރިހާ ގައުމުތަކުން ގެނެސް އެއްބާރުލުން ބަދަލުކުރާ އަރައި ތަޖުރިބާ ހިއްސާކުރެވޭނެގޮތް މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ. އެގޮތުން ފާހަގަކުރެވުނު މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ޖިންސީ، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާއި (އަނިޔާ، ބިރުދެއްކުން، މަސައްކަތު ތެރިން)، ދުނިޔަވީ އަސަރު ބަލައިގަތުމަށް ހިމެނެއެވެ.
- 26 އޭޕްރީލް 2011 – ރައްޔިތުންގެ ހުނަރާ ދުނިޔޭގެ ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ މަސްލަހަތު ބެހޭ. ޗައިނާ ފައުންޑޭޝަން ތަރުޖަމާކުރުމާއި ގުޅިގެން ކޮމިޝަން މެމްބަރުންނާ ބައްދަލުކުރައްވައިފިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ދުނިޔޭގެ އާއި ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުންކުރާ މަސައްކަތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ދިނުމާއި މީހުންގެ ހައްޤުތަކަށް ހަރުދަނާ ކުރުމުގައި ކުރެވިދާނެ ކަންކަމާމެދު މަޝްވަރާކުރައްވައިފިއެވެ.
- 3 މެއި 2011 – ގްލޯބަލް ވިޒިޓިންގް ފެލޯޝިޕް (ޖީ.އެލް.އޯ) ގެ މެންބަރު އަދި މޯރިޝަސްގެ ކުރީގެ ރައީސް ކަސާމް އުތީމް އާއި ސްލޮވޭނިއާގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ސަރު ރައީސް ކުރިސްޓިޔަން ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނާ ބައްދަލުކުރައްވައިފިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޑިމޮކްރެސީ އަންނަމުންދާ ބަދަލުތަކާއެކު ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ހާލަތަށް އައިސްފައިވާ ކުރިއެރުންތަކާ ބެހޭ މައުލޫމާތު ޖީ.އެލް.އޯ ގެ ވަފުދަށް ސާފުކުރައްވައިފިއެވެ. އަދި ރައްޔިތުންގެ އިންސާނީ ހައްޤުތައް ކުރިއަރުވާ ދުވެހިފުރުމަށް ކުރިއަށް ކޮމިޝަނުން ގެންދާ މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރިމަތިވެފައިވާ ގޮންޖެހުންތަކާބެހޭ ގޮތުން ސާފުކުރައްވައިފިއެވެ. އަދި މިދެއުމުރުން އިންސާނީ ހައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމުގައި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ރައީސާއި ދިމިގެންވާ ކަންކަން ކަމުގައިވާ، ކަމާބެހޭ ފޯރުކޮށްދެވޭ ޝުޢޫރު ސިޔާސަތުތަކާއި، މަސްލަހަތު ޙިމާޔަތްކުރުމަށް ޖަވާބުދާރީވާ މެކޭނިޒަމް ނުހުރުން ފަދަ ކަންކަން ފާހަގަކުރެވުނު މައުލޫމާތު ބަދަލުކުރެވުނެވެ.
- 4 މެއި 2011 –ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަންގެ ރެވިއުގެ ޑިސްކަޝަން ކޮމިޝަނަށް، އަދި ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަން އާއި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ސަރުކާރާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ އިސްތިރާތީ ފިއުޗަރ ގުޅުން ގެ ޕްރޮގްރާމަށް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނާ ބައްދަލުކުރައްވައިފިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ބެހޭ މައުލޫމާތު ހިއްސާކުރެވުނެވެ. އަދި ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަން އާއި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމާބެހޭ ގޮތުން ދިރާސާކުރުމަށް އެއްބާރުލުން ދިނުމާއި ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައް އިނގިރޭސި ބަހުން ކަމަށް ފާހަގަކުރެވުނެވެ. އަދި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަންގެ ބޭރުފުށުގެ ބަހާކަންތައް ކުރިޔަށްގެންދިޔުމުގައި ގޮންޖެހުންތަކާއި ލިޔެކިޔުމުގެ މައުލޫމާތު ދިނުމަށް ރައްޔިތުންގެ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދައުރު ކުރިއަރުވައިދިނުމަށް މަޖިލީހަށް އެއީ މަސައްކަތްކުރަމުން ދެވޭ ފަދަ ދަތިތަކެކެވެ.
- 25 މެއި2011 - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިވިލް މުޖުތަމައު އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ހާލަތަށް ގުޅިގެން މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމަށް ޔުނައިޓެޑް ޤައުމުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ ކަންބޭނުމަށް ބަޔާނުކުރާ ސްޓޭޓްމަންޓް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ބައްދަލުކުރައްވައިފިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވި އިންޓަރނޭޝަނަލް ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު ދިވެހިރާއްޖެއަށް

ކަނޑައަޅުއްވާފައި ހުންނަވާ ސަފީރު މަރ.ބަރނާޑް ސަވޭޖް، ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަނގެ ސަފީރު މަރ. ޖީން ޕޯލް ކުރޮބިންސަން، ފަރަންސޭސިވިލާތުގެ ސަފީރު ކްރިސްޓިއަން ދިބަލަން އަދި އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ސަފީރު މަރ. ޖޯން ރޮކްސްބާރގް ހުންނެވިއެވެ. ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކައިގައި މޯލްޑިވްސްގެ ހިސާ ބަދަލުވާގޮތާއި އަންނަބުރަން ދިއުމާ ގުޅިގެން ކުރިމަތިވެދާނެ ހުރަސްތަކާއެކުވެސް ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ ދަށުން ރާއްޖޭގައި ޒިންމާތައް ފުރިހަމަކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ބާރުއަޅަމުން ގެންދާނެ ގޮތަށް ކުރުވުނެވެ. އަދި މޯލްޑިވްސް އާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާއިން ހޮވުންތަކާއި އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުން ބެހޭ ފަރާތްތަކާއި އެކުއެކީ ހުރިހާ ބާރުކޮށްދޭނެ ގޮތްތައް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ދެންނެވިއެވެ.

- 15 ޖޫން 2011 – އިންޓަރނޭޝަނަލް އިންސްޓިޓިއުޓް ފޮރ ޑިމޮކްރަސީ އެންޑް އިލެކްޓޯރަލް އެސިސްޓެންސް (އިންޓަރނޭޝަނަލް އައިޑިއާ) ގެ ޑިރެކްޓަރ ފޮރ އޭޝިއާ ޕެސިފިކް މަރ. އެންޑްރޫ އެލިސްއާ ކޮމިޝަން ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި މަޝްވަރާކުރެވުނީ އިންޓަރނޭޝަނަލް އައިޑިއާ އިން ތައްޔާރުކުރައްވާފައިވާ "ސްޓޭޓް އޮފް ޑިމޮކްރަސީ އެސެސްމަންޓް" ޓޫލްކިޓްގެ އަލީގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޑިމޮކްރަސީގެ ހާލަތު ވަޒަންކުރުމުގެ ދިރާސާއެއް ހެދުމާ ގުޅޭގޮތުންނެވެ. އެގޮތުން އައިޑިއާއިން ތައްޔާރުކުރައްވާ ޓޫލްކިޓްގެ މައުލޫމާތު ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރައްވައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން މި ދިރާސާ ފުރިހަމަކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރައްވާފައިވެއެވެ. ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުންވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޑިމޮކްރަސީ އާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު އަޕްޑޭޓުކޮށް، އެންގޭޖްމަންޓްގެ ބައިއާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހިއްސާކުރައްވައެވެ. އަދި ކޮމިޝަނުން ކުރާ އެކިއެކި ދިރާސާތަކާއި މަސައްކަތްތަކަށް އައިޑިއާގެ ފަރާތުން ފުރިހަމަ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމާ ބެހޭ ގޮތުން ދެފަރާތުގެ މެދުގައި މަޝްވަރާކުރެވި އެއްބަސްވެވުނެވެ.

- 19 ޖޫން 2011 - ދިވެހިރާއްޖެއިން އިންޓަރނޭޝަނަލް ކްރިމިނަލް ކޯޓް(ICC)ގައި ބައިވެރިވުމަށް ނިންމަވާފައިވާތީ މި ކަމާ ބެހޭގޮތުން ކޯލިޝަން ފޯރ ދަ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކްރިމިނަލް ކޯޓް (CICC) ގެ އޭޝިއާ ކޯޑިނޭޓަރ ސަރަހައްދީ ކޮޑިނޭޓަރ، މިސް އެވެލިން ބަލައިސް ސެރާނޯ ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރައްވާ މަޝްވަރާކުރެއްވިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި އައިސީސީގައި ބައިވެރިވުމާ ގުޅިގެން ޤާނޫނީ ގޮތުން ރާއްޖެއިން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމާއި މަސައްކަތްތަކާ ދޭތެރޭ މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ. މިކަމުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް އަދާކުރެވިދާނެ ދައުރާ ދޭތެ އަދި މަދަނީ ޖަމުއިއްޔާތަކުގެ އެއްބާރުލުން ސިޔާސީ ސިޔާސަތު ހޯދުމާބެހޭ ގޮތުންވެސް ވާހަކަ ދެކެވުނެވެ.

- 26 ޖޫން2011- 2011 ސެޕްޓެމްބަރ 02 ން 23 އަށް، ދުނިޔޭ އޭޝިއާގެ ޤައުމުތަކަށް ހުޅުވާލައިގެން ސްވިޒަލޭންޑްގައި ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ޖެނީވާގެ ކޯހުގެ ކަރުތާސްއެއް އިންޑިޔާގެ ކުރުމުންދާ ސްވިޒަލޭންޑްގެ އަމިއްލަ ޖަމުއިއްޔާއެއް ކަމުގައިވާ ސްވިޒަލޭންޑާ ދުނިޔެއިޖޭ ނޭޝަންސް ފްރެންޑްސް އޮފް ފައުންޑޭޝަން (SUNFO)ގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އަދި ފައުންޑޭޝަންގެ އެމްބެސެޑަރ ކަމުގައިވާ ޑރ. ޖަބާރުލް. އޭ. ޖެ ސަޓްކްލިފް މިޤައުމަށް އެޗް.އާރ.ސީ.އެމް އަށް ދަޢުވަތުދެއްވާ ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުންނާއި ބައްދަލުކުރައްވައެވެ.

- 5 ޖޫން 2011– އިންޓަރނޭޝަނަލް އޮމްބަޑްސްމަން އިންސްޓިޓިއުޓް (އައިއޯއައި)ގެ ދުނިޔޭ އޭޝިއާ ސަރަހައްދުގައި އޭޝިއާއާއި ޕެސިފިކްގެ ރީޖަނަލް ވައިސް ޕްރެޒިޑެންޓް، މިސް ރޮބިނާ ޕޮލާޑް އާއި އޭޝިއާ ޕެސިފިކްގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އޮފް ޑިއުޓީ ސްޓްރެޓަޖީ ސެކްރެޓަރިއޭޓްގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ އިސްލާހީ މަރ. ފުރިހަމަ ސްކޭލް އާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި މަޝްވަރާކުރެވުނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެކު ބަދަލުތަކެއް، ހާލަތުތަކުގައި ރަސްމީ ދިފާއުތަކާއި ނިޒާމް އެކު ބަދަލުތަކާއި، ހިއުމަން ޖެނެރަލްގެ ހާލަތުގައި އެކަމާ ގުޅިގެން ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތަކާ ބެހޭގޮތުންނެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި އައިއޯއައިގެ ފަރާތުން ވަނީ ހިއުމަން ޖެނެރަލްގެ އާއި ދާއިރާ މަސައްކަތްތަކުގައި އަދި ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ބަދަލުތަކާ ގުޅުންހުރި އެކިކަންކަމުގެ ބަދަލުތަކުގައި އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ދިރާސާތަކާ ބެހޭ ގޮތުންނާއި މި ކަންކަމަށް ފޯރުކޮށްދެވޭ އެހީގެ ނަތީޖާ، މިކަންކަން ބައްލަވައި ޤާނޫނުގެ އެހީތެރިކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ހާލަތު، މި ކަމުގައި އެންގޭޖްމަންޓް ދެއްކެވުން އަދާކުރެވޭ ދައުރާމެދު ދެ ފަރާތުގެ މެދުގައި މަޝްވަރާކުރެއްވިއެވެ. އަދި

ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނާއި އެ މީހުންގެ އާއިލާތަކުގެ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާ ތާއީދުއިން ތަސްދީޤުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާތީ މިކަމަށް މަޖިލީހުގެ ރިޔާ، އެ ކަމާގުޅޭގޮތުން ކުރުމަށް ރާވާފައިވާ މަސައްކަތްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އަދިއެހެން ފަރާތްތަކުން މަޝްވަރާކޮށް ސާފުކުރަމުން ގެންދެވުނެވެ.

- 8 ސެޕްޓެމްބަރު 2011 - އޮސްޓްރޭލިއާގެ ސްޓޭޓް ޑިޕާޓްމަންޓުން އޮސްޓްރޭލިއާ ސްޓޭޓް ރިޕޯޓް އަދި އެންމެއަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް ރިޕޯޓް މަޢުލޫމާތު ދެއްވުމަށް ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން އޮސްޓްރޭލިއާ ކޮމިޝަނަށް ފޮނުވައިދިނުމަށް އެދި ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް ހައިކޮމިޝަނަރ ކަމުގައި މަޝްވަރާކުރުމަށް ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.
- 4 އޮކްޓޯބަރު 2011– އޮސްޓްރޭލިއާގެ ކޮމިޝަން ކަނޑައަޅާފައިވާ ހުސްނަމާ ސަފީރު ހަމަ އެކްސެލެންސީ މިސް ފްރާންސް ބޮޑިއަރޓް އާއި ޕްރޮފެޝަނަލް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކަމަށް ހާމަކުރައްވާ. ކިރިސްޓިފަރ ގަނޑުގެ އާއި ކޮމިޝަން މެމްބަރުން ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި އެ ޤައުމުން ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ހޯދައިދީ މަޝްވަރާކުރައްވައިދިން ބާރުވާ ބައްދަލުވުމަކެވެ.
- 24 ނޮވެމްބަރު 2011 – ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ހުސްނަމާ ނިއުޒިލެންޑުގެ ހައިކޮމިޝަނަރ ހިޒް.އެކްސެލެންސީ މިސް. ފިލިޕް ހެލިވިންގް ކޮމިޝަން މެމްބަރުންނާ ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ގެތެރޭގެ އަނިޔާއާއި ސަރުކާރު ނިއުޒިލެންޑް ސަރުކާރުން އެހީތެރިވެދޭނެ ގޮތްތަކާމެދު މަޝްވަރާކުރެއްވުނެވެ.
- 29 ނޮވެމްބަރު2011 - އޮސްޓްރޭލިއާގެ ސެޓޫލް ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ސަރުކާރު ސިޓިޒަންޝިޕް އެންޑް އޭޝިއަން ބިއުރޯގެ ގެސްޓް އޮފިސަރން ކޮމިޝަނާ ބަލާ ބައްދަލުކުރި އަދި އެހީ ފޯކަސްކުރި ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ. ބައްދަލުވުމުގައި ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅުންހުރި ބޭނުންތެރި މައުލޫމާތު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއަރުވާ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައް، ހުށަހެޅުން ހިއުމަން ޖަސްޓިސްގެ އާއި އެހެނިހެން ޙައްސާސް މައްސަލަތަކުގެ ކޮމިޝަނުން މަޝްވަރާ ދެއްވިއެވެ.

12.1 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖަލްސާތަކުގައި ބައިވެރިވުން

ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިދާރާތަކުން އިންތިޒާމުކުރާ ޖަލްސާތަކުން، ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މިންގަނޑުތައް ކުރިއެރުވުމާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު ދެނެގަތުމަށް ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގައި އަމިއްލަ ގޮތުން ބައިވެރިވުމުގެ ގޮތުން 2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖަލްސާތަކަށް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

- 25-26 ފެބްރުއަރީ 2011 ގައި އިންޑިއާގެ ނިއުދިއްލީގައި ބޭއްވުނު، ސައުތު އޭޝިއާ ކޮންފަރެންސް އޮން "ލީގަލް އެމްޕަވަރމަންޓް އޮފް ދަ ޕުއަރ" ގައި ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޒީނާ މަޖީދު ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ. މި ކޮންފަރެންސްގައި މަޝްވަރާކުރެވުނު ބައެއް ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ދެކުނު އޭޝިއާ ސަރަހައްދުގެ އަދުލުއިންސާފު އާއި ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ ނިޒާމު، ޙައްޤުތަކާއި ޤާނޫނީ ތަރައްޤީ މުޖުތަމަޢުގެ އާއްމު ހާލަތަށް ފެތޭ ނިޒާމުތަކެއް އޮތުމުގެ ފައިދާތަކާއި އަދިވެސް އިންސާފުގެ ތެރެއިން ހަމަހަމަކަން ހޯދައިދޭނެ ގޮތްތައް ހިމެނެއެވެ. ދެކުނު އޭޝިއާ ސަރަހައްދުން މިދާއިރާތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ މަދަނީ ޖަމުޢިއްޔާތަކުން މިކޮންފަރެންސްގައި ބައިވެރިވިއެވެ.
- 22 - 26 މާޗް 2011 ގައި އޮސްޓްރޭލިއާގެ ސިޑްނީގައި ބޭއްވުނު "ރައިޓްސް ބޭސްޑް އޮފް ސިނިއަރ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރސް" ގައި ކޮމިޝަނުގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަޙްމަދު ޝާހިދު ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވެ.

- 28 - 30 މާޗް 2011 އަށް ތައިލެންޑްގެ ބޭންކޮކްގައި ބޭއްވުނު "ކެޕޭސިޓީ އެސެސްމަންޓް ޓްރެއިނިންގ ވޯކްޝޮޕް" ގައި ކޮމިޝަނުގެ ޕްރޮޖެކްޓް އޮފިސަރ މުއުމިނާ ވަހީދު ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވިއެވެ.

- 29 - 31 މާޗް 2011 އަށް ފިލިޕީންސްގެ މަނީލާގައި ބޭއްވުނު "ރީޖަނަލް ސެމިނަރ އޮން ސިޓިޒަން އެސެސްމަންޓް އޮފް ޕޮލިސް" ގައި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާ އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް އަޒީޒާ އަބްދުﷲ ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވިއެވެ. ޕޮލިސް އާ ބެހޭގޮތުން ރައްޔިތުން ދެކޭގޮތް ދިރާސާކުރުމާއި ޕޮލިސް ސަރވިސްތަކުގެ ޚިދުމަތް ނުވަތަ އެކަމަށް ޝަކުވާތަކާ ގުޅުންހުރި މަޢުލޫމާތު މުޖުތަމަޢުގެ ބައިތަކުން ހޯދުމާއި ދިވެހިރާއްޖެ ހިމެނޭ ސައުތު އޭޝިއާގެ ޕޮލިސް ސަރވިސްތަކުގެ މުޅިއެކުލެވިގެން ސަރވިސްތަކުގެ އެކުވެރިކަން ގާއިމުކުރުމުގައި މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރެވޭނެ ގޮތްތަކާ މެދު މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ. އަދި ބައްދަލުވުމުގައި 14 ޤައުމަކުން މަންދޫބުން ބައިވެރިވިއެވެ.

- 1 އޭޕްރިލް 2011 ގައި ސްވިޓްޒަލޭންޑްގެ ޖެނީވާގައި ބޭއްވުނު، ޖެނެރަލް އެސެމްބްލީ ބިއޯ މީޓިންގ އޮފް ދި އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޯ އޯޑިނޭޓިންގ ކޮމިޓީ (އައިސީސީ) ގައި ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ.

- 13 – 14 މޭ 2011 އަށް އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ބަރކްޝަޔަރ ގައި ބޭއްވުނު ކޮމަންވެލްތު ފޯރަމް އޮފް ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް" ގައި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާ އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް އަޒީޒާ އަބްދުﷲ ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވިއެވެ. މައިގަނޑުގޮތެއްގައި ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކާ ކުރިމަތިވާ ބަދަލުތަކާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި މުސާވާތް ބެހޭގޮތުން ބަދަލުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް މަޝްވަރާކުރުމަށް ބޭއްވި މިބައްދަލުވުމުގައި މުސާވާތް އަދި ބަދަލުތަކާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ހުރި ގުޅުމާ ބެހޭގޮތުން ރައްޔިތުންނަށް ހުށަހެޅިއެވެ.

- 17 – 19 މޭ 2011 އަށް ސްވިޓްޒަލޭންޑްގެ ޖެނީވާގައި ބޭއްވުނު "އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޯ އޯޑިނޭޓިންގ ކޮމިޓީ އޮފް ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް ފޯ ދަ ޕްރޮމޯޝަން އެންޑް ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް" (އައިސީސީ 24) ގެ 24 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާ އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް އަޒީޒާ އަބްދުﷲއާއި ކޮމިޝަން މެންބަރު އަލްފާޟިލް ޖާބިރު ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވިއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ދުނިޔޭ ދިރިއުޅޭ ހަދަގައި، ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް (އެންއެޗްއާރްއައި) ފާއިތުވެދިޔަ މުއްދަތު އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި އިތުރުވެފައިވާ އޮފީސް އޮފް ދި ހައިކޮމިޝަނަރ ފޯ ހިއުމަން ރައިޓްސް (އޯއެޗްސީއެޗްއާރު) އިން މިއިންސްޓިޓިއުޝަންތަކުގެ މަސައްކަތްތަކަށް އިތުރަށް ހުރިހާ ކަމަކުރެވުން ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ. އަދި މަޝްވަރާކުރެވުނު ދާއިރާތަކުގެ ތެރޭގައި އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާއި ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، ވިޔަފާރިއާއި ހިއުމަން ރައިޓްސްއާ ހުރި ގުޅުން ހިމެނެއެވެ.

- 20 – 21 ޖޫން 2011 އަށް މަލޭޝިއާގެ ކުއާލާލަމްޕޫރު ގައި ބޭއްވުނު "ރީޖަނަލް ކޮންސަލްޓޭޝަން އޮން އިންޓަގްރޭޓިންގ ރިސްޕޮންސިބިލިޓީ ޓު ވަރކް އިން ބިޒްނަސް އެންޑް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް" ގައި ކޮމިޝަނުގެ އެސިސްޓަންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން ސީނިއަރ އެޑްވޮކެސީ އޮފިސަރ މުޙައްމަދު ފަރީން ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވިއެވެ.

- 5 ސެޕްޓެމްބަރ 2011 ގައި ބަންގްލަދޭޝްގައި އޭޝިއާ ސަރަޙައްދުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މަސައްކަތް ކުރާ މަދަނީ ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޢްލޫމާތު އެކުލެވިގެންވާ ސަރަޙައްދީ ޖަމްޢިއްޔާ "އޭޝިއަން އެންޖީއޯ ނެޓްވަރކް އޮން ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް" ގެ ފަރާތުން، އޭޝިއާގެ ޤައުމުތަކުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންތައް ހިނގަމުންދާ ގޮތް ބަލާ ރިޕޯޓް ކުރުމަށް ބޭއްވި ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަން ޕްރޮޖެކްޓް ޖެނ. އަޒީ ޝަހީމް ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވެ. މި ރިޕޯޓު ކުރެވިފައިވަނީ އެޗްއާރުސީއެމްއިން ކުރިޔަށްގެންދާ މަސައްކަތް ގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާތަކާއި ގާނޫނީ ރަށްތަކަށްބަލައިގެން އިއްވާތަކާ ރިޕޯޓް 2010 ގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށެވެ.

- 6 – 8 ސެޕްޓެމްބަރ 2011 އަށް ތައިލެންޑްގެ ބޭންކޮކްގައި ބޭއްވުނު "އެނުއަލް މީޓިންގ އެންޑް ބައިއެނިއަލް ކޮންފަރެންސް އޮފް ދި އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް (އޭ.ޕީ.އެފް)" ގައި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާ އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް އަޒްރާ އަދި މެމްބަރު ޑރ. އަލީ ޝަމީމާއި ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަލްފާޟިލް އަހުމަދު ޝާހިދު ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވެ. އޭޕީއެފް އަކީ އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ސަރަހައްދުގައިވާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ގައުމީ މުއައްސަސާތަކުގެ މައި ސަރަހައްދީ ޖަމްޢިއްޔާއެވެ. އެޗްއާރްސީއެމް އަކީ މި ޖަމްޢިއްޔާގެ އެސޯސިއޭޓް މެމްބަރެކެވެ. އޭޕީއެފްގެ މެމްބަރުންގެ މެދުގައި މަޝްވަރާކުރުމާއި އާއްމު ސިޔާސަތުތައް އެކުލަވާލުމާއި އަދި ޕްރޮގްރާމްތައް ރޭވުން ފަދަ މުހިއްމު ނިންމުންތައް ނިންމާ އެޖެންޑާއެއްގެ އަހަރީ ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނީ ސެޕްޓެމްބަރު 6 ވަނަ ދުވަހުއެވެ. ކޮންމެ ދެ އަހަރަކުން ބާއްވާ، އޭޕީއެފްގެ ބައިއެނިއަލް ކޮންފަރެންސް އޮތީ 7 އަދި 8 ވަނަ ދުވަހުއެވެ. މި ކޮންފަރެންސްގައި މައިގަނޑު ބަހުސްގައި މަޝްވަރާ ކުރެވުނީ "ތަރައްޤީ ހޯދުމުގެ ހައްޤު" (ރައިޓް ޓު ޑިވެލޮޕްމަންޓް) އާއި، ތަރައްޤީ ހޯދުމުގެ ހައްޤު ކާށިކުރުމުގައި ގައުމީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ދައުރާ ބެހޭގޮތުންނެވެ. މިގޮތުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންތަކުގެ ތަޖުރިބާތައް، ތަރައްޤީ ހޯދުމުގެ ހައްޤު ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން ބައިވެރިންގެ ދެމެދުގައި މަޝްވަރާ ކުރެވުނެވެ.

- 17 – 18 އޮކްޓޫބަރ 2011 އަށް އިންޑިއާގެ ނިއުދިއްލީ ގައި ބޭއްވުނު ވަރކްޝޮޕް އޮން "ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން ރީޖަނަލް ސެކްރެޓޭރިއެޓް އިން ސައުތު އޭޝިއާ: ވޯކް ފޯ ސިވިލް ސޮސައިޓީ" ގައި ކޮމިޝަން މެމްބަރު ޑރ. އަލީ ޝަމީމް ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވެ.

- 10 – 12 ނޮވެމްބަރ 2011 އަށް ސްވިޓްޒަރލެންޑްގެ ޖިނީވާގައި ބޭއްވުނު "އާޓިކަލް ފިފްޓީން ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފް ދި އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ރީޖަން ކޮއަލިޝަން، އެޑްވޮކަސީ ސްޓްރެޓެޖީ: ޕްރޮޓެކްޝަން އެންޑް ޕްރޮސެކިއުޝަން ޓު ސްޓޭޓްސް" ގައި ކޮމިޝަން މެމްބަރު އަލްފާޟިލް ޖީހާން މަހްމޫދު ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވެ. އަދި 12 ނޮވެމްބަރ 2011 ގައި ބޭއްވުނު އާޓިކަލް ބޯޑު މީޓިންގ ގައި ވެސް އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަހްމޫދު ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވެ.

- 10 – 13 އޮކްޓޫބަރ 2011 އަށް ސައުތު ކޮރެއާގެ ސޯލްގައި ބޭއްވުނު "އޭޝިއާ ޕެސިފިކް އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންފަރެންސް އޮން ބިޒްނަސް އެންޑް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިން ކޮންޓެކްސްޓް އޮފް ޑިސެބިލިޓީ އެންޑް ޑިސެބިލިޓީ ޕީޕަލްސް ރައިޓްސް" ގައި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާ އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް އަޒްރާ ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވެ.

- 20 – 21 ސެޕްޓެމްބަރ 2011 އަށް ނޭޕާލްގެ ކަޓްމަންޑޫ ގައި ބޭއްވުނު "ރީޖަނަލް ކޮންފަރެންސް އޮން ސާކް ޑިކްލަރޭޝަން" ގައި ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރު އަލްފާޟިލް ޒާހިދު ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ސާކް ޑިކްލަރޭޝަން އާއި ސާކް ޑިކްލަރޭޝަން އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން ދުރުކޮށްދިނުމުގައި ވާ މުހިއްމު ދައުރުގެ މަސައްކަތާ މުނާޤަޝާކުރެވުނެވެ. އަދި މިބައްދަލުވުމުން އެކުލަވާލާ ޑިކްލަރޭޝަން 17 ވަނަ ސާކް ސަމިޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމަށް ނިންމިއެވެ.

- 28 – 30 ނޮވެމްބަރ 2011 އަށް ދިލީ ގެ ސްރީލަންކާ ގައި ބޭއްވުނު "ރީޖަނަލް ކޮންސަލްޓޭޝަން އޮން އެޑްވަކަސީ މެ ޕްރިންސިޕަލް ރީޖަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް މެކޭނިޒަމް" ގައި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާ އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް އަޒްރާ ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުން އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ހާލަތާއި ރަށުގެ ތަރައްގީއާބެހޭ ގޮތުން ކަންކަމާއި މަސައްކަތްތަކާ މެދު ސަރަހައްދީ މެކޭނިޒަމްގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޕްރެޒެންޓޭޝަނެއް ދެއްވިއެވެ.

އޮސްޓްރޭލިޔާއިން ރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައި ހުންނަވާ ސަފީރު ހަރު އެކްސަލެންސީ މިސް ޕެޓްރިޝިއާ ފޯކްނަރ އާއި ޑެލިގޭޝަން އޮފިސަރު މިއަދު. ކޮމިޝަނަށް ޒިޔާރަތްކުރައްވައި އާ ކޮމިޝަނުން ބާއްވާ ބައްދަލުވުން

ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކައުންސިލް ބައްދަލުވުމަށް ރާއްޖެ ވަޑައިގެންނެވި ކޮމަންވެލްތުގެ
ޑެލިގޭޝަން އެސެސްމަންޓް ޓީމާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން.

ޔޫރަޕުގެ ޤައުމުތަކުން ރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ބައެއް ސަފީރުންނާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން

އިންޓަރނޭޝަނަލް ލޭބަރ އޯގަނައިޒޭޝަން އާއި ޔުނައިޓެޑް ސްޓޭޓްސް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ލޭބަރ ގެ
ބޭފުޅުންނާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން

13. ކޮމިޝަނުގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުން

ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންގެ ފެންވަރާއި ހުނަރު މަތި ކުރުމަށާއި، މަސައްކަތުގެ މާހައުލަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާއި ގުޅިގެން 2011 ވަނަ އަހަރު ގިނަ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކެއްގައި ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކޮށްފައެވެ. މިގޮތުން، ކޮމިޝަނުގެ އެނުއަލް ވާރކް ޕްލޭނުގައި ހިމެނިގެން 2011 ވަނަ އަހަރު ދިގު މުއްދަތުގެ ކޯސްތަކާއި، ރާއްޖޭގާއި ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ ކުރު މުއްދަތުގެ ކޯސްތަކަށް މުވައްޒަފުން ފޮނުވާފައިވެއެވެ. ޖުމްލަ 35 ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްގައި 99 ފުރުސަތު ހޯދައިދެވުނުއިރު ކޮމިޝަނުގެ މަދު ބަޖެޓަކުން ކޮމިޝަނުގެ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭނުގައި ކަނޑައެޅި އަމާޒު ހާސިލުކުރެވިފައިވާ 5 ތީމެޓިކް އޭރިއާގެ އިތުރުން ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންނަށް އިދާރީގޮތުން، މަސައްކަތް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ދެވޭ ތަމްރީންތަކާއި މުވައްޒަފުން އިންސާނީ ހައްޤުތަކާއި އަޚުލާޤީކޯޑުގެ ގޮތުން ދެވޭ ތަމްރީން ތަކާއި ކޮމިޝަނުގެ ވަކި ވަކި ޑިޕާޓްމަންޓް ތަކުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅު ކުރުމަށް ދެވިފައިވާ ތަމްރީންތަކުގެ މައްޗަށެވެ. މީގެ އިތުރުން 2011 ވަނައަހަރު މުވައްޒަފުންނަށް ތަމްރީން ބޭނުންވާ ދާއިރާތައް ހޯދުމަށް " ޓްރެއިނިންގ ނީޑްސް އެނަލިސިސް" އެއް ހެދުމަށްފަހު އެ އެނަލިސިސް އަށް ބެލުމަށްފަހު އިތުރު ތަމްރީން ފުރުސަތުތަކެއް ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ދެންނެވުނު ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން، ކޮމިޝަނުގެ ޚަރަދުގައި ހިންގާފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމް ތަކުގެ އިތުރުން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިދާރާތަކުގެ މާލީ އަދި ފަންނީ އެހީތެރިކަމާއި އެކު ކޮމިޝަނުން އިންތިޒާމްކޮށްފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމް ތަކާއި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުންނާއި ސަރުކާރުން ދެވިފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކެވެ.

ހިންގިފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް	ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްގެ ޢަދަދު	ތަމްރީން ހޯދި މުވައްޒަފުންގެ ޢަދަދު	ތަމްރީން ހޯދި މުވައްޒަފުންގެ އިންސައްތަ
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ ކުރުމުއްދަތުގެ ކޯސްތައް	12	28	11.6 %
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ ދިގުމުއްދަތުގެ ކޯސްތައް	1	1	0.4 %
ރާއްޖޭގައި ހިންގާފައިވާ ކުރު މުއްދަތުގެ ކޯސްތައް	23	212	87.9 %

13.1 ދިގު މުއްދަތުގެ ތަމްރީން

އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދާއިރާއިން މުވައްޒަފުން ތަމްރީން ކުރުމަކީ ކޮމިޝަނުގެ އަމާޒަކަށް ވާތީ، 2011 ވަނައަހަރު ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންނަށް "މާސްޓަރސް އިން ހިއުމަން ރައިޓްސް" ސްކޮލަރޝިޕް ގެ ފުރުޞަތު ހޯދާލައި އެއް މުވައްޒަފަކަށް އެފުރުޞަތު ދެވިފައިވެއެވެ. 1 އަހަރު ދުވަހުގެ މިކޯހުގައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ފޮނުވާފައިވަނީ ތައިލޭންޑްގެ މަހިޑޯލް ޔުނިވަރސިޓީއަށެވެ.

13.2 ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ކުރުމުއްދަތުތަކަށް ހިންގާފައިވާ / ލިބިފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް

ޖުމްލަ 17 ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކަށް މުވައްޒަފުން ފޮނުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރި ނަމަވެސް 2011 ވަނަ އަހަރު 12 ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމަކަށް މުވައްޒަފުން ރާއްޖެއިން ބޭރުން ތަމްރީން ލިބިގަނެފައިވާއިރު 3 ޕްރޮގްރާމެއް ފިޔަވާ ހުރިހާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކަށް މުވައްޒަފުން ފޮނުވާފައިވަނީ ބައިނަލް އަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކުގެ އެހީތެރިކަމާއި އެކުގައެވެ. އެގޮތުން އޭޝިއާ

ޕެސިފިކް ފޯރަމް (އޭ.ޕީ.އެފް) އާއި ޑިޕްލޮމަސީ ޓްރޭނިންގ ޕްރޮގްރާމް (ޑީ. ޓީ. ޕީ.) އިން 4 ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ފުރުޞަތު ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ވަނީ ލިބިފައެވެ.

ތަމްރީނުގެ ބާވަތް	ތަމްރީނުގެ ފުރުޞަތު	ފުރުޞަތު ލިބިފައިވާ އަދަދު
ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާ / ހަލުވި ކުރުމަށް	6	2 ކޮމިޝަނަރުން 13 މުވައްޒަފުން
އިންސާނީ ހައްޤުތަކާއި ކޮންވެންޝަން/ ޓްރީޓީ އެގްރީމަންޓާއި ގުޅުން ހުރި	4	1 ކޮމިޝަނަރު 5 މުވައްޒަފުން
ޑިޕާޓްމަންޓުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ގުޅުންހުރި	2	7 މުވައްޒަފުން

13.3 ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ބައިވެރިވި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމް / ވޯކް ޝޮޕްތައް

#	މުއްދަތު	ރަށް / ޤައުމު	ޕްރޮގްރާމް	ބައިވެރިން
1	2 ދުވަސް	ބެންގަލޫރު	ކެޕޭސިޓީ އެސެސްމަންޓް ޓްރޭނިންގ ވޯކްޝޮޕް	ޑިރެކްޓަރ، މުއުމިނާ ވަޙީދު
2	3 ދުވަސް	ސިޑްނީ/ އޮސްޓްރޭލިއާ	ސީ.އީ.އޭ މީޓިންގ	ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް، އަޙުމަދު ޝަހީދު،
3	4 ދުވަސް	ބެންގަލޫރު/ ތައިލޭންޑް	ލީޑަރޝިޕް ޓޫރ ފެންޗަރސް	ކޮމިޝަނަރ، ޖީހާން މަހުމޫދު، ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަޙުމަދު ޝަހީދު
4	7 ދުވަސް	ނިއުދިއްލީ/ އިންޑިއާ	ސްޓާފް ރޫލްސް އޮފް ސަރވިސް އިން ސައުތު އޭޝިއާ	އެޑިޔުކޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ސީނިއަރ އޮފިސަރ އަޙުމަދު ޝަހީދު
5	19 ދުވަސް	ނިއުދިއްލީ/ ޖިނީވާ ސްވިޒަރލޭންޑް	ޑީ.ޓީ.ޕީ. 21 ވަނަ އަހަރީ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޕީސް ޑިޕްލޮމަސީ ޕްރޮގްރާމް	ސެކްރެޓަރީ، އައިޝަތު އިބްރާހިމް
6	5 ދުވަސް	ކޮލަމްބޯ/ ސްރީލަންކާ	ބޭސިކް ޓްރޭނިންގ ކޯސް އިން ބިޒްނަސް އެންޑް ހިއުމަން ރައިޓްސް	އެސިސްޓެންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ މުނާ އަބްދުﷲ، މޫސާ އިބްރާހިމް، ޝަރީފާ ޢަލީ، މުޙައްމަދު ފިރާޤް
7	5 ދުވަސް	ކަތްމަންޑޫ/ އިންޑިއާ	ބޭސިކް ޓްރޭނިންގ ކޯސް އިން ނެޝަނަލް އިންސްޓިޓިއުޝަން ފޯރ ހިއުމަން ރައިޓްސް	ޑިރެކްޓަރ ޝަމްއުން ޙަލީމް، ޑިރެކްޓަރ މުޙައްމަދު ހުސައިން ޢަލީ، އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ ޙަލީމާ ޢަލީ
8	5 ދުވަސް	ނިއު ދިއްލީ /	ޓީޗަރސް ސަމިޓް އޭޝިއާ	އެސިސްޓެންޓް ލީގަލް އޮފިސަރ ޢައިޝަތު ނަޒީހާ

#		ޤައުމު	ވިޒިޓިންގ ޕްރޮގްރާމް	އަދަދު
9	5 ދުވަސް	ބަންގްލަދޭޝް/ ތައިލެންޑް	ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެޑްވަކަސީ އެންޑް މައިގްރަންޓް ވޯރކަރސް ޕްރޮގްރާމް	އޭޝިއާ ޕެސިފިކް އިންސްޓިޓިއުޝަން ކޮމިޝަން އަދި ނިސްބަތް ސަރުކާރު
10	5 ދުވަސް	ސިރީލަންކާ/ އިންޑިއާ	ސްޓަޑީ ޓުއަރ - އިންޑިއާ	ޑިރެކްޓަރ ސަރވިސަސް ޖެނެރަލް، އެޑިޝަނަލް ޑިރެކްޓަރ، ޑެޕިއުޓީ ކޮމިޝަނަރ އަދުލުވެރި ރިސާރޗް ކޮމިޝަނަރ މަރުކަޒު، އޭޝިއާ ޕެސިފިކް އިންސްޓިޓިއުޝަން ކޮމިޝަނަރ ހިއުމަން ރައިޓްސް މުޢައްސަސާ، ޕްރިޒަން ކޮމިޝަނަރ މަޖިލިސް ސިޓީ
11	5 ދުވަސް	މަލޭޝިއާ / ފިލިޕީންސް	ސްޓަޑީ ޓުއަރ - ފިލިޕީންސް	ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް، އިންސްޓިޓިއުޝަން ކޮމިޝަނަރ އެސިސްޓަންޓް ސެކްރެޓަރީ، ކޮމިޝަނަރ ޖަސްޓިސް ބޯޑުގެ ޑެޕިއުޓީ، އިންސްޓިޓިއުޝަން ކޮމިޝަނަރ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ރީޖަނަލް ޑައިރެކްޓަރ

13.4 ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން ރާއްޖޭގައި ބައިވެރިވި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމް / ވޯރކްޝޮޕް

ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން ބޭނުންވާ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުމަށް ރާއްޖެއިން ބޭރުން ތަމްރީން ހޯދުމުގެ ބަދަލުގައި ގިނަ ފުރުޞަތުތަކާއި މުވައްޒަފުންނަށް ހުށަހެޅުނު ތަމްރީނަށް ވުރެ ގިނަ އަދަދަކަށް ރާއްޖޭގައި ހިންގާފައިވާ ޖަލްސާތަކާއި / ވޯކްޝޮޕްތަކުގައި މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން ގިނަ ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ ކޮމިޝަނުން އިންތިޒާމު ކޮށްގެން ހިންގާފައިވާ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި މުވައްޒަފުންނަށް ވިސްނުމުގެ ގޮތުން ހިންގާ ތަމްރީންތަކުގެ މުއްދަތު ފުރުޞަތުތަކުގައި ބައިވެރިވެފައިވާ މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކުރެވިފައިވާނެއެވެ. އެގޮތުން، އެމް.ޑީ.އެން، ޔޫ.އެން.އެޗް.ސީ.އާރު، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން، އަދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް ހިންގުނެވެ. ޖުމްލަ 23 ޖަލްސާގެ / ވޯރކްޝޮޕް ގައި މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކުރެވިފައެވެ.

ތަމްރީނުގެ ބާވަތް	ތަމްރީނުގެ ފުރުޞަތު	ފުރުޞަތު ލިބުނު އަދަދު
ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާ/ހަލުވި ކުރުމަށް	09	64
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ކޮންވެންޝަން/ޕްރޮޓޮކޯލް އާއިއާއި ގުޅުންހުރި	06	88
ޑިޕާޓްމަންޓުތަކުގެ މަސައްކަތާ ގުޅުންހުރި	08	60

13.5 ރައިޓް ޓު އިންފޮމޭޝަން - ސެންސިޓައިޒޭޝަން ޕްރޮގްރާމް

ކޮމަން ވެލްތު ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޓް އާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ގުޅިގެން 22-23 މާރޗް 2011 ގައި ކޮމިޝަންގެ މުވައްޒަފުންނާއި އަމިއްލަ ޖަމްޢިއްޔާ ތަކާއި މީޑިއާ ތަކުގެ ކަމާ ބެހޭ މުވައްޒަފުންނަށް ތަމްރީން ދެވިފައިވެއެވެ. މިޓްރެއިނިންގ ގައި ކޮމިޝަންގެ 17 މުވައްޒަފުންގެ އިތުރުން މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާ ތަކުން 5 ބޭފުޅުންނާއި މީޑިއާ ތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރައްވާ 4 ބޭފުޅުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މިޕްރޮގްރާމުގެ މަޤްޞަދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިވެރިންގެ ތެރޭގައި، އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން މަޢުލޫމާތު ލިބިގަތުމުގެ ހައްޤާއި، އެއާ ގުޅޭ ޤާނޫނުތަކާއި ސިޔާސަތުތަކާއި ބެހޭގޮތުން މީހުންނަށް އެކަށޭނެ މިންވަރަށް ހާއްސަކޮށް ސިޔާސަތުތަކާއި ކަނޑައެޅުމުގެ މުހިއްމުކަން ބައިވެރިންނާ ހިއްސާ ކުރުވުމެވެ.

13.6 އިންވެސްޓިގޭޝަން އެންޑް ޕްރޮސެސް ޓްރެއިނިންގ

މިޓްރެއިނިންގ ޕްރޮގްރާމަކީ ކޮމިޝަންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުގައި މަސައްކަތް ކުރައްވާ މުވައްޒަފުންގެ ހުނަރާއި ޤާބިލުކަން އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި ހިންގުނު ޕްރޮގްރާމެކެވެ. މިޕްރޮގްރާމުގައި އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މުވައްޒަފުންގެ އިތުރުން ކޮމިޝަންގެ އެކި ޑިޕާޓްމަންޓުތަކުގެ ބައެއް މުވައްޒަފުންނާއި ޖުމްލަ 22 މުވައްޒަފުން މިޓްރެއިނިންގ ގައި ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. 5 – 9 ޖޫން 2011 ގައި ބޭއްވުނު މި ޓްރެއިނިންގއަކީ، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޕޮލިސް އެކަޑެމީގެ އެހީތެރިކަމާއެކު ހިންގިފައިވާ ޓްރެއިނިންގ އެކެވެ. މި ޓްރެއިނިންގގައި ތަހުޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި އިންޓަވިއުކުރުން ބަޔާންނަގާން ގޮތާއި، ތަޙްޤީޤު ތައްޔާރުކުރުން ރިޕޯޓު ލިޔުން މަސައްކަތްތަކާއި ، މައްސަލަ ބަލާން ގޮތްތަކުގެ މައްޗަށް ޕޮލިސް އެކަޑެމީގެ ބޭފުޅުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.

13.7 ރައިޓްސް ބޭސްޑް ބަޖެޓް އެނަލިސިސް ޓްރެއިނިންގ

26 ޖުލައި ގައި ޓްރެއިނިންގ ބޭއްވި ކޮމިޝަނުގައި އޮފީހުގައި ކޮންސަލްޓަންޓެއްގެ ބޭރުގެ އޮފީހުގައި ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ މުވައްޒަފުން ބައިވެރި ވެފައިވެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ކޮމިޝަންގެ 20 މުވައްޒަފުންނާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުންނާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން ބޭފުޅުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މިތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުގައި ރައިޓްސް ބޭސްޑް ބަޖެޓްއަކީ ކޮންކަމެއްކަން މިންގަނޑު ތަކާއި ބަޖެޓް އެނަލިސިސް ހެދުމުގައި ބަލާން ކަންކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.

13.8 ޓްރެއިނިންގ އޮފް ޕާލިމެންޓޭރިއަންސް އޮން އިކޮނޮމިކް، ސޯޝަލް އެންޑް ކަލްޗަރަލް ރައިޓްސް؛

އިންޑިއާ، އިންޑޮނޭޝިއާ އަދި ސްރީލަންކާގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެމްބަރުން އަހުރުވެރިޔާ، ޕާލިމެންޓްތަކުގެ ޤާބިލުކަން އިތުރުކުރުމާއި، ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ ޕްރޮޖެކްޓުގެ އެހީގައި، 16 -20 އޮކްޓޯބަރ 2011 ގައި ޓްރެއިނިންގ އޮފް ޕާލިމެންޓޭރިއަންސް އޮން އިކޮނޮމިކް، ސޯޝަލް އެންޑް ކަލްޗަރަލް ރައިޓްސް ޓްރެއިނިންގ ޕްރޮގްރާމް ހިންގައިފިއެވެ. މި ޕްރޮގްރާމުގައި، ޖުމްލަ 24 މުވައްޒަފުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމް އަމާޒުކޮށްގެން ދާއިރާތަކުގެ ބޭފުޅުންނާއި، އިންޑިއާ، އިންޑޮނޭޝިއާ އަދި ސްރީލަންކާގެ މެމްބަރުންނާއި، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ހިންގައިފައެވެ.

އިންޓަރނޭޝަނަލް އަދިޔާ އާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ދެވިގެން ބޭއްވި ޓްރެއިނިންގެ ޓީމް
އެސެސްމަންޓް ޓީމް ޕްރޮފެސަރ ގެ ބައިވެރިން

އިޖުތިމާއީ، އިޤްތިޞާދީ އަދި ސަޤާފީ ހައްޤުތަކަށް ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން އަހުލުވެރިކުރުމަށް ބޭއްވި
ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުގެ ބައިވެރިން

މާރޗް 13-17 އަށް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުންނާއި ސީނިއަރ މެނޭޖްމަންޓަށް އަމާޒުކޮށްގެން ބޭއްވި
ހައިލެވެލް ޑައިލޮގް ގެ ތެރެއިން

މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސާރވިސްގެ އެހީގައި ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާރޓްމަންޓުގެ
މުވައްޒަފުންނަށް ބޭއްވި އިންވެސްޓިގޭޝަން އެންޑް ޕްރޮސީޖަރސް ޓްރެއިނިންގ ޕްރޮގްރާމްގެ
ބައިވެރިންނަށް މައުލޫމާތު ދެއްވަނީ

13.9 ޓްރެއިނިންގ އޮން އެސޯސިއޭޝަން އޮފް ޕްރޮސިކިއުޓަރސް އިން ދަ މޯލްޑިވްސް؛

25- ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ގެ (ޕީޖީއޯ) އެސޯސިއޭޝަން އިންޓަރނޭޝަނަލް އެސޯސިއޭޝަން އޮފް ޕްރޮސިކިއުޓަރސް އިން ޓްރެއިނިންގ ސެންޓަރ
27 އޮކްޓޫބަރުގައި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގައިފައެވެ. ޕީޖީއޯގެ 08 މުވައްޒަފުންގެ އިތުރުން، މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ތަރުހީން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ 2 މުވައްޒަފުންނާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ 2 މުވައްޒަފުންނާއި ޖުޑީ
ޝަލް 2 މުވައްޒަފުންނާއި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޕްރިޒަންސް އެންޑް ޕެރޯލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިން 2 މުވައްޒަފުން ބައިވެރިވެފައެވެ.
މި ޓްރެއިނިންގައި ހިއުމަން ރައިޓްސްގެ އެސޯސިއޭޝަނުން ހިންގާ ބޭނުން މައުލޫމާތު ދީފައެވެ.

14. ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ހޭދަކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން

31 ޑިސެމްބަރ 2011 ގެ ނިޔަލަށް

	ނޯޓް	2011 ޕަބްލިކް ބޭންކް އެކައުންޓް	2010 ޕަބްލިކް ބޭންކް އެކައުންޓް
ލިބުނު ފައިސާ			
ޕާސްކުރެވުނު ބަޖެޓުން ނެގި	3	20,626,188.85	15,430,469
ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ގޮތުގައި ބަލައިގަތް ފައިސާ	4	-	-
އެހީގޮތުގައި ލިބުނު	17	788,638.31	904,906
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ		**21,414,827.16**	**16,335,375**
ކުރެވުނު ހަރަދު			
210 މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގި ހަރަދު	5	12,294,259.22	10,446,258
213 ޕެންޝަނާއި އަދި ވަކިކުރުމަކަށް ނޫން ގޮތުން ދޭ ފައިސާ	6	539,969.54	144,255
221 ދަތުރު ފަތުރުކުރުމުގެ ހަރަދު	7	1,105,300.58	528,297
222 އޮފީސް ހިންގުމުގެ ބޭނުމަށް ހޯދާ ތަކެތީގެ އަގު	8	326,244.42	217,257
223 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ހިދުމަތުގެ ހަރަދު	9	4,421,040.40	3,363,434
225 ތަމްރީނުކުރުމަށް ކުރާ ހަރަދު	10	1,299,129.95	406,543
226 މަރާމާތުކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ހަރަދު	11	158,843.53	72,135
228 ސަރުކާރުންދޭ އެހީ، އިޝްތިރާކާއި އަދި ސަބްސިޑީ	12	22,548.16	19,594
423 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ހަރުމުދާ ހޯދުމަށްކުރާ ހަރަދު	13	458,853.05	232,696
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ޖަމާކޮށްފައިވާ (ޓްރާންސްފަރ)	15	137,896.00	
ހޭދަކުރެވުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ		**20,626,188.85**	**15,430,469**
ލިބުނު ފައިސާއިން ހޭދަކުރެވުނު ފަހު ކަނޑާ ބާކީ		**788,638.31**	904,906

ތިންވަނަ ފަރާތަކުން ކޮމިޝަނުގެ ލާބައާއި މަންފާއަށްޓަކައި ހިންގި މުއާމަލާތްތައް

	ނޯޓް	2011	2010
ލިބެން ފައިސާ			
ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ (ކެޕޭސިޓީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް)	17	530,929.06	329,065
ޔޫނިފެމް		200,334.25	277,402
ޔޫނިސެފް (ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޕްރިންޓް އޮފް ކަރިކިއުލަމް ޓީޗިންގ ރިސޯސް މެޓީރިއަލްސް)		57,375.00	-
ލިބެން ފައިސާގެ ޖުމްލަ		**788,638.31**	**606,467**
ކުރެވުން ޚަރަދު			
ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ (ކެޕޭސިޓީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް)		122.17،517	369,362
ޔޫނިފެމް		239.98،44	77,068
ޔޫނިސެފް (ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޕްރިންޓް އޮފް ކަރިކިއުލަމް ޓީޗިންގ ރިސޯސް މެޓީރިއަލްސް)		568.88،45	
ޚަރަދުކުރެވުން ފައިސާގެ ޖުމްލަ		**606,931.03**	**446,430**

ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓާއި އެފައިސާ ހޭދަކުރެވުނުގޮތުގެ ބަޔާން

31 ޑިސެމްބަރުގެ ނިޔަލަށް

2010 އެކަށައެޅި ބަޖެޓް ފައިސާއާއި އާމްދަނީ/ ހޭދަ ކުރެވުނު ފައިސާ	2011 އެކަށައެޅި ބަޖެޓް ފައިސާއާއި އާމްދަނީ/ ހޭދަ ކުރެވުނު ފައިސާ	2011 ބަޖެޓް	ނޯޓް	
				ލިބުނު ފައިސާ
15,610,605		23,780,489	3	ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓް
340,696			4	ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތް ފައިސާ
15,951,301		23,780,489		ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ
				ރިކަރަންޓް ޚަރަދު
10,446,258	12,294,259.22	14,693,368	5	210 މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގި ޚަރަދު
144,255	539,969.54	612,696	6	213 ޕެންޝަނާއި އަދި ވަކި ހިދުމަތަކަށް ދޭން ގޮތުން ދޫކުރާ ފައިސާ
528,297	1,105,300.58	1,052,507	7	221 ދަތުރު ފަތުރުކުރުމުގެ ޚަރަދު
217,257	326,244.42	242,000	8	222 އޮފީސް ހިންގުމުގެ ބޭނުމަށް ހޯދާތަކެތީގެ އަގު
3,363,434	4,421,040.40	4,908,740	9	223 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު
406,543	1,299,129.95	1,517,853	10	225 ތަމްރީނުކުރުމަށް ކުރާ ޚަރަދު
72,135	158,843.53	220,000	11	226 މަރާމާތުކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ޚަރަދު
19,594	22,548.16	57,825	12	228 ސަރުކާރުންދޭ އެހީ، އިސްތިރާކާއި އަދި ސަބްސިޑީ
	-	-	15	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ޖަމާކުރެވުނު (ޓްރާންސްފަރ)
15,197,773	**20,167,335.80**	**0**		ޖުމްލަ ރިކަރަންޓް ޚަރަދަށް ކުރެވުނު (ޓްރާންސްފަރ ފިޔަވައިގެން)
753,528	**2,972,653.20**			ކެޕިޓަލް ޚަރަދު ނުހިމަނާ ހުރި ބަޖެޓް ބާކީ
				ކެޕިޓަލް ޚަރަދު
232,696	458,853.05	475,500	13	423 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ހަރުމުދާ ގަތުމަށްކުރާ ޚަރަދު
232,696	**458,853.05**	475,500		ޖުމްލަ ކެޕިޓަލް ޚަރަދު
520,832	**2,989,300.15**			ޖުމްލަ ބަޖެޓްބާކީ (ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް އަނބުރާ ރައްދުކުރަންޖެހޭ)

މިލްކިއްޔާތުގެ ބަޔާން

31 ޑިސެމްބަރ 2011 ގެ ނިޔަލަށް

މިލްކިއްޔާތު (އެސެޓްސް)	ނޯޓް	2011	2010
ދިގުމުއްދަތުގައި ބޭނުންކުރާ ހަރުމުދާ			
އިމާރާތް، ފަރުނީޗަރާއި އިކުއިޕްމަންޓް	13	2,430,553.59	1,910,416
ކަރަންޓް އެސެޓްސް			
ނަގުދު ފައިސާ	14	-	160,376
ނުދައްކާހުރި ބިލްތަކަށް އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުން ދިބެންޖެހޭ ފައިސާ	15	14,691.55	249,435
މިލްކިއްޔާތުގެ ޖުމްލަ		**2,445,245.14**	**2,319,957**

މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ބަޔާން

31 ޑިސެމްބަރ 2011 ގެ ނިޔަލަށް

މާލީ ޒިންމާ (ލައިބިލިޓީ)		2011	2010
ފައިސާ ނުދައްކާ ހުރި ބިލްތައް	15	14,691.55	249,435
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް އަނބުރާ ރައްދުކުރަންޖެހޭ	14	-	160,376
ހަރުމުދާ ތަމްސީލު ކުރާ ރައުސުލްމާލު	13	2,430,553.59	1,910,146
މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ޖުމްލަ		**2,445,245.14**	**2,319,957**

ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ހަރަދުކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން، ޚާއްޞަކޮށް ބަޖެޓާ އެއްގޮތަށް ހަރަދުކުރުމުގެ ބަޔާނާއި މިލްކިއްޔާތާއި މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ރިޕޯޓާ ތަފްސީލީ ނޯޓްތައް

މާލީ ބަޔާންތަކާގުޅޭ ނޯޓްތައް (ރުފިޔާއިން)

31 ޑިސެމްބަރ 2011 ގެ ނިޔަލަށް

1- ތައާރަފު:

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އުފެދުނީ 10 ޑިސެމްބަރ 2003 ގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރަކުންނެވެ. އަދި އެއަށްފަހު ކޮމިޝަނަށް ޤާނޫނީ ބައިގައިދިޔުމުގެ ލިބި ފެބުރުއަރީ ޤާނޫނީ މުއައްސަސާއަކަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006) 17 އޮގަސްޓް 2006 ގައި ތަސްދީޤު ކުރެއްވުމާ ގުޅިގެންނެވެ. 7 އޮގަސްޓް 2008 ގައި ތަސްދީޤު ކުރެއްވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 189 ވަނަމާއްދާގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަކިވާލަތަކުން ބަދަލުވާ މުސްތަޤިއްލު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނެއް އުންނަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާ ގުޅިގެން، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ މަސައްކަތްތައް ހިނގަމުންދަނީ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު، (ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އަކީ އަމިއްލަ ނަމުގައި ދައުވާކުރުމާއި، ދައުވާލިބޭ ބާރު ލިބިފައިވާ، އަމިއްލަ ނަމުގައި މުއާމަލާތް ކުރުމުގެ ހައިސިއްޔަތު ލިބިފައިވާ އަދި ވަކި ސިއްކައެއް އޮންނަ މުނިފޫން ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެކެވެ. މިކޮމިޝަން ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ލިބެނީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުންނެވެ.

2- ހިސާބު ބަލަހައްޓައި އެކުލަވާލުމުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތަކުގެ ޚުލާސާ

2011 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކުރުމުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ހިސާބު ބެލެހެއްޓުމުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެނޫން ތަފާތު ގޮތަކަށް ބޭނުންކުރެވިފައިވާނަމަ، އެކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ.

ހިސާބުކުރާ ގޮތް

މާލީ ހިސާބުތައް ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 2006/3) އާ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދުގެ ބާބު 12 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޮމިޝަނުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް، މިނިސްޓްރީއާއި، މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ހިސާބުތައް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އެކައުންޓިންގ ސްޓޭންޑަރޑް ކޭޝް ބޭސިސް އަށް ތަބާވާ ގޮތަށް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އެކައުންޓިންގ ސްޓޭންޑަރޑް (އައިޕީސަސް) އާ އެއްގޮތަށް އެކުލަވާލެވިފައިވެއެވެ.

"ފައިސާ ލިބުނު ގޮތާއި ހަރަދު ކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން" ގައި ލިބުނު ފައިސާގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން 2011 ވަނަ އަހަރަށް ޚާއްޞަކުރި ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓުން ކޮމިޝަނަށް ހަރަދުކުރުމަށް ދޫކުރެވުނު ފައިސާ އާއި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ލިބުނު ފައިސާ އެވެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޚާއްޞަކުރި ބަޖެޓުން ނޫން ގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ލިބޭ ފައިސާ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއެއްކަމުގައި މިފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ސިންގަލް ޓްރެޜަރީ އެކައުންޓަށް ޖަމާކޮށްފައިވާނެއެވެ.

އޮޑިޓަރ އަނބުރާ ލިބުނުއިރު ފައިސާލެސް އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާ ނަގުދު ފައިސާގެ ގޮތުގައި ކޮމިޝަނަށް ލިބުމުންނެވެ.

މާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކުރުމުގައި އަމަލުކުރެވެނީ ބައިނަލްއަޤުވާމީ "ހިސްޓޯރިކަލް ކޮސްޓް ކޮންވެންޝަން" އާ އެއްގޮތްވާގޮތުން އުސޫލާއި ހިސާބުތަކުގެ އަދި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސްޓޭންޑަޑްތަކެވެ. މިގޮތުން ހަރުމުދަލާއި، އަދި އެހެން އަހަރުތަކާއި ދަރަނިތަކާއި ތަރުސީލުތަކުގެ އަދި ބައިނަލްއަޤުވާމީ އެއްލެއްކޮށް ހިސާބުކުރާ އުސޫލެވެ.

ކޮމިޝަނަށް ހާރުގައިވާ ހަރުމުދާ ޑިޕްރިސިއޭޝަން ކުރެވޭ ފައިސާއިން ހިސާބު ބަލާ ކޮމިޝަންގެ ފާލަން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ (25 ޖޫން 2012) 13-DA/168/2012/3 ނަންބަރު ސަރކިއުލަރ އާއި އެއްގޮތަށް ކަމަށް ވާހަކަ ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

ބޭނުން ކުރެވިދާނެ ޖުމްލަ ފައިސާ ބެލެހެއްޓުން

ބޭނުން ކުރެވިދާނެ ޖުމްލަ ފައިސާ ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވާ ހިސާބު ބެލުމުގެ ފައިސާއާއި ގުޅޭ ކުރިއަށް ގެންދިއުމާ ބެހޭ ގޮތުން ބަޔާން ކުރާނެ ތަފްސީލު "ފައިސާ ލިބުން ގޮތުގެ ބޭނުން ގޮތުގެ ހިސާބު" ގައި "ޖުމްލަ ފައިސާ ބޭނުން ކުރެވިދާނެ ހިސާބު މުއާމަލާތްތައް" މިގޮތުގައި މި ތަފްސީލުގައި ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައެވެ.

2.1- ބޭނުން ފައިސާއިން ހިންގާ މުއާމަލާތް

މާލީ ބަޔާންތަކުގައި ބޭނުން ކުރެވިފައިވާ ތަކެތި އަދި ވަކިން ކުރެވިފައިވާ ދިވެހި ރުފިޔާ އިންނެވެ. އެއީ ދިވެހި ރުފިޔާއަކީ ކޮމިޝަނުގެ މުއާމަލާތް ކުރެވެން ބޭނުން ކުރާ ފައިސާގެ މުއާމަލާތްތަކަށެވެ. ބޭރު ފައިސާގެ މުއާމަލާތް ހިސާބު ކުރެވިފައިވަނީ އެމުއާމަލާތް ހިނގި ތާރީޚުގެ އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓު ދިވެހި ރުފިޔާއަށް ބަދަލުކޮށެވެ. ބޭރު ފައިސާގެ އަސާސީ ދަރަނިތަކާއި ބާކީތައް ޒަމާނީ އުސޫލުތަކުން މުއާމަލާތް ހިނގި ތާރީޚުގެ އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓުގައެވެ. މިގޮތުން ބަދަލުވެފައިވާ ނަތީޖާ އެކްސްޗޭންޖު ތަފާތު ގެއްލުމާ ފައިދާކަމުގައެވެ.

2.2- ކޮމިޝަނަށް ގެނެސްދިން ބަޖެޓުން ބޭނުންކުރެވުނު ހަރުމުދަލަށް ޚަރަދުކުރުމުގެ ބޭނުމަށް ހަރުމުދާ ތަކެތި

އޮޑިޓް ހިސާބުގެ ހަރު ތަކެތި ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ ގެއްލުމެކެވެ. އޮޑިޓަރ ގެނެސްފައި ބަޖެޓުން ބޭނުންކުރުމުގެ ހަރު ތަކެތި ވަނީ ކުރިޔަށްގެންދެވި ނުކުތާ ބަޔާންކުރި ގޮތުގައި ހިމަނާފައެވެ.

2.3- މިލްކިއްޔާތު އަދި މާލިއްޔަތާ ތަކެތި ބޭނުންތަކުގެ ތަރުތީބު ހިސާބުކުރެވިފައިވާ ކަންތައް

މިލްކިއްޔާތު އަދި މާލިއްޔަތާ ތަކެތި ބޭނުންތަކުގެ ތަރުތީބު ހިސާބުކުރެވިފައިވާ މުއާމަލާތްތަކުގެ ތަރުއިން، އާ މުއާމަލާތްތަކުގެ ބޭނުމަށް ތިއްބަތްތަކާ އެކަށީގެންވާގޮތަށް މި މުއާމަލާތްތައް ބަލަހައްޓައިގެން ހިސާބުކޮށްފައިވާނެއެވެ.

2.4- މާލީ ޒިންމާތައް

މާލީ ޒިންމާތައް ބަޔާންކުރެވިފައިވާނީ އޭގެ އަގުގައެވެ. އަގު އަދާކުރުމުގައި ހުރި ޚަރަދުތަކާއި އަހަރު ތެރޭގައި އަގު އަދާކުރުމަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ޚަރަދުތަކެވެ. މިޚަރަދުތަކަކީ 31 ޑިސެމްބަރު 2012 ގެ ކުރިން އަދާކޮށްނިންމަން ޖެހޭ ފައިސާއެވެ. ދެންހުރި މާލީ ޒިންމާގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަދު ތަކާ 31 ޑިސެމްބަރު 2011 ނިމުނު އިރު ކޮމިޝަނުގައި ހުރި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފައިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް އަނބުރާ ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއާއި، ކޮމިޝަނުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ހަރުމުދާ ތަކެތީގެ ކޮންޓްރެކްޓް ދަރަނިތަކުގެ ބިލުތަކެވެ.

2.5- ޕެންޝަން ފައިސާ

"ފައިސާ ޕެންޝަނާބެހޭ ޤާނޫނު ބަޔާންކުރާ" ގައި ޕެންޝަންފައިސާގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައި އޮވޭ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ގެނެސްދޭނެ މަޖިލީހުން ކޮމިޝަނަށް ފާސްކުރެއްވި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ހަރަދުކުރެވިފައިވާ ފައިސާއާއި އެހެނިހެން ޢަމަލުތަކުން ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވާ ފައިސާއެވެ. ކޮމިޝަނަށް ލިބޭ ފައިސާގެ ތެރެއިން ބަޖެޓް ފައިސާޖަމާކުރާ އެކައުންޓަށް ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ފައިސާ އަދި ކޮމިޝަނުގެ ބޭންކުއެކައުންޓް ހަރަދުކުރުމުގެ ހުއްދަ އެންމެފައިސާއެއްކުރުން މިފަދަ ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް ދައުލަތުގެ ފަންޑަށް ޖަމާކުރެވިފައިވާނެއެވެ. އަދި އަހަރު ނިމުނު އިރު މިފަދަ ޖަމާ ނުކުރެވި ހުރި ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއެއްގެ ގޮތުގައި ހިސާބުތަކުގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.

2.6- ޓްރާންސްފަރ

ޓްރާންސްފަރގެ ގޮތުގައި "ފައިސާ ޕެންޝަނާބެހޭ ޤާނޫނު ބަޔާންކުރާ" ގައި ދައްކާފައިއޮތީ ކޮމިޝަނަށް ބަޖެޓުގެ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ފައިސާގެ ތެރެއިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް ފަންޑަށް ޖަމާކުރެވުނު އަދަދެވެ. މިފަދަ ފައިސާގެ ތެރެއިން މާލީ އަހަރު ނިމުނު އިރު ޓްރާންސްފަރ ނުކުރެވި ހުރި ފައިސާ" ފައިސާ ޕެންޝަން ގޮތުގައި ހަރަދު ކުރެވުން ގޮތުގެ ބަޔާން" ގެ ޓޭބަލްސްޓޭޓްމަންޓް ނޯޓްގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮވޭއެވެ.

2.7- ނަގުދު ފައިސާ

ނަގުދު ފައިސާގެ ގޮތުގައި ހިސާބުތަކުގައި ދައްކާފައިވަނީ ކޮމިޝަނުގައި ގެންގުޅޭ ޕެޓީކޭޝް ފައިސާގެ ބާކީއެވެ. މިފައިސާ އަކީ ކޮންމެ އާ މާލީ އަހަރެއް ފެށިއިރު މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއިން ލިބޭ ފައިސާއެކެވެ.

2.8- ބަޖެޓުގެ މަޢުލޫމާތު

މި ހިސާބުތަކުގައި ހިމަނާފައިވަނީ 2011 ވަނަ އަހަރު މަޖިލީހުން ފާސް ކުރެއްވި ބަޖެޓުގެ މުޅިޖުމްލަ އެއް ބަޔަށް ނުނިސްބަތްވާ ގޮތަށް އެއްކޮށްލެވުނު އެންމެހައި ބަޖެޓުގެ ޚަރަދުތަކުގެ އަދަދު ފޮނުވި ބަޖެޓެވެ.

2.9- މާލީބަޔާން ތައްޔާރު ކުރުމުގައި ދިމާވި ދަތިތައް

އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ކޮމިޝަނުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގައި 2011 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މިކޮމިޝަނުގެ ހަރަދުތަކާއި މިޔުނިޓާއާއި މާލީބަޔާންތަކަށް ބޭ ހިސާބުތައް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އެކައުންޓިންގ

ސްޓޭންޑަރޑް (އިޕްސަސް) އާ އެއްގޮތަށް އެކްރޫއަލް ބޭސިސްއަށް ތައްޔާރުކުރުމަށް ރޭވިފައިވާ ނަމަވެސް މިނިސްޓަރުން ގާތު ބަޔާން ތައްޔާރުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ކަށަވަރުކުރެވުނު މުއައްސަސާތަކުން ފެށިގަތުމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވާއިރު އަދި ދައުލަތުގެ އެއްވެސް މުއައްސަސާއަކުން މިނިސްޓަރުން މާލީބަޔާން މައުލޫމާތު ދިނުމަށް ހިނގާ ކަމަށްވާތީ މިކޮމިޝަނުން ދެނެގަނެ ދަށުގައިވާ ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކަށް. އެހެން ކަމުން ކޮމިޝަނުން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީބަޔާން ތައްޔާރުކޮށްފައި ވަނީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އެކައުންޓިންގ ސްޓޭންޑަރޑް (އިޕްސަސް) އާ އެއްގޮތަށް ކޭޝް ބޭސިސް އެއްގޮތަށް ގޮތުން ކޮމިޝަނުން ހަދާފައިވާ ފޯމެޓަކަށެވެ.

ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ހޭދަކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާނާއި، ޚަރަދުކުރެވުނު ބަޖެޓާއި އަސްލު ހޭދަކުރެވުނުގޮތުގެ ބަޔާނާއި މިލްކިއްޔާތާއި މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ރިޕޯޓާބެހޭ ތަފްސީލު ނޯޓްތައް
މާލީ ބަޔާންތަކާގުޅޭ ނޯޓްތައް

31 ޑިސެމްބަރ 2011 ގެ ނިޔަލަށް

3- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސް ކުރި ބަޖެޓުން ޚަރަދު ކުރި ފައިސާ

ތަފްސީލު	2011	2010
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކޮމިޝަނަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓް	23,780,489	15,610,605
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކޮމިޝަނަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓުން ނެގި	20,626,188·85	15,430,469
ބަޖެޓުގައި ބާކީން ނުކުތް ހުރި ފައިސާ	2,989,300	**180,136**
ކޮމިޝަނަށް ބަލައިގަތް ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ތެރެއިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އަށް ރައްދުނުކުރެވި ހުރި ފައިސާ	-	26,737
ބަޖެޓްބާކީ (ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއަށް ރައްދުކުރުމަށް)	2,989,300	**206,873**

4- ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ގޮތުގައި ބަލައިގަތް ފައިސާ

ތަފްސީލު	ބަޖެޓް 2011	2010
ފާއިތުވި އަހަރުގެ ބަޖެޓުން އަނބުރާ ލިބުނު	-	26,730
ފާއިތުވި އަހަރުގެ ޖަމާނުކުރެވިހުރި ޗެކު ކޭޝް ފައިސާ	-	191
2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް އަނބުރާ ޖަމާކުރަންޖެހޭ ފައިސާ	-	180,136
ޖުމްލަ	-	**207,057**

-5 މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގި ހަރަދު

		2011 ބަޖެޓް	2011 ހަރަދު	2010
211	މުސާރައާއި އުޖޫރަ	9,443,880	8,181,793	6,813,932
212	މުވައްޒަފުންނަށް ދޭ އެލަވަންސް	5,249,488	446,930.86	3,645,754
	ގެޖާރި			(13,428)
	ޖުމްލަ	**14,693,368**	**12,294,259.22**	**10,446,258**

-6 ޕެންޝަނާއި މުސްކުޅިވެރިކަމާ މުވައްޒަފުންނާއި، އަދި ވަކި ހިދުމަތްތަކަށް ނޫން ގޮތުގައިން ދޭފައިސާ

213 001	ޕެންޝަންގެ ފައިސާ	612,696	969.54،539	144,255
	ޖުމްލަ	**612,696**	**969.54،539**	**144,255**

-7 ދަތުރު ފަތުރު ކުރުމުގެ ހަރަދު

221 001	ރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި ކަނޑުމަގުން ކުރާ ދަތުރުފަތުރުގެ ހަރަދު	363,246	162,637	101,520
221 002	ރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި އެއްގަމުމަގުން ކުރާ ދަތުރުފަތުރުގެ ހަރަދު	10,000	12,928	6,715
221 003	ރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި ވައިގެމަގުން ކުރާ ދަތުރުފަތުރުގެ ހަރަދު	174,450	88,952.42	40,743
221 004	ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ކުރާ ދަތުރު ހަރަދު	499,811	839,909.16	372,119
221 005	ބިދޭސީންނަށްދޭ ދަތުރު ހަރަދު	-	-	
221 999	އެހެނިހެން ދަތުރު ހަރަދު	5,000	874	7,200
	ޖުމްލަ	**1,052,507**	**1,105,300.58**	**528,297**

-8 އޮފީސް ހިންގުމުގެ ބޭނުމަށް ހޯދާ ތަކެތީގެ އަގު

222 001	ލިޔެކިޔުމާއި ބެހޭ ގޮތުން އޮފީހަށް ހޯދާތަކެތި	80,000	246,118.42	140,246
222 002	އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ އާއިބެހޭ ގޮތުން ހޯދާ ތަކެތި	45,000	43,169.88	31,020
222 003	ފުޑްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ތަކެއްޗާއި އިންޖީން ތެޔޮފަދަ ތަކެތި	-	-	
222 004	އޮފީހުގެ ހިދުމަތްތަކުގައި ބޭނުންވާ ތަކެއްޗާއި އޮފީހުގައި ދޫވާ ކާއެއްޗާއި ސާފުކުރާ ތަކެތި	27,000	479.29	12,451
222 005	އިލެކްޓްރިކް ބޭނުންތަކަށް ހޯދާތަކެތި	50,000	11,290	
222 006	ސްޕެއަރ ޕާރޓްސް ހޯދުމަށް	-	-	
222 007	ދުނިޔާގެ ދިރުމަތްތަކަށް ހޯދާތަކެތި	-	-	

15,799	9,865	15,000	ކުނިކަހާ ފާރާސާފުކުރުމަށް ހޯދާ ތަކެތި	222 008
1,330	912	5,000	ހިފާގެންގުޅޭ ތަކެތި	222 009
	4,565	10,000	އޮފީސް ޖެނަރޭޓަރި ކުރުމަށް ހޯދާތަކެތި	222 010
2,789	-	5,000	ދޮރުފޮތި، މޭޒުފޮތި އަދި ދިދަދަފަދަ ފޮތިގެ ބާވަތްތައް ހޯދުމަށް	222 011
13,622	9,844.83	5,000	އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ހޯދާ ތަކެތި	222 999
217,257	**326,244.42**	**242,000**	**ޖުމްލަ**	

9- އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު

115,362	313,233.53	150,000	ޓެލެފޯން، ފެކްސް އަދި ޓެލެކްސްގެ ޚަރަދު	223 001
373,040	449,082.59	425,000	އިލެކްޓްރިކް ފީގެ ޚަރަދު	223 002
14,785	30,902.47	15,000	ބޯފެނާއި ފާޚާނާގެ ހިދުމަތުގެ އަގުދިނުމަށް ކުރާ ޚަރަދު	223 003
135,390	173,554.33	150,000	ޕެޓްރޯލާއި އިންޖިނޯއިލްގެ ޚަރަދު	223 004
1,440,000	1,440,000	1,440,000	އިމާރާތުގެ ކުއްޔާއި ބިމުގެ ކުލި	223 005
-	320	5,000	ތަކެތީގެ ކުލި	223 006
-	-	-	އިމާރާތާއި ތަންތާނގެ ސެކިއުރިޓީ ބެލެހެއްޓުމުގެ ޚަރަދު	223 007
29,717	33,000	32,000	އޮފީސް އިމާރާތް ފާރާސާފުކުރުމުގެ ހިދުމަތުގެ ޚަރަދު	223 008
14,265	13,584.55	36,800	ޕޯސްޓޭޖާއި ޑެސްޕެޗް ޚަރަދު	223 009
26,816	48,088.15	30,000	އިޢުލާން، އިޝްތިހާރު، އެންގުން އަދި އިޝްތިހާރާ ޚަރަދު	223 010
457	2,528.33	2,000	އުފާފުލުގެ ޚަރަދު	223 011
20,592	71,682.23	80,000	ޖަލްސާ އަދި ސެމިނަރ ފަދަކަންތައްތަކަށް ކުރާޚަރަދު	223 012
101,379	320,616.36	18,000	އެކިއެކި ރަސްމީ މުބާރާތްތަކާއި މުނާސަބަތު ފާހަގަ ކުރުމަށް ކުރާ ޚަރަދު	223 013
256,750	779,928.01	1,330,600	އިޖްތިމާޢީ ތަރައްޤީގެ އެކިއެކި ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމުގެ ޚަރަދު	223 014
-	-	-	ސަރުކާރުން ބާއްވާ އެކިއެކި އިމްތިޙާންތަކާ ބެހޭގޮތުން ކުރާ ޚަރަދު	223 015
120,549	208,152.17	249,340	ކޮންސަލްޓެންސީ ހިދުމަތާއި، ތަރުޖަމާކުރުންފަދަ ހިދުމަތުގެ އަގަށްދޭ ފައިސާ	223 016
14,865	23,065.14	20,000	މެހެމާނުންނަށް މެހެމާންދާރީ އަދާކުރުމަށް ކުރާޚަރަދު	223 017
-	-	-	ބިދޭސީ މުވައްޒަފުންގެ ވިސާ، ވޯކްޕަރމިޓް ފީ އަދި އައި.ޑީ ކާޑު ހެއްދުމަށް	223 018

223 019	އިލެކްޝަނާއި ސަރުކާރުން ދައުލަތުން ދޭ ޢާންމު ފައިސާ	-	-	-
223 020	އާންމު ފައިދާއަށް ކުރާ ހަރަކާތްތަކުގެ ޚަރަދު	150,000	189,954.67	55,027
223 021	ޑިސްޓްރިކްޓުތަކުގެ ޚަރަދު	-	-	-
223 022	އޮފީހުގެ ހިދުމަތްތަކުގައި އުޖޫރައަށް ދޭ ގޮތުން ނޫނަސް ބަލާ މީހުނަށް ބޭސްކޮށްދިނުމަށް	-	-	-
223 023	ރާއްޖެއާއި ރާއްޖެ ބޭރުގައި ބާއްވާ އެކިއެކި ފޯރަމްގައި ބައިވެރިވުމުގެ ޚަރަދު	-	-	-
223 024	ބޭންކް ޗާޖާއި ކޮމިޝަނުގެ ގޮތުގައި ދައްކާ ފައިސާ	-	-	(27.25)
223 025	އިންޝުއަރަންސް ހިދުމަތްތަކުގެ އަގު އަދާ ކުރުން	745,000	294,258.34	570,889
223 999	އެހެނިހެން އޮފީސް ހިންގުމުގެ ހިދުމަތްތަކުގެ ޚަރަދު	30,000	29,089.53	73,578
	ޖުމްލަ	**4,908,740**	**4,421,040.40**	**3,363,434**

10- ތަމްރީން ކުރުމަށް ކުރެވޭ ޚަރަދު

225 001	ސްކޮލަރޝިޕް، ފެލޯޝިޕްގައި ދާމީހުންގެ ފައިސާ	328,200	194,154.51	-
225 002	ކުރު މުއްދަތުގެ ޓްރޭނިންގއާއި ސްޓަޑީ ޓުއަރސްގައި ދާމީހުންގެ ޚަރަދު	281,238	457,831.80	-
225 003	ވޯކްޝޮޕް ފަދަ ކަންކަމަށް ކުރާ ޚަރަދު	848,715	605,957.34	399,543
225 004	ރާއްޖޭގައި ހިންގާ އެކިއެކި ޓްރޭނިންގ ކޯސްތަކުގައި ބައިވެރިވުމަށް ދޭ ފައިސާ	-	-	-
225 005	ރާއްޖޭގައި އެކިއެކި ޓްރޭނިންގ ކޯސްތައް ހިންގުމަށް ކުރާ ޚަރަދު	47,700	8,550	-
225 006	އޮފީސް މުވައްޒަފުންނަށް ހުނަރު ބޮޑުކުރުމަށް ހިންގާ ޓްރޭނިންގެ ޚަރަދު	12,000	32,636.30	7,000
	ޖުމްލަ	**1,517,853**	**1,271,733.44**	**406,543**

11- މަރާމާތު ކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ޚަރަދު

226 001	މިލްކު ދިރިއުޅޭ ގޮތަށް ބިނާކުރާ އިމާރާތް މަރާމާތުކުރުން	-	-	
226 002	މިލްކު ދިރިއުޅުން ނޫން ބޭނުންތަކަށް ބިނާކުރާ އިމާރާތް މަރާމާތުކުރުން	100,000	39,376.50	33,580
226 009	ފަރުނީޗަރާއި ފިޓިންގްސް މަރާމާތުކުރުން	-	1,750	-
226 010	ކޮމްޕިއުޓަރާއި އިލެކްޓްރޯނިކްސް މަރާމާތުކުރުން	100,000	96,220.03	18,845

226 012	ކޮމިއުނިކޭޝަން އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މަރާމާތުކުރުން	20,000	21,497	19,710
	ޖުމްލަ	**220,000**	**158,843.53**	**72,135**

12- ސަރުކާރުންދޭ އެހީ، އިންޝުއަރަންސް އަދި ސަބްސިޑީ

228 007	ބޯޓުގެ އެކިއެކި ޚަރަދުތަކާއި ކަންތައްތަކާއި ގުޅޭ ބަރުސާތީ ފީއަށް ދައްކާ ފައިސާ	57,825	22,548.16	19,594
	ޖުމްލަ	**57,825**	**22,548.16**	**19,594**

13- އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ހަރުމުދާ ގަތުމަށް ކުރި ޚަރަދު

ތަފްސީލު	އަހަރު ފެށުނުއިރު ހުރި	މިއަހަރު ގަތުން	ޑިޕްރިސިއޭޝަން	އަހަރު ނައްތާލެވުނު / ގެއްލުނު / ވިއްކާލެވުނު	އަހަރު ނިމުނުއިރު ހުރި ތަކެތި (ޖުމްލަ އަގުގައި)
ފަރުނީޗަރ ފިޓިންގްސް	701,454.79	58,923.25	243,414.49	17,035.00	760,378.04
ކޮމްޕިއުޓަރާއި އިލެކްޓްރޯނިކްސް	530,399.00	107,241.55	372,245.00	11,110.00	637,640.55
ރިފަރެންސް ފޮތް	-	-	-	-	0.00
މުވާސަލާތުގެ ތަކެތި	18,981.75	29,968.25	41,409.00	-	48,950.00
ކޮމްޕިއުޓަރ ސޮފްޓްވެއަރ	140,190.00	60,000.00	2,038.00	-	200,190.00
އައި.ޓީ.އާއި ގުޅޭ އިކްއިޕްމެންޓް ހާޑް ތަކެތި	580,675.00	202,720.00	403,945.00	35,350.00	783,395.00
ޖުމްލަ	**1,971,700.54**	**458,853.05**	**1,063,051.49**	**63,495.00**	**2,430,553.59**

ނޯޓް #

2011 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ގެނެވުނު ހަރުމުދާ ޑިޕްރިސިއޭޝަން ކެލްކިއުލޭޓް ކުރެވިފައިވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން އެމިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 13-DA/168/2012/3 ސާކިއުލަރ (25 ޖަނަވަރީ 2012) ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ފަދައިން ސްޓްރެއިޓްލައިން މެތަޑުން ހިސާބުކޮށްގެންނެވެ. މިއީ ޑިޕްރިސިއޭޝަންގެ ގޮތުގައި ހިސާބުކުރާ ފައިސާއަކީ ހަރުމުދަލުގެ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ކޮމިޝަނަށް ގެނެވުނު މުދަލުން ޑިޕްރިސިއޭޝަން ކެނޑުނު އަދަދެވެ.

ތަފްޞީލް	ބަޖެޓް 2010
އަހަރު ނިމުނުއިރު ހުރި ހަރުމުދާ	2,430,553.59
ޖުމްލަ	**2,430,553.59**

14- މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ދަރާނީކޮށްފައިވާ (ޓްރާންސްފަރ)

	2011	2010
ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތް ފައިސާއިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ޓްރާންސްފަރ ކުރެވުނު.	3,154,300.15	160,376
ޖުމްލަ	**3,154,300.15**	**160,376**

ނޯޓް # މިފައިސާގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރުގެ ބާކީއާއި 2010 ގެ މުސާރައިގެ ފައިސާއާއި ދ.އ.ން ފައިސާއާއި ބަލައިގަނެވުނު ފަރާތްތަކުން ހޯދުން އަށް ވަނަ ވަނަ އަހަރު 2010ވަނަ އޮޑިޓްކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން މަދަނީ ޚިދުމަތްތަކަށް ހިސާބުން ހަރަކާތްތަކުގެ ތިޔައްޔަތު ފައިސާއެވެ.

15- ކޯޓުތަކުގައި ބެހެއްޓުމަށް ހުރި ނަގުދު ފައިސާ

		2011	2010
	ޑޮލަރު ދިހަ އަހަރުގެ ޖަމާކުރުމަށް ހުރި ޕެޓީ ކޭޝް ފައިސާ	-	7
	2012 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުން އަނބުރާ ޖަމާކުރަންޖެހޭ ފައިސާ	-	133,639
	ޖުމްލަ	-	133,646

16- ފައިސާ ނުދައްކާހުރި ބިލުތައް

ބަޖެޓް ކޯޑު	ތަފްޞީލް	2011
223014	ޓްރާސް އިންވެސްޓްމަންޓް	1,102.30
221001	ދަތުރު	600.00
222001	ޖީޕް	989.25،12
ޖުމްލަ		**14,691.55**

- ފައިސާ ނުދައްކާހުރި ބިލުތައް މާލީ ހިސާބުތަކުގައި ހިމަނާފައިވަނީ މާލީ ޖަމާހުއްޓުގެ ގޮތުގައެވެ. ފައިނޭންޝަލް ސްޓޭޓްމަންޓް ތައްޔާރުކުރުމުގައި އިޖުރާއަތު ބޭސިސް އަކައުންޓިންގ ޕްރިންސިޕަލްސް ނޯޓް 16 ގައި ހިމަނާފައިވާ ބިލުތަކުގައިވާ ފައިސާގައި އެބިލުތައް ހަރަދުކުރެވުނު ހަމަޖެހިފައިވާ ބަޖެޓް ކޯޑުގެ ޖުމްލަ ހަރަދުގެ ތެރޭގައި ހިމަނާފައެވެ. މިބިލުތައް ހުށަހެޅުމަށް ތަކެތިދޭ ފަރާތް ވަގުތުމަތީން ފޯރުނުން އެންމެ ފައިސާދައްކަވާފައެވެ.ނަމަވެސް މިއަހަރުހަމައަށްވެސް

މިލިސްޓުގައިވާ ބިލުތަކުގެ ތެރެއިން ޓޮނާޒް އިންވޮއިސްބަލަންސްގެ ބިލުފިޔަވައި އެހެން ބިލެއް ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިނުވެއެވެ.

17- ބޭރުގެ ޖަމިއްޔާ ޖަމާޢަތަކުން ލިބިފައިވާ ހިލޭ އެހީގެ ޚަރަދުގެ ތަފްޞީލު

ކެޕޭސިޓީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް

ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ އާއި މި ކޮމިޝަނާއި ދެމެދުން "ކެޕޭސިޓީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް" ޕްރޮޖެކްޓް ޚަރަދު ތަފްޞީލު ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

ތަފްޞީލު	ނޯޓު	2011	2010
2010 ވަނަ އަހަރުގެ ބާކީ		1,365.25	298,439
ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ އިން ލިބުނު		529,563.81	329,065
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ		**530,929.06**	**627,504**
ކުރެވުނު ޚަރަދު			
211 މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ ޚަރަދު		238,907.50	63,608
221 ދަތުރުފަތުރު ކުރުމުގެ ޚަރަދު		48,375.47	154,744
223 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު		78,206.59	99,010
423 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ހަރުމުދާ ގެނުވުމަށް ކުރާ ޚަރަދު		-	52,000
225 ތަމްރީނު ކުރުމަށް ކުރެވޭ ޚަރަދު		150,632.61	-
ޖުމްލަ ޚަރަދު		**516,122.17**	**369,362**

ނޯޓު: 1- ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ އިން ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލައަކީ 2010 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީ ހިސާބު ނިމުނު އިރު ހުރި ބާކީ 1365·25 ރުފިޔާ އާއި 2011 ވަނަ އަހަރުގައި ލިބިފައިވާ 529,563·81 ރުފިޔާއާއެކު މުޅި ޖުމްލައަށްވާ ފައިސާއެވެ. އަދި މިފައިސާއަކީ މިޕްރޮޖެކްޓް ހިންގުމަށް ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓް ވޯކްޕްލޭނުގެ މުސާރައާއި ކޮމިޝަން މެމްބަރުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އަހުލުވެރިކުރުމަށް ބޭއްވި ހައިލެވެލް ޖަލްސާގެ ޚަރަދާއި ކޮމިޝަންގެ މުވައްޒަފުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި އެކި ފަރާތްތަކުން ބޭނުންކުރުމާއި (އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ އަދި ސަގާފީ ޙައްޤުތައް) އަދި ކޮންމެ ފަސްއަހަރަކުން އެއްފަހަރު ކުރިއަށްގެންދާ ސަރވޭ " ދަ ރައިޓްސްސައިޑް އޮފް ލައިފް" ގެ ޚަރަދާއި ޓްރޭނިންގް ނީޑްސް އެސެސްމެންޓްގެ ކޮންސަލްޓަންސީ ޚަރަދެވެ. މިޕްރޮޖެކްޓްގެ ބާކީ ފައިސާއަކީ ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީއަށް އަނބުރާ ޖަމާކުރާ ފައިސާއެވެ.

ޔުނިސެފް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ހަރަދު ތަފްސީލާއި ނޯޓް

ތަފްސީލު	2011	2010
2010 ވަނަ އަހަރުގެ ބާކީ	200,334.25	277 ,402
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	**200,334.25**	**277,402**
ކުރެވުނު ހަރަދު		
221 ދަތުރުފަތުރު ކުރުމުގެ ހަރަދު	-	43,248
223 ޚާއްޞަ ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތުގެ ހަރަދު	44,239.98	33,820
ޖުމްލަ ހަރަދު	**44,239.98**	**77,068**

- މިކޮމިޝަނުން 2011 ވަނަ އަހަރުގައި ހިންގި ޔުނިސެފް" ޕްރޮޖެކްޓުން ހިންގާފައިވާ ކޮމިޝަނުން ހަދުމުންދާ ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ އެސެސްމަންޓްގެ ކޮންސަލްޓަންސީ ހަރަދެވެ.

- ޔުނިސެފްގެ އެހީގައި މިކޮމިޝަނުން 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ދެ ޕްރޮޖެކްޓަކީ " ޑެވެލޮޕިންގ އޭން ޗައިލްޑް ފްރެންޑްލީ ކޮމްޕްލެއިންޓް މެކޭނިޒަމް" އާއި "ސްޓްރެންތަނިންގ ކެޕޭސިޓީ އޮފް އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް ޓު މޮނިޓަރ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން އޮފް ސީ.އާރް.ސީ"އެވެ.

މިގޮތުން "ސްޓްރެންތަނިންގ ކެޕޭސިޓީ އޮފް އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް ޓު މޮނިޓަރ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން އޮފް ސީ.އާރް.ސީ" ޕްރޮޖެކްޓް ހިންގުމަށް ދިޔައިމާ 63,000.00 (ފަސްދޮޅަސް ތިންހާސް) ރުފިޔާ ވަނީ މިޕްރޮޖެކްޓް ހިންގުމައި ނުވާތީ ޔުނިސެފްއަށް އަނބުރާ ޖަމާކުރެވިފައެވެ.

ތިރީގައިވަނީ ސްޓްރެންތަނިންގ ކެޕޭސިޓީ އޮފް އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް ޓު މޮނިޓަރ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން އޮފް ސީ.އާރް.ސީ ޕްރޮޖެކްޓުގެ ހަރަދު ތަފްސީލާއި ނޯޓެވެ.

ތަފްސީލު	2011
ލިބުނު އެހީ	57,375.00
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	57,375.00
ކުރެވުނު ހަރަދު	
221 ދަތުރުފަތުރު ކުރުމުގެ ހަރަދު	8,400.00
223 ޚާއްޞަ ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތުގެ ހަރަދު	37,168.88
ޖުމްލަ ހަރަދު	45,568.88

- ނޯޓް # - މިޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ދަށުން ހަރަދުކުރެވިފައިވާ ކޮޅުކުރިއާއި ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި އޮޑިޓަރުންގެ ބައިވެރިވުން ހާދަ މިންވަރަކަށް އަދި މިކަމުގެ މައުލޫމާތު އޮތް މިންވަރަކީ ދަންނަވަމުގެ އެސެސްމަންޓެއްކަމެވެ. މިޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި ބާކީ ހުރި ފައިސާއަކީ މި އެސެސްމަންޓްގެ ރިޕޯޓް ޔުނިސެފްއަށް ފޮނުވުމަށް ކޮންސަލްޓެންޓަކަށް ދައްކަންޖެހޭ 10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއެވެ. އަދި ޕްރޮޖެކްޓް ނިމުމުން ބާކީވާ ފައިސާ އަލީ ޔުނިސެފްއަށް އަނބުރާ ޖަމާކުރަންވާ ފައިސާއެވެ.

15. ނިންމުން

2011 ވަނަ އަހަރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މުޢާހަދާތަކުން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މިކޮމިޝަނަށް ޙަވާލުކޮށްފައިވާ ޒިންމާ އަދާކުރުމުގައި ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމަށް އަހަރެކެވެ. މިގޮތުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާއަށް ދައުލަތާއި ޖަމާޢަތުގެ އެކި ފަރާތްތައް އަހުލުވެރި ކުރުމާއި، ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤު ރައްކާތެރިކަން ކުރިއެރުވުމުގައި ޖަމާޢަތުގެ ބައިވެރިވުން ހޯދުމާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ މުޢާހަދާތަކާ ގުޅިގެން ޝެޑޯ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރުމާއި ޤާނޫނުތަކުގެ އިޞްލާޙު އެކިއެކި ފަރާތްތަކުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅާ ޤާނޫނުތަކަށް ކޮމެންޓުތަކާއި ބަދަލުތައް ހުށަހަޅައި ފުރިހަމަކުރެވިފައެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން ސަރުކާރާއި ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުން ފޮނުވާ ހިދުމަތްތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ސަމާލުކަންދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ފޯރުކޮށްދިނުން ވީނަ މަސައްކަތްތަކެއް، 2011 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށްގެންދެވިފައެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤު ކުރިއެރުވުމަށް ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފެންވަރުން ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކާއި ވަކި ޤައުމުތަކުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުގެ މުއައްސަސާތައް ތަރައްޤީކުރުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކުގައި އޭޕީ.އެފް.ގެ ބައިވެރިވުން ވަނީ 2011 ވަނަ އަހަރުވެސް ވަރަށް ބޮޑުކޮށް ދެމިހުރެފައެވެ. މިގޮތުން، އެކިޤައުމުތަކުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ އިދާރާތަކުގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާކުރުމުގައި އޭޕީ.އެފް.ގެ ތަޖުރިބާ އެކުލަވާލުމުގައި ހިއްސާކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ، ވަރކްޝޮޕް ކޮންފަރެންސްތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަޖުރިބާ ހިއްސާކޮށްދިނުން ހިމެނެއެވެ.

ކުރީ އަހަރުތަކާ އެއްފަދައިން، 2011 ވަނަ އަހަރުވެސް ކޮމިޝަނުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމުގައި ބޭރުން ފައިސާއާއި ވަސީލަތްތައް ދިނުމުގައި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުން ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމަށް ކުރެވިފައެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން، އެކިއެކި ދައުލަތްތަކާއި، އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމްއާއި، ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ގުޅުންތެރި އެކިއެކި ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ޕްރޮގްރާމްތަކަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެއެވެ.

ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކަށް އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުންތަކަކީ، 5 އަހަރު ދުވަހުގެ ސްޓްރެޓީޖިކް ޕްލޭނެއް އެކުލަވާލުމާއި، އެމަށްޓަކައި ބިނާކުރެވިފައިވާ އަސާސް ފަރާތްތައް ދަށުން ކޮމިޝަނަށް ކުރެވޭ އިންތިޒާމުކުރެވިފައިވާތީ، 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓްތަކަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓު ދައުލަތުން ދޫކޮށްފައިވާތީއެވެ، ކުރިއަށް އޮތް އަހަރު މިކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކަށް އިތުރު ކުރިއެރުންތަކެއް އަންނާނެކަމަށް އުއްމީދުކުރެވެއެވެ.

2011 ވަނަ އަހަރު އޭޕީ.އެފް.ގެ މަސައްކަތްތަކަށް ފުރިހަމަގޮތުގައި ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި ވީނަ ފަރާތްތަކެއްގެ އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުން ލިބިފައެވެ. މިގޮތުން، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ސަރަޙައްދުތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤު ރައްކާތެރިކުރުމަށް ޙަރަކާތްތެރިވާ ދާއިރާތަކުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ކޮމިޝަނާއި ބައިވެރިވެ މަސައްކަތްކުރި ހުރިހާ ފަރާތްތަކަކަށް ކޮމިޝަނުން ޝުކުރު އަދާކުރަމެވެ. އަދި ވަކިން، ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ހީވާ މުވައްޒަފުން ކުރިއަށްގެންދިޔަ އަގުހުރި މަސައްކަތަށް އުފާވެރިކަމާއެކު ޝުކުރުދަންނަވަމެވެ.

28 ފެބްރުއަރީ 2012

ހިލޭފޯނު ނަންބަރު: 1424

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް   މ.އޮރުކިޑުފިލް، 5ވަނަ ފަންގިފިލާ   ކެނެރީމަގު

މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ   ފޯން: 333-6539   ފެކްސް: 333-8658

އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv   ވެބްސައިޓް: www.hrcm.org.mv

ޓުވިޓަރ: @hrcmaldives   ފޭސްބުކް: Facebook.com/HumanRightsCommission